„Пролетарі всіх країн, єднайтесь!

Російсько - Український Медичний Словник.

Київський Губерніяльний Виділ
Охорони Народнього Здоровля.

Підвідділ Медичної та Санітарної Просвіти.

КИЇВ 1920 р.

Російсько-Український Медичний Словник.

Матеріяли до Української Медичної Термінології

Зібрані і влаштовані під редакцією
Д-ра Мед. М. Галина.

Переглянуті й остаточно впорядковані Редакційною Комісією під головуванням професора Медичного Факультету Київського Державного Українського Університету О. Корчак-Чепурківського.

Київ. 1920.

Від Редакційної Комісії.

Коли було надруковано перший аркуш сього Російсько-Українського Словника, який був остаточно оброблений до друку д-ром **М. ГАЛІНИМ**, і сам д-р Галін від'їхав з України з Червоним Хрестом за кордон, то для керування далі виданням словника Наркомздрав У. С. С. Ф. Р. (1919 р.) запросив окрему комісію в складі таких осіб: проф. О. Корчак-Чепурківський, проф. Є. Черняхівський, проф. А. Старков, проф. Г. Писемський, д-р Ю. Меленевський, д-р А. Колесницький, д-р І. Кореневич і д-р О. Антоновська. Комісія ця за голову обрала проф. Корчак-Чепурківського, а за секретаря д-ра Кореневича. При дальших роботах своїх, коли завдання комісії поширились, вона була поповнена запрошенням д-ра мед. Ф. Омельченка та д-ра филол. Грицака. *).

Спочатку комісії було поставлене дуже тісне й обмежене завдання: розглянути матеріял, який зістався від д-ра Галіна, з боку *техничного* пристосування його до друку й можливости *як найскорше його видати*. Бажання як найскорше випустити „Словник" у світ було давнім, пекучим і спільним для всіх працьовників над збіранням, порядкуванням й виданням словника, і згідно йому одному, комісія підготовила другий та третій аркуш словника, не роблючи майже ніяких змін в сістемі, якої тримався д-р Галін. Але життьові обставини, які полягали в умовах друку, не сприяли скорому друкуванню. Одночасне ж, коли комісія більш ознайомилась з матеріялом та його впорядкуванням, вона побачила, що не тільки з боку техничного, але й по суті складений матеріял не був задовольняючим, і що той час, який завдяки затяжці в друкуванню був в розпорядженні комісії, можна було при напруженні її праці скористати на поліпшення складу словника. Хоч комісія визнавала не-

---

*) Алеж, згідно життьовим умовам, реально постійна праця проводилась у складі цих співробітників: Корчак-Чепурківського, Колесницького, Черняхівського, Меленевського, Кореневича та Антоновської.

зручним в відсутности д-ра Галіна робити скільки-небудь значні зміни в словникові, але вона не могла зоставити *сістему* складання словника в незмінному стані, як не визнала забороненим для себе доповнювати слова й викидати де-які з них. Одне все ж таки зосталось для неї незмінним: згідно визнанню автора словника д-ра Галіна, що словник є тільки збіркою „матеріялів для медичної термінології“, комісія зоставляла *усі* слова, *про які були в словникові вказівки джерел*, відкіля вони взяті. Не могла пройти комісія мимо необхідности, аби словник коштував як найдешевше, і тому знов таки виникала потреба — впорядкувати „матеріяли“ в більш *стислу* форму. До скорочення ж спонукала комісію ще инша неволя: обмежена кількість паперу, фарб для друку та инших *техничних та матеріяльних речей* невміру утруднювали можливість друкування книжки великого розміру; а крім того, взагалі всяке ускладнення справи при змінливих умовах істнування інституцій, які допомогали цьому виданню, загрожувало тим, що словник міг і зовсім не побачити світу. Керуючись вищезазначеними провідними думками, *комісія вжила деяких змін в сістемі впорядкування*, а почасти і в самому складі слів в тих матеріялах до словника, що були залишені д-ром Галіним. Ось ці зміни:

1. **викинуто**: а) слова, які на українській мові тільки цілком повторюють (навіть однозгучні) російську, або иншу чужеземну назву, а окремої української назви не мають; пр. гигиена — гигиєна; провизор — провизор; б) слова, які раз зазначені з російської мови, а вдруге з латинської. Позаяк самим автором в його передмові (див. далі) зазначено, що матеріял подано в московському абетному порядку, то такі слова залишилися тільки на тім місці, де їм слід бути, додержуючись цього порядку; в) усі пояснення до слів, які перетворювали б цей термінологичний словник в тлумачний, пояснюючий; приклад: „пронация — пронація, рух кетягу, коли спинка його повернута наперед.“ г) також *усунуті* всі *приклади* вживання певного слова або терміну в окремих фразах, поговірках і т. инш. д) назви, які відрізнюються від питомого речевника (существ.) тільки додатком до нього прикметника (прилагат.) або иншої частини мови, напр. під словом „прободение“ зоставлено тільки —

„протин, продірчавлення протнення“, а викинуто: ~ „барабанной перепонки — п. (протин) бубунної перетинки“; ~ „грудной полости — п. огрудля; ~ кости — п. кістки; ~ роговицы — п. рогівки; ~ черепа — п. черепа..“ Зроблено це через те, що викинуті слова дуже просто складаються з 2-х або 3-х, які знаходяться в самому ж цьому словникові в відповідному місці; напр. в даному разі „барабанной (на літ. б) перепонки (на л. п)“, „грудной полости“ (на літ. г і п і т. д.).

2. Що до *латинських термінів поряд з російськими*, які у Галіна стояли при кожному слові, то вони майже всі зістались; але коли латинське слово стояло поряд з російським не як термін, а тільки переклад, для повноти, то воно викидалось.

3. Цілком відкинутий комісією порядок, що вжитий був автором (про який він зазначає і в своїй передмові) що до друкування *при назві оруддя (органа) всіх термінів, які стосуються до його будови, хоріб в ньому і відповідних операцій*“, а також зведення до купи „назв *всіх* кісток, жил, нервів, м'язів, хоріб, операцій, хирургичного справілля й т. и.“ під загальним зазначенням: „скелет, сосуды, мускулатура, нерв, артерия, вена, болезни, опухоли, перепонка, полость, операция, инструментарий и пр. т. п.“ Сам автор додає, що „зазначений спосіб упорядкування матеріялів привів до того, що чимало термінів подається по два-три, а може й більше разів.“

Думка автора певне була в тому, аби таким чином в одному медичному словникові уложити матеріял і в звичайному для всіх словників порядкові — абетному, і до того скупчити ще терміни по окремим — і дотого по багатьом — галузям медицини (анатомії, патології, хирургії й т. п.) Через те такий словник міг би бути ніби особливо підручним для окремих спеціялістів. На думку комісії, такий спосіб недоцільний: він не дає повного словника, а значить і задоволення ні анатомові, ні патологові, ні хирургові і т. и., а між тим значно побільшує—обсяг книжки, а відповідно й ціну її. Крім того ця новина складання словника вносить плутанину в звичайну сістему утворення і утруднює відшукування потрібного терміну в порядку, до якого призвичаїлись вже при вжитку инших чужоземних словників. Таким чином у нас усякий медичний термін надрукований тільки *один* раз і на тім місці, яке відповідає абетному порядку словника.

4. Для того, аби полегшити вживання більш відповідного слова, коли для визначення певного терміну мається їх декілька, і таким чином наблизитися до вживання в практиці медичного життя *одноманітної термінології*, ком. встановляла иноді новий порядок місць, в якому стояли одні слова за другими, відмінний від того, який надано було д-ром Галіним: таким чином у нас *на першому місці ставилось найбільш відповідаюче, на думку ком., слово*, а далі вже йдуть инші слова в порядкові більшого наближення їх до визначення певного терміну.

На останці комісія мусить ще раз нагадати про ті несприятливі умови праці її, які несподівано виникли через те, що треба було поспіш провадити редагування, бо словник уже почато було друком, а матеріял остаточно не був упорядкований. Через таке поспішання перші аркуші (3—4) прийшлося видати по-части по старому і тільки по-части по новому плану. Лише для останніх аркушів, коли виявилося, що друкування йде повагом, можна було додержуватись сістеми впорядкування, про яку зазначалось вище.

Таким чином в ріжних своїх частинах словник вийшов неодноманітно уложений. Але, хто переживав 1918 — 20 роки, знає, оскільки рух національної науки вимагав негайного видання матеріялів що до наукової термінології, той зрозуміє, що зупиняти справу видання словника із-за того, що в ньому в даному часі маються хиби, ніяк не слід було. На жаль, вийшло, що й це поспішання не помогло, бо після хоч і нешвидкого друкування перших аркушів, далі справа друкування все затягувалася і затягувалася, поки, після 8-го аркушу, не припинилась зовсім, майже на цілих півроку; і навіть в цей час, коли пишеться ця передмова, не можна сказати ще, чи взагалі друкування словника буде скінчене коли-небудь. Сподіваємось, що наукові кола українського громадянства будуть задоволені, коли матимуть словник хоч в тому вигляді, в якому йому пощастить побачити світ.

Додати ще слід, що й зовнішній вигляд словника теж носить на собі відбиток того стану друку, який утворили бурхливі часи, що переживає Україна ось уже два роки.

Голова Редакційної Комісії,
проф. **О. Корчак-Чепурківський.**

Київ.
Серпень 1920 року.

ПЕРЕДМОВА.

Заходами медичної секції Наукового Товариства у Київі, Всеукраїнської Спілки Лікарів і бувшої Головної Медико-Санітарної Управи Міністерства Справ Внутрішніх склалася комісія на збірання матеріялів до медичної термінології. Для упорядкування цього матеріялу було обрано і затверджено раніш при Управі, а потім при Міністерстві Народнього Здоровля комісію в складі: доктора медицини М. Галіна, проф. української мови Є. Тимченка, доктора філології Е. Грицака і діловода лік. О. Антоновської.

Завданням цієї комісії було не тільки доповнити вже зібраний матеріял, а й впорядити його на взірець словника. Вага цього завдання, як це швидко виявилося, полягала, головне, у заповненні тієї величезної прогалини в українській медичній термінології, яка повстала через те, що культурний розвій українського народу силоміць припинився 263 роки тому, а враз із тим припинився і натуральний розвій медичної термінології.

В свойому розпорядженню комісія мала невеликий термінологичний матеріял, який поперед було зібрано медичною секцією Наукового Товариства з ріжних словників та медично-природничих видань як російської України, так і Галичини. Алеж цей матеріял був остільки малий (всього було до 2000 слів і то, переважно, загального змісту) і, так би мовити, первісний, що годі було й мріяти про те, аби ним можна було задовольнити потреби сучасного наукового стану медицини. Треба було звернутися до медичної термінології вже усталених мов, як загально уживана термінологія греко-латинська і російська, і перекласти термінологію з цих мов на нашу мову. Тоб-то, виходить, треба було спішно виконати ту роботу, яку мав би витворити сам нарід, коли б він ішов своїм еволюційним національним шляхом. Але

коли було зібрано російську медичну термінологію, то виявилось, що вона дуже бідна на власні терміни, зовсім не суто-народня, здебільшого штучно утворена і перекладена не стільки з засадної, науково обгрунтованої латино-грецької термінології, як з німецької мови. Пригадаймо, що навчителями росіян по вищих школах довгий час були німці, а професорами медичних факультетів з самого заснования їх (як от Медико-Хірургична Академія, а потім Московський і Київський Університети) переважно теж були німці, вихованці, в більшости, Дорпатського університету. Тому не диво, що російська медична термінологія така важка і незграбна по своїй конструкції. Отже, перекладати медичну термінологію на нашу мову, додержуючись виключно російської термінології, значило—поставити засади до утворення такої ж незграбної медичної літератури, чужої для розуміння народу і, так мовити, невдалої копії з німецького. Наслідки спроб цього ми бачимо в галицькій медичній термінології, яка нам здається не досить влучною копією з польської, російської, німецької термінологій. Пошлемося хоча б на той термін, якого найчастіще вживається в медичній літературі цих трьох народів і якого майже ніколи не вживає греко-латинська термінологія, а саме: німецьке „die Entzündung“, якому відповідає московське „воспаление“, польське „zapalenie“, і яке українці раніш перекладали словами: „запаління“ або „запалення“. Всі ці терміни відповідають латинському „inflammatio“, алеж цей останній сам по собі майже не має вжитку, бо творці греко-латинської медичної термінології виробили таку влучну сістему, що немає потреби вживати цього слова, коли хочуть зазначити те, що діється в якомусь орудді (органі), тим часом як росіяне, а по них і українці пішли слідом не за греко-латинянами, а за німцями.

Оттакі міркування примусили редакцію стати на инший шлях і взяти зразком для складання української термінології переважно греко-латинську, особливо що до її наукових засад. Але тут треба зазначити, що греко-латинська термінологія складається з двох великих галузів — патологичної і анатомичної. Зараз мова йде тільки про патологичну галузь її.

На превеликий жаль, редакція не мала змоги дослідити історію складання греко-латинської термінології і

оскільки в утворенні її приймала участь народня творчість, тоб-то: чи складалася патологична греко-латинська термінологія повільно і на грунті народніх зазначень, чи було її витворено штучно, лише самими вченими фаховцями. Але диво для нас в тому, що коли порівняти термінологію греко-латинську з рядками тих термінів, що заховалися і збереглися в мові українського народу, то тут виявляється майже цілковита паралельність.

Загально відомо, що всі хороби, які повстають на грунті запаління якогось органу (як осереднього, так і зовнішнього) або якої-небудь тканини організму, зазначаються, відповідно греко-латинській сістемі, терміном, що складається з пня назви оруддя (органу) або тканини і закінчення „itis". Закінчення „itis" свідчить, що мова йде про запаління зазначеного в пні терміна оруддя (органу), а як що запаління проходить біля органу або в самій середині його, то для зазначення цього користуються з прироcтків „peri", „epi", „para" і „endo". Таким чином в одному стислому слові зазначається не тільки те, що в органі (оруддi) твориться запаління, а й показується, в якій саме частині або де саме біля неї цей процес іде. Як що упорядкувати латинську термінологію по закінченнях, то враз кидається у вічі, яка значна частина термінів закінчується на „itis".

Друга частина патологичних латинсько-грецьких термінів, яка зазначає, напр., хороби шкіри і новотворів (neoplasmata), має закінчення „oma" (osteoma, sarcoma, myoma), або „ma" (ectyma, eczema) і т. и. Між цими головними, так мовити, ознаками греко-латинської термінології вкладено терміни, але не в дуже великій кількости, з ріжноманітними закінченнями, напр., „us" (rheumatismus, ulcus, vulnus) та „is" (tuberculosis, psychosis, ichthyosis, psoriasis) або „ia" (pneumonia, anaemia, malaria і т. и.).

Отже з цього виявляється, що греко-латинську термінологію геніяльно утворено і збудовано на тому принціпі, що одним стислим словом зазначається як характер самого патологичного процесу (для чого служить закінчення), що твориться в оруддi (органі) або біля його, або на його грунті, так і той самий орган (resp. пень його назви) або гістологичну структуру патологичного процесу (особливо, що до новоутворень), про яку йде річ. Це є, властиво, єдино певна діягностична термінологія.

Як що ми з цього погляду розберемо той український термінологичний матеріял, що був у розпорядженні комісії, то побачимо, що він є суто-народній, а тому і дорогоцінний, і утворено його народом, мабуть, ще за часів вільного національного життя, відколи він заховується і дотепер в нашій мові. Видко, що і наш нарід ішов тим же шляхом утворення своєї медичної термінології, на якому стояли колись і греко-латинці. Так, упорядкувавши терміни українські по закінченнях, маємо цілу низку народніх термінів за-для зазначення хороб осередніх оруддів і тканин, на грунті запалення їх, із закінченням на „иця", напр: **пропасниця, трясовиця, збитниця, підвійниця, метелиця, коловатиця, завійниця, мотилиця, блониця, гарчиця, з'єдениця** (*Гуц.*), **жиговиця, волокниця, жовтяниця** і т. и. Що до новотворів, наростнів (neoplasmata) і хороб шкіри, то нарід наш визначає знов цілу низку термінів з закінченнями вже на „ак", „як", „ка", як, напр.: **боляк, чиряк, гнояк, пістряк, вовчак, жиляк, струпляк, щипак, сверблячка, уразка, осипка** і т. и. Між цими зазначеннями, відповідно тому, як і в греко-латинській термінології, істнує в нашій народній мові ще ціла низка термінів, що стосуються то до хороб кісток (гостець), то до хороб м'язів (ломець), то до хороб суглобів (гризь), то з ріжноманітними закінченнями, як—**грець, кострець, волосець, багровець, дитинець, підвій, телій, протрит, завина, сухоти, остуди, уломи, мимохід** і т. и.

Правда, здебільшого українські медичні терміни, крім де-яких, не мають цілком певного патологичного зазначення, і це зрозуміло, бо навіть більш культурні нації не дають в своїх народніх медичних термінах цього зазначення. Там же, де нарід знає, про що він говорить, і що він навіч бачить, там він подає свої певні терміни, як, напр., анатомичні назви оруддів (осередніх органів) або кісток, суглобів, жил і, почасти, наростнів.

Отже з цього видко, що наш нарід сам показав нам шлях, яким виявилась його власна творчість, і яким ми мусимо йти при утворенню медичної термінології, аби наблизити її до його розуміння.

Грунтуючись на цьому і порівнюючи народню українську медичну термінологію в її патологичній галузі з такою ж греко-латинською, треба було прийти до висновку, що українське закінчення осередніх загальних хороб на

„иця“ відповідає латинському „itis“, иноді „ia“ і „is“; українське „ак“, „як“ має таке саме значіння, як грецьке „oma“, а решта термінів з закінченням на „ець“, „ень“, „ій“, „на“ і „ка“ і далі відповідатимуть греко-латинським закінченням на „us, um, is, ma, ia“ і ин. Що до приростків—то грецькому „peri“ відповідає українське „о“, який прирісток сам нарід додає до певного анатомичного терміну, як, напр., „о-кіст(ь)“, коли хоче зазначити, що на кістці ще щось є, щось її оточує; а прирісток „para“ зазначається українським „при“, або „коло“; прирісток „endo“ відповідає українському „середно“, а „epi“ українському „на“. Візьмемо тепер, як конкретний приклад, який-небудь з діягностичних латинських термінів, напр. „endocarditis“, який німці перекладають так: „die Entzündung der inneren Herzhaut“; росіяне перекладають його: „Воспаление внутренней оболочки сердца“; поляки—„Zapalenie wewnętrznej błony sercowej“, а за ними і ми, українці, мусимо перекладати: „Запаління осередної оболонки серця“. Або другий приклад: „perihepatitis“, по німецькому—„Entzündung des Bauchfellüberzuges der Leber“, по московському — „Воспаление покрывающей печень брюшины“, по українському повинно бути — „Запаління очеревини, що оточує печінку“. І ось отак все. Вже з цього видко, які всі ці переклади довгі, бо складаються принаймні з трьох-чотирьох слів, і які вони через те незграбні, порівнюючи з короткими, стислими греко-латинськими зазначеннями.

Спіраючись на вище зазначених нами висновках, термін „endocarditis“, „endo-card-itis“, треба перекласти середно-серд-(н)иця, середносердниця, а термін „perinephritis“, „peri-nephr-itis“, слід перекласти—„о-нирк-(ов)-иця“, „онирковиця“, „онирчиця“, термін „pericystitis“, „peri-cyst-itis“, відповідатиме нашому „о-сечн(ик)-иця“, „осечниця“; „pneumonia“, „pneumo-(n)-ia“ буде „леген(я)-иця“, „легениця“; „perihepatitis“, „peri-hepa(r)-itis“ по українському буде „о-печін(ко)-иця“, „о-печін(н)-иця“, „опечін(н)иця“ і т. и. Терміни за-для новотворів (neoplasmata), як, напр., „sarcoma“, складаються з грецького „sarc(os)“ і закінчення „oma“, „sarc(os)-oma“, „sarcoma“, або другий термін—„myoma“, „my(s)-oma“ „myoma“, які в точному перекладі слід зазначити, перший: „мняс(о)-ак“, „мнясак“, а другий—„м'яз-ак“, „м'язак“. До цього слід ще тут додати, що і в українській патологичній термінології, наведеній тут, як і в греко-латинській, основою терміну взято часами пень слова,

яким визначається саме оруддя, а часами пень слова, якого вживають для визначення характеру процесу, що в тім оруддi вiдбувається, напр. tuberculosis—горбковиця.

У всiх зазначених прикладах, а таких знайдеться в наших матерiялах чимало, цiлком додержуємо того наукового принципу, по якому складено патологичну греко-латинську термiнологiю, i який, на наше глибоке переконання, вiдповiдає й науковим вимогам, i духовi мови нашого народу, зазначеному в утворенiй ним до цього часу термiнологiї.

Алеж все це стосується лише патологичної галузi обох (як української, так i греко-латинської) термiнологiй, тим часом як анатомична греко-латинська термiнологiя вже зовсiм не вiдповiдає науковим вимогам. Ця остання почала складатися певно ще з доiсторичної доби життя народiв, а закiнчення свого дiйшла за середнiх вiкiв.

Складалася вона, як видно, випадково i людьми, якi мало замислювалися над значiнням вигаданих ними термiнiв. Тут трапляються термiни, що свiдчать про релiгiйний настрiй їх творцiв (напр. Lyra Davidis, Psalterium, m. religiosus та и.), то про спогади поганськi (напр. os Priapi, cornu Ammonis, mons Veneris, Nymphae, Hymen та и.), то, нарештi, цiлком соромницькi (як, напр., назви частин мiзку—Anus, Nates, Vulva, Testes та и.). А є й такi, що своїм змiстом цiлком не вiдповiдають сучасному їх значiнню, як arteria (воздушный ход), bronchus (ходы для питья), parenchyma (излияние), musculus (мышенок) i и. По влучному виразу анатома Гиртля, у всiх, майже, анатомичних термiнах не можна одшукати „нi змiсту, нi походження“. Навiть такi творцi термiнологiї, як анатом Парацельс, понадавали анатомичних термiнiв, якi не мали, сами по собi, нiякого змiсту, напр. sinovia, sinus i т. и. Але життя само надало їм i змiст i значiння, i тим вони здобули право на загальний вжиток.

Що до української термiнологiї, то вона хоч i невелика кiлькiстю, але не має таких дивних термiнiв i дає назви для остеологiї (кiстяк майже весь з народнiх назв) i де-якi зазначення за-для осереднiх i зовнiшнiх оруддь, а також де-кiлька назв для м'язiв i мiзку. Головне її значiння в тому, що вона є суто-народня, i тому редакцiя використувала i поширила її за-для зазначення назв нервiв, м'язiв, жил, в'яззя i хороб.

Зрозуміло, що комісія не могла подати переклади всіх термінів, які вживаються по всіх галузях медичних наук, але переклади грунтовних термінів що до анатомії і патології (хороб), по можливости, тут подано. Зрозуміло також і те, що між українськими народніми термінами годі було шукати готових, відповідних для перекладу, слів, а звідси виникла необхідність утворення неологізмів.

Безперечно, буде ще чимало діскусій з того приводу, чи варто було перекладати греко-латинські терміни і утворювати для цього неологізми, які, сами по собі, не завжди будуть зрозумілі навіть для лікарів, і чи не краще було би залишити міжнародні медичні терміни, як вони є, бо, мовляв, ці терміни відомі медикам всього світу, а по-друге, що їх ніби краще складено, а також вони більш усталені, ніж наші незрозумілі неологізми. Алеж редакція не має наміру відкидати греко-латинських термінів, і на них вона й грунтується, а переклади визнала потрібним скласти і подати на громадський суд, бажаючи подати ті принціпові основи, на яких мусить утворюватись українська термінологія майбутнього. Треба мати на увазі, що поривання народньої душі і розуму до творчости, до перевертання всього чужого на свій лад, відповідно духові своєї мови, не можна припинити нічим, і що ми, з цього погляду, опинилися б перед небезпекою індівідуальної творчости таких ріжноманітних, ріжнобарвних термінів, що нарешті не зрозуміли би один одного. Така плутанина вже й почалася, поперед у Галичині, а тепер і у нас, як це видко з тих словничків, які було надруковано окремими брошурами та в „Українських Медичних Вістях", і рецензій до них. Аби запобігти цій небезпеці, треба було зупинитися на принціпі, якого редакція додержувала в своїх перекладах і неологізмах.

Звичайно, що неологізми, які тут подає комісія, далеко не всі влучні, між ними є і такі, що вражатимуть наше вухо своєю кованістю, є й такі, що, може, не зовсім відповідають граматичним вимогам української мови (напр., де-які неологізми уявляють подвоєння і потроєння окремих пнів, чого українська мова уникає), алеж це було і буде у всіх мовах, і ми не перші і одинокі, що стали на цей шлях. Німці і в цьому нас попередили і, відкидаючи з своєї мови чужосторонні, навіть греко-латинські терміни, не спиняються перед складанням довжелезних словотворів, яких важко

вимовити і зрозуміти. Візьмемо для прикладу хоча б такі слова: „Gehirnstützsubstanzschleimgeschwülst“ (по грецьки — gliomixoma), або „Nasennebenhöhlenentzündung“ (по лат.—sinuitis, по укр.—надриця) і силу подібних. Редакція певна в тому, що життя є найкращий суддя, і воно незабаром відкине все, що не влучне і що зайве в поданих нами матеріялах.

Сами матеріяли тут подано в московському абетному порядку, але однієї суцільної сістеми при цьому, з мотивів економії місця і часу, не додержано. Здебільшого слова і терміни упорядковано за їх змістом, а поруч з цим де-які греко-латинські та московські слова і терміни укладено по прирістках, як напр. ті, що починаються прирістками „вне“, „дво“, „само“, „para“, peri“ та и. Крім цього, багато термінів, що стосуються до будови оруддя (органу), хороб в ньому і відповідних операцій, зібрано нами до купи під назвою того оруддя (органу), до якого вони стосуються, як напр. легкое, печень, почки, сердце, кишка, мозг, кожа, глаз, ухо і т. и. Разом з цим всі назви кісток, жил, нервів, м'язів, хороб, операцій, хірургичного справілля і т. и. зібрано до купи під загальним зазначенням: скелет, сосуды, мускулатура, нерв, артерия, вена, болезни, опухоли, перепонка, полость, операция, инструментарий і т. и. Зазначений спосіб упорядкування матеріялів призвів до того, що чимало термінів подається по два-три, а може і більше разів*), ще й так, що де-які терміни подано в московській і латинській транскріпції та иноді в ріжних перекладах. Останнє залежало від того, що редакція, з огляду на негайну потребу віддати як найскорше словник до друку, не встигла озгіднити всіх дрібниць. Що до транскріпції, то ті латинські терміни, які увійшли в загальний ужиток в російській літературі і перекладу свого в цій мові не мають, — подано здебільшого в російській транскріпції, а ті, що й перекладу не мають і вживаються рідко, подаються в транскріпції латинській.

Аби полегшити відшукування термінів, яких майже однаково часто вживають і в орігінальному зазначенню і в перекладі, подаються обидва в абетному порядку в обох

*) Цей спосіб автора редакційною комісією (див. передмову) усунутий, і всі терміни поставлені тільки по їхньому змісту в абетному порядкові, а значить подані тільки о д и н раз.

транскріпціях, посилаючись в латинському на московський, або навпаки*).

Крім термінів суто-медичних, в склад словника занесено значну кількість слів змісту загального, але таких, що стосуються і до медицини, і в яких може бути потреба.

Віддаючи до друку зібраний матеріял, редакція не затуляє очей на те, що не все зібрано, не все гаразд упорядковано і озгіднено, як би їй того бажалося, але час не жде. Разом з цим редакція звертається до широкої collegii лікарів, лікарських помішниць і помішників, до фельдшерів з палким закликом прилучитися до нашої спільної справи, зібрати де і кільки мога народні терміни, медичні вислови і ин., яких бракує в наших матеріялах, і подавати їх нам (на адресу — Київ, Наукове Товариство, Медична секція, Трьосвятительска, 23.

Ми ждатимем од українців і від друзів українського народу порад, допомоги і слушних зауважень, користних і доброзичливих, бо лайливі певно що посиплються на нас з боку ворогів нашого народу.

Користуючись нагодою, редакція висловлює подяку як своїм співробітникам по комісії — проф. Є. Тимченкові, д-ру філ. Є. Грицаку, д-ру О. Антоновській, так і членам Медичної секції Наукового Товариства—проф. Черняхівському, доктору Ф. Лукасевичу, д-ру Лук'янову, і членам Всеукраїнської спілки лікарів — д-ру Супруненкові, д-ру Ключкові, д-ру Тирановцю, д-ру Баришпольській, д-ру Прусенко, д-ру Радзімовській, д-ру Блонському і инш. за їх допомогу збіранням матеріялів, а д-ру Ф. Омельченко, д-ру І. Холодному крім того і за поради; д-ру П. Луценкові за рукописний матеріял. Також щира подяка представникам Міністерства Народнього Здоровля—проф. Корчак-Чепурківському і д-ру Ю. Меленевському, що багато прискорили утворення комісії і друковання матеріялів.

Д-р М. Галін.

---

*) Редакційна комісія цей спосіб усунула, і всі терміни подаються тільки в одній московській транскріпції.

Пояснення скорочень і показчик джерел, якими користувалась Термінологична Комісія при складанню словника.

Ад. н.—Адаменко, студ., подав в рукопису народні терміни.
П. Бер.—Памва Беринда. Лексіконъ славеноросскій и именъ. Тлъкованіе. Видання Хутеинского монастыря, 1653 р. (з книгозбірні Левка Чикаленка).
Брц. п.—Брацлавський повіт.
Бур.—Бурачинський, Д. Е., Д-р., переклад Фореля: Гигієна нервового і духового життя. Львів, 1906.
ВТ. Видання Руського Товариства Педагогичного. Історія куска хліба. Львів, 1903.
Гал.—Галицьке слово.
Грін.—Грінченко, Б.. Словарь української мови. У Київі, 1907.
Див.—дивись.
Дуб.—Дубровський. 1) Українсько-Московський Словник. Київ, 1918. 2) Московсько-Український Словник. Київ, 1916.
Д. М.—Дневникъ Маркєвича. „Кіевская Старина“.
Етн. Зб.—Етнографічний Збірник. Львів, 1898.
Зб. пр.—Збірник природописний Наукового Т-ва ім. Шевченка. Львів.
Км.—Кміцикевич і Спілка. Німецько-Український Словар. Чернівці, 1912.
Кор.—Корольов, В.. Скотолечебникъ. Кіевъ, 1913. Ветерінарні поради. Київ, 1917.
„ —Королів, В.. Про людське тіло. Київ, 1910.
Крем. п.—Кременчуцький повіт.
Куз.—Кузеля, З. і Чайковський, М.. Словар чужих слів. Чернівці, 1910.

Кур.—Куровець, Ів., Д-р.. Життя і здоровля людей. Львів, 1919.

М.—Милорадович. „Кіевская Старина“.

МЛ.—Левицький, М., Д-р.. Лікарський Порадник. СПБ., 1913.

Луц.—Луценко, Павло, Д-р.. Рукопис термінів, зібраних з народніх уст в повітах Хорольському, Кременчуцькому і Полтавському.

Н.—Народнє слово.

Н. П.—Народнє прислів'я.

О. П.—Олена Пчілка.

Оз.—Озаркевич, Д-р.. Недуги пошесні. Львів, 1911.

Пат.—Патологичний термін.

Полт.—Полтавщина.

Пор.—Порівняти.

Пот.—Потебня, Проф.. Малороссійскіе домашніе лѣчебники XVIII в. „Кіевская Старина“. 1890 г. Янв., Февр.

Resp.—respective, себ-то, тоб-то.

Сж.—Синєжила.

Син.—Синонім.

С. Л.—Сем. Левицький.

Ст. м.—Старовинні матеріяли.

Т.—Тончаковський. Русько-Польська термінологія ріжних наук. Львів, 1910.

Тим.—Тимченко, Е.. Русско-Малороссійскій словарь. К. 1897 — 99.

Ум.—Уманець і Спілка. Словарь Російсько-Український. Львів, 1893.

Хор. п.—Хорольський повіт.

Чж., чержила, чжила—Червоножила.

Ш.—Шашкевич (по Уманцю).

Жел.—Желеховський, Е.. Малорусько - Німецький словар. Львів, 1886.

Eulenburg. E., Проф.. Реальная Энциклопедия Практической Медицины. 1915. 17 томовъ.

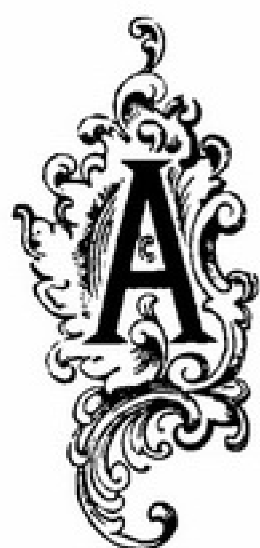
Врх.—Верхратський. Етнографічний Збірник.

„ Знадоби до пізнання Української термінології.

„ Нові знадоби до пізнання Української термінології.

Шк.—Покорний - Шкурган. Ілюстрована історія природи. Відень, 1911.

Поп.—Попович, О.. Русько-Німецький Словар. Чернівці, 1904.
Коб.—Кобилянський, Ю.. Латино-Український Словарь. Відень 1912.
Оксъ, Б., Д-р.. Медицинскій Латино-Русскій и Русско-Латинскій Словарь. Изд. 5. 1915, СПБ.
Тауберъ, А., Проф.. Терминологическій Словарь Медицинскихъ Знаній. СПБ. 1907.
Брокгаузъ и Ефронъ. Энциклопедическій Словарь. СПБ. 1894.
Петрученко, О.. Латино-Русскій Словарь. Москва. 1892.
Бронштейнъ, О., Д-р.. Медицинскій толковый словарь иностранныхъ терминовъ. Москва, 1915.
Laurent, E., D-r.. Lexicum medicum polyglottum. Paris, 1906.
Мусселіусъ, В.. Русско-Латинскій Словарь. СПБ. 1900.

Абдукция (abductio) — відведення, відхилення.

Аберрация (aberratio) — заблуд *(Коб.)*, ухил.; ~ **душевная** (ab. mentalis) — умисловий ухил, умисловий заблуд; ~ **половая** (ab. sexualis) — заблуд сексуальний, поголівний.

Аблактация (ablactatio) — відлучення дитини (від покорму).

Ablatio, отслойка — вилучка, відлущення; ~ **retinae** — відлущення сітчанки, сітнівки.

Аблефария (ablepharia) — безвія, відсутність вій.

Aboiement (фр.) — гавкання (при сухому кашлі, особливо у дітей).

Аборт (abortus) — вибрудок, випливок; ~ **ивный** (abortivus) — абортивний, увірваний, спиняючий, невчасний *(Коб.)*; ~ **abortiva** — спиняючі середники, ліки; ~ **ивное течение болезни** — увірваний перебіг хороби.

Abrasio — вискромадження, вишкрібання; ~ **uteri** — в. уразу.

Absence (фр.) — нестяма хвильова (стан хороби у чорнонемічних).

Абсорбция — всмоктування, вглитання, хлонення (*Лік. зб.*).

Абсцесс — гнойовик, гнояк, нарва; ~ **созрел** — г. набрався; ~ **calidus** — г. гарячий, нарва; ~ **circumscriptus** — г. обмежений, оточений; ~ **congestivus** — г. затеклий, запливний, напливний; ~ **dissecans** — г. подільний, розітятий; ~ **frigidus** — г. зимний; ~ **incapsulatus** — г. окапшучений; ~ **metastaticus** — г. занесений; ~ **retroperitonealis** — г. позаочеревний; ~ **retropharyngealis** — г. позапроликовий; ~ **(s. bubo) inguinalis** — г. пахвинний.

Абулія (abulia) — безвілля.

Авитаминоз (avitaminosis) — голоднеча на вітаміни, брак вітамінів.

Автогипноз — самозасин, самозасненн'я.

Автодигестия (autodigestio) — самотравління.

Автоинокуляция (autoinoculatio) — самовщеплення, самоперещепле(юва)ння.

Автоинтоксикация (autointoxicatio) — самозатруєння.

Автоинфекция (autoinfectio) — самоузаразнення, самозаразність, самозакаження (*Оз.*).

Автолиз (autolysis) — саморозклад, самороздріб, саморозщеп.

Автоматический — само(по)рушний, автоматичний.

Автопсия (autopsia) — розтин, розтинання трупу.

Автоскопия — самоогляд.

Автостерилизация (autosterilisatio) — самознеплідлення.

Автофагия (autophagia) — самоїдство, самоїдження.

Агалактия (agalactia) — безпокорм'я, безмолочча у породільниць.

Агглютинация (agglutinatio) — зціплення, аглютинація; ∽ **a. sanguinis** — з. червонокрівців; ∽ **bacteriorum** — з. тоїжок.

Агевзия (ageusia) — брак смаку, безсмачча.

Аглоссия (aglossia) — безрічча, без'язичча.

Агонировать — часувати, доходити.

Агония (agonia) — скін, сконання, конання, часування, часи; ∽ **наступила** — прийшли часи.

Агорафобия (agoraphobia) — жах просторонь, жах майданів, вулиць.

Аграфия (agraphia) — нарушення вміння писати, аграфія.

Адамантин — зубова полива.

Адамово яблоко, кадык (prominentia laryngea) — борлак, чачка, дихальце. ∽ **Человек с сильно развитым кадыком** — чачковаль.

Адвентиция (adventitia vasorum) — ожилля, злучнотканна оболонка жил.

Аддукция (adductio) — доведення, допровадження, притулення.

Aden — жовно, жовна (*Етн. зб.*), пасокова залоза, *мн.* жовн(а)и, залози; ∽ **itis** — жовниця; ∽ **itis scrophulosa, s. scrophulosis** — жовни, s. залозниця; ∽ **itis tuberculosa** — жовниця, з. залозниця, горбкова.

Аденоидныя разращения (adenoides) — розріст пасочної тканини.

Аденома — жовняк.

Адено-миома — жовномнясак.

Аденопатия — жовнянка, беззалоззя, брак жовен (при білокров'ї). Див. **Железа**.

Адинамия (adinamia) — знесилля, безсилля.

Adnex, придаток — додаток, надаток.

Адонис (Adonis vernalis) — горицвіт (*Анн.*), тирлич.

Адреналин (adrenalin) — адреналіна.

Адский камень, arg. nitricum (lapis infernalis) — пекельний камінь, азотан срібла.

Азооспермия (azoospermia) — азооспермія, брак насінників, заплідників у ріженні.

Азот (nitrogenium) — азот, душень; ∽ **ный** (nitricus) — азотовий; ∽ **истый** (nitrosus) — азотистий; ∽ **новатистый** (hyponitrosus) — азотчастий; ∽ **азотистая кислота** — азотистий квас; ∽ **азотная кислота** — азотовий квас.

Азотнокислый кобальт (cobaltum nitricum) — брамурний камінь (*Грін.*).

Азотурия (azoturia) — азотосечів'я, збільшення азоту в сечі.

Айва (cydonia vulgaris Pers.) — айва, гутуя, ґунь, ґдуля.

Acarus — кліщ; ∽ **scabiei** — к. коростявий, коростяний; ∽ **folliculorum** — к. голівковолосяний.

Акинезия (akinesis) — безрухів'я (параліж пристроїв руху).

Акклиматизация (acclimatisatio) — принатуре(ова)ння, пристосування до підсоння (клімату) чужої сторони.

Аккомодация (accomodatio) — пристосування, пристосованість, примінність (*Врх.*) зору.

Аконит (Aconitum Napellus) — борець, косатка, царь-зілля, чорне зілля.

Акрания (acrania) — безчереп'я, уроджений брак черепа.

Акромион (acromion) — барковець, барковий парісток, надраменний парісток гребінця лопати.

Акропарэстезия (acroparaesthesia) — трудиш (*н.*) пучок.

Акрофобия (acrophobia) — жах височинь.

Axilla — пах(в)а; ∽ **ris** — пах(в)овий, див. **Подкрыльцовый**.

Активность — чинність; ∽ **активный** (activus) — чинний.

Актиномикоз (actynomycosis) — промінясто-губові жовна, актіномікоза.

Актиномицеты (actynomicetes) — проміністі губи, плісня; ∽ **микотическая друза** — проміняста губа, плісня.

Акупунктура — протинання, проштрикування.

Акушер — бабич, акушер.

Акушерка — бабка, положна жінка (*Кур.*)

Акушерский — бабницький, положний; ∽ **кая школа** — положна школа (*Кур.*).

Акушерство — положнянство, акушерство.

Акушерствовать — бабити, бабувати, акушерити.

Акцент — наголос, натиск.

Акцентуация (accentuatio) — наголос, наголошування.

Алалия — безмовність.

Алгезия — болечутність, альгезія.

Александрийский лист (folia sennae) — сенес.

Алкоголь (alcohol) — алькоголь, винець, спирт; ∽ **алкоголиметр** (alcoholometer) — спиртомір, вовчик; ∽ **алкоголизм** (alcoholismus) — налогове пиятцтво; ∽ **алкоголик** — налоговий пияка; ∽ **алкогольный** (alcoholicus) — алькоголевий; ∽ **Delirium tremens** — запійне маячення.

Allantois — сечний провід у зародка.

Алопеция (alopecia) — лисіння; ∽ **areata** — л. оточене.

Алоэ (aloe) — сабур.

Алтей (althea officinalis) — колачики, проскурки, проскурняк, паціриик (*Грін.*).

Альбинизм (leucoderma *син.* vitiligo) — білошкірря, альбінізм.

Альбинизм (albinismus) — білоочність.

Альбумин (albumen) білковина, білок.

Альбуминурия (albuminuria) — білкосечча; ∽ **a. spuria** — б. оманне.

Альвеола — чарунка (*Ум.*), дучка (*Луц.*); ∽ **alveolae pulmonum** — пухирці легеневі; ∽ **альвеолярный** (alveolaris) — чарунковий; ∽ **processus alveolaris** — ч. паросток (в щелепах).

Альгидный период (stadium algidum) — альгідна доба.

Алькалитерапия (alcalitherapia) — луголікування.

Алюминиевый (aluminicus) — глиновий.

Алюминий (aluminium) — глинець.

Амавроз (amaurosis) — чорна полуда, чорний морок (*Врх.*), темна вода, заневидження (*Т.*).

Амальгама (amalgama) — сумішка.

Амастия, амазия (amastia) — безгруддя, амастія.

Амблиафия (ambliaphia) — знечулення дотику, затупілий дотик.

Амблиопия (amblyopia) — кволість зору, амбліопія, недобачливість.

Аменоррея — (amenorrhoea) — безсплав'я, брак місячки.

Amentia — безум (*Коб.*) (гостре божевілля з оманами).

Амиелия (amyelia) — безстрижів'я, амієлія.

Амилоид (amyloid) — вощате, крохмалювате перетворення тканин; ∽ **corpora amyloidea** — крохмалюваті тільця.

Амилоидная инфильтрация (amyloidosis) — крохмалювата пасочина, амілоїдне перетворення (тканини).

Амимия (amimia) — брак виразу на обличчі.

Амиотрофия (amyotrophia) — м'язозаник, заник м'язів.

Аммиак (ammonium) — смородець, амоняк; ∽ **a. sulfuricum** — сірчаковий смородець, амоній; ∽ **бромистый** (a. bromatum) — амоновий бромак; ∽ **хлористый** (a. chloratum) — а. хлорак; ∽ **иодистый** (a. jodatum) — а. йодак.

Амнезия (amnesia) — забуття; ∽ **optica** — душевна сліпота; ∽ **verbalis** — з. слів.

Амнион (amnion) — див. **Послед**.

Амниотический (amnyoticus) — оплідний.

Аморфный (amorphus) — безформений.

Амплитуда (amplitudo) — розмах (*Т.*).

Ампула (ampulla) — ампуля, пошир (пляшкувате поширення проводів), запайка (*Ад. н.*).

Ампутация (amputatio) — утин(чого), утинання, ампутація; ∽ **ампутировать** (amputare) — утяти, відтяти, відтинати.

Амфорический шум — збанкове бреніння.

Анаболия (anabolia) — відригування страви.

Анадения (anadenia) — беззалозяя.

Анализ (analysis) — розклад, розбір (*Оз.*), аналіза, розріб; ∽ **анализ об'емный** — роздріб, розклад обсяжний.

Анализировать — розбірати, розкладати, аналізувати.

Аналитический (analyticus) — аналітичний, рс кладовий.

Аналогия (analogia) — подібність, analogія; ∽ **аналогичный** — подібний до чого, на лад чого.

Анальное отверстие (anus) — відхідник.

Анамнез (anamnesis) — розпит, допит, анамнеза.

Анасарка (anasarca) — позашкірна водяна, загальний набряск ніздри, водопідткання (*Луц.*).

Анастомоз (anastomosis) — звустнення, звустіння, сточення, сполучення; ∽ **желудочно-кишечный** (gastroenteroanastomosis) — шлунково-кишкове сполучення; ∽ **кишечный** (enteroanastomosis) — зтенеснення, сполучення кишок; ∽ **костей, костный шов** — сточення кісток; ∽ **нервный** — знервнення; ∽ **сосудистый** — зжилення.

Анатомировать (ανατεμνειν) — розтинати (трупа), карбувати („козакове біле тіло карбували" *н. п.*); ∽ **анатомический** (anatomicus) — розтиновий; ∽ **театр** (prosektorium) — карбувальня.

Анафилаксия (anaphylaxia) — надвразливість.

Anachlorhydria — брак солеквасу, недосільність.

Ангидрид — безводник (*Лік. зб.*).

Ангина (angina) — зівниця, ослизниця носопролику, задавлячка (*Грін.*), задавка (*Оз.*); ∽ **a. follicularis** — мигдалиця фолікулярна; ∽ **Hippocratica, s. abscessus retrofaryngealis** — запроликовий гнойовик; ∽ **Ludovici** — бех Людовика; ∽ **phlegmonosa** — дава, мигдалиця бехова; ∽ **tonsillaris** — мигдалиця; ∽ **Vincenti** — уразка Вінцента.

Ангиобласты (angioblasta) — ангіобласти, зародкові жилокомірки.

Ангиома (angioma) — жильняк, жиловник; ∽ **a. racemosa** — ж. гильчастий.

Ангионевроз (angioneurosis) — кровожильна невроза.

Ангионевротический (angioneuroticus) — жилонервовий.

Ангиосаркома (angiosarcoma) — жиломнясень, жиловий м'ясень.

Ангиэктазия (angiectasia) — розшир кровожили.

Английская соль (magnium sulfuricum) — маґновий сірчан.

Аневризма (aneurysma) — прожилина; ∽ **a. arterio-venosa** — a. червоносинєжилова, пр. червоносиня; ∽ **cirsoideum. s. angioma racemosa** — жильняк гильчастий; ∽ **cordis** — a. насердна; ∽ **traumatica** — a. забійна.

Анемия (anaemia) — див. **Малокровие**.

Анемометр — вітромір.

Анестезия (anaesthesia) — занечулення, заморювання, знечулення.

Анис (anisum officinalis) — ганус (*Грін.*), ганиш, аниж (*Кур.*); ∽ **звездчатый** — бодян; ∽ **обыкновенный** — аниж.

Анкилоблефарон (ankyloblepharon) — вієзрощення, зрощення краєчків вій.

Анкилоз (ankylosis) — суглобозкістнення, зкістнення суглоба (зрощення суглобових кінців).

Аноксихемия (anoxyhaemia) — недокиснення крови.

Аномалия (anomalia) — вада, збочення, відхил від норми.

Анормальный (anormalis) — схиблений.

Антагонизм (antagonismus) — противенство.

Антагонисты — супротивники.

Anterior — чільний, передовий, передній.

Антидот (antidotum) — протиотрута.

Антипатия — відраза (*Лік. зб.*).

Антиперистальтика (antiperistaltica) — відворотний скорч кишок.

Антисептика (antiseptica) — протизаразнення, антисептика; ∽ **антисептический** (antisepticus) — антисептичний, протизаразний, відзаразниковий (*Т.*).

Антитоксин (antitoxinum) — протитрійло, протиотруя (*Оз.*), антитоксін.

Антифермент (antifermentum) — протибродило.

Антонов огонь (gangraena) — спалень.

Антракс (anthrax) — телій, гербарець, див. **Сибирская язва**.

Антропофобия (anthropophobia) — жах людей.

Антрум (antrum) — надро; ∽ **a. mastoideum** — н. смочковатого парістка.

Анурия (anuria) — безсечів'я, сеч запертая (*Н. Мил.*).

Аорта — початкова жила; ∽ **брюшная** — a. келюхова, черевна; ∽ **дуга аорты** — дуга, лук аорти; ∽ **a. восходящая** — a. догірня; ∽ **нисходящая** — a. додільна, зступна; ∽ **грудная** — a. огрудня.

Аортит (aortitis) — запал аорти, s. аортниця.

Апатия (apathia) — байдужість, безуважність, млявість.

Апельсин (Citrus aurantium) — помаранча, померанець.

Апепсия (apepsia) — безтравність, брак травлення.

Апертура (apertura) — див. **Отверстие**.

Апоневроз (aponeurosis) — розтяг, розтужні; ∽ **a. obliquus** — навкісний, скісний; ∽ **galea aponeurotica** — розтяжний яломок.

Апоневротический (aponeuroticus) — розтяжний.

Апоплексия (apoplexia) — мозговой удар, грець. (*Грін.*, *Ум.*).

Апоплектический (apoplecticus)—апоплектичний, нахильний до мізкового оголомшення.

Аппарат (apparatus) — прибор, пристрій, прилад (*Т.*), приладдя.

Аппендикс (appendix) — додаток, парісток; ∽ **a. epiploici** — жировий привісок; ∽ **processus vermiformis** — робакуватий додаток одлівки (*Шк.*), червастий приросток (*Луц.*).

Аппендицит (appendicitis) — запал робакуватого додатку, робаковиця.

Аппетит (appetitus) — охота на їжу; ∽ **с аппетитом** — до смаку, всмак.

Arantii ductus venosus — синєжиловий провід Аранціїв.

Ареометр (areometer) — вовчок, мірник властивої ваги.

Аритмия (arythmia) — безлад побою серця, безритмів'я.

Arcus palati mollis — лук піднебіння, поніб'я.

Ароматический (aromaticus) — запашний.

Арса (juniperus communis) — яловець.

Артериальный (arterialis) — артерійний, червоножиловий.

Артериосклероз (arteriosclerosis) — жилозавапнення, завапнення червожил.

Артериосклеротический (arteriosclеroticus) — жилозавапний.

Артериоэктазия (arterioectasia) — поширення червоножили.

Артерия (arteria) — чер(воно)жила, б'ючка, бойова жила, артерія; ∽ **a. anonyma** — чж. безименна; ∽ **arcus pedis** — лук ступні; ∽ **arcus pedis plantaris** — чер(воно)жилова дуга; ∽ **arcus volaris** — лук долонний; ∽ **a. axillaris** — ч. пах(в)ова; ∽ **basillaris** — ч. засаднича; ∽ **brachialis** — ч. раменна; ∽ **carotis** — ч. сонлива; ∽ **circumflexa** — ч. обіжна; ∽ **a-ae coronariae cordis** — чер(воно)жили вінцеві серця; ∽ **dorsalis pedis** — ч. передня ступні; ∽ **dorsalis penis** — ч. спинки прутня; ∽ **femoralis** — ч. стегнова; ∽ **frontalis** — ч. чолова; ∽ **glutaea** — ч. сіднича; ∽ **haemorrhoidalis** — ч. оходова; ∽ **hepatica** — ч. печінкова; ∽ **hypogastrica** — ч. здухвинна; ∽ **iliaca** — ч. клубова; ∽ **iliaca communis** — ч. клубова спільна; ∽ **ima** — ч. найглибша; ∽ **interossea** — ч. міжкістна; ∽ **laryngea** — ч. гортанкова; ∽ **maxillaris** — ч. щелепова; ∽ **mesenterica** — ч. оточинна; ∽ **occipitalis** — ч. потилишна; ∽ **poplitea** — ч. підколінна; ∽ **radialis** — ч. промінна; ∽ **renalis** — ч. ниркова; ∽ **sacralis media** — ч. крижова середня; ∽ **splenica** — ч. сележньова; ∽ **subclavia** — ч. піддужкова; ∽ **temporalis** — ч. скронева; ∽ **tibialis** — ч. гомілкова; ∽ **tibialis postirior** — ч. сурелєва; ∽ **thyreoidea** — ч. борлакова; ∽ **ulnaris** — ч. ліктьова; ∽ **vertebralis** — ч. хребникова. **Arteriitis** — червоножилиця; ∽ **obliterans** — зарощення, заткання червоножили; ∽ **arteriosclerosis** — жилоувапнення; ∽ **endoarteriitis** — середножилиця; ∽ **tromboarteriitis** — див. **Тромбоз**.

Артефакт (artefactus) — штучність, артефакт.

Артефициальный (artefactus) — штучний, роблений.

Артрит (arthritis) — суглобиця, s. запал суглоба; ∽ **periarthritis** — осуглобиця.

Артритизм (arthritismus) — уломи (*н.*), артритізм.

Артропатия (arthropathia) — гризь, знеміг суглобів.

Артрэктомия, резекция (arthrectomia) — суглобовитин, суглобоутин, зруб суглоба, резекція суглоба.

Асанация (assanatia) — уздоровлення (*Оз.*).

Асептика (aseptica) — відзаразнення, унезаразність, унезаразнення, асептіка; ∽ **ческий** (asepticus) — унезаразний, відзаразний, асептичний.

Asystolia — безстяжжя, безстяжність, асістолія.

Аскарида (ascaris) — починок (*Мил.*).

Аспараг (asparagus) — шпараґа, заячий холодок.

Аспермия (aspermia) — безнасіння, -ність, аспермія.

Аспиратор (aspirator) — висмоктувач; ∽ **ционный** (aspirans) — витяговий, висмоктуючий.

Аспирация (aspiratio) — висмоктування, аспирація.

Ассафетида (assa foetida) — асафета.

Ассиметрия (assimetria) — недолад, асиметрія; ∽ **ческий** (assimetricus) — недоладний, асиметричний.

Ассимилировать (assimilare) — приподобляти, уподібнювати.

Ассимиляция (assimilatio) — упритворювання, присвоєння (*Кур.*), асіміляція, уподібнення.

Ассоциация (associatio) — спрягання (*Т.*), лучення.

Астения (asthenia) — знеміг, загальна кволість організму; ∽ **ческий** (astaenicus) — знеміжний.

Астенопия (astenopia) — знеміг зору.

Астма (asthma) — задуха, спір; ∽ **a. bronchialis** — задуха дишкова, озявова.

Астматик (asthmaticus) — вихлець (*нар.*), астматик; ∽ **ческий** (asthmaticus) — задушливий, дихавичний, удушливий.

Астролог (astrologus) — планетник, астролог.

Асфальт (asphaltus) — земна смола (*Грін.*), асфальт.

Асфиксия (asphyxia) — удушення: ∽ **тичный** (asphycticus) — з удушенням, асфіктичний.

Асцит (ascites) — водочерев'я, черевододниця.

Атавизм (atavismus) — дідичність, дідицтво, спадковість.

Атаксия (ataxia) — забурення рухів, атаксія, невільні рухи м'язів; ∽ **корковая** — шкоринковий безлад ходи; ∽ **a. literalis** — спотикання в літерах.

Атерома (atheroma) — лойовик.

Атероматоз (atheromatosis) — лойовиковість.

Атероматозный (atheromatosus) — лойовиковий.

Атипичный (atypicus) — нетипиковий, невідповідний, атипичний.

Атлант (atlas) — ошийок, двига(ч)р, атлант.

Атмосфера (athmosphera) — середовище, обітря, атмосфера; ∽ **ные осадки** — опади середовищні, атмосферичні.

Атомный — атомовий; ~ **вес** — атомова вага; ~ **об'ем** — **а.** обсяг.

Атонический (atonicus) — ослабний, безпорушний.

Атония (atonia) — ослаба, безпорушність.

Атрезия (atresia) — затин проводу, проводозатин, атрезія.

Atrium — див. **Преддверие.**

Атрофированный (atrophicus) — заниклий, атрофований.

Атрофироваться (atrophicare) — заникати, пружитися (*н.*), морхлитися (*н.*).

Атрофия (atrophia) — заник, зменшення оруддя; ~ **бурая** — з. барнавий; ~ **a. hepatis flava** — жовтий печінкозаник.

Аура (aura) — передчуття, причуття (при епілепсії, істерії, задусі).

Аускультация (auscultatio) — обслух.

Аутопсия (autopsia) — розтин, розтинання трупу.

Афазия (aphasia) — безмов'я, згуба мови, безмовність, безгоміння.

Афония (aphonia) — безголосся, брак голосу.

Афты (aphtae) — висплявка (*Хор. п.*); ~ **stomatitis aphtosa** — висплявиця.

Аффект (affectus) — нестяма, умислове зворушення (*Т.*).

Affrictus — див. **Шум.**

Ахилия (achylia) — безмолочча; ~ **a. gastrica** — безлемечча (*Т.*), безгамуззя (*Т.*).

Ахилово сухожилие (tendo Achillis) — Ахилів тужень.

Ахолия (acholia) — безжовча.

Acetabulum — див. **Вертлужная впадина.**

Ацетонурия (acetonuria) — сечеацетонення, ацетонурія.

Аэрофобия (aërophobia) — жах повітря.

Бабка повивальная — повитуха, баба.

Багровый — багрівий, багрий.

Бадьян (ilicium) — бодян.

База (basis) — підстава, основа, підвалина, спід; ~ **b. cranii** — спід черепа.

Бактериологический — тоїжкодовідний.

Бактериоскопия (bacterioscopia) — тоїжкодовідне, дріб'янкове, бактерійне досліджування, бактерійний дослід, бактеріорозглядання.

Бактериотерапия (bacteriotherapia) — тоїжколікування, бактеріолікування.

Бактериэмия (bacteriaemia) — кровоубактеріння, убактеріння крови.

Бактерия (bacterium) — тоїжка, бактерія, дріб'янка; ~ **и аэробные** — тоїжки кисенці; ~ **анаэробные** — тоїжки безкисенці.

Бальзамирование (balsamatio) — бальзамування; ~ **вать** (balsamare) — бальзамувати; ~ **ческий** (balsamicus) — бальзамичний.

Бальнеология (balneologia) — наука про водолікування, бальнеольоґія.

Бальнеотерапия (balneotherapia) — водоліки, водолікування, бальнеотерапія.

Балянит (balanitis) — жолудинниця, балянит.

Бандаж (bracherium) — килостримач, каланець (*Лік. зб.*), килова опояска, бандаж.

Банка — слоїк; ∽ **ки сухие и кровососные** (cucurbita)—крів'яні баньки, слоїки; ∽ **поставить** — б. скинути; ∽ **сухие ставить при болях живота** — заварювати соняшниці (*Грін.*).

Баня — *лазня*, баня; ∽ **водяная** — л. водяна; ∽ **паровая** (vaporarium, sudatorium) — прійня, пітниця.

Барабан (tympanus) — бубон, бубен, тарабан (*Гал.*).

Барабанный (tympanicus) -- бубенний; ∽ **ная полость** (cavum tympani) — бубенна ямка, дутина; ∽ **ная перепонка** (membrana tympani) — бубенна перетинка; ∽ **ные пальцы** — бубенні пальці, пучки; ∽ **звук** (sonus tympani) — бубенний голос, згук.

Барак — курінь, барак; ∽ **чный** — курінний; ∽ **чная система** — курінний уклад.

Барий (barium) — бар.

Бассейн — водойма, водозбір, водоємок (*Врх.*).

Бахрома (fimbria) — торочка, *мн.* торочки, стріпки (*Коб.*); ∽ **чатый** (fimbriatus) — торочкуватий.

Бацилла (bacillus) — бакциль, патичка, *мн.* патичча (*Грін.*); **запятовидная** — б. протинчастий.

Бациллярный (bacillaris) — бакцильовий, патичковий.

Баугиниева заслонка — Бавгініева затинка.

Бедерчатый (femoralis) — стегнастий, сулигоdатий.

Бедренный (femoralis) — стегенний стегновий, сулиговий; ∽ **канал** (canalis cruralis) — с. провід; ∽ **ая кость** (os femorale) — стегельна кість; ∽ **сустав** (coxa) — кульша; ∽ **ная грыжа** (hernia inguinalis) — стегення кила.

Бедро (femur) — стегно, сулига, *зм.* — стегенце.

Безбелковые отеки — безбілкові напухи, напливи.

Безболезненность (analgia) — безбілля, безболізність.

Безбрачие — безшлюб'я.

Безбровый (aciliaris) — голобровий, безбровий.

Безвкусие — брак смаку; ∽ **но** — несмачно.

Безводие — безвіддя.

Безвоздушный — безповітряний.

Безволие (abulia) — безвілля.

Безволосый (calvus) — безволосий, голомозий, голомшивий.

Безвредный — нешкідливий, незавадний (*Грін.*).

Безглазый (anophthalmus) — безокий (*Км.*), безочний.

Безгласие (aphonia) — безголосся, брак голосу.

Безгнилостный (asepticus) — відзаразний, унезаразливий, безгнилявий; ∽ **метод, асептика** (aseptica) -- унезаразнення, спосіб відзаразнення.

Бездетность — бездітство.

Бездыханный — бездушний, неживий.

Безлихорадочный (apyreticus) — безгарячний... беззимничний, безгарячний.

Безмозгий (anencephalus) — безмозкий.

Безмозглый — безглуздий.

Безнадежно больной (moribundus) — безнадійно хорий, трупань.

Безобразить (deformare) — нівечити, шпетити.

Безостный (aspinosus) — безостюковий, неостистий.

Безразличие (apathia) — байдужість.

Безрассудство — безумність (*Коб.*).

Безумие (amentia) — безум (*Коб.*), шаленість, безглуздя, шаленство (*П. Бер.*); ∽ **ный** (amens) — шалений, безглуздий.

Безумствовать, безуметь — навісніти, шаліти, шаленіти, божеволіти, губити розум.

Безучастный (apathicus) — байдужий.

Безымянный (anonymus) — безіменний; ∽ **палец** — підмезинний палець.

Без'ядерный — без'ядерковий, беззерновий.

Без'язычный (aglossus, aglossia) — без'язикий, німий, безріка.

Белая горячка (delirium tremens) — запійне маячення (*Гал.*), омут п'яничний (*Т.*).

Белена (Hyoscyamus niger) — блекота, німиця, люльок.

Бели (leucorrhoea, fluor albus) — уплави білі, білий цвіт.

Белила свинцовые (plumbum oxydatum) — блейвас.

Белковина (albumen) — білковина, білок, білко.

Белковый (albuminatus) — білковий.

Белладонна (atropa belladonna) — матриґан (*Грін.*).

Белокровие (leucaemia) — білокрів'я, білачка (*Дуб.*).

Белок (albumen) — білок, білко (*Кур.*); ∽ **a. pseudo** — б. позірне.

Белочная оболочка глаза (sclera) — білочня, склиця, білкова оболонка, білчанка; ∽ **itis** — білочниця, s. запал білочні; ∽ **ectasia** — випин, випинання білочні.

Белые кровяные шарики (leucocythes) — білокрівці.

Белье (lintea) — хустя, хусти (*Грін.*), шмаття (*Кур.*), білизна; ∽ **б. носильное** — шмаття; **женские панталоны** — майтки; ∽ **косынка** — хустка; ∽ **кофта** — юбка, хутрянка; ∽ **носки** — шкарпетки; ∽ **подштанники** — галанки (*Грін.*), штанці, гачі (*Кур.*); ∽ **полотенце** — рушник; ∽ **рубашка** — сорочка; ∽ **туфли** — капці, патинки, пантофлі, виступці (*Грін.*); ∽ **чулки** — панчохи; ∽ **б. постельное** — шмаття ліжкове; **наволока** — пошивка, наволока; ∽ **одеяло теплое** — коць (*Грін. та Оз.*), ліжник (*Грін.*), наліжник; ∽ **одеяло холодное** — ковдра; ∽ **простыня** — простирадло; ∽ **б. старое** — переріранка.

Бельмо (leucoma) — скалка, більмо; ∽ **l. adhaerens** — косиці (*н.*); ∽ **имеющий** — більмак, більмач.

Бергамотное масло (oleum Berhamoti) — бергамотна олія.

Бередить (excitare) — ятрити, роз'ятрювати, вразити (*Ум.*), вражати.

Беременеть (gravidare) — вагітніти, (за)ваготіти (*Км.*).

Беременная (gravida) — вагітна, важка, тягітна, у тяжі (*Км.*); ∽ **мой быть** — бути у вазі, у тяжі (*Км.*).

Беременность (graviditas) — вагітність, вагота, тяжа (*Гал.*); ∽ **g. abdominalis** — в. черевна; ∽ **extrauterina** — в. позауразна, позароднича; ∽ **ovarialis** — в. яйникова; ∽ **tubaria** — в. руркова.

Берцо (tibia) — гомілка, голінка; ∽ **вый** (tibialis) — гомілковий, голінковий.

Бескогтевый (anonychius) — безпазурий.

Бескостный (anosseus) — безкістний, безкостий.

Бескровие — безкрів'я.

Бескровный (anaemicus) — недокрівний, безкровий, анемичний.

Бесноватый — біснуватий.

Беспалый — безпалько, безпальчий.

Беспамятливость (amnesia) — непам'ятливість.

Беспамятство — непам'ять.

Бесплодие, безплодность (sterilitas) — неплідність; ∽ **ная** (sterilis) — неплодниця, безплідна.

Беспозвоночный (avertebralis) — безхребовий, безхребниковий.

Беспокойный — невгамовний, невпокійний, турботний: ∽ **ство** — неспокій, турбота, турба, турбування.

Бесполый (asexualis) — безпоглавий, безпоголівний.

Беспомощность — безпорадність.

Беспрерывный (continuus) — безупинний, невпинний, безугавний.

Бессемянный (aspermaticus) — безнасінний, безріженний.

Бессилие — несила, занепад сили, знесилля, уломність (*Коб.*).

Бессильный — кволий, охлявий, безсилий, недолугий, немічний, недужий.

Бессмысленность — недоречність, не тям, безтямність.

Бессознательность — нестямність; ∽ **но** — в нестямі; ∽ **ный** — непритомний, нестямний; ∽ **ное состояние** — безтям (*Гал.*).

Бессонница (insomnia) — безсоння, нічниця, несплячки; ∽ **у детей** — несплячки.

Бессосудистый (anangiosus) — безжиловий, безсудинний.

Бесстрастие (apathio) — нечулість, байдужність.

Бесстыдство — безсоромність, невстид.

Бесформенний (amorphus) — безформний.

Бесчувствие (stupor) — нечулість, безчуття, безчутність; ∽ **енный** (torpidus) — нечулий, заморочений, запаморочений (*Коб.*).

Бесцветный — безбарвний.

Бешенница (Cicuta verosa) — віха, вомига.

Бешенство (furor) — несамовитість, шальга (*Т.*), лютовання (*Коб.*), скаженість; ∽ **матки** — (furor uteri, nymphomania) — шальга уразу; ∽ **ный** (furibundus) — шалений, навіжений, несамовитий.

Бешенство (lyssa, rabies, hydrophobia) — скаженина (*Кур.*), скажениця, сказ, водожах, скаженівка (*Дуб.*).

Бивень (dens canina) — ікло, кло, *мн.* кла, клеваки.

Бигамия (bigamia) — двоженство.

Биение (pulsatio) — товкання, стукання, постук, тукання (*Дуб.*), побій (*Коб.*).

Биливердин (biliverdinum) — жовчева зелінь, жовчезелінь, білівердін.

Билирубин (bilirubinum) — жовчева червінь, жовчечервінь, білірубін.

Билицианин (bilicianinum) — жовчесинець, біліціанін.

Бинокулярный (binocularis) — двоочний, бінокулярний; ∽ **ое зрение** (visus binocularis) — двоочний зір, (в)зорок (*Крем. п.*).

Бинт (fascia)—повивач, перевивач, бинда, сповивач, обмотка, завивало (*Км.*)

Бинтование — завивання, оповивання, обмотування; ∽ **ть** — повивати, завивати, за(по)вити, забиндажити, оповити; ∽ **ть живот** — повинути келюх (*Луц.*).

Биология (biologia) — живознавство, біольогія.

Биться (palpitare) — колотитися, (про серце) — тріпатись.

Бифуркация (bifurcatio) — роздвоєння, двійчатість (*Коб.*), двугалузність, розкіп, розсоха.

Благоприобретенный — придбаний, надбаний, набутий, нажитий.

Бластема — первісне твориво, бластема.

Бластомицеты — первісні плісняки.

Блевание (vomitus) — блювання, блювачка, ригачка, див. **Рвота**; ∽ **вать** (vomitare) — блювати, ригати, кидати з себе, вонітувати.

Бледная немочь (chlorosis) — блідниця (*Поп.*), блідачка, біла неміч.

Бледность — білість, блідота, полотнілість; ∽ **неть** — біліти, полотніти; ∽ **побледнеть** — збіліти, пополотніти.

Блекота (Hyoscyamus niger) — див. **Белена.**

Бленноррея (blenorrhoea) — збурова сполучниця, збуроспійниця; ∽ **conjunctivitis honorrhoeica** — сполучнозбуриця.

Блефарит (blepharitis) — війниця, запал краєчків повік.

Блефаропластика (blepharoplastica) — штучне повікоутворення, повікоштукування, блефаропляcтика.

Блефароплегия (blepharoplegia) — повікопараліж; ∽ **спазм** (blepharospasmus) — повікоскорч, судома повіків.

Близнецы (gemelli) — близнята, близнюки, двійнята, близці (близнюк, близнючка).

Близорукость (myopia) — короткозорість; ∽ **кий** (myopus) — короткозорий, призорий, низькоокий, низький на очі, підсліпий.

Блок (trochlea) — коліща, вертіло (*Дуб.*), бльок, кружіль; ∽ **овидный** (trochlearis) — коліщаний, бльокуватий; ∽ **сустав** (ginglymus) — к. суглоб.

Блондин — білан, білявець, білявий.

Блоха (pulex irritans) — блоха, блішка.

Блуд (stuprum) — розпуста (*Коб.*), перелюбство (*Коб.*), любодійність, блуд; ∽ **ливый** — розпустний, нерядний, блудливий.

Блуждающий — блукаючий, мандрівний; ∽ **нерв** (n. vagus) — блукач.

Бляшки — цятки; ∽ **Пейеровы бляшки** — ц. Паєра.

Боб (faba) — біб; ∽ **овидный** — бібчастий.

Бобовник (amygdalus nana) — бобчук.

Бодрость — жвавість, бадьорість.

Бодрствование — чування (*Коб.*), дбалість (*Коб.*), сторожкість.

Бок (latus) — бік.

Бокаловидный — келишастий.

Боковой (lateralis) — бічний, окрайний, прибічний, збічний, боковий; ∽ **вые отростки позвонка** (processus lateralis vertebrae) — бічні пагінці, виростки хреба.

Болевой (dolorosus) — болючий; ∽ **вые точки** (фр. points douloureux) — боляки, болючі місця.

Болезненный (morbosus) — хирявий, хоровитий, хоробливий, болізкий (*Грін.*), хворобний, хирний, хирий, скергеля, немічний; ∽ **ность** (mor-

bositas) — хоробливість, хорість, болючість, недужість, дошкульність; ∽ **творный** (morbidus) — хоробистий, хороботворчий.

Болезнь (morbus) — хороба, хвороба, хира, *син.*: недуга, кволість, неміч, хворість, недужність, слабування; ∽ **перенести** — перебути хоробу; ∽ **затягивается** — хороба проволікається; ∽ **ни внутренних органов** (morbi interni) — хороби осередні, серединні, середкові, середові, хороби осередніх оруддів, внутрішні хороби; ∽ **инфекционная** — х. чіпка, пошестна; ∽ **у скота** (epizootia) — помірок на скотину; ∽ **английская** (rachitis) — одлина, кривуха, рахіт, м'які кістки; ∽ **Basedovii** — х. Базедова, вирлоокість; ∽ **Brightii** — нирчиця довгочасна, довготривала, Брайтова неміч; ∽ **глазная** — х. на очі; ∽ **душевная** (psychosis, psychopathia) — х. умислова, псіхоз; ∽ **каменная** (lithiasis) — недуга на камні; ∽ **ногтя** (paronychia) — занігтниця; ∽ **падучая** (epilepsia) — чорна неміч, чорна хороба, бирса, падавиця, неволя (*Грін.*); ∽ **Potti** — Поттів горб, Поттова хира; ∽ **воспаление подъязычной железы** (ranula) — під'язичниця; ∽ **бессонница** — несплячка.

Болеть — нездужати, хорувати, хоріти, хворіти, слабувати.

Болеутоляющий (narcoticus) — болестримний, наркотичний, більзтишуючий; ∽ **ее средство** — більгамуючі засоби.

Боли спазматические в животе (gastralgia) — соняшниці (*Грін.*).

Болиголов (Conium maculatum) — бугила, буглав, болиголова.

Болотный — багновий, болотяний; ∽ **ая лихорадка** (malaria) — пропасниця; ∽ **тистый** — багнистий, багнявий (*Ум.*).

Боль (dolor) — біль; ∽ **суставов** (arthralgia) — гризь (*н.*); ∽ **поясницы** (lumbago) — охват (*Грін.*), уломи в крижах, прошиб (*Т.*), попсрек болить; ∽ **мышечная** (myalgia) — камчук; ∽ **нервная** (neuralgia) — підвій, нервець; ∽ **в боках груди** (pleurodinia) — кольки.

Больница (nosocomium) — лікарня, шпиталь; ∽ **для душевно-больных** — божевільня, заклад божевільних.

Больно — боляче, дошкульно; ∽ **больной** — слабий, недужий, хорий, хворий, трудний; ∽ **куриной слепотой** лунавий (*Грін.*); ∽ **ые ноги** — ноги камчужні (*Стар. Леч.*); ∽ **фистулой** — норикуватий; ∽ **ного поднять на ноги** — відходити, відхаяти, одволати, вигоїти, відволодити.

Большеглазый (macrophthalmicus) — окатий, окань, витрішкуватий.

Большеголовый (macrocephalus)—головатий, голованъ, головко, головач.

Большой круг кровообращения — великий кровообіг, великий крововорот, велика кровокружба.

Борная кислота (acidum boricum) — боровий квас.

Бородавка (verruca) — бородавка, гузка; ∽ **чатий** (verrucosus) — бородавистий, бородавочний.

Борозда (sulcus) — борозна, скорода, ринва (*Коб.*), жолобочок, рівчачок, скап (*Коб.*); ∽ **странгуляционная** — смуга зашморгова.

Борозда (gyrus) — завоя, борозна; ∽ **ы головного мозга** (gyri) — завої мізку.

Бороздчатый — борознистий.

Бочкообразный — бочкуватий, барилькуватий, бочівковатий (*Врх.*); ∽ **ная грудь** — бочкувате огрудця, б. грудник.

Боязнь (phobia) — острах, боясть, жах, ляк, опаска; ∽ **воздуха** (aerophobia) — повітрєжах; ∽ **воды** (hydrophobia) — скаженість, водожах, водоляк; ∽ **света** (photophobia) — світложах.

Брадикардия (bradycardia) — забар серця, забара серця, брадікардія.

Bradylalia — забар мови.

Бредить (delirare) — маячити, словами блудити, белендити (*Оз.*); ∽ **овой** (delirius) — маячковий.

Бред (delirium) — маячіння, маячення, омут (*Т.*); ∽ **desultorium** — м. мінливе; ∽ **furibundum** — люте божевілля; ∽ **hysteroepilepticum** — м. причинне; ∽ **metabolicum** — м. божевільне, загально мінливе; ∽ **megalicum oman** — м. величчам; ∽ **melancholicum** — м. задумов'я, меланхолійне; ∽ **periodicum** — м. зворотне; ∽ **tremens s. potatorum** — м. запійне, запійна маячня (*Гал.*), омут п'яничний (*Т.*); ∽ **persecutionis** — м. переслідживання, слідкування.

Брезгливость — бридливість, гидливість.

Бритва — голяк, скисок, голівний ніж, бритва.

Бровь (supercilium) — брова.

Брожение (fermentatio) — шумування, грання, мусування (*Грін.*), ферментація; ∽ **слизистое** — ш. слизьове.

Бром (bromum) — бром (*Т.*); ∽ **оводород** — бромоводень (*Т.*); ∽ **изм** — бромоотрій; ∽ **истый** — бромовий.

Бронх (bronchus) — дишка, озяв (*Оз. Т.*); ∽ **osthenosis** — узиння дишок, озявів; ∽ **iectasia** — пошир дишок, озявів.

Бронхиальный (bronchialis) — дишковий, озявний; ∽ **катарр** — дишковий нежит; ∽ **хиоли** (bronchioli) — дишечки, озявки (*Т. Оз.*); ∽ **bronchiolitis** — дишечниця, озявчиця.

Бронхит (bronchitis) — дищиця, озявиця; ∽ **putrida** — д. гнилизняна; ∽ **fibrinosa** — д. волокняста, нитянкова.

Брыжейка (mesenterium) — оточина, отоки (*Т. Врх*), брижа (*Грін.*), кризки (*Врх.*); ∽ **ечный** (mesentericus) — оточинний, оточний (*Т.*), брижійний; ∽ **rica vasa s. meseraica** — жили кризкові (*Врх.*), середтенесові (*Врх.*).

Брюшина (peritoneum) — очерев'я, очеревина, очеревна.

Брюшко (venter) — черевце.

Брюшной (abdominalis, ventralis) — черевний, черевий, келюховий (*Гуц.*), калюховий (*Гуц.*); ∽ **ая полость** — середовина черевна, нутрина келюхова.

Бубон (bubo inguinalis) — димниця, дименица (*Лік. зб.*), жовниця пахвинна; ∽ **ная чума** (pestis) — залозова чума, жовниця злослива.

Бугорок (tuberculum) — горбок, пагірок; ∽ **miliare** — г. просяний.

Бугорковый (tuberculosus) — горбчастий.

Бугорчатка (tuberculosis) — горбковиця, грузлавка (*Т.*); ∽ **miliaris universalis** — г. загальна, грузлавка просяна.

Бугорчатый (tuberculosus) — горбковий, горбчастий.

Бугристость (tuberositas) — пагірчатість; ∽ **стый** (tuberosus) — пагірчастий, пагорбковий, пагористий, горбкуватий.

Буж (candela) — розпружник, поширювач; ∽ **эластический** — поширювач пружний.

Бузина (Sambucus niger) — бузина, баз (*Гал.*), базник (*Гал.*); ∽ **овый** — бузковий.

Буйство — бешкет, буяння.

Буйный — бешкетний.

Букардия (bucardia, cor bovinum) — пошир, вибуялість серца, волове серце.

Булавочный (clavatus) — шпильковий.

Bulbus — див. **Луковица**.

Бульон — юшка, бануш, сьорба.

Бумага — папер, папір; ∽ **хлопчатая** (bombyx gossypium) — бавина, бавовна, бавна; ∽ **восчаная** (charta cerata) — папер вощатий; ∽ **пропускная** — цідильна бібула, цідильний папер (*Ад.*), бібульник; ∽ **горчичная** — п. мушкардовий; ∽ **лакмусовая** — п. лякмусовий.

Бура (natrium biboracicum) — блідень, бура.

Bursa — ворок, ворочок (*Ґрін.*); ∽ **anconea** — в. ліктьовий; ∽ **itis** — ворокниця, ворокняк.

Бурый — барнавий, баркавий; ∽ **ая атрофия** — барнавий заник; ∽ **ое уплотнение легких** — забарнавлення легень.

Boutonniere (*Фр.*), **промежностное камнесечение** — сечникорозтин межинний, розтин межикрочча.

Бутыль — сулія.

Быстрорастущий — ростовитий, прудкорослий.

Вазодилятаторы (vasodilatatores) — жилопоширні нерви, жилопоширники.

Вазоконстрикторы (vasoconstrictores) — жилостискуючі нерви, жилостискачі.

Вазомоторы (vasomotores) — жилопобудливі нерви, жилопобудники, жилопорушники, жилопорушуючі нерви.

Вакуоля (vacuola) — порожнявка.

Вакцина (vaccina) — вакціна; ∽ **коровья** — коров'янка (*Гал.*); ∽ **телячья** — теляча віспа, віспа'нка.

Вакцинация (vaccinatio) — вакцінощеплення, щеплення віспа'нки, віспянкощеплення (телячої віспи).

Вакцинотерапия (vaccinotherapia) — вакцінолікування.

Валериана (Valeriana officinalis) — а(о)верьяна (*Полт.*), лихоманник (*Екат.*), поганник (*Анн.*), одхасник, стоян (*Гал.*), оделен (*Гуц.*).

Валериановая настойка, капли — краплі оверьянові, оделенові, стоянові.

Валик (vallum) — валок; ∽ **ком окруженный** (circum vallatum) — обвалкований.

Ванна (balneum) — купеля, лазничка, ванна; ∽ **грязевая** — купеля кальна; ∽ **минеральная** — к. бурмутова; ∽ **паровая** (balneum vaporis) — парня (*Кур.*); ∽ **щелочная** — щавова.

Вапоризация (vaporisatio) — парування, вапоризація.

Варенец (вид простокваши) — ряжанка (*Грін.*).

Варикозный (varicosus) — жиляковий.

Varicocele — жиляки насінного мотузка.

Varix-ces — жиляк, *мн.* жиляки; ∽ **ces haemorrhoidalis** — жиляки оходові; ∽ **mariscae** — жиляки стухлі.

Васкуляризация (vascularisatio) — прожилення, прожилування, упажилення, васкулярізація.

Вата (gossypium) — бавовна, бавина, вата; ∽ **g. haemostaticum** — б. крів тамуюча; ∽ **очищенная** — б. оббірана.

Ватный — бавовняний, ватяний.

Введение (напр. инструмента) — впровадження (*Кур.*), впуст.

Ворачивание (intususceptio) — ввертання, вбгання, вкочування; ∽ **ать** (intususpetare) — ввертати, вбгати, вкочувати.

Вдавление (impressio) — втиск (*Коб.*), упука (*Грін.*), вглибина, влоговина.

Вдавленный — повгнітаний (*Врх*), втиснутий.

Вдавливание — повгнітення (*Врх.*), вдушування, втискання.

Вдавливать (imprimere) — вдушувати, втискувати.

Вдох (inspiratio) — удих (*Полт.*), вдих.

Вдувание (inflatio) — вдим.

Вдыхание (inspiratio) — надих, вдихання.

Вегетарианство — рослиноспоживання, споживання рослинних пожив, потрав, рослинокормність.

Вегетативный (vegetativus) — живкий, зрістковий, зростний, вегетаційний.

Везикула (vesicula) — пухирець, пухирчик; ∽ **v. germinalis** — п. зарідковий; ∽ **seminalis** — п. насінний, ріженевий.

Везикулярный (vesicularis) — пухирчастий.

Веко-ки (palpebra-ae) — повіко, кліпавка, повіки, кліпки, павучайка (*Гал.*); ∽ **musculus palpebrarum** — м'яз повіковий; ∽ **tarsus palpebrae** — хряст повіковий; ∽ **p—rae sebum** — мастиво повікове; ∽ **третье** (membrana nictitans) — жмурина (*Врх.*).

Векодержатель — вікотримач.

Векопод'емник — повікотримач, повікопідіймач.

Величина (magnitudo) — величінь, великість.

Вена (vena) — син(є)жила, вена, доводня (*Шк.*); ∽ **v. azygos** — сж. непариста; ∽ **ae bulbus jugularis** — бульвина ярмової синєжили; ∽ **cava** — павенна, порожня; ∽ **palmaris** — сж. долонна; ∽ **na pancreatica** — сж. черевослинна; ∽ **plexus haemorrhoidalis** — сплiт оходовий; ∽ **v. porta** — сж. брамна, воротня; ∽ **v. saphena** (magna, parva, accessoria) — сж. схована (велика, мала, долучна). *Примітка:* які відповідають назвам червоножил, див. **Артерия**.

Венерический (venericus) — венеричний.

Венесекция (venaesectio) жилорозтин, жилопротин.

Венечный (coronarius) — вінцевий.

Венозный (venosus) — синєжильний, синєжиловий.

Вентиль — кляпа.

Вентилятор — перевітрувач, млинок, вітрогін; ∽ **ция** — перевітрення, перевітрування.

Венчик (areola) — віночок, обвідка (*Лік. зб.*); **a. mamillae** — о. смочкова.

Веред (furunculus) — чиряк, чирка, болячка, бибак; ∽ **созревает** — ч. вистигає.

Веретенообразный (fusiformis) — кужілястий (*Врх.*), веретеноподібний.

Вертел (trochanter) — овороть (*Врх.*); **linea aspera-femoris** — смуга рапата (*Врх.*).

Вертикальный (verticalis) — увіслий (*Грін.*), простовісний, простопадний, сторчовий; ∽ **но** — простовісно, сторч, сторчки, сторчма, насторч.

Вертлужная впадина (acetabulum) — пан(о)івка, кульшовий заглиб (*Коб.*), кульшівка.

Верхушка (apex) — верхівка, верхів'я; ∽ **ечный** — верхівковий; ∽ **процесс** (apicitis) — верхівиця.

Вес (pondus) — вага, тягар; ∽ **удельный** (p. specificus) — вага властива.

Веселящий газ (nitrogenium oxydatum N_2O) — азотовий недокис, недоквас.

Веснушки (aphelides) — веснянки, ластовиння, рworking ряботиння, потруглі (*Гуц.*); ∽ **щатый** — веснянкуватий, веснуватий.

Весомый — маючий вагу.

Vestibulum — див. **Преддверие**.

Весы — вага, ваги, важня (*Ум.*), вагівниця (*Грін.*), вагівня (*Ад. н.*); ∽ **большие** — терези(а); ∽ **ручные** — кантар; ∽ **маленькие** — важки; ∽ **аптечные** — шальки, шайки (*Ад. н.*); ∽ **общественные, на площадях, для взвешивания грузов** — вагівниця, вагівня, тереза.

Ветвление — розгалуження.

Ветвь, веточка (ramus, ramulus) — гилка, гилячка, галузь, галузка; ∽ **бронхиальная** — дишка (*нар.*), озявок (*Гал.*); ∽ **ящийся** (ramificans) — розгалужний.

Ветер (ventus) — вітер, подув, повів (*Коб.*), подмух (*Гал.*); ∽ **тряной** (ventilis) — вітровий.

Вещество (substantia) — субстанція, матерія, твориво; ∽ **болезнетворное** — бешега; ∽ **ва белковые** — білчани (*Врх.*), білковини (*Врх.*); ∽ **воспринимающее** (constituens) — складень; **s. excipiens** — вбірун; ∽ **vehiculum** — підміс; **s. grisea encephali** — т. мізкове, т. шаре; ∽ **дубильное** — дубило; **s. intercellularis** — т. міжкомірочне; ∽ **ва клейдающие** — клеєвини (*Врх.*); ∽ **корковое** (corticalis) — т. шкоринкове; ∽ **летучее** — річ летка, т. летке; **s. medullaris** — т. мізкове, шпікове, стрижове; ∽ **еств обмен** — виміна творива, зміна матерії; ∽ **ва пищевые** — кормини (*Врх.*).

Взбалтывать (agitare) — бовтати, збовтувати, колотити, каламутити; ∽ **олтать** — сколотити, зболтати, скаламутити.

Взвесить (pendere) — виважити, зважити.

Взволнованный — зворушений, зрушений, збурений, схвильований.

Взгляд — погляд, позір.

Вздох — зітхання; ∽ **испустить последний** — віддати останнє зітхання, сконати; ∽ **нуть** — зітхнути, здихнути, звести дух, відітхнути (*Оз.*).

Вздрагивание (subsultus) — здригання, дригота.

Вздрогнуть—здригатися, здригнутися.

Вздуваться — здиматися, здуватися, надиматися, пучнявіти.

Вздутие (inflatio) — надма, надимання; ∽ **живота** (meteorismus) — дмучка; ∽ **ться (о коже)** — кожушитися (*Ґрін.*).

Вздутый — (inflatus) надиманий, напуж(ш)ений.

Вздуться — напучнявіти, надиматися.

Взор — зір, погляд; ∽ **потуплять** — спускати очі.

Взрезывать (secare) — розтинати, розрізувати; ∽ **зать** — розтяти, розняти, розрізати.

Взрослый (puber) — дорослий, змужнілий.

Взрыв — вибух; ∽ **чатый** — вибуховий.

Вибрация (vibratio) — двигтіння, вібрація, дрижання, мигтіння; ∽ **торный** – двигтінний, дрижучий.

Вибрион (vibrio) — півшрубень, вібріон, первісний зародок.

Вибрировать — двигтіти (*Коб.*), дрижати, мигтіти (*Коб.*); ∽ **ирующий** (vibrans) — двигтючий, мигтючий (*Коб.*).

Вивисекция (vivisectio) — розчин живої тварини (для наукових дослідів), розтин живої тварини.

Видоизменение (transformatio) — переиначення, зміна, иначення.

Викарный (vicarius) — заступний, помішний; ∽ **ирующий** —заступничий.

Вилообразный (dychotomus) — вилкуватий, вилуватий, вилкастий.

Виннокаменный (tartaricus) — винниковий, виннокам'яний.

Винный камень (odontolithus) — винник (*Гал.*).

Винтообразный (spiralis) — сверликуватий, ґвинтуватий, шрубуватий.

Вирулентность — їдкість (*Лік. зб.*), животрійлість, заразливість (здібність при житті витворювати трійло); ∽ **ный** (virulentus) — животрійлий, здібний витворювати трійло.

Висмут (bismutum) — бізмут.

Висок (tempus) — скроня.

Височный (temporalis) — скроневий.

Висцеральный (visceralis) — осередній; **lamina visceralis peritonei** — осереднє очерев'я, s. утробне; **pleura visceralis** — олегня прилегенна, s. осередня олегня.

Вителин (vitellinum) — заживок (*Поп.*, *Грін.*), вітелін.

Вихрь идей (fuga idearum) — вихор ідей.

Вкладывание (impositio) — встромлювання, втулювання, бгання; ∽ **ывать** (imponere) — встромлювати, втулювати, в(у)бгати.

Включатель (inductor) — вмикач.

Включение (inductio) — вмикання, долучення.

Вколачивание — вбивання; ∽ **ивать** (tigere, adigere) — вбивати

Вкось — навкіс, накриво, скісно, навхиль, навкоси, косяка.

Вкус (gustus) —смак, (після їжи) – посмак; ∽ **испорченный** (paraglusis) — зіпсований, блудний смак; ∽ **са потеря** (ageusia) — згуба смаку; ∽ **са чувство** — змисл смаку.

Вкусовой (gustativus) — смаковий; ∽ **ые сосочки** — пугарики смакові, див. **Сосочки**.

Влага, влажность (humor) — вохкість, вологість, волога, вільга, вільгість, волод; ∽ **гу притягивающий** — *вільгівний*, всмоктуючий вільгу.

Влагалище (vagina) — піхва; **vaginae fornix** — вібло піхви; **vaginae introitus** — пороги; **vaginae mucosa** — п. слизньова; **vaginalis portio** — піхвова частина уразу; **vaginalis tunica uteri** — піхвова оболонка; **atresia vaginae** — заріст, зарощення піхви; **paravaginitis** — припіхвиця; **perivaginitis** — опіхвиця; **vaginismus** — скорч, судома піхви; **vaginitis** — піхвиця; **colporrhaphia** — приточення піхви; **colpotomia** — розтин вібла піхви; **влагалище мускулов** (vagina musculorum) — п. м'язів; **nervi optici** — п. зорового нерву; **v-ae tendinum** — п. тужньові.

Влагалищный (vaginalis) — піхвовий; ∽ **отросток** (processus vaginalis peritonei) — п. пагінець очерев'я.

Влажный (humidus) — вохкий, вологий; ∽ **ное омертвение** — волога завмерлість; ∽ **ным делаться** — вохкнути.

Влечение, побуждение (stimulus) — гін (*Бур.*), *мн.* гони, спонука.

Вливание (infusio, injectio) — вливання, ін'єкція, впорскування.

Влияние — вплив, діяння (*Гал.*).

Вменяемость — всудність; ∽ **мый** (imputabilis) — всудний.

Вменять — всуджувати, всудити; ∽ **в обязанность** — ставити за обов'язок; ∽ **в вину** — привинити.

Вместилище (receptaculum) — приймище, притулок, схоронище.

Вместимость — місткість, набірчивість; ∽ **тельный** — місткий, просторий, паковний, обводистий (*Коб.*), насипчастий (*Ум.*); ∽ **тельность** — місткість, вмістимість (*Коб.*), вміщення.

Вмешательство хирургическое — забіг (*Лік. зб.*).

Вне (extra) — поза; ∽ **брюшинный** (extraperitonealis) — позаочеревний; ∽ **маточный** (extrauterinus) — позауразний, позародничний; ∽ **половой** (extrasexualis) — позапоголівний.

Внедрение (intususceptio) — вбгання, впуклення (*Врх.*), повгнітення (*Врх.*).

Внедрение (invaginatio) — вкочення, унутрення (кишки в себе).

Внешний (externus) — знадвірній, зокільний, зверхній, зовнішній.

Внимание — увага, обачність, шана; ∽ **принять во** — звернути увагу, узглядднити; ∽ **тельность** — уважність, уважливість, унятливість; ∽ **тельный** — уважний, уважливий, унятливий.

Внутренний (internus) — осередній, серединний, середковий, середовий (*Грін.*), нутрений; ∽ **ие болезни** (morbi interni) — осередні, середкові, середові хороби (*Грін.*); ∽ **яя медицина** — медицина осередніх, серединних хороб; ∽ **яя оболочка кровеносных сосудов** (intima) — осередня оболонка жил, середножилля.

Внутренности (viscera intestinalia) — нутрощі, середнина, животиння, скинбеї (*Грін.*), калюшки (*Гал.*), одріб; ∽ **вынимать** — н. брати; ∽ **повредить** — відшкодити, надсадити, надірвати середнину; **язык, дыхательное горло, легкие, сердце**

и печень, все вместе, что одновременно может быть удалено при вскрытии трупа или убитого животного — легкуша (*Грін.*), журавель (*Грін.*), гусак (*н.*).

Внутри (intra) — осеред, середно, посеред, серединно; ∽ **брюшинный** (intraperitonealis) — середночеревний; ∽ **брюшное давление** — тиск черевний, келюховий, тисня черевна (*Врх.*), середночеревний гніт; ∽ **венный** (intravenosus) — середносинєжильний; ∽ **глазной** (intraocularis) — середноочний; ∽ **грудной** (intrapectoralis) — середногрудний; ∽ **кишечный** (intravisceralis) — середнокишковий; ∽ **маточный** (intrauterinus) — посередуразний; ∽ **мышечный** (intramuscularis) — середном'язний; ∽ **плодник** — середноплідник; ∽ **сердечный** (endocardialis) — середносерцевий; ∽ **сосудистый** (intravascularis) — середножиловий; ∽ **суставной** (intraarticularis) — середносуглобовий; ∽ **черепной** (intracranialis) — середночерепний; ∽ **артериальный** (intraarterialis) — середночервоножиловий.

Внушение (suggestio) — силення, вроки, суґґестія; ∽ **словесное** — намова; ∽ **аемость** — всиляння, уроєння, суґґестійність; ∽ **ать** — всиляти, всилити.

Вогнутость (exvacatio) — угнутість, угин, вглибина; ∽ **тый** — (excavatus) — угнутий, вглибений, впуклий.

Вода (aqua) — вода; ∽ **питьевая** — в. питна (*Кур.*); ∽ **теплая** — літепла(о) (*Грін.*).

Водный (hydratus) — водяний.

Водобоязнь — див. **Бешенство.**

Водоем — водойма.

Водолечебница — водолікарня.

Водолечение (hydrotherapia) — водоліки, водолічництво, водолікування.

Водомер — водомір.

Водопровод (aquaeductus) — водопровід, водотяг.

Водород (hydrogenium) — водень; **hyd. peroxydatum** — перекис водня; ∽ **сернистый** — сірководень.

Водоросли — баговіння, пород.

Водоснабжение — водопостачання, водозастач (*Гал.*).

Водянистость крови (hydraemia) — водокрів'я.

Водянистый (aquosus) — водявий.

Водянка (hydrops) — водяна, водниця; ∽ **общая** (anasarca) — водопідткання (*Луц.*); **h. articularis, s. hydarthros** — водосуглоб'я; ∽ **брюшной полости** (ascites) — водочерев'я; **h. cubiti** — водоліктя; **h. genus** — водокоління; ∽ **головы** (hydrocephalia) — водоголів'я; ∽ **почки** (hydronephrosis) — в. ниркової миски; ∽ **предсердия** (hydropericardium) — водоосердя; ∽ **груди** (hydrothorax) — водоогруддя; **h. tendovaginalis, s. tendovaginitis serosa** — тужнепіхвиця сироватна.

Водяной рак (noma) — водняк, водяк.

Водяночный (hydropicus) — водянковий; ∽ **ая жидкость** — в. плин.

Возбудимость (excitabilitas) — дражливість; ∽ **димый** (irritabilis) — дразливий, вразливий; ∽ **дить** (excitare) — зворушити, роздратувати; ∽ **дитель** (stimulus) — зворушник, побудник, нарідок; ∽ **дительность** (excitabilitas) — зворушливість, побудливість, побудність; ∽ **дительний** (excitabilis) — зворушливий,

побудливий, зворушуючий, дратуючий, побудний; ∽ ждать (irritare) — спонукувати, побуджувати (*Кур.*), дратувати, дражнити; ∽ ждающий (excitans) — збадьоруючий, зворушний, зворушуючий; ∽ ждение (emotio) — зворушення, запал, збудження, підбудження; ∽ ждение нервов — зворушення нервів; ∽ жденный (excitatus) — зворушений, зрушений, збужений, обурений.

Возврат (recidivus) — зворот, наворот (*Оз.*), вороття, (з)вертання.

Возвратный (recurrens) — зворотний, поворотний, поновний, відновний, наворотний (*Оз.*).

Возвращаемость — зворотність, звертання.

Возвышение (eminentia) — згірря; **e. arenata** — з. піскове; **e. capitata** — з. головчасте.

Возвышенность (prominentio) — згірок, згір'я, горбовина.

Воздержание — стримання, стрим, упин, спин, уміркованість, утриманість; ∽ **ность** — повстяжність, повстягливість.

Воздух (aër) — повітря, дух, обітря; ∽ **испорченный, спертый** — важкий дух, сопух, придуха, повітря занечищене.

Воздухоносный — дихопровідний, повітровий; ∽ **путь** (tractus respiratorius) — дихопровід,-ні шляхи.

Воздухоемкость — повітроємність.

Воздушный — повітряний, духовий; ∽ **душ** — п., д. дощ; ∽ **насос** — д. смок, духосмок; ∽ **ая опухоль** —ядуха шкірна; ∽ **ая эмболия** — д. засніт.

Воззрение — погляд.

Возмужалость (pubertas) — змужнілість, вилюдніліcть.

Возмужать (pubescere, adolescere) — змужніти, вилюдніти, внатуритись.

Возникновение — виник, виникання, повстання, настання.

Возобновление — відновлення, поновлення, віднова.

Возраст — вік, пора, літа.

Возрождение (restitutio, regeneratio) — відродження, відновлення, від(по)новини.

Волдырь (phyma) — пухир.

Волевой — довільний, вільний, волєвий; ∽ **ые движения** — довільні рухи.

Волнение — хвилю(ьо)вання, розрух, буреннЯ.

Волнистый, волнообразный — клубакуватий (*Врх.*), хвилюватий, хвилястий.

Волноваться — хвилюватися, буритися.

Воловий глаз (buphthalmus) — волоокість, бичаче око.

Волокнистый (fibrinosus) — волокнуватий, ликоватий, нитявий; ∽ **ым делаться** — волокнуватіти; ∽ **ая ткань** — волокняна поткань; ∽ **истость** (fibrinositas) — волокнуватість.

Волокно (fibra) — волокно, прорізь (*Ум.*), поточина (*Ум.*); ∽ **на нервные** — волокна нервові, прорізь нервова; ∽ **на упругие** — в. пружні, прорізь пружна; ∽ **он нервных пучок** — нервове пасмо.

Волоконце (fibrilla) — волокінце (*Ум.*).

Волос (pilum) — волос, *мн.* волосся; **cuticula pili** — оволосся зовнішнє і осереднє; **stratum medullare** — волосяна мезга, серце;

alopecia — лисіння; **canities** — посивіння, сивіння; **sycosis** — волосець, s. волосянець.

Волосатик (filaria medinensis) — волосник.

Волосатость (polytrichia) — волохатість.

Волосистый (capillaceus) — волосковатий.

Волоски мерцательные (ciliae) — мигучки, блимаюче, мигтюче волоссячко.

Волосной (capillaris) — пажильний, волосянковий; ∾ **ые сосуды** (vasa capillaria) — пажили, волосянки; ∾ **ость** (*фіз.*) (capillaritas) — волосяність, капілярність.

Волосной, волосяной (pilaris) — волосяний, волосовий.

Волчанка (lupus) — вовчук, вовчак, вовчий лишай; **l. eritematosus** — в. плямкуватий, плямовий; **l. endemicus** — в. чіпкий.

Волчаночный — вовчатий.

Волчий аппетит (bulimia) — їстовець.

Волчья пасть (rictus lupinus) — вовчий писок.

Вольнопрактикующий врач — лікарь вільної практики.

Вольт — вольта; ∾ **аметр** — вольтомір.

Вонь (foetor) — сморід.

Вонючий (foetidus) — сморідний, смердючий.

Воображение — уява (*Т.*), уявління, вихования умове (*Т.*).

Воодушевление (enthusiasmus) — запал, захоплення, оживлення; ∾ **ять** — живити, побуджати, захоплювати, запалювати.

Ворвань — трін.

Воронка — лійка (*Ад. н.*); ∾ **делительная** — л. поділова.

Воронкообразный — лійкуватий; ∾ **ая грудь** — лійкувате огруддя; ∾ **ая фасция** — лійкувата стяга.

Воротный (portalis) — див. **Вена**.

Ворсинка (villus) — волосинка, барва, ширинка (*Коб.*).

Ворсинчатый (villosus) — барвистий, волохатий, волощатий.

Воск (cera) — віск, вoща.

Восковидный (ceroidus, ceratus) — вощатий, воскуватий; ∾ **ное перерождение** — вощате перетворення, в. перерід.

Восковой (cereus) — вощаний, восковий.

Воспаление (inflammatio) — запал, запалення, запаління, заятрення, роз'ятрення, приятрення; ∾ **яться** — роз'ятруватися; ∾ **енный** — запальний, роз'ятрений, запалений.

Воспалимость (inflammabilitas) — запальність, нахил до запалу.

Воспалительный (inflammatorius) — запальний.

Воспалиться (inflammare) — запалитися, приятритися.

Воспламеняющийся (inflammabilis) — палкий, запальний, завогнений.

Воспоминание — згадування, спомин, споминка, згадка.

Восприимчивость (sensibilitas) — вразливість, чулість, приймалість; ∾ **вый** — уразливий, чуйний.

Воспринимать — відчувати, переймати.

Восприятие (perceptio) — прийняття, втягання.

Воспроизведение (reproductio) — відтворення; ∾ **водитель** — відтворник; ∾ **водить** — відтворяти, репродукувати.

Восстановитель (restaurator) — відновник; ∾ **овление** (restitutio) —

оновлення, поновлення; ∽ **овление полное** — (restitutio ad integrum) — цілковите оновлення до натурального стану; ∽ **овлять** — відновити, зновити, оновити, відбудувати.

Восходящий (ascendens) — вступний, догірний, вгору йдучий.

Вошь (pediculus) — воша, нужа; **p. pubis** — воша лобикова.

Вощанка — вощанка (*Ад. н.*), церата (*Ад. н.*), цератка.

Впадина (fovea, cavitas) — западина, ямка, заглибина, вглибина, у(в)логовина, влуковина, влука, зашкалубина, опадь (*Грін.*); ∽ **тазобедренная** (acetabulum) — кульшова ямка, панівка, пановка; ∽ **глазная** (orbita) — очня; ∽ **дать** — упадати (*Ум.*).

Впалый — угнутый, запалий, ямкуватий.

Впасть в детство — здитиніти (*Грін.*).

Впечатление (impressio) — враження; ∽ **ия световые** — в. світляні.

Впечатлительность (impressibilitas) уразливість, вражливість, чуйність, дражливість (*Кур.*).

Впечатлительный (sensibilis) — вражливий, дражливий (*Кур.*).

Впитывание (imbibitio) — всмоктування, вбірання, всякання, втягування, набірання.

Впитывать (imbibere) — втягувати, вбірати, всмоктувати.

Вправимый — вставний, заправний.

Вправление (taxis) — заправління, уставлення, вбгання; ∽ **вывиха** (repositio) — направ, уставлення звиху; ∽ **ить перелом** — кістки направити.

Вправлять — заправляти, уставляти, вбгати.

Впрыскивание (injectio) — впорскання, вприснення; ∽ **подкожное** — підшкірне впорскання, вприснення підшкірне (*Оз.*).

Впрыснуть (injicere) — впорснути.

Впускание капель (instillatio) — вкраплювання, вкраплення.

Впускать (injicere) — впускати, запускати, вкраплювати.

Врач (medicus)—лікарь,-ка, доктор,-ка; ∽ **детский** (paediater) — лікарь дитячих хороб; ∽ **по внутренним болезням, терапевт** — л. осередніх, внутрішніх хороб; ∽ **глазник, окулист** — л. очник; ∽ **психиатр** — л. умислових хороб, л. умисловник.

Врачебный (medicinalis) — лікарський; ∽ **ное наблюдение** — л. дозір (*Кур.*); ∽ **ная наука** — медицина; ∽ **ная помощь** — лікарська допомога; ∽ **ное предписание** — лікарська вказівка; ∽ **ное управление** — лікарська, медична санітарна управа; ∽ **участок** — лікарська дільниця (*М. Ш.*).

Врачевание (medicatio) — лікарювання, див. **Лечение.**

Вращательный (rotativus) — коловоротний, оборотний.

Вращение (versio) — обертання, крутіння, обхід, вертіння.

Вред (noxa) — шкода, вада; ∽ **итель** — шкідник (*Оз.*).

Вредить (nocere) — шкодити, вадити, шкоду чинити.

Вредный (nocens) — шкідливий, шкодливий, шкідний, вадливий; ∽ **но** — вадливо, вадко.

Вредоносный (perniciosus) — шкодливий, шкодний, вадливий, вадкий.

Врезывание (incisio) — врізування, втинання.

Временный (temporalis) — тимчасовий, часовий; **во время** — завчасу (*Ум.*).

Врожденный (congenitus) — уроджений, вроджений, природний, прирождений, родимий (*Хор. п. Луц.*).

Вростать (incarnare) — вростати, врости.

Вросший (incarnatus) — встрятий, вfroслий; ∽ **ноготь** (unguis) — в. ніг(х)оть.

Всасывание (absorptio) — всмоктування, вбірання в себе, втягання, всисання; ∽ **тельный** — всисальний, всякальний.

Всасывать (absorbere) — вбірати, всмоктувати, набірати, всякувати.

Всасывающий (resorbens) — всмоктуючий, беркий.

Всеядный — всеїдний, всежерчий.

Вскипание — закипання, скипіння,

Вскипятить (recoquere) — спарити, нагріти, спражити (молоко).

Вскрывать (insecare) — розтинати, розчиняти (*Тим.*); ∽ **труп** — розітяти, розчиняти трупа.

Вскрытие (sectio) — розтин, розтинання, розчин, карбування, розчиняння (*Луц.*); ∽ **трупа** (autopsia) — розчин трупа.

Всплеск — плюск, плескіт.

Вспомогательный (adjuvans) — помічний.

Вспотеть (sudorifere) — спітніти, упріти.

Вспрыскивание (injectio) — впорскання.

Вспухание (intumescentia) — спухання, напухання; ∽ **хать** — пухти.

Вспухлий (tumidus) — опухлий.

Вспучивание (meteorysmus) — дмучка; ∽ **вает живот** — обдимає живіт, келюх; ∽ **чить** — упушити (*Грін.*).

Вспыльчивость — палкість, оприскливість, запальчастість; ∽ **вый** — оприскливий, палкий, запальний, пальоний.

Вставление — уставлення.

Вставной — вроблений, вправлений; ∽ **зуб** — уставлений, роблений, штучний зуб.

Встряхивание — стенуття, струшування.

Втирания (frictiones) — втирання.

Втирать (infricare) — втирати, вбгати.

Вторичный (repetatus, secundaris) — другоразний; ∽ **ное натяжение** (secunda intentio) — друга загійність; ∽ **припадок** (paroxismus) — д. перепадок; ∽ **сифилис** — другоразні пранці; ∽ **ные явления** — другоразні ознаки.

Втягивание (imbibitio) — втягання, вбірання (в себе).

Втягивать (imbibere) вбірати.

Втянутость (concavitas) — заглиблість, втягненість.

Вуалировать — ослоняти.

Вход (aditus, isthmus) — присінок, ґанок, вступ; ∽ **в желудок** (cardia) — пр. шлунку; **isthmus faucium** — пелька.

Входящий № — вписове число.

Вшивать (insuere) — вшивати; ∽ **вание** — вшивання.

Вшивый — вошивий, вошій, гнидяний (*Грін.*); ∽ **вость** (pediculosis) — вошивість, нужа, вошивиця (*Ум.*), гнідниця.

Выбрасывающий (ejaculatorius) — випорсний, випорскуючий; **e. ductus** — випорсник.

Выветривание — віповітрування.

Вывих (luxatio) — звих, звихнення (*Врх.*), ізрух, зрух; **l. claviculae** — з. душки, „вибито в перепелах“; **l. completa** — з. цілковитий; **l. habitualis** — з. звиклий; **subluxatio** — з. неповний, підзвих.

Вывихнуть (luxare) — звихнути, вивихнути, викрутити, вивернути.

Вывихнутый (luxatus) — звихнений, вивихнений, вивернений.

Выворачивать (ectropere) — вивертати, залуплювати, залупити.

Выворот век (ectropion) — виворіт, вивертання повік, кліпавок.

Выгиб (curvatura) — закрут, коліно.

Выгибание, выпячивание (convexitas) — вигинання, випинання; ∽ **ться** — випинатись, вигинатися.

Выгнаивать,-ся (suppurare) — гноїти, згноїтися, вигниватися.

Выгребать (exacervare, eruere) — вигрібати, вигортати, вигорнути, вигромадити („Вигромадила на припічок вугілля“) (*Ум.*).

Выгребная яма — вигорна яма, вигортальня, яма відходова (*Кур.*).

Выдавливание (expressio) — вичавлювання, витискування.

Выдалбливать — видовбувати, видовбати; ∽ **бить** — викопирсати, вилучати, видовбати.

Выдающийся (eminens, prominens) — виставний, вистайний, видатний, вистаючий.

Выделение (excretio, eliminatio) — відділення, віддалювання (*Кур.*), виплив; ∽ **ия больного (моча, кал)** — відходи (*Оз.*); ∽ **ия слизистые женских половых органов** — слизоти (*н.*); ∽ **послеродовые** (lochia) — породовий очисток, породові уплави, див. **Секреция**.

Выделительный (secretorius, excretorius) — випливний, видільний.

Выделять, выделить — вилучати, вилучити, видалювати (*Кур.*).

Выдохнуться — витхнутись, видихатись (*Ум.*).

Выдувание (inflatio) — видимання.

Выдыхание, выдох (exspiratio) — видихання, видих; ∽ **хать** (exspirare) — видихати, видихувати; ∽ **хательный** (exspiratorius) — видиховий, дихальний, видихальний; ∽ **хаться** — видихуватися.

Выемка, вырезка, борозда (incisura) — борозна, рівчачок, борознонька.

Выжидать (expectare) — вичасувати, вичекати.

Выжигание (ignificare) — випалення, випал, випікання; ∽ **гать** — висмалювати (*Ум.*).

Выжидание — вичікування; ∽ **тельный** — вичікуючий.

Выжимание (exprimatio) — вичавлення, вичавлювання.

Выжимать, выжать — вигнічувати, вигнітити, вичавити.

Выжимки (piesma) — вичавки, витиск, вигніток, фуси, жмаки (з буряків), макуха (конопляна).

Выздоравливание (reconvalescentia) — одужування, видужування, уздоровлювання.

Выздоравливать, выздороветь (reconvalescere) — выдужувати, вичунювати, одужати, видужати, вичуняти, виходитися, окріяти, уздоровлюватись.

Выкашливать (expectorare) — викашлювати, вихаркувати.

Выкидыш (abortus) — сплавня (*Крем. і Хор. п.*), виливок, виплав, збігленя, викидень, недонос, потирча; ∽

ранний (embryon) — вибрудок, випороток (*П. Бер.*), уровище (*Грін.*).

Быкидышные средства (abortiva) — вибрудкові засоби, середники.

Выключать (excludare) — вимикати, вилучати; ∽ **чение** (exclusio) — вилучення, вимкнення.

Выкраивать (exsecare) — викроювати, викравати.

Вылечивать (sanare) — вилікувати, викурювати; ∽ **рану** — вигоїти.

Вылущать (exarticulare, exstirpare) — вилущувати, вилузати (*Грін.*), вилущити (суглоб, око, ґулю, наростень); ∽ **щение** (exarticulatio, enucleatio, exstirpatio) — вилущування, вилузування (*Грін.*).

Вымачивание (maceratio) — вимочування.

Вымирание — переводження, зводиння, вимирання; ∽ **ать** — зводитись; ∽ **мереть** — перемерти (*Ум.*).

Вымя (uber) — вим'я, вимня; ∽ **собачье** — **суче вим'я** (болячки в залозах під пахвами).

Выносливость (patientia) — витривалість.

Выпадение (prolapsus) — випад, вистрівання.

Выпот (exsudatum) — випотина, ропняк.

Выпотевание (exsudatio) — випрівання.

Выпотрошить (eviscerare) — викишкувати, вибандилити кишки, вительбушити.

Выпрямление, выправление (extensio) — випрост(ов)ування; ∽ **лять** — випрост(ов)увати; ∽ **митель** — випростач.

Выпуклость (convexitas, prominentia) — опуклість, опука, горбовина.

Выпуклый (convexus) — опуклий, пукластий (*Т.*); ∽ **ло** — вогнутый, опукло угнутий; ∽ **двояко** (convex) — двоопуклий, двопукластий.

Выпускник — випускач.

Выпячивание — випинання, пуклавення (*Врх.*), вистромлювання, випин.

Выпячивать (extendere) — випинати, випружувати.

Выражение (expressio) — вираз.

Вырвать (о рвоте) (emetare) — вибльовувати, виблювати, виригнути.

Вырезать (excidere) — витяти, вирізати, викотити; ∽ **лоскут** — викотити клапоть.

Вырезка (excisio) — вирізування, вирізок, витинок.

Выродок (degeneratus) — виродок, вирід; ∽ **диться** — переродитися (*Ум.*).

Вырождаться (degenerare) — переводитись, виводитись, зводитись, виродjжуватись, виродніти.

Вырождение (degeneratio) — перевід, вирід, звироднення, виродження.

Выращать (cultivare) — плекати (*Кур.*), ростити.

Вырывать — виривати, вискубувати (про волосся); ∽ **зубы** (extrahere dentes) — зуби брати.

Высасыватель (aspirator) — висмоктувач, висисач.

Высасывать (exsugere) — висмоктати, висмокчувати.

Выскабливание — вишкрибування, вискромаджування; ∽ **ть** (excochleare) — вискребти, вишкрібувати, вискромажувати, вишкрябати, вискромадити.

Выслушивание (auscultatio) — вислухування, вислухання, обслухання, обслух (*Луц.*).

Выслушивать (auscultare) — обслухувати, вислухувати, обслухати.

Высморкаться — висякатися.

Выстилать (contegere) — вистелювати, вистилати; ∽ **ние** — вистелювання.

Выстудить — простудити, вистудити, вискрипати (*Ум.*).

Выстукивание (percussio) — вистукування, обстукування, обстук (*Луц.*); ∽ **вать** (percutare) — вистукувати, обстукувати.

Выступающий (prominens) — вистаючий.

Высыпь (exanthema) — осипка, висипка.

Высыхание (xerosis) — висхнення, висихання.

Вытекать (effluere) — точитись, цибеніти (сильно).

Вытравить — витруїти; ∽ **плод** — зігнати плід (*нар.*).

Вытягивать (extendere) — витягати; ∽ **жение** (tractio) — витягнення, витягання.

Вытяжка (extractum) — витяг, виварка, викіп, витяжка.

Выхаркивать (expuere) — вихрякувати, відхаркувати.

Выход, исход, выхождение (exitus) — вихід.

Выходить (больного) — виплекати (хорого).

Вычленение (exarticulatio) — вилучка, витин (суглоба); ∽ **нять** — вилущувати, вилучати.

Вышелушить — вилущити.

Выщелочить — визолити, позолити.

Выщупать (palpare) — вимацати.

Выяснение (explicatio, illustratio) — виладовування, з'ясування; ∽ **яться** — виладовуватись, з'ясуватись.

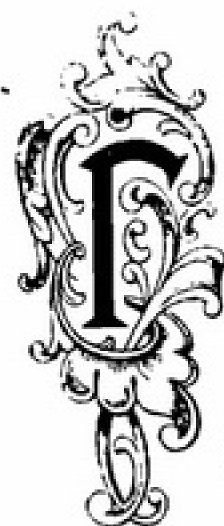
Вяжущий (adstringens) — терпкий, в'язкий.

Вязкий — ліпкий, беручкий, ґлеюватий.

Вязкость — липкість, грузькість, ґлеюватість.

Вялость (atonia) — млявістъ, кволість.

Вялый (laxus, torpidus) — млявий, повільний, марудний (*Ґрін. і Оз.*).

Гаверсовы каналы (canaliculi Haversi) — Гаверсові (крів'яно-кістяні) рурочки, див. **Канал.**

Habitus, facies — стать, загальний вигляд будови організму; **h. scrophulosus** — с. жовноваста, залозоваста, скрофульна; **h. phtisicus** — с. сухотна.

Газокалильный — накарбований газом.

Газометр (gasometer) — газомір.

Газообмен — виміна газів, газовиміна.

Газообразный (aëroides) — леткий, улетний, газоватий.

Гайморит (highmoritis) — гаймориця, s. надриця Гайморова.

Гайморова полость (antrum Highmori) — Гайморова дутина, щелепове надро.

Галактостаз (galactostasis) — спин покорму, покормоспин.

Галлюцинация (hallucinatio) — омана, (ч)мана, привиди, привиддя, мара, змислове уроєння, привід.

Галлюцинировать (hallucinare) — марити, белендити (*Оз.*).

Галоппирование (нім. gallopieren) — чвалання, нестрим.

Галоппирующий (galopicans) — нестримний, невпинний.

Гальванометр (galvanometer) — ґальваномір.

Гальванопунктура (galvanopunctura) — ґальванопротин, ґальванокрапкування.

Гальванотерапия (galvanotherapia) — ґальванолікування.

Ганглиозные клетки — ґудзові комірки; ∽ **аполярные** — безвипусткові; ∽ **биполярные** — двовипусткові; ∽ **мультиполярные** — багатовипусткові; ∽ **униполярные** — одновипусткові.

Ganglion (узел) — ґудз, науз; ∽ **ciliare, s. ophthalmicum** — ґ. війовий; ∽ **coccygeum** — ґ. куприковий; ∽ **coeliacum, s. solare** — ґ. сояшний; ∽ **geniculatum** — ґ. личковий; ∽ **incisivum** — ґ. січневий; ∽ **intervertebralis** — ґ. черенний.

Гангрена, омертвение (gangraena) — спалень (*Оз.*), вогнець, гниляк, гниття, замерлість, мертвиця (*Т.*), ґанґрена; ∽ **газовая** (emphysematosa) — спалень газовий; **g. nosocomialis** — вогнець шпитальовий; **g. senilis** — замерлість стареча; **g. septica** — гниття.

Гастралгия (gastralgia) — чемір (*Грін.*), завина (*н.*), ґастральґія.

Гастрит (gastritis) — шлунковиця, стравниця, s. запал шлунку.

Гастростомия (gastrostomia) — операція шлунконориці.

Гастротомия (gastrotomia) — шлункорозтин, стравникорозтин.

Гастроэктомия (gastroectomia) — шлунковитин, стравниковитин.

Гастроэнтерит (gastroenteritis) — шлункокишковиця.

Гастроэнтеростомия (gastroenterostomia) — сполучення шлунку з кишкою, s. шлункозтенеснення.

Гебефрения (hebephrenia) — розумове здитинство, гебефренія.

Гектический (hecticus) — мирхлявий, гектичний.

Гематобласты (haematoblastae) — зародкові червонокрівці.

Гематоген (haematogenum) — кровотворник, гематоґен, кровоквасник (*Врх.*).

Гематогенный (haematogenus) — кровотворчий.

Гематома (haematoma) — кровняк, кров'яна ґуля.

Гематурия (haematuria) — кровосеч, кров'яна сеч.

Гемералопия (hemeralopia) — куряча сліпота, луна (*Грін.*), лунавість; **больной куриною слепотою** — лунавий (*Грін.*).

Гемианопсия (hemianopsia) — полузір, півзорість, півзорок, геміанопсія.

Гемин — кровокришталльник (*Врх.*), гемін.

Гемипарез (hemiparesis) — півслуток.

Гемиплегия (hemiplegia) — параліж половинний, бічний.

Гемоглобин (haemoglobinum) — кровобарвник, червінь (*Кур.*), кровокрасень, червінь кровна (*Врх.*).

Гемоглобиновый (haemoglobinicus) — кровобарвниковий, гемоґлобинний.

Геморрагический (haemorrhagicus) — кров'янковий, крововипливний.

Геморрагия — див. **Кровотечение.**

Геморрой (haemorrhoides) — оход; ∽ **идальник** (polygonum hydropiper) — гірчак, горчак; ∽ **идальный** (haemorrhoidalis) — оходовий; ∽ **идальные шишки** — оходові жиляки.

Гемофилия (haemophilia) — уроджена крівавість.

Генеология (genealogia) — родовід.

Генерализация (generalisatio) — узагальнювання, ґенерализація.

Генерация (generatio) — покоління, ґенерація.

Genus — рід, порода, походження.

Gentiana cruciata — материнка (*Анн.*), товстуха.

Гепатизация (hepatisatio) — упечінкування, спечінкування (*Луц.*).

Гербарий (haerbarium) — зільник, травник.

Гермафродит (hermaphroditus) — дівчур, гермафродіт.

Герметический,-ки (hermeticus) — щільний, щільно, герметичний.

Герниотомия (herniotomia) — див. **Грыжесечение.**

Гиалиновий (hyalinosus) — склистий, прозорий; ∽ **ые цилиндры** — склисті вальці.

Гибкий, пластический (flexibilis, elasticus) — пружний, гнучкий, гнучий, гинкий.

Гибкость (flexibilitas) — гнучкість.

Гигрома (hygroma) — ворокняк, гіґрома.

Гигрометр (hygrometer) — вохкомір, гіґрометер.

Гидравлический (hydraulicus) — гнітючий, гидравличний.

Гидрат окиси калия — потасовий воднокис (*KOH.*).

Гидронефроз (hydronephrosis) — водонирків'я, гідронефроза.

Hydrops — водяна, водниця, див. **Водянка.**

Гидротерапия, гидропатия (hydrotherapia) — водокурування, водолікування.

Hydrothorax — водогруддя.

Гидрофобия (hydrophobia) — водожах, водоляк, водожахання (*Луц. н.*).

Гидроцефалия (hydrocephalia) — водоголів'я.

Гидрэмия (hydraemia) — водокрів'я, гідремія, водокрівля (*Луц.*); ∽ **ический** (hydraemicus) — водокрів'яний, гидремичний.

Гимен (hymen) — дівинка (*Врх.*), дівоча перетинка; **h. annularis** — д. обручковата; **h. cribriformis** — д. сітчаста; ∽ **лоскутный** — д. клапонька; ∽ **полулунний** — д. перекружна; **h. fimbriatus** — д. стріпата.

Гимнастика (kinesiatrika) — руханка, гімнастика.

Gingivitis — ясниця, s. запал ясна.

Gynaecomastia — жіноче груддя.

Гиперемия (hyperaemia) — перекровлення, кровонаплив; ∽ **ческий** (hyperaemicus) — перекровлений.

Гиперплязия (hyperplasia) — див. **Гипертрофия.**

Гиперсекреция (hypersecretio) — надвиділь, перевиділення, гіперсекреція, надвиділення.

Гипертермия (hyperthermia) — перегрівання, гіпертермія.

Гипертрофия (hypertrophia) — вибуяння, вибуялість (*Гал.*), переріст, приріст (*Лік. зб.*), стовщення (*Бур.*); ∽ **ческий** (hypertrophicus) — вибуялий, гипертрофічний.

Гиперэстезия (hyperaesthesia) — надвразливість, перечулення, збільшена чулість, дотекливість.

Гипноз (hypnosis) — засин, засинення, гіпноз; ∽ **тизировать** — уснити, заснити, гіпнотизувати.

Гипоплазия (hypoplasia) — недорозвиток, гіпоплязія.

Гипоспадия (fissura uretrae inf.) — сеченориця спідня, гіпоспадія.

Гипостаз (hypostasis) — кровостин, гіпостаз.

Гипс (gypsum) — ґіпс, ваповий сірчан (Ca_4); ∽ **жженный** — г. палений.

Гистерэктомия (hysterectomia) — яйниковитин, (по Тауберу) — уразовитин.

Главкома — див. **Глаукома**.

Гладкий (glaber) — пластий; ∽ **ие мышечные волокна** — пласті м'язові волокінця.

Глаз (oculus) — око, *ум.* очко, *мн.* очі, очиці, оченята; ∽ **а выпучить** — очі вирячити, вилупити, витріщити; ∽ **выпяченый** — банькате, витрішкувате, вирячкувате око; ∽ **а гноящиеся** — очі каправі, (людина) — кислоока, гнилоока; ∽ **а закрыть** — очі заплющити, мружати око (*П. Бер.*); ∽ **заячий** (lagophthalmus) — незакрите, заяче око; ∽ **а зоркие** — очі зіркі, бачучі, бистрі; ∽ **а испортить от напряжения** — видивити очі (*Грін.*); ∽ **а на выкате** — вирла, очі витрішкуваті; ∽ **невооруженный** — голе око (*Оз.*); ∽ **а подслеповатые** — сліпаки, сліпні, очі підсліпуваті; ∽ **а покрылись слезами** — очі зайшли слізьми; ∽ **а смежить** — очі замружити; ∽ **ах туман в** — приморок, примрак в очах. *Частини ока*: **bulbus oculi** — галина очна (*Врх.*), банька; **camera anterior** — комора переднєочна; **c. posterior** — к. позаднєочна; **canaliculi lacrymales** — цівинки сльозові (*Врх.*), сльозоводці; **chorioidea** — оболонка судинна, об. жиляста; **conjuctiva** — оболонка сполучня, спійня (*Т.*), злучнівка; **cornea** — рогівка; **corpus ciliare** — вінець рясковий, війкове тільце; **corpus hyaloideum** — скловатка (*Врх.*), склове тіло, склець; **dilatator pupillae** — розворник зіниці; **vornix conjuctivae** — вібло (*Км.*), лук сполучні, спійні; **fovea centralis retinae** — заглибина сітчанки; **iris** — дугівка (*Врх.*), веселка, веселкове перепно; **lens** — сочка; **nervi ciliares** — нерви війові; **papilla nervi optici** — смочок, пиптик (*Луц. н.*) зорового нерву; **punctum lacrymale** — сльозова крапка; **pupilla** — зрінниця (*Врх.*), зіниця, туйок, зінка, здречко, здрійко очне; **retina** — сітничка, сітнівка, сітчатка; **saccus lacrymalis** — слезник (*Врх.*); **sclera** — білчанка, твердівка (*Врх.*); **sphincter pupillae** — зворник зіниці; **tapetum nigra** — чорнівка (*Врх.*); **zona ciliaris** — поясок рясковий (*Врх.*). *Хороби ока*: **cataracta** — див. **Катаракта**, **Бельмо**; **chorioiditis** — судинниця (*Врх.*); **conjunctivitis** — злучнівиця; **enophthalmus** — запале око; **episcleritis** — обільчанниця; **exophthalmus** — банькатість; **keratitis** — рогівниця; **leucoma** — див. **Бельмо**; **pannus** — більмо рогівки; **panophthalmitis** — гнойовий запал ока, s. гнойова очниця; **pterygium** — криляк, малка, песик

на оці; ∽ **retinitis** — сітниця (*Луц.*), сітчаниця; **scleritis** — більчанниця; **trachoma** — сухий волос; **xerosis** — сухість спійні, злучнівки. *Очні операції*: **enucleatio bulbi** — виводення ока; **luxatio lentis** — виводення сочки, див. **Зрение, Веко, Ресницы.**

Глазница (orbita) — очня, ямка очна.

Глазной (orbitalis) — очний; ∽ **ое яблоко** (bulbus oculi) — банька, очне яблуко, *мн.* баньки.

Глазомер — окомір; ∽ **на** — навіч, на око, налядцем, наглядці.

Глазурь, эмаль (ebur) — полива, поливо (*Грін.*).

Гланда, -ы в горле (amygdalae) — миґдалики; ∽ **на шее** — жовна,-ы. Див. **Aden.**

Глаукома (glaucoma) — зелена полуда, зелений морок (*Врх.*), зелена вода.

Гликоген (glykogen) — солодень (*Врх.*).

Гликозурия (glycosuria) — цукросеч.

Глина (argilla, bolus) — глина, ґлей, глиюка; ∽ **фаянсовая** — мула; ∽ **истый** — ґлеястий, глинястий.

Глинозем (aluminium) — глиняк, глинець; ∽ **чистый** — глиновий окис.

Глиома (glioma) — нервозліпак, нервозліпець, гліома.

Глиссонова капсула (capsula Glyssoni) — опечіння, Глісонів капшук.

Глиста (helminthes) — глиста,-ти, глистюк(а), червак,-и; ∽ **ленточная** (taenia) — ціп'як, глистюк биндовий; **солитер бычачий** (taenia mediocanelata) — ціп'як воловий; **солитер свиной** (taenia solium) — ціп'як свинячий; **эхинококк** (taenia echinococcus) — ціп'як пухирчастий, ехинокок; **лентец широкий** (bothriocephalus latus) — дина; ∽ **пузырчатая** (cysticercus) — глистюк мішечковий; ∽ **ы сосальщики** (trematodes) — ссунці; **двурот печеночный** (distomum hepaticus) — ссунець печінковий; **двурот ланцетовидный** (distomum lanceolatum) — ссунець списуватий; **круглые черви** (nematodes) — глистюки округлі; **аскарида человеческая** (ascaris lumbricoides) — починок (*Мил.*); **острица детская** (oxyuris vermicularis) — липчиця, червій дитячий; **мозговик** — (coenurus cerebralis) — коловат(й)ка; **trichocephalus dispar** — ріжноголовець; ∽ **ы зародыш** — зародок; **финна** (finna) — решетина; **scolex** — шишня; **отделившийся члеЙник солитера** — відшибень.

Глицерин (glycerinum) — ґлицерин.

Глобулин (globulinum) — галінчак(и) (*Врх*), ґлобулін; ∽ **урия** (globulinuria) — білковиносечча.

Глотание (deglutinatio) — ковтання, проковтання, ликання (*ВТ.*), жвакання (*Ум.*), глитання, лигання, проликання (*Гал.*); ∽ **затрудненное** (dysphagia) — утрудливе, сутужне ковтання; ∽ **тельный** — проликовий, ковтальний; ∽ **ть** (absorbere) — ковтати, глитати, лигати, проликати (*Гал.*).

Глотка (pharynx) — пролик(г), ковтка, горлянка; ∽ **точный** (pharyngeus) — проликовий, горловий, ковтковий; **isthmus fautium** — пелька, див. **Зев**; ∽ **sphyncter pharingei** — проликостискач; **pharyngismus** — проликоскорч; **pharyngitis** — проликовиця; **pharyngostenosis** — проликоузиння.

Глоток (haustus) — ковток, гивт (*Грін.*).

Глохнуть (obsurdescere) — глухнути, недочувати.

Глубокий (profundus) — глибокий, див. **Углубление.**

Глуповатый, глупый (stultus) — недоумковатий, недоумок.

Глухой (surdus) — глухий, глушко, глушка; ∽ **звук** — згук приглушений.

Глухонемой (surdo-mutus) — глухонімий, глухман (*Грін.*).

Гнев — гнів, гнівання, гніванка (*Грін.*).

Гнездо — кубло, гніздо; ∽ **диться** — загнізджуватись (*Кур.*), кублитись.

Гнездный (locularis) — огнисковий, огнищевий; ∽ **ые поражения** — огнискові забурення.

Гниды (lentes) — гниди, моклиці (мертві).

Гниение (sepsis, putrefactio) — гниття; ∽ **зуба, кости** — спорохнявіння (*Км.*).

Гнилокровие (septicaemia) — гниловиця, гнила гарячка, гнилокрів'я.

Гнилостный (septicus) — гнилизняний, гнилизний, гниляковий; ∽ **ый яд** — гнилизна, гниле трійло.

Гниль (putor, saprotes) — гнилля, гнилятина, гнилячча.

Гниляк (sapraemica) — гнилюк (про людину).

Гниющий (putrescens) — гниючий, порохнавий (зуб).

Гноекровие (pyaemia) — гноєвиця, гнойокрів'я.

Гноеродный (pyogenicus) — гноєтворчий, гноястий.

Гноетечение (pyorrhoea) — гнойотік, ропіння, гнойотіч, гнойовитік; ∽ **ушное** (otorrhoea) — г. вуховий, гноєточив вушима (*П. Бер.*).

Гноиться (suppurare) — гноїтися, ропитися, (про очі) — каправіти, закисати.

Гной (pus) — гній, бруд, (иноді) — ропа, нарва (*Оз.*); ∽ **в глазах** — капра (*Грін.*); ∽ **ем забиться** — засnічуватися (*Грін.*); ∽ **злокачественный** (ichor) — гнилизна; ∽ **екровие** (ichoraemia) — кровоугнилизнення; ∽ **заключающий в себе** (ichorosus) гнилизний: ∽ **при гонорРее** — збур (*Гуц.*); **p. bonum et laudabile** — гній густий, як звершки, і жовтуватий.

Гнойливость (глаз) (ophthalmopyorrhoea) — каправість.

Гнойник (abscessus) — див. **Абсцесс**; **a. sudoriparus** — г. пітної залози, г. пітнівковий; ∽ **вскрылся** — нарва провалилась (*Тим.*).

Гнойничок (abscessus) — гнояночка (*н.*).

Гнойный (purulentus) — гнойовий, гнійний, ропний; ∽ **ная лихорадка** — гнітучка (*Км.*), гнітюха (*Км.*).

Гноящийся (suppurativus) — гниючий, ропливий.

Гнусить — гугнявити, через ніс балакати, гунявити.

Гнусливость — гугнявість, гунявість.

Гнусливый — гугнявий, гунявий, говзатий.

Говорливость — балакливість, балакучість, мовність.

Говядина, мясо — яловичина, воловина, бичина, мнясо, див. **Мясо.**

Говяжий — воловий, бичачий, коров'ячий, яловичинний; ∽ **отвар** — дзяма (*Грін.*).

Год — рік.

Голенастый — гомілатий, голінастий, цибатий.

Голень (crus) — голінка, голянка, підстегня (*Врх.*).

Голова (cephale, caput) — голова; ∽ **у ломит** — г. лоточить; ∽ **кружится** — в голові паморочиться.

Головастик — пуголовок, головань, боклажок, прачик.

Головка (capitulum) — паголова (*Мил.*).

Головокружение (vertigo) — запаморока, завороть у голові (*Гуц.*).

Головчатый (capitatus) — голівчастий, головкастий; **os capitatum** — кість голівчаста.

Голод, голодание — голодування, голоддя, без'їжжа, голоднеча (*Врх.*).

Голосовой (vocalis) — голосовий; **v-lia ligamenta** — голосові жмутики; **v-a l-a spuria** — голосники неправдиві; **v-a l-a vera** — голосники правдиві; ∽ **ая щель** (rima vocalis) — голоснівка, голосова щілина.

Гонококк — збурова двокулька, гонокок.

Гоноррея (gonorrhoea) — див. **Триппер.**

Гонорройный (gonorrhoicus) — збуровий.

Горб (gibbus) — горб; ∽ **задний** (kyphosis) — г. позадній; ∽ **передний** (lordosis) — г. передній, (людина) — малигувата; ∽ **ун** – горбань, горбач.

Гордость — гордощі (*Ум.*).

Горелка — пальник (*Ад. н.*).

Горение (веществ) — перепалювання (*Кур.*).

Горечавка (gentiana) — лихоманник; **g. cruciata** — терлич, тирлич (*Грін.*).

Горечь (о вкусе) — гіркота, гіркість, горість (*Коб.*).

Горизонт — горизонт, виднокруг; ∽ **та линия** — обрій, овид; ∽ **тальная линия** — позема; ∽ **та плоскость** — позем.

Горизонтальный (horisontalis, librarius) — поземий.

Горло (guttur) — ґарґало (*Грін.*), ґарґала, горлянка; ∽ **вой** — горляний; ∽ **сечение** (laryngotomia) — горлорозтин.

Гороховидный (pisiformis) — горохуватий; ∽ **ая кость** — горохувата кісточка.

Горсть — жменя (*Луц. н.*)

Гортанный (laryngeus) — горловий, горляний.

Гортань (larynx) — гортанка, ґдачка, горлянка, гортань, ґерґавка (*Грін.*), ортань (*Хор. п.*), дерланка (*Етн. зб.*); **cartilagines arytaenoideae** — хрястки ливанкові (*Врх.*); **c-go cricoidea** — хрястка обручкова; **c. thyreoidea** — хрястка борлакова; **rima glottidis** — перейстя, вістя гортанки, голоснянка; **laryngooedema** — горлонаплив; **laryngostenosis** — горлоузиння; **laryngospasmus** — гортаноскорч; **laryngitis** — гортанниця; **laryngectomia** — горловитин; **laryngotomia** — горлорозтин.

Горчица (sinapis) — гірчиця, свиріпиця (*Анн.*), муштарда (готована).

Горчишник (sinapismus) — гірчишник.

Горшок ночной — нічняний горщик, урильник.

Горький (amarus) — гіркий; ∽ **коватый** — прогірклий, гіркуватий.

Горючий (материал) — пальний (*Кур.*).

Горячечный (delirius) — гарячковий.

Горячительный — гаряч (*Грін.*), гарячний.

Горячка (febris) — гарячка, (в)огневиця, пал, палючка; **f. puerperalis** — поліжнича гарячка (*Коб.*), післяродивний, родільний пал.

Горячность — палкість, запал.

Госпиталь (nosocomium) — шпиталь; ∽ **ный** (nosocomialis) — шпитальо-

вий; n. **gangraena** — вогнець шпитальовий.

Градус (gradus) — ступінь, ґрадус (*Грін.*), степень (*Оз.*); ∽ **ник** (thermometer) — тепломір; ∽ **ный** — ступневий.

Граничить (demarcare) — межувати.

Гранула (granula) — зеренце; ∽ **ции** (granulationes) — грануляції, зернятка; **g. erethicae** — з. дражливі.

Гранулема (granuloma) — зерняк, зернястий наростень.

Гранулирование (granulatio) — зернакування.

Гребенчатый (pectinatus) — гребінчастий, кребінцьовий.

Гребень (crista) — гребінець, гребінь; **c. galli** — г. півня, півньовий гребінець.

Гребневидный (cristaformis) — гребінястий.

Грибной (fungosus) — губовий, грибовий.

Грибовидный (fungiformis) — губовидий, грибастий, грибуватий.

Гримасничать — гримасувати; ∽ **анье** — гримасування.

Грипп (gryppus) — хрипка.

Гроб — труна, домовина, гріб; ∽ **овая крышка** — віко (*Ум.*).

Гроздёвидный (racemosus) — ґронистий, ґрончатий.

Грозденокк (staphylococcus) — ґроняк, ґроновик.

Гроздь (staphyla) — ґрон(о)а, китя(х)г, кетяг (*Грін.*).

Громко — натужно (*Врх.*), голосно.

Грохот — гуркіт.

Груди (mammae) — груди, перса (*Грін.*), персь (*П. Бер.*); **areola mammae** — околичка (*Врх.*) смочкова; **sinus lactifera** — затока молошна.

Грудница (mastitis puerperalis) — брусениця (*н.*), молошниця (*Ум.*); ∽ **у коров** — осовище.

Грудной (pectoralis) — грудний, грудинний, огрудний; ∽ **ая кость** (sternum) — груднина, кобилка, грудник (*Т.*); **manubrium sterni** — держак кобилки; ∽ **ребенок** — дитина запазушна, пригрудча (*Ґрін.*).

Грудобрюшная преграда (diaphragma) — перепно (*В. Т.*), перепона, грудочеревна перетинка; ∽ **ый нерв** (nervus phrenicus) — перепний, грудочеревний нерв; ∽ **поддиафрагмальный нарыв** (abscessus subfrenicus) — гнойовик підперепний.

Грудь (pectus) — грудина, груди; ∽ **впалая** — западисті груди; ∽ **ная клетка** — огруддя; ∽ **открытая** — відлонені груди (*Кур.*).

Грустный — сумний (*Ум.*).

Грушевидный (pyriformis) — грушкоматий.

Грыжа (hernia) — кила, гила, варовина (*Км.*), пропуклина (*Км.*), надими; **h. abdominalis** — **к.** келюхова, черевна; **h. acquisita** — **к.** природня здобута; **h. adiposa** — к. товщна; **h. artificialis** — к. штучна; **h. atypica** — к. нетипова, незвичайна; **h. congenitalis** — к. уроджена; **h. cruralis** — к. стегнова; **h. diaphragmatica** — к. грудоперетинкова; **h. directa** — к. проста; **h. inguinalis** — к. пахвинна, s. надими; **h. irreductibilis** — к. незаправна; **h. linea albae** — к. білої смуги черева; **h. meningocellis** — к. мізкова; **h. muscularis** — к. м'язова; **h. obliqua externa** — к. навкоса, надвірня, навкісна; **h. obturatoria**—к. затулююча, затульна; **h. omentalis** — к. чепце-

ва; **h. pectoralis** — к. грудинна; **h. scrotalis** — к. калиткова; **h. traumatica** — к. забійна; **h. umbilicalis** — к. пупцьова; **h. vesico-urinaria** — к. сечникова; ∽ **жу имеющий** — гилун (*Грін.*), киликуватий, гилинуватий, киловий (*Грін.*), див. **Монорхист**.

Грыжевой (hernialis) — килавий, гилавий.

Грыжесечение (herniatomia) — килорозтин, килоутин.

Грязелечебница — кальнолікарня, кальниця; ∽ **лечение** — кальноліки; ∽ **вые ванны** — кальні купелі.

Грязь — болото, багно, бруд, нечисть; ∽ **с завода** — чвир, юшка (*Ум.*); ∽ **потная** — леп, туриця, пітняк.

Губа (labium) — губа, *зм.* губиня, губонька, *мн.* губи, губенята; **l. leporinum** — г. заяча, (людина) — тригу́ба; ∽ **бы отвислые** — капиці; ∽ **у лошадей** — варги; **labia pudenda** — стульні; **l. p. majora** — с. більші; **l. p. minora** — с. меньші.

Губастый (labiosus) — губатий.

Gubernaculum — трепло (*Коб.*), демено, стерно, правило.

Губка (spongia) — вамбак, губка, надошник (*Грін.*); ∽ **речная** — бодяга.

Губчатый, ноздреватый — дірчавий (*Хор. п.*).

Гуммозный (gummosus) — гумовий (про плястир), третневий (про пранці); **gumma** — т. пранцьовик.

Густо — рясно (*Ум.*).

Давить, жать — гнітити, тиснути (*Грін.*), давити, чавити, душити, чемесити (*Грін.*); ∽ **т грудь** — стискає в грудях.

Давление — гніт, тиск, тиснення, тискання; ∽ **внутрибрюшное** — тиск черевний, келюховий, s. тисня черевна (*Врх.*); ∽ **кровяное** — кровотиск, гніт кров'яний.

Дакриоцистит (dacryocystitis) — сльозовиця, запал сльозового капшучка.

Дальнозоркий (hypermetropus) — далекозорий; ∽ **кость** (hypermetropia) — далекозорість.

Дантист — зубник, зубарь, дантист.

Двигатель — рушій, порушник; ∽ **ный** — руховий.

Движение — рух, порух, рушення, порушення, ворушіння; ∽ **вращательное** (rotatio) — р. коловий, оборотовий; ∽ **невольное** — відрух; ∽ **червеобразное кишек (перистальтика)** — рух перевалькуватий, клубетування (*Грін.*), робаковий рух.

Двоение (в глазах) (diplopia) — роздвій, двоїння (в очах).

Двоиться — двоїтися, подвоюватися, двойнити (про очі).

Двойни — близнюки, двійнята.

Двойной — подвійний, подвоєний.

Двойственность — двоїстість (*Тим.*); ∽ **ый** — двоїстий, двійчастий.

Двор — двір, подвірря (*Ум.*), надвірря (*Ум.*), обійстя (*Кур.*); ∽ **скот-**

ный — загін, кошара; ∽ **черный** — задвірок (*Ум.*).

Двояко-вогнутый (concavus) — двоугнутий; ∽ **выпуклый** (convexsus — дво(о)пуклий.

Двукратный (duplex) — дворазовий.

Двураздельный (bifidus) — двійчастий, двочастковий.

Двустворчатый — двойчатий, двоїстий.

Двуустка печеночная (distomum hepaticum) — див. **Глисты**.

Двухкопытный — ратишний, двокопитний.

Двухсторонний — двобічний, обобічний.

Девственная плева — див. **Гимен.**

Девственник — правик; ∽ **ица** — правичка, правиця (*Ум.*), незаймана (*Ум.*); **ость** — панянство, вінок.

Дегенерат — звироднілець, звироднілий; ∽ **ивный** — звироднілий; ∽ **ация** — див. **Вырождение.**

Деготь — діготь.

Дееспособность — дієздатність.

Дезинфектор — відзаразник, викурник (*нар.*), дезінфектор.

Дезинфекция — відзаразнення, відкаження (*Оз.*), дезінфекція.

Дезинфицировать — викурювати, відкажувати, дезінфектувати, відзаразнювати; **продезинфицировать** — відказити (*Оз.*); ∽ **ванный** відкажуваний (*Кур.*).

Дезинфицирующий (desinfeciens) — дезінфеційний, відзаразний, відкажуючий, відказний.

Дезодоризация — обезвонення, обезпашення; ∽ **ировать** — обезвонити.

Декальцинация — обезвапнення.

Декапитация — див. **Обезглавление.**

Декапсуляция (почки) — злущування (онирків'я).

Декокт (decoctum) — декохт (*Ад. н.*), відвар (*Ум.*), вивар.

Декортикация — злущування, злущіння.

Деление — поділ, поділок (*Лік. зб.*), дільба (*Врх.*); ∽ **на шкале** — риса (*М. Ш.*).

Delirium — див. **Бред.**

Дельтовидный (deltoideus) — дельтоватий.

Delphinium ajacis — остріжка, ненависник (*Гал.*); ∽ **consolida** — сокирки, косарки.

Демаркационная линия — узграниччя, межа демаркаційна.

Демаркация — межа, розмежування.

Деменция (dementia) — див. **Слабоумие.**

Денатурировать — денатурувати; ∽ **ированный** — денатурований.

Dens epistrophei — зуб зворотниковий.

Дентин (substantia eburnea) — зубовина.

Dentitio — прорізування зубів.

Депрессия (depressio) — пригноблення; ∽ **ивный** — пригноблений.

Дергание, подергивание (subsultus) — сіпання, шарпання, тріпання, смикання.

Деревянеть (про тело) — терпнути, деревіти, дубіти, коцюбіти; ∽ **нстый** (lignosus) — деревчатий.

Дерматопластика — шкіроперещепле(юва)ння.

Дерматоррагия — крівавий піт.

Дерматотерапия — шкіролікування, див. **Лечение.**

Дермографизм (dermographismus) — шкіронапис, дермоґрафізм.

Дермоидные кисты, дермоиды (dermoides) — шкірняки, дермоїди; ∽ **за ушами** — завушники.

Десна (gingiva) — ясно, ясло, *мн.* ясна, ясла; **epulis** — ясл(н)овець; **gingivitis** — яслиця, s. запал ясен; **odontoma** — костяник ясен; **parulis** — гнойовик ясна; ∽ **ичный** — ясенний; ∽ **ичный свищ** (fistula dentis) — ясенна, зубова нориця.

Дестиллировать — переганяти, лютрувати, дестилювати; ∽ **ированный** (destillatus) — перегнаний.

Дестиляция (destillatio) — перегін, перекраплення (*Т.*).

Деструктивный, разрушающий (destructivus) — руйницький, руйнуючий.

Детородный (genitalis) — розродовий, розродний (*Лік. зб.*), дітородний (*Тим.*).

Деторождение — дітородини (*Тим.*).

Детоубийство — дітогубство, дітобійство; ∽ **убийца** — дітогуб, дітогубець, дітобійник.

Детрит — детріт, розпад.

Детство — дитинство, дітвацтво.

Дефект — хиба́, недостача, шварунок (*Грін.*), дефект, убиток; ∽ **ивный** (defectivus) — недостатний, дефектовий.

Дефлорация — див. **Растление.**

Деформация, обезображивание — понівечіння, нівечіння, здеформування, спотворення; ∽ **ированный** — знівечений, здеформований.

Диабет (diabetus mellitus) — цукриця, цукрівка, цукрівниця; ∽ **ический** — діабетичний, хирлявий.

Диагноз (diagnosis) — розпізнання (хороби), діаґноза.

Диагностика — діаґностика (наука про розпізнання хороб).

Диагностировать — розпізнавати хоробу.

Диагностический — діаґностичний.

Диагональ — косина, перекут; ∽ **льно** — перекутно; ∽ **ный** — перекутний.

Диализ — діаліза.

Диаметр — промір.

Диаррея (diarrhoea) — розвільнення.

Диастатический — діастазний, діастатичний.

Диастола — розтяжжа, діастола, розкорч (*Т.*); ∽ **ический** — діастолічний, розтяжений, розкорчний; ∽ **шум** — див. **Шум.**

Диатез — діатеза, миршавість.

Диафиз — середнявка (*Врх.*), діафіза, середина довгих кісток.

Диафрагма (diaphragma) — грудинно-черевна перетинка, перепно (*Т.*). перепона; **paraphrenitis** — приперетниця.

Divergens (косой) — розбіжний; **divergentia** — розбіжність (*Поп.*).

Дивертикул — закамарок, закоморок, закапелок, закуток, сторонець (*Коб.*).

Дизартрия — дизартрія, розстрій суглобів.

Дизентерийный — кривавичний, бігунковий, червінковий.

Дизентерия (dysenteria) — кривавиця, різачка, бігунка, червінка (*Гал.*).

Дизурия (dysuria) — дізурія, забурення сечепуску; **d. spastica** — д. скорчова.

Дикое мясо (caro luxuriens) — буйне мнясо; **c. l. dentium** — назубняк.

Дикротизм — подвоєння пульсу, дикротизм; ∽ **ческий** (dicrotus) — двобійний, дикротичний.

Динамометр — силомір, динамометер.

Diploë — двоукладна поткань, діпльое, межипластя (*Врх.*).

Диплококк (diplococcus) — двокулька, паристі кульки, дипльокок.

Диплопия — подвоєння зору.

Дипсомания — налогове пияцтво.

Диск (limbus, discus) — кружало; ∽ **скообразный** — кружалуватий.

Диспепсия (dyspepsia) — нестравність, нестравління.

Dyspnoë — задих, душність (*Оз.*, *Лік. зб.*), дихання невпинне; ∽ **cardialis** — з. насердний, серцевий.

Диссимиляция — дисиміляція, забурення виміни творів.

Диссеминация, рассеивание — розпорошення, розповсюджування, розсівання.

Дисторсия, растяжение — розщап, розщеп, зрушення (*Врх.*) (розчахнення в'яззя суглоба).

Dysphagia — завада поликування.

Дитя — дитя, дитина; ∽ **еще в пеленках** — пелюшник, пелюшкова дитина; ∽ **неговорящее (младенец грудной)** — немовля, -тко.

Дифтерит (diphteria) — обклад, обкладки, задавка (*Оз.*); ∽ **ный** — обкладковий.

Дифференциальный—диференційний, різничковий; ∽ **диагноз** — різничкове розпізнання.

Диффузионный, диффузный — дифузійний, просякальний.

Диффузия — просякність, всякання (*Т.*), дифузія.

Диффундировать — просякати.

Дихотомия — двогалузність, дихотомія; ∽ **мический** — двогалузний.

Длинноголовый (dolichocephalus) — довгоголовець (*Тим.*), довгоголовий; ∽ **ногий** — голінатий (*Грін.*), цибатий, гомілатий; ∽ **телый** — довгинь, довгеля, довготелесий (*Грін.*); ∽ **ухий** — довговухий; ∽ **шеий** — довгов'язий.

Длительный — повільний, загайний (*Тим.*), довгочасний, довгий, забарливий.

Дно (fundus) — дно, денце (*Луц.*).

Добавочный (accessorius) — додатковий.

Доброкачественный (benignus) — лагідний, бездоганний („Хороба має перебіг лагідний", *Гал.*).

Добывание — добування, добуття.

Довесок — додаток, довага.

Дождемер — дощемір.

Доза — давка (*Лік. зб.*), давок, доза, мірка (*Ад. н.*).

Дозировать — давати давками; ∽ **ровка** — вимір (*Ад. н*).

Доказательство — довід (*М.Ш.*), доказ.

Доклад — доповідь (*М. Ш.*).

Доктор медицины — дохтор медицини, учений лікарь, див. **Врач, Лекарь; за доктором (послать)** — по доктора.

Долбить — довбати, довбти.

Долговременный — довготривалий, довгочасний.

Долголетие — довголіття, довгий вік, довговічність; ∽ **ний** — довголітній, довговічний.

Долевой (lobaris) — частковий, удільний.

Долечить — долікувати, догоїти (*Грін.*).

Долото — зубило, шрудень; ∽ **желобоватое** — копець; ∽ **полукруглое** — клювак (*Грін.*); ∽ **прямое** — пробій.

Дольчатый (lobularis) — уділковий, частковий, частинковий.

Доля (lobus) — зраз(ь) (*Врх.*), уділ (*Ум.*), частина, частка, *мн.* зразі; **l. auricularis** — кляп(к)а.

Дом терпимости — нерядний дім, повійницький будинок.

Донашивать — доношувати, доношати, доносити.

Донесение — повідомлення (*М. Ш.*).

Дополнительный — додатковий.

Дотрагивание — дотикання, доторкання, торкнення, діткнення (*Тим.*); ∽ **аться** — дотикатися, доторкатися.

Дребезжание — деренчання, брязкотіння; ∽ **ащий** — брязкітний, деренчливий.

Древесина (ligninum, lignum) — лиґнипа, деревина.

Древесный (lignosus) — деревовий, деревний (*Тим.*).

Древовидный — деревуватий.

Дренаж — дренаж, спливна рурка; ∽ **ировать** — дренувати, дренажувати, руркувати.

Дробление — кришення, іздрібнення.

Дрожание (fremitus) — тремтіння, дриж, журкіт, бренення (*Коб.*), дрижання, деренчання; ∽ **глаз** (nystagmus) — блуд очей.

Дрожательный — двигтючий (*Коб.*), тремтючий; ∽ **ть** — дриготіти, дрижати, тремтіти; ∽ **щий** — тремтячий, тремкий, дриготячий.

Дрожжи (faex) — дріжджі, дроджи; дрощчі, росчина; ∽ **жевой грибок** (sacharomyces) — дріждневий гриб.

Дрожь (tremor) — тремтіння, дрижаки, здриги (*Ум.*), дригота, дриж, дрощ (*Гал.*), дрижа (*Олександр. пов.*).

Дряблость — зів'ялість, марність (*Коб.*).

Дряблый — зів'ялий, марний (*Коб.*), фляковатий.

Дубление — чиньба; ∽ **нием заниматься** — гарбарювати; ∽ **бильное вещество** — дубило; ∽ **бильная кислота** — чамбароквас.

Дуга (arcus) — дуга, лук.

Дугообразный (arcuatus) — лукуватий, вилукуватий, дужний (*Грін.*), лучковатий (*Грін.*).

Дужка (arcus) — лучок; **a. palatoglossus** — л. поднеб'я язиковий; **a. palatopharyngeus** — л. поднеб'я проликовий.

Ductus — див. **Проток**.

Дуоденит (duodenitis) — двайнацятниця.

Duplicatura (удвоение) — двозагинка.

Дурман (datura stramonium) — німиця (*Анн.*), бодяк (*Анн.*), див-дерево (*Под.*, *Київщ.*), дурноп'ян, дурман (*Ґрін.*).

Дурнота — млость, млоїння, нудота, млосність; ∽ **ту почувствовать** — замлоїти, відчути млість.

Душ — душ, штучний дощ, набризкова купіль (*Км.*); ∽ **струей** — натрисковий дощ (*Кур.*).

Душевные болезни — розумові, умислові, психичні хороби.

Дымящий (fumans) — димлячий.

Дыра (foramen, meatus) — діра, отвір, обора (*Етн. зб.*); **meatus auditorius** — слуховий, вушний отвір.

Дырчатый (fenestratus) — діркуватий.

Дыхание — дихання, подих, віддихання (*В. Т.*); **perspiratio** — д. шкірне; ∽ **судорожное** — д. корчове; ∽ **храпящее** (stertorosa) — д. хропливе, переривчате; **r. vesicularis** — д. пухирцеве.

Дыхательный (respiratorius) — віддиховий, дишний (*Тим.*); ∽ **ная трубка** (trachea) — дихавка, дишник (*Тим.*), дихало; ∽ **центр** (noeud vital) — житьовий оклунок, осередок дихання.

Евстафиева труба (tuba Eusthachii) — Евстахієва рура.

Еда — їжа, їдло, їда, харч; ∽ **ение** — їдіння; ∽ **ок** — їдець, їдуха.

Единичный (sporadicus) — поединчий, поодинокий.

Единокровие — покревність, однокрів'я, однокрівність; ∽ **ный** — покревний, однокрівний.

Единоутробный — одноматірний (*Грін.*).

Едкий (causticus) — гострий, міцний, щіпучий, їдкий; ∽ **кость** — гострість, міцність, їдкість; ∽ **ко** — ущіпливо.

Ежевика (fructus fructicosus) — ожина.

Ежедневно — щоденно, що-дня, деньу-день (*Ум.*).

Эквивалент — еквівалент, рівнозначник.

Экзальтация — перечулення, екзальтація, палкість, несамовитість.

Экзантема (exanthema) — блинда (*Грін.*).

Экзартикуляция — суглобовідтин, витин, вилучка суглоба.

Экзема (eczema) — осипка, засипка, огник (*Етн. зб.*), рофія (висівчата, червона, гнійна).

Exitus letalis — скін, сконання.

Экзосмоз — височування, екзосмоз.

Экзостоз (exostosis) — накістень.

Exophthalmus — банькатість.

Эклямпсия (eclampsia) — мимохід (*Грін.*), еклямпсія; **e. gravidarum** — перехід (*Грін.*); **e. neonatorum** — дитинець (*Грін.*).

Excavatio (анат.) — западина, вглибина, (хир.) — викопирсання, виколупання.

Excochleatio — вискрібування, вискромадження.

Экскременты (faeces) — виміти (*Тим.*), відходи (*Оз.*).

Экскрет (excretum) — видал (*Врх.*), викид; ∽ **ция** (excretio) — видалення (*Лік. зб.*).

Expectorantia — середники на відхаркування.

Эксперимент — дослід, досвід.

Экспериментатор — дослідник, досвідник.

Эксперт — досвідник, тямець (*Ум.*), справознавець, експерт.

Экспертиза — дослід, експертиза.

Экспирация — видихання, видих.

Экстаз — захват, запал, екстаз.

Extirpator — дряпак, дряпач (*Ум.*).

Экстравазат — кривавник, екстравазат; ∽ **та образование** — викривавлення.

Экстракт — витяг (*Ад. н.*), вимок (*Врх.*), екстракт.

Экстрактивный — витяжний; ∽ **ые вещества** — витяжні творива, витяжини (*Врх.*).

Экстракция — виривання, витягування.

Экстренный — негайний, пильний, надзвичайний.

Эксудат — ропняк, ексудат; ∽ **гнойный** — ропа (*Ум.*).

Эксудация — ропіння, ексудація.

Эктазия — пошир, ширення (напр., жил); **e. corneae** — витин рогівки.

Эктима (ekthyma) — гнійна осипка, ектіма.

Эктодерма — наскірня (*Врх.*), зародкова лустка.

Ectopia — скленчатини.

Эластический — пружистий, пружний, пруживий, гинкий.

Эластичность — пружність, пружистість, гинкість.

Элексир жизненный — живолік, живило (*Ум.*).

Электричество — електричність, громовина, електрія; ∽ **зация, гальванизация, фарадизация** — електризування, гальванизування, фарадизування.

Электропунктура — електропротин; ∽ **проводность** — електропровідність.

Элемент — живло (*Т.*), первень (*Куров.*).

Элементарный — початковий.

Эмаль — полива, склиця, емаля, поливо (*Грін.*); ∽ **левый** — полив'яний.

Эмболия — жилозасніт, жилозаснітення; ∽ **ол** — заснітень, засніток.

Эмбриология — ембріольоґія, історія розвитку зародка.

Эмбриотомия — плодобатування, платання плоду.

Емкий — місткий, насипчастий.

Емкость — місткість (*Ад. н.*), насипчастість, поємність, набірчивість, зміст.

Эмпиэма (empyaema) — гноєвня.

Эмульсия (emulsio) — молостка (*Врх.*), емульсія; ∽ **сирование** — змолощення (*Врх.*).

Эмфизема (emphysema) — ядуха; ∽ **зматик** — ядушний, ядушливий.

Эндемия — місцева пошесть, ендемія.

Эндокардий — середносердя, середносерцева наболонь (*Лік. зб.*); ∽ **ит** — середносердниця; ∽ **ит язвенный** — с. вразкова.

Endolympha — середнопасока.

Endometrium — середноуразззя; ∽ **tritis** — середноуразниця, s. середноматниця; ∽ **tis exfoliativa** — с. луската, s. відлускуюча.

Эндосмоз — всочування, ендосмоз, див. **Просачивание.**

Эндотелий (endothelium) — середнотканець, осередтканець, ендотелій.

Энтерит — кишковиця.

Entero-anastomosis — зтенеснення, сполучення кишок.

Энтероптоз — опад нутрощів.

Энтеростомия — тенесорозтин.

Энтодерма — середноскірня зародкова лустка.

Энуклеация — вилущування.

Encephalomalacia — мізком'якшення, s. м'якшення мізку.

Эпидемия — пошесть, повітря, помір'я, моровиця, помірок; ∽ **прогрессирует** — п. поширюється, ґрасує; ∽ **демический** (epidemicus) — пошестний, чипкий, епідемичний.

Эпидерма — наскірень, нашкірок, личко шкіри (*Лік. зб.*).

Эпидидимит — над'яйковиця.

Эпизоотия — помірок на худобу, товар.

Episthotonus — карковець, шийові корчі.

Эпикардий (epicardium) — надсердя.

Эпилепсия (epilepsia) — чорна неміч, бирса (*Грін.*), падавка; ∽ **лептическое помешательство** — корчове божевілля; ∽ **лептовидные судороги** — перелоги; **истероэпилепсия** — причинна (*н.*); ∽ **скрытая** — бирса захована; **e. petit mal** — запаморочення розумове.

Эпилировать — вискубати, вискублювати волосся.

Эписпадия (epispadia) — сечева нориця горішня, епіспадія.

Эпителий (epithelium) — натканець, наболонь (*Врх.*); ∽ **мерцательный** — н. мигтючий; ∽ **однослойный** — н. одноплатий; ∽ **плоский** — н. плескатий, пластий; ∽ **слизистый** — слизень, н. слюзний; ∽ **ресничный** — н. мигучковий; ∽ **цилиндрический** — н. вальцевий.

Эпифиз -- приростень (*Врх.*), епіфіза.

Эпулид (epulis) — ясн(л)овець.

Эрготизм — ряснотиця, мушлиця; ∽ **гангренозный** (gangraenosus) — р. вогнецьова; ∽ **судорожный** (convulsivus) — р. корчова.

Erector — напружник, ректор; **penis** — н. уда.

Эрекция — дубіння, напруження, ерекція; ∽ **ии быть в** — дубитися, пружитися.

Эретический — дражливий.

Эритробласты — зародкові червонокрівці, ерітробласти.

Эритролиз — розпуст червонокрівців, ерітроліз.

Эритроцит — червонокрівець.

Эротомания — половий надгін, надхтивість (*П. Бер.*).

Естественно — природно, звичайно, натурально.

Естественный подбор — природний добір.

Естествоведение — природознавство.

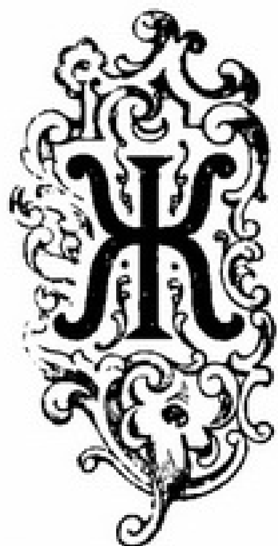
Есть — їсти, вживати, споживати страву, *(про дітей)* — гамати.

Этиология — спричинення (хороб).

Эфир (aether) — етер.

Эхинококк (taenia echinococcus) — ціп'як пухирчастий, ехинокок.

Эхо — луна, відгомін; ∽ **вая речь** — відгомін слів (у божевільних).

Жаба грудная (angina pectoris) — грудна дава.

Жабры (branchiae) — зябри, зяви, жабри; ∽ **берный свищ** — зяброва нориця.

Жадность, жадный — жада, жадоба, жадний.

Жажда — жага, спрага, лакнення (*П. Бер.*).

Жаждать — жагати, жадати, прагнути.

Жало — джало, жало; ∽ **ить** — жалити.

Жаловаться (на боль) — кволитись (*Тим.*), жалітися, скаржитися.

Жар (calor) — гарячка, палючка, пал, вогонь; ∽ **бросить в** — взяти вогнем; ∽ **угольный** — приск (*Мил.*).

Жара — спека, жарота, вар, пекло, спекота, шквара (*Коб.*).

Жать — тиснути, стискати, давити, чавити, мулити („Мулкі чоботи").

Жвачка — жуйка, жвак, ремигання; ∽ **ный** — жуйний.

Жгутиковий — жмутовий.

Жгучий — пекучий, палючий, смалкий, жижкий, жалкий.

Жевание — жовання, жування, жмакання; ∽ **тельный** — жуйний, жувальний; ∽ **ть** — жвати, жути, жв(м)акати; ∽ **ть плохо** (**о беззубом**) — кутуляти (*Ґрін.*).

Желвак (ganglion, tuber) — ґуля, науз, жовно.

Желатина, желе (gelatina) — драгли; ∽ **нообразный** (gelatinosus) — драглястий.

Железа (glandula) — залоза, *зм.* залозка; ∽ **ы отверстие** — визівок,-ки; ∽ **ы проток** — провід залози; ∽ **грудная** (mamma) — перса молошнівка (*Т.*), ссучка (*Лік. зб.*), груди; ∽ **ы забрюшинные** — залози позачеревні; ∽ **зобная** (thymus) — глеза (*Врх.*), з. віделкова; ∽ **лимфатическая** — з. пасокова; ∽ **миндалевидная** (tonsilla) — мигдалик; **g. mucosa** — з. слюзна, слизньова, слизівка,-ки (*Т.*); ∽ **надпочечная** — наднирок, з. надниркова; ∽ **околоушная** — слинівка привушна (*Т.*), з. привушна; ∽ **ы пепсинные** — травлянки (*Т.*); ∽ **поджелудочная** — коса, з. черевослинна, підшлункова, підстравникова; ∽ **подчелюстная** — слинівка вилична (*Т.*), з. підщелепова, підщелепна; ∽ **потовая** — потівка,-ки (*Т.*), з. потова; ∽ **предстательная** — присечник, з. присечникова; ∽ **привратниковая** — з. брамникова; ∽ **сальная** (sebacea) — лоївка,-ки (*Т.*), з. лойова; ∽ **семенная, яичко** — яйко, шулятко, муд (*Оз.*), з. насінна; ∽ **слезная** — слезнівка,-ки (*Т.*), з. сльозова; ∽ **слюнная** — слинівка,-ки (*Т.*), з. слинява; ∽ **зистый** — залозуватий.

Железо (ferrum) — залізо; ∽ **восстановленное** — з. відновлене; ∽ **накалить** — з. накарбувати, нагартувати; ∽ **накалить добела** — з. нагартувати на біле; ∽ **накалить докрасна** — з. накарбувати на калину; ∽ **накалить для сварки** — накарбувати на присок; ∽ **хлористое** (fer. chloratum) — хльорак заліза; ∽ **истый** — залізуватий.

Железосодержащий — залізоносний.

Желобоватый — жолобчастий (*Ґрін.*), желобкуватий.

Желтеть — жовкти, жовкнути (*Тим.*), половіти.

Желтизна — жовтина, жовтизна, жовтість.

Желтоватый — прожовтий, жовтавий.

Желток яичный — жовток, жовтковина (*Ґрін.*); ∽ **образовательный** — ж. витворюючий, уформовуючий заживок; ∽ **питательный** — ситний, травний заживок.

Желточный — жовтковий.

Желтуха (icterus) — жовтяниця, жовтільниця (*Т.*, *Оз.*), жовтянка, жовтаниця (*Т.*); **i. gravis** — ж. лиха; **i. haemotogenes** — ж. кровотворча,-на; **i. hepatogenis** — ж. печінкова; ∽ **новорожденных** — ж. немовляча.

Желтушный — жовтяничний.

Желудок (stomachus, ventriculus) — шлунок, стравник, тлунок, (о)трунок (*Хор.*, *Крем. п.*, *Грін.*), (*у свиней*) — кендюх; ∽ **жвачного животного:** 1-й шлунок — рукав; 2-й шлунок — чипак, рубець; 3-й шлунок — румего, книжка; 4-й шлунок — сичуг, ґляг.

Желудочек (ventriculus) — шлуночок; ∽ **кн сердца** (ventriculi cordis) — шлуночки насердні (*Коб.*).

Желудочно-кишечная проба — шлунко-кишкова спроба.

Желудочный (gastricus) — стравниковий, шлунковий, животовий, тлунковий, трунковий (про хороби); ∽ **сок**—с. сік, лемеха (*Т.*), ш. гамуз (*Т.*).

Желчный (felleus) — жовчевий, жовчний; ∽ **проток** (ductus choledochus) — жовчевник; ∽ **пузырь** (cystis fellea) — жовчник; ∽ **ные ходы** — жовчеві доріжки.

Желчь — жовча, жовч.

Жеманство — маніження; ∽ **ничать** — маніжитись.

Жемчужина — перлина, перло; ∽ **ный** — перлистий, перлинний: ∽ **ная болезнь** — перлиця (*Грін.*), перлиста хорість.

Женоподобный (effeminatus) — жінкуватий, невістюк.

Женский — жіночий.

Женственность — невістовість (*Тим.*), жіночість (*Шк.*); ∽ **ный** — невістовий.

Женщина — жінка; ∽ **бездетная** — нерода; ∽ **имеющая одну грудь или обе с атрофированными млечными железами** — мимка (*Грін.*); ∽ публичная — повія, хльорка.

Жесткий — шкарубний (*Коб.*).

Жжение — паління, печіння, печення (*Врх.*).

Жженный (ustus) — палений.

Живительный — цілющий, живний, оживний.

Живот (venter) — живіт, черево, келюх (*Гуц.*), ґелево (*Км.*), калюх (*Етн. зб.*); ∽ **том большим с** — животатий, калюхатий (*Етн. зб.*), черезань (*Грін.*).

Животный — звірачий, тваринний; ∽ **ые млекопитающие** — ссавці; ∽ **ые травоядные** — тварини рослиноїдні.

Живчик семенной (spermatozoon) — насінник, жевжик, верчик насінний.

Жидкий (liquidus, fluidus) — рідкий, плинний, розріджений (*Коб.*), тічний (*Тим.*).

Жидкость (liquor) — рідина (*Грін.*), плин, плиність, течиво (*М. Ш.*); ∽ **густая** — балмус, густий плин, осад; ∽ **спинно-мозговая** (liquor cerebrospinalis) — п. мізкострижевий; ∽ **тканевая** — сировать.

Жизненность — жизненість, живність, животність.

Жизненный (vitalis) — життєвий, живний, здатний до життя; ∽ **ая сила** — живець; ∽ **ую силу утратить** — живець стратити („Живець увірвався", *н.*); ∽ **центр** (noeud vital) — живний ґуз, осередок дихання.

Жизнеспособный — життездатний.

Жизнь — життя, жилба, поживання, пробування, вік; ∽ **ни лишить** — згубити, стратити, одібрати життя; ∽ **спасти** — вирятувати від смерти; ∽ **укоротить** — вмалити віку.

Жилистый (tendineus, tendinosus) — сухожилавий, сухожильний, жилува-

тий, сухожилковий, жильний, жилястий.

Жилой — мешкальний (*Кур.*).

Жир (adeps) — сало, бутурма. товща, здір, сить (*Грін.*); ∽ **бараний, рогатого скота** — лій; ∽ **в пище** — омаста; ∽ **ы пищевые** — товщі (*Врх.*); ∽ **плавающий сверху** — осуга; ∽ **подкожный** — бутурма; ∽ **рыбий** (oleum jecoris aselli) — трін; ∽ **свиной, говяжий нутревой** — здір; ∽ **топленый** — смалець; ∽ **убойного скота** — нагул.

Жирный (adiposus, pinguis) — товстий, товщний, масний, опасистий, омастний; ∽ **ая кислота** — квас жирний, товщний; ∽ **ая печень, сердце, почка** — товщна печінка, нирка, серце.

Жировик (lipoma) — опасок, ґузок, ґузка, *мн.* ґузки, див. **Опухоль**.

Жировой (adiposus) — товщевий, товщинний; **panniculus adiposus** — т. підклад, бугурма; ∽ **ое перерождение** — т. здировий, перерід поткані; **stratum corii adiposus** — ніздра, товщне підткання (*Луц.*); ∽ **ая ткань** — товщева поткань; ∽ **ая эмболия** — товщне жилозаснітення.

Жировоск (adipocera) — товщевіск.

Жолобок (sulcus) — рівчачок, ринва, борозенка, долох, долочок (*Тим.*); **s. nasolabialis** — борозенка носогубова; **s. nasopalatinus** — б. носоподніб'яна.

Жом — давильце.

Жужжание (murmur) — гудіння („Бджоли гудуть"), журкіт, бреніння. брунчання.

Жужжать — брунчати, жемчіти (*Т.*); **ащие хрипы** — брунчаті шелести.

За — через, по, поза, про, замість.

Забеременеть — завагітніти, заважніти, завагоніти, у вазі стати.

Забинтовать — забандажити, сповити, умотати, завинути.

Заблуждение — блуд.

Заболевание (morbus) — захорування (*Кур.*), захоріння, занедужання; **емость** — хорота (*Врх.*), занедужування, заслаблення, недужність.

Заболевать,-леть — занедужувати,-жати, слабувати, заслабти, хорувати, захорувати, впадати в хоробу, занепадати, занепасти, засовіти (*Етн. зб.*).

Забрюшинный (retroperitonealis) позаочеревний.

Забывчивость — забутливість.

Заварить — заварити, запарити; ∽ **рка (чаю)** — напар (*Кур.*).

Заведывающий — завідуючий, зарядчий (*М. Ш.*).

Завернуть — увинути („Треба дитину у пелюшки увинути"), загорнути, угорнути, завинути, повити, завити.

Завертывание — загортування, загортання (*Тим.*), вкочування, вбгання.

Завеса (velum) — завіса, заслонка.

Завиток (helix) — закруток, закрутка.

Завод костеобжигательный — костярня, костопальня.

Заворот — перекрут, скручення, вкрут; ⁓ **век** (entropion) — вкрут повік; ⁓ **кишек** (volvulus) — перекрут кишок; ⁓ **ресниц** (trichiasis) — вкрут вій.

Завороченный — підкочений, закочений; ⁓ **ачивать** — закочувати, засукувати (рукава).

Завтрак — сніданок, снідання; ⁓ **ать** — снідати.

Загар — смага.

Загиб (flexura) — загин, закрут.

Загибать — загинати, закопилювати, закочувати; ⁓ **ние** (flexio) — загин, загинання, закочування.

Заглоточный (retropharyngealis) — позапроликовий.

Заглушение — заглушіння, затлумлення (*Тим.*).

Загнивать — загнивати, гнити.

Заграничный — закордонний.

Загрязненный (белье, одежда) — занечищений (*Кур.*), занехарений; ⁓ **ние** — занечищення.

Загрязнять — каляти, забрудняти, занечищати.

Зад (nates) — сідня.

Задавить — задавити, задушити, зачавити.

Задержание (supressio) — стрим, затрим, запертя, затримання, впин, упин, припинка; ⁓ **мочи** (anuria) — сеч заперта (*Мил. н.*), безсечів'я; ⁓ **мочеотделения** (ischuria) — затрим сечі, сечестрим.

Задерживательный — гамуючий (*Гал.*), стримуючий; ⁓ **ые центры** — гамуючі осередки.

Заднепроходный (analis) — відхідниковий; ⁓ **ое отверстие** (anus) — відхідник, зауэник.

Задний (posticus, posterior) — позадній, послідуючий.

Задремать — задрімати (*Тим.*).

Задумчивость — задума, задумність.

Задушение (suffucatio, asphyxia) — удушення, душення.

Задушить — задавити, задушити; ⁓ **нечаянно во сне ребенка** — приспати дитину.

Задыхание (ortopnoea) — **задих**, задихання, душність (*Оз.*).

Задышка, отдышка — задих.

Зажатие (compressio) — стиснення, заціплення, затулення.

Зажать — стиснути, зціпити, стулити, заткнути.

Заживать — загоюватися, гоїтися.

Заживление (consolidatio) — гоїння, загоювання; загоїння, загій; **per primam intentionem** — перше загоїння, перший загій; **per secundam intentionem** — (по)друге загоїння, другий загій.

Заживлять — загоювати.

Заживляющий — гійний, гоючий; ⁓ **вленный** — загоєний.

Заживо — за життя, за живота; ⁓ **погребенный** — за живота похований.

Зажим — затиск (*Ад. н.*), стисок.

Зазубренный — щербатий.

Заеды (rhagades) — заїди, опари, вопари.

Заика — недоріка, заїка, загика, гикавець; ⁓ **кание** — загикання, загикування, загикуватість; ⁓ **каться** — заїкатися, запинатися, загикуватися, запикуватися (*Дуб.*); ⁓ **нуться** — зацукатися (*Км.*); ⁓ **кающийся** —

недоріка, заїкуватий, загикуватий, гикавий.

Закаливать (тело) — зміцняти.

Закаменелый — скам'янілий, запеклий.

Закашлять (глухо и сильно) — забухикати; ~ **сухим кашлем** — захахикати „збитним кашлем" (*Пот.*).

Закваска — опара, росчина, дріжджі, квасило, розквас.

Закисать — закисати (про очі), гноїтися.

Закисный (oxydulatus) — закислий, сквасніли й (*Тим.*).

Закись (oxydulum) — недокис.

Заключать (colligere) — висновувати, ставити висновок, постановляти, постановити, виводити.

Заключение (conclusio) — висновок; ~ **в** — напослідок, нарешті.

Закожный — зашкірний, підшкірний (*Тим.*).

Закон (lex) — закон, право.

Законный (legalis) — законний, правний.

Закостенеть (ossificare) — скостеніти.

Закрепление (fixatio) — зміцнення, замоцювання.

Закреплять — зміцняти.

Закружиться — заморочитися, запаморочитися; ~ **жилась голова** — заморочило, запаморочило (голову).

Закручивание (torsio) — замотання, закрут; ~ **кровеносных сосудов** (vasotrepsia) — закрут жил, жилозакрут.

Закрывать — затуляти, (очі) — заплющувати; ~ **лись уста, глаза** — склепилися уста, очі.

Закрытие — закриття, закривання.

Закупоривать — затикати, затуляти, (коркою) — коркувати, (чопом) — чопувати.

Закупорка — затикання, затулення, затнення, заснічування; ~ **сосудов** (thrombosis) — див. **Тромбоз**.

Залежалый — легкий, залеглий, зглевілий (*Кур.*); ~ **ая мука, хлеб** — легле борошно, хліб.

Залечивание — гоїння (*Грін.*), загій (*Тим.*).

Залупа (praeputium) — див. **Плоть крайняя**.

Замазка — кіт („Закітити шибку").

Заматочный (retrouterinus) — позауразовий.

Замедление (пульса, дыхания) (retardatio) — забара, гаяння, гаянка, загайка, тихшання (*Луц.*), повільнення; ~ **лять** — стишати, стишити, гаяти; ~ **ляться** — забарюватись, тихшати, потихшати.

Замедленный — забарений, загаєний, повільний.

Замереть — завмерти.

Замерзание (congelatio) — замерзання; ~ **ать** — замерзати, шерхнути; ~ **нуть** — задубіти.

Замертво — трупно (*Тим.*), як мерлець.

Замерший — завмерлий.

Заместитель — заступник, замістник, поставнець (*Ум.*).

Замирание — оміранння, захват (*Тим.*); ~ **сердца** (constrictio cordis) — умлівання, в'яління серця.

Замораживание — заморожування.

Заморозок — зазимчак, морозень,-зня (*Т.*).

Замыкательный (obturatorius) — див. **Запирательный**.

Замыкать (claudere) — замикати, заперти.

Занавеска небная (velum palatinum) — заслінка, завісочка піднебінна, поніб'яна.

Занаркотизировать — занечулити, заморити (*н.*), знечулити.

Занемочь — занедужати.

Заногтица (panaritium) — волос, занігтець, панариції; ∽ **p. osseum** — волосень.

Заноза — заскаба, заскабка (*Грін.*), заскалка (*Грін.*).

Занозить — скалити, заскалити, заскабити, заскебити, запоскабити (*Грін.*).

Занос маточный (mola uterina) — уразний замі(е)т.

Заостренный (acuminatus) — загострений.

Западать — западати, завалюватися.

Западение — вгин; ∽ **вший живот** — угнутий, запалий келюх („Затягло живіт", *н.*).

Запах (odor) — дух, пах; ∽ **ха без** — бездухий (*Ум.*), невонний (*Тим.*); ∽ **издавать** — душити („Кістка душить", *н.*); ∽ **неприятный при дыхании, отрыжке, зловонном насморке** — надха, натха.

Запаять — залютувати.

Запениться — замусувати, запінитися, зашумувати (*Тим.*).

Запирательный (obturatorius) — замикальний, затульний, затикальний.

Заплечье — заплічча (*Тим.*), зараменння.

Запой (dipsomania) — див. **Дипсомания**; ∽ **ный бред** (delirium tremens) — запійна маячня, омут п'яниччий (*Т.*).

Запоминание — запам'ятання.

Запор (obstipatio) — запертя, закреп, (у коней) — чемер.

Запревать — запрівати.

Запускать (болезнь) — задавнювати, задавнити, занедбувати.

Запустевать — спустіти.

Запустелый (vastus) — спустілий, спустошалий (*Тим.*), спустошений.

Запустение (vastitas) — спустошення.

Запущенный — задавнений, занедбаний (*Оз.*).

Запыление (coniosis) — запорошування, засмічення.

Запыхаться — засапуватись, дихтіти (*Грін.*); захекатися (*Грін.*).

Запястье (carpus) — зап'ясно, зап'ясток, передручча (*Т.*); ∽ **стный** (carpalis) — заплесний.

Запятая (coma) — протинка (*Оз.*), кома; ∽ **холерная** (coma bacillus chol. asiatica) — кома, бакциль, п. холерна.

Запятовидный — протинкуватий, на взірець коми, комуватий.

Заражать — заповітрювати (*Бур.*), заражати, заразити, заповітрити; ∽ **паршами** — паршивіти; ∽ **чесоткою** — коростявити.

Заражение (infectio) — узаразнення, чипкість, зараження, закаження (*Оз.*, *Кур.*).

Зараженная (местность, одежда) — заповітрена (околиця, одіж) (*Оз.*).

Зараза (contagium, virus) — зараза, повітря, пошесть; ∽ **зы распространение** — заповітрювання (*Бур.*); ∽ **сильно распространяется (захватывает 10-го)** — пошесть десяткує; ∽ **чумная** — моровиця (*Тим.*).

Заразитель — заразник.

Заразительность — заразливість, заразність.

Заразительный (contagiosus) — заразливий, чипкий; ∽ **ые болезнетворные вещества** — бешеги (*Грін.*).

Заразиться — заметитися (*Коб.*, *Грін.*, *Дуб.*).

Заращение (obliteratio, atresia) — заріст, зарощення.

Зародыш (embryo) — зародок, зачаток, закон, заживок, зародень, заплід, засніток (*Грін.*), нарідок; ∽ **дившийся** — зароджений, заплідненнй.

Зародышевый (foetalis) — зародковий.

Зарождаться — зароджуватися, законятися (*Грін.*).

Зарождение (generatio) — запліднення, зародження.

Зарощенный (obliterans) — зрощений, заниковий.

Заряд — набій (*Дуб.*).

Заслонка (valvula) — заставка (*Врх.*), хлипавка, затинка, заслинка.

Засорение (obstructio) — засмічування, запорошування, занечищення (*Тим.*); ∽**енный** — занечищений (*Кур.*).

Застарелый (inveteratus) — застарілий, задавнений.

Застой (stasis) — спин, застій, перестанок.

Застойный — застійний, застоєний.

Застывание (congelatio) — застигання.

Застыть — застигнути, заковизнути (*Грін.*).

Засыхание (exsiccatio) — засихання.

Затверделый (induratus) — затужавілий, затвердлий (*Тим.*).

Затвердение (induratio) — затужавіння (*Коб.*), загрубіння, затвердість, спір, ґузи (*П. Бер.*).

Затвердеть (indurare) — затужавіти, затугавіти (*Грін.*).

Затворка (valvula) — див. **Клапан.**

Затек — заплив.

Затекать (congestire) — запливати, набухати, бучавіти, терпнути, затерпнути (про тіло).

Затемнение — затемніння (*Тим.*); ∽ **разсудка** — заморок (*Тим.*).

Затемнять — затьмити, затьмарити („Оченьки затьмились", *н.*); ∽ **память, разум** — запаморочити, затлумити.

Затечный (congestivus) — запливний; **c. abscessus** — з. гнойовик.

Заторможенность — загальмованість, загальмуватість.

Затошнить — занудити, заканудити, завадити, замлоїти.

Затруднение — завада, запин, перешкода, скрута (*Ум.*); ∽ **глотания** (dysphagia) — завада полику, поликування.

Затылок (regio nuchae) — в'язи, карк, гамалик (*Грін., Дуб.*), карчило (*Оз., Грін.*), зашийок (*Грін.*), потилиця; ∽**очный** (occipitalis) — потилишний, в'язовий, карковий, карчильний.

Затягивание болезни — проволікання недуги (*Оз.*).

Затягивать,-ся (про рани) — загоюватися, затягати,-ся, затягти,-ся.

Затяжной, затянувшийся (torpidus) — задовжений, негійний, довготривалий.

Заусеница — задирки (*Етн. зб.*), задирачка, задра, задірка (*Тим.*).

Заушница (parotitis) — привушниця, запал привушної залози; **periparotitis** — обвушниця, опривушниця.

Захиреть — змарніти, змиршавіти, захляти, занепасти, збуяти (*Тим.*).

Захлебывание — захли(с)нення (*Врх.*); ∽**нуться** — захли(с)нутися.

Захлопать (глазами) — залупати, заклiпати.

Захромать — закульгати, зашкульгати, зашкитильгати, зашпутильгати.

Зачатие (foetatio) — заваготіння, зайстя (*Врх.*), законіння, захід в тяжу (*Тим.*); ∽**чать** — законятися („Дитина законяється“ *н.*), заваготіти, насчадитися (*Врх.*), скольчитися (*Врх.*), зайти на дитину, понести дитину.

Зачаток (rudimentum) — заживок, зав'язок (*Тим.*); ∽**чный** — зачатковий.

Зашивание — зашивання.

Защечный — позащічний (*Тим.*), позащоковий.

Заячий глаз (lagophthalmus) — заяче око.

Звездообразный — зорястий (*Тим.*), звіздатий (*Гал.*).

Зверь — звірак, звір, звіря; ∽**рек** — звірка.

Звон в ушах — в вухах вчувається.

Звук — звук, голос, гук, відгомін; ∽ **заглушенный** — в. приглушений; ∽ **разбитаго горшка** — хряпотіння (*Грін.*).

Звучать — гучати, бри(е)ніти.

Звучный — голосний, гучний.

Здоровье (sanitas) — здоровля, здоров'я, *зм.* здоров'ячко; ∽**ья слабого** — занепалий.

Здоровый (sanus) — дужий, міцний, здоровий.

Зев (fauces) — пелька; ∽ **влагалищный** — пороги (*Грін.*); ∽ **маточный** — вістя, вічко, вікно (*Луц. н.*).

Зевать — зіхати, позіхати.

Зевота — позіх(и), зівота, зівачка.

Зелень (пищевая) — городина, зелень.

Земляника (fragaria vesca) — суниці, полуниці (*Полт.*).

Зеркало медицинское (speculum) — свічало, свічадо (*Грін.*), дзеркало.

Зеркальный — дзеркаловий, свічадловий.

Зернистый (granulosus) — зернястий; ∽ **истость** (granulatio) — зернастість, зернястість; ∽**нение** — зерненння.

Зерно (маковое) — мачина, мачинка.

Зигзагообразный — кривулястий (*Грін.*), кривульчатий, кривульковатий, знозакуватий (*Гал.*).

Зияние (hiatus) — роззівляння, зяяння.

Зиять (hiare) — зяяти.

Злая корча (ergotismus, raphania) — див. **Эрготизм**.

Злоба — злість, пересердя, злосливість, злоба.

Зловоние (foetor) — сморід, сопух.

Зловонный — смородний, смердючий, смердячий, вонючий; ∽**ое дыхание** — сопух (*Оз.*).

Злокачественный (malignus) — злосливий, з'їдливий (*Оз.*).

Злоупотребление — надужиття (*Кур.*), зловживання.

Змея медяница (anguis fragilis) — мідянка, веретільник, падалець (*Тим.*); ∽ **черная** — галиця, гадюка чорна.

Знахарь — ворожбит, знахор, лікарик, примівник (*Гуц.*, *Етн. зб.*).

Зноб (rigor, frigus) — зимох, трясця, дрощ, дрижаки.

Знобить — холодом брати, морозити, холодити.

Зной — див. **Жара**.

Зоб (struma) — воло, воле, гуша (*Шк.*); **s. colloides** — воле клейчасте; **strumitis** — волиця, запал вола; **strumectomia** — волевитин; ∽**астость** (strumitas) — воластість (*Гал.*), волість; ∽**ный** (strumosus) — воловий; ∽**ая железа** — залоза волева, віделкова; ∽**атый** — воластий.

Зола — попіл, зола.

Золотуха (scrophulosis) — жовниця; ∽**шний** (scrophulosus) — жовнуватий, капруватий (про очі).

Зона (zona) — зона, пас; **z. pellucida** — ослонка прозора (*Врх.*).

Зонд (stilus) — штир (*Тим.*), мацовилка, протичка, штилик; ∽**ирование** — штирювання, штирення; ∽ **ировать** — штиріти, штирювати, штиликувати.

Зоркий — зіркий, гострозорий (*Тим.*).

Зрачковый (pupillaris) — зіничний, туйковий.

Зрачок (pupilla) — зіниця, туйок, здречко, зрениця (*П. Бер.*), здрійко, здрянка, лялько (*Грін.*); ∽**чка заращение** (occlusio pupillae) — заращення зіниці; ∽ **расширяющие средства** (remedia mydriatica) — середники, поширюючі зіницю; ∽ чка **неравномерность** (anisocoria) — нерівність зіниці; ∽**чка расширенное состояние** (mydriasis) — поширення зіниці; ∽**чка расширительный мускул** (musculus dilatator pupillae) — розворник зіниці; ∽**чка суживающий мускул** (sphineter pupillae) — зворник зіниці; ∽чка **суженное состояние** (myosis) — узиння зіниці.

Зрелость (maturitas) — стиглість, доспілість.

Зрение (visus) — зір, (в)зорок (*Луц. н.*), прозір, глядіння; **anismetropia** — нерівність зору; ∽ **потерять** — стемніти на очі, видивити очі; ∽ **притупить** — ослабити зір; ∽**нием слабым с** — недобачливий.

Зрительный (opticus) — зоровий.

Зрячий — видючий, бачучий.

Зубной — зубовий, зубний; ∽ **кабинет** — зубарня (*Коб.*); ∽ **камень** — винник; ∽ **промежуток** — промичка міжзубна (*Км.*).

Зубочистка — корпозубка, копирстка (*Тим.*).

Зубчатый — зубчастий.

Зубы (dentes) — зуби, вітряки; **alveola dentis** — чарунка зубова (*Ум.*); **caementum** — джумур; **cavum dentis** — зубова дуплавина; **dentinum** — зубовина; **margo alveolaris** — чарунковий край; **periostum dentis** — озуб'я; **pulpa** — мезга, зав'язок (*Врх.*); **d. lactis** — телячки; **d. sapiens** — зуб черенний, череняк; ∽ **все** — зубня сповна (*Т.*); ∽ **глазные** — з. очні; **отсутствие нескольких зубов** — щерба, (*людина*) — щербата (*Тим.*); **ряд зубов** — узублення, кусало; **ряд зубов на одной челюсти** — стіна зубів; **odontolithus** — винник; **odontoma** — зубняк; **periodontitis** — озубниця; **pulpitis** — запал мезги, s. мезгниця зубова.

Зуд (pruritus) — перечос (*Пот.*), сверб, свербота, чос, сверблячка, лоптяки (*Етн. зб.*).

Зудение — свербіж, сверблїння, сверблячка, див. **Зуд.**

Зудеть — свербіти.

Зудящий — сверблячий.

Зыбление — див. **Флюктуация**.

Игла — голка, голочка; ∽ **без ушка** — протір; ∽ **большая плоская** — заволочка (*Грін.*); ∽**лодержатель** — голкотримач; ∽**лообразный** — гольчатий, голкуватий.

Идея навязчивая (idée fixe) — уроєна ідея, думка, дурійка (*Гал.*), примусова ідея.

Идиот — не(до)ук, капарник (*Коб.*), ідіот, бортак (*Куз.*), розумовий недолуга; ∽**изм** — нетямство, розумова недолужність.

Избыток — надмір, зайвина.

Извержение (ejaculatio) — випорскування, випорск; ∽ **семени** — винасінення.

Известковый — вапневий, вапняний.

Известь (calcaria) — вапно; ∽ **негашоная** — флюфак.

Извивающийся — плазуючий, вильний, кривулястий (*Луц. н.*).

Извилина (gyrus) — звоя, звій, кривина.

Извилистый — вилукуватий, завоїстий (*Км.*).

Извлечение (extractio) — витяг, виймання, добування, виводення; ∽ **за ножку** — виводення за ніжку; ∽ **за ягодицы** — добування за сідні.

Извращение — переворотність; ∽ **полового чувства** — половання.

Извращенный (inversus) — переворотний, переинакшений.

Изгиб (flexura) — залом, закрут (*Коб.*); **f. sygmoidea** — закрут сіґмовий; § **ание** — вигин.

Изгнание — згон (*Ум.*), згін; ∽ **плода** — плодозгін.

Изголодавшийся — зголоднілий (*Луц. н.*), зголоджений.

Изгонять — зганяти.

Издыхание — часування, конання, сконання, скін.

Изжога (pyrosis) — зага (*Грін.*), печія, печея (*Ум.*).

Излечимость — вигійність, загійність, уздоровнення, гойкість; ∽**мый** — вигійний, загійний, уздоровний, виліччний, гойкий.

Излияние — виплив, вилив, витік.

Измельчание — здрібнення.

Изменение — зміна, одміна, переміна; ∽ **болезненное** — хоробллива зміна.

Измерение — обмір, вимір, змір; ∽**ритель** — мірник; **палка с нарезками для измерения жидкости** — замірка (*Грін.*); ∽**ять** — виміряти.

Изможденне — знесилення, знемога, виснага, знебуття, несила (*Тим.*).

Изнасилование — зґвалтування; ∽ **вать** — зґвалтувати.

Изнеженность — збабілість.

Изнежиться — збабіти (*Гал.*).

Изнеможение (prostratio) — знемога, знесилення, знеміг.

Изнервничавшийся — знервований.

Изнурение (inanitio) — знемога, зморення, знужа (*Тим.*); ∽**ительный** — утомний, стомлюючий; ∽**яться** — перепадатися; ∽**ять** — винужати; ∽**ить** — зморити, виснажити, висилити; ∽**енный** — висилений, виснажений, зморений.

Изображение — подоба, образ, малювання; **∽ на сетчатке** — образець (*Врх.*).

Изолировать — відокремлювати, відосібнити, усамітнювати; **∽ированный** — відокремлений; **∽ятор** — відокремник; **∽яция** — відокремлення, усамітнення.

Изрезывание — різання, краяння.

Изувечение — скалічення.

Изуродование — знівечення, скалічення, спотворення; **∽анный** — скалічений, покалічений, спотворений; **∽анный палец** — куцюруб, куцюрбатий (*Грін.*).

Изюм — родзинки.

Из'язвление (ulceratio, exulceratio) — уразіння, уражання.

Из'ян — шкода (*Ум.*), ґанджа (*Грін.*); **с из'яном** — ґанджовитий (*Грін.*), див. **Дефект.**

Икота (singultus) — (г)икавка; **∽ать** — гикати (*Грін.*); **∽нуть** — гикнути (*Грін.*).

Икра (sura) — литка.

Икроножный (gastrocnemius) — литковий.

Ил — мул; **∽ болотный** — твань, тванюка; **∽ глинистый** — ґлей; **∽ наносной** — намул, наволока; **∽ соляных озер** — кал, калюка.

Иллюзия — мрія, омана, злуда, луда, ілюзія.

Имбибиция — всмоктування, набирання, впивання в себе (*Коб.*).

Иммобилизация — непорушність.

Иммунизация — унезаразнення.

Иммунизировать — унезаразнити, відзаразнити, увідпорнювати (*Лік. зб.*).

Иммунитет — неуразність, неуразливість, нечуйність на хоробу, відпорність (*Лік. зб.*), імунітет; **∽унный** — неуразний, відпорний (*Оз.*, *Кур.*); **∽ая сыворотка** — неуразна пасочина.

Имплантация — вщеплювання.

Импотент — недолуга, недолугий (*Грін.*).

Импотенция (impotentio) — знемога (*Коб.*), недолужність (*Грін.*), нездатність до злягання; **i. generandi** — нездатність до зародження.

Импрегнация — просякання, імпреґнація.

Импульс — спонука (*Куз.*), побуд, імпульс; **∽ивный** — побудний.

Инвагинация — вкочення, унутрення кишки в себе, встрявання, інваґинація.

Инвалид — уломний (*Бур.*), немічник, недужник, інвалід.

Инвентарь — реманент (*М. Ш.*), інвентар.

Инверсия — перестановлення, переинакшення, перекрут, викрут.

Ингалятор — вдихалка, вдихальник, інґалятор.

Ингаляция — паровдихання, інґаляція.

Индивидуальность — осібниковість, індивідуальність, осібність; **∽дуальный** — осібниковий; **∽ые особенности** — осібникові відміни; **∽ дуум** — осібник, осібняк, окремець (*Дуб.*).

Индиго — калія (*Грін.*), індіґо.

Индурация — затужавнення (*Коб.*), затверділість.

Ин'екция — впорскування.

Инертный — млявий, непорушний, нездалий, безвладний.

Инерция — непорушність, інерція, нездалість (*Коб.*).

Инкапсуляция — окапшучення, вкапшучення.

Инкарнация — втілення (*Куз.*).

Инкубационный — притайний, прихований (*Луц. н.*), закубельний, інкубаційний; ∽ **период** — інкубаційна доба, доба закублення.

Инкубация — узараження, закублення, інкубація.

Иннервация — занервовлення, інервація.

Инородный — сторонній, чужий.

Инспирация — вдихання, удих (*Луц.*); ∽**торный** — удиховий.

Инстинкт — побудка, понука (*Коб.*), похоп (*Км.*), гін (*Бур.*), інстинкт.

Инструментарий — знаряддя (*Коб.*), спрят (*Коб.*), струмент, справа, справілля, придоба (*Коб.*), прибір, убір, стрій (*Коб.*); **набор хирургических инструментов** — хирургічне знаряддя.

Инсульт — інсульт, шкода, пошкодження, вада.

Интеллект — розум, розуміння (*Коб.*).

Интенсивность — напруженість (*Лік. зб.*).

Интервал — промежок (*Коб.*), перегода (*Коб.*), перемежок, перерва, перепинка (*Коб.*), перестань (*Коб.*).

Internus — осередній, серединний, середковий, середовий.

Интерстициальный — проміжний, промежний.

Интоксикация — див. **Отравление.**

Интусусцепция — вкочування, впуклення (*Врх.*), вбгання, впіхвування, інтусусцепція.

Инфантилизм — дитинство.

Инфаркт — кровозалив.

Инфекция — узаразнення, закаження (*Оз.*, *Кур.*), зараза.

Inferior — спідній, долішній.

Инфильтрация — насочення, інфільтрація; ∽**ат** — насочина, інфільтрат; ∽**ированный** — насочений, насяклий, інфільтрований; ∽**ировать** — насочити, інфільтрувати.

Инфлуэнца — смотолока (*Т.*), інфлюєнца.

Инфракция — залом, частковий злам.

Инфуз — запарка, заварка (*Ад. н.*).

Иод — йод; ∽**истый** — йодовий; ∽**ная настойка** — йодина (*Ад. н.*).

Иодизм — йодоотрій, отруїння йодом.

Ipomaea purpurea — вильце.

Ирригатор — іриґатор, зрошувач; ∽**ция** — зрошування.

Ирритация — подражнення.

Искалеченный — окалічений, скалічений (*Луц.*), уломний (*Бур.*).

Искалечить — скалічити, покалічити; ∽**ся** — скалічитися, покалічитися.

Искривление (curvatura) — викрив, викривлення, вилюшка (*Ґрін.*); ∽ **позвоночника** — викрив хребетини; ∽ **позвоночника вперед** (lordosis) — в. хребника вперед, лордоза; ∽ **позвоночника в сторону** (scoliosis) — збочення хребетини; ∽ **позвоночника назад** (kyphosis) — в. хребника позад, кіфоза.

Искривленный — викривлений.

Искусственный (artificialis) — штучний, роблений.

Испарение — парування, випар (*Ад. н.*), випарування, визів (*Ад. н.*).

Испарина — піт, поти (*Тим.*).

Исполосовать — пересмугувати (*Ум.*), переполосувати (*Ум.*).

Использовать — виужиткувати, вихіснувати, з'ужити (*Кур.*), використувати; ∽**анный** — з'ужитий (*Кур.*), ужитний, використуваний.

Испортиться — зіпсуватися, збутвіти, попсуватися, понівечитися; ∽**ть** — скапсати (*Ум.*), перепсувати (*Ум.*).

Испорченность — вада, зіпсуття, попсованість, понівечення.

Исправление — полагодження, ладнування, направа, поправа (*Ум.*), виправа (*Тим.*).

Испражнения (excrementa) — виміти (*Тим.*), випорожнення, кал, виклад, відкид, відходи (Оз., *Кур.*), спорожнення, надвір'я (*Луц. н.*); **∽няться** — спорожнятися, випорожнятися, викалятися, потріб зробити (*Етн. зб.*), до вітру йти, сісти про себе.

Испуг — перестрах, ляк, переполох; **∽ ночной** — жахання (*Хор. п.*).

Испытание — спроба.

Испятнать — переплямити (*Ум.*).

Иссечение, удаление (resectio) — вилучка, витин, зруб.

Исследование — дослід, обслід (*Луц.*); **per rectum** — д. через кутню; **per vaginum** — д. через піхви; **∽ватель** — дослідувач, розвідач, дослідник; **∽вать** — обслідувати (хорого) (*Луц.*).

Исступление (furor) — несамовитість, шаленство; **∽ный** — несамовитий.

Истеричный (hystericus) — гистеричний, причинний.

Истерия (hysteria) — гистерія.

Истеро-эпилепсия — причинна (*н.*).

Истечение — виплив, витікання; **∽ крови** — крововиплив.

Истечь кровью — зійти кров'ю.

Истлеть — перетліти, витліти, трупішати (*Дуб.*); **∽вать** — перетлівати (*Ум.*), витлівати.

Истомленный — стомлений.

Источник — джерело, здрій (*П. Бер.*); **∽ами обильный** — джерелястий; **∽ соляной** — слатина (*П. Бер.*).

Истощение, маразм — виснаження, витрата, виснага (*Км.*), чев'яда (*Км.*); **∽щаться** — виснажуватися, охлянути, охлясти, марніти, висильнітися (*Ум.*).

Истреблять — губити, нищити, винищувати.

Истязание — мордування, катування.

Исхудание — схуднення, схудлість; **∽далый** — схудлий; **∽дать** — схуднути з тіла, з лиця спасти, змарніти; **∽дать сильно** — закощавіти.

Исцеление — уздоровлення (*Тим.*).

Исцелять — уздоровити, вигоїти.

Итенерарий — проводач.

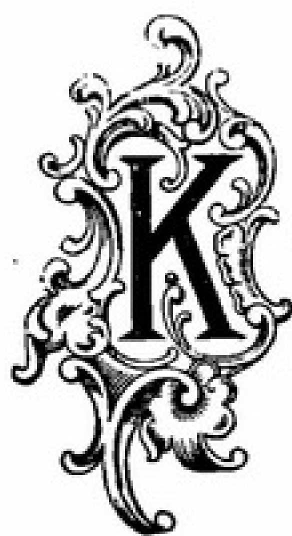
Итог — підрахунок; **∽и подвести** — підрахувати, зреасумувати (*Шк.*).

Ихор — юха (*Лік. зб.*), сукирва; **∽озный** — юховатий, сукирва(с)тий.

Ихтиоз (ichthyosis) — рибовий роговець.

Ишиас (ischias) — сідненервовиця, сідний нервій, нервець.

Ишемия — безкрів'я.

Каверна — печера, заглибина (*Коб.*).

Кавернозный — печеристий, печерний, брячниковий (*Врх.*); ∽ **ное тело** (corpus cavernosum) — брячник, *мн.* брячники (*Врх.*), печерні кутці; **cavernitis** — брячниця, s. печерниця.

Кадык — борлак (*Грін.*), гиртан, колодка (*Грін.*), дихальце (*Дуб.*), див. **Адамово яблоко.**

Казеин — сировина (*Врх.*), сирник, казеїн.

Кайма (limbus) — крайка, окрайка, лямівка (*Коб.*), облямівка.

Кал — див. **Испражнения.**

Калека — каліка, уломний (*Бур.*), уломник (*Гал.*).

Каление — гартування, карбування.

Каленый — нагартований, накарбований.

Калий (kalium) — потас (*Оз.*), калій; **kalium hypermanganicum** — надманґанян потасу (*Оз.*).

Калильный — карбівний, гартовний.

Каловый (faecalis) — вимітовий.

Каломель — кальомель; ∽ **приготовленный посредством паров** — к. паровий.

Калориметр — кальориметер.

Калориметрия — лічення кальорій, кальориметрія.

Калория — кальорія.

Калуфер (balsamita vulgaris)—канупер.

Кальций (calcium) — вапнець (*Дуб.*), вапник, вап (*Лік. зб.*), вапень; ∽**циевый** — вапновий, вапняний.

Кальцинация — звапнення, провапнення.

Камедь (gumma) — ґума, камедь.

Каменистый (petrosus) — камінястий.

Каменный — камінний, кам'яний; ∽**ая болезнь** (lithyasis) — камінна хорість; ∽**ая соль** — глодянка, кам'янка, льодова сіль.

Камень (calculus, petra, lapis) — камінь, *зм.* камінець, *мн.* каміння, камінячча; ∽**адский** (lapis infernalis) — ляпас, к. пекельний; ∽**кишечный** — тенесовик.

Камера глаза — див. **Глаз.**

Камнедробление (lithotripsia) — каменокришіння.

Камнесечение (lithotomia) — сечникорозтин, камінерозтин.

Камфарный (camphoratus) — камфоровий; ∽ **спирт** — камфоровець, камфорівка.

Канал (canalis) — провід; ∽ **желудочно-кишечный** — п. трунковий, п. шлункотенесовий.

Каналец (canaliculus) — проводець, *мн.* провідці, цівинки (*Врх.*); ∽**льцы желчные** — жовчепровідці; ∽**льцы млечные** (canaliculi chylosi) — молочевиці (*Оз.*); ∽**льцы семенные** — насінні провідці, сем'япровідці; ∽**льцы мочевые** — сечепровідці.

Канатик (funiculus) — мотузок, *зм.* мотузочок.

Канифоль (colophonium) — живиця (*Грін.*), кальофонія.

Канкроид (cancroid) — ш(с)кіряк, канкроїд, пласкокомірковий шкіряний пістряк.

Cantharides — шпанські мушки.

Канюля — цівка (*Лік. зб.*), рурка, рурочка, цівочка, дудочка, канюля.

Каолин (caolinum) — біла глинка, мула, каолін.

Капельница — скрапливець, краплівець, крапельник, крапелярка.

Капиллярность — волосність.

Капиллярный (capillaris) — (*мед.*) пажильний, волосниковий, (*фіз.*), волосний, скрапливий.

Капилляры — пажили (*Мил.*), волосники.

Capistrum — каланець (*Лік. зб.*).

Капля (gutta) — крапля; **∽ли аммиачно-анисовые** — краплі амонякові ганусові; **∽ли датского короля** — краплі дацького короля.

Капризный — вередливий, примхуватий, перехочливий, комиза (*Грін.*); **∽з, зы** — вередування, вереди (*Грін.*), комиз (*Грін.*); **∽ничать** — комизитися, кондричитись (*Грін.*).

Капсула (capsula) — капшучок, капшук, капсула; **∽ суставная** (c. glenoidalis) — к. суглобова, s. осуглоб'я; **∽ печеночная** (c. hepatis) — к. печінки, s. опечіння; **∽ хрусталиковая** (c. lentis) — к. сочки, s. осочків'я; **∽ селезеночная** (c. lienalis) — к. сележня, s. осележіння; **∽ почечная** (c. rhenis) — к. нирки, s. онирків'я.

Капуста цветная — кучерява капуста (*Грін.*).

Карантин — карантин, карантана, калантир (*Ум.*), кварантана (*Оз.*).

Карбункул (carbunculus) — бокорван, шпарова болячка, вуглик (*Кур.*).

Cardia, вход в желудок — пришлунник, сторож (*В. Т.*), впуст (до шлунку, *В. Т.*), пристравник, присінок шлунку.

Cardiacus — насерцевий.

Cardialgia — сердов'ялиця, сердов'ялення (*Грін.*).

Кардиастения — знеміг серця.

Кардинальный — засадничий, підставовий.

Кариозный (cariosus) — гостцевий.

Кариокинез (cariokynesis) — каріокінеза.

Карлик (nanus) — куцак, куцан, малик, ковтюх (*Грін.*).

Кармин (carminum) — кармазин, бакан.

Картавость — гаркавіння, гаркавка; **∽вить** — гаркавити; **∽вый** — гаркавий, гаркуша, гарковець, гаркава.

Картон — тектура.

Касательная линия — стична, дотична лінія.

Касаться — дотикатись.

Касторовое масло (oleum ricini) — рицинова олія.

Кастрация — халаштання, валашіння; **∽ировать** — волошити, вивалашити, вилегчити, халаштати; **∽ат** — халаштан, валах, скіп; **∽атор** — валащій, холощій, холостій (**Ум.**).

Каталепсия — спохват, каталепсія; **catalepticus** — спохватний.

Катаплазма — припарка, катаплязма.

Катаракта (cataracta) — полуда, сочевиця (*Т.*), сивий морок (*Врх.*), мрак сивий (*Т.*), катаракта; **∽ капсулярная** (c. capsularis) — п. капшукова; **∽ зрелая** (c. matura) — п. стигла; **∽ ядерная** (c. nuclearis) — п. зерняста; **∽ старческая** (c. senilis) — п. стареча; **∽ту снять** — полуду здійняти.

Катарр (catarrhus) — нежит (чого) (*Оз.*), запал (чого); **∽ зева** — н. пельки; **∽ кишек** (enteritis) — н. кишок, s. кишковиця, s. сояшниці; **∽ моче-**

вого пузыря (cystitis) — н. сечвика, s. сечниця; ∽ **носа** (rhinitis) — н. носовий; ∽ **трахеи** (tracheitis) — дихавниця; ∽**альный** — нежитний.

Кататония — кататонія, кататоничні перелоги, кататоничні стяги.

Катетер — сечеспусник (*Врх.*), цівник (*Лік. зб.*), катетер.

Каутеризация — припікання, випікання, припалювання.

Каучук (resina elastica) — ґумеляс.

Кахексия, маразм (cachexia, marasmus) — виснага (*Км.*), висваження сил орґанизму. хирлявість, хиравість (*Лік. зб.*), харлацтво (*Лік. зб.*), миршавіння, знидилість, тирхавіння, чев'яда (*Км.*), кахексія.

Кахектический (cachecticus) — виснажений, хирлявий, кахектичний, знидiлий.

Качество — якість, яковість, ціха, вдача; ∽**енный** — якістний.

Кашель (tussis) — кашляння, кашель, кахикання; ∽ **отрывистый** — бухикання; ∽ **сильный, сухой** — к. збитний (*Пот.*).

Квадратный — квадратовий.

Квалифицировать — кваліфікувати.

Квасцовый (aluminicus) — галуновий; ∽**ая земля** — галунка; ∽ **камень** — галуняк.

Квасцы (alumen) — галун, грецило (*Ґрін.*); ∽**ами натереть** — погалунити.

Келоид (keloides) — збуялість шраму, келоїд.

Кератит (keratitis) — рогівниця, s. запал рогівки.

Keratoglobus — кульорогівка.

Кератодермия (keratodermia) — шкірозроговілість, зроговілість шкіри.

Keratoconus — стожкова рогівка.

Кератома (keratoma)—наростень роговий, s. роговець; **keratosis multiplex, s. ichthyosis** — рибовий роговець.

Киноварь (cinnabaris) — цінобра.

Кипение — кипіння, варення, шумування (*Тим.*).

Кипеть — кипіти, кликотіти.

Кипятильник — кипільник.

Кипяток (aqua fervida) — окріп, кипень (*Км.*).

Кипяченый — варений, переварений.

Кислород (oxygenium) — кисень (*О.*); ∽**ный** — кисенний, кисневий.

Кислота (acidum) — квас, кислість, *мн.* кислощі; ∽ **бензойная** — к. бензоновий, бензойквас; ∽ **борная** — к. боровий, бориквас (*Т.*); ∽ **винная** — к. винний (*Т.*), винокваc; ∽ **виннокаменная** — к. виннокам'яний; **a. hydrocyanaticum** — к. синій, синільний, водоціановий; ∽ **дубильная** (tannicum) — к. дубильний, чамбароквас; ∽ **кристаллическая** — к. кришталевий; ∽ **лимонная** — к. цитриновий, цитриноквас; ∽ **муравьиная** — к. мурашковий, муравельний (*Т.*), мурашкоквас; ∽ **мышьяковистая** — аршеноквас; ∽ **салициловая** — к. саліцилевий (*Т.*); ∽ **соляная** — к. сільний (*Т.*), солеквас; ∽ **серная** — к. сірчаний, сірковий (*Т.*), сірко(н)квас; ∽ **сернистая** — к. сірчастий; ∽ **уксусная** — к. оцтовий (*Т.*), оцетоль, оцетоквас; ∽ **фосфорная** — к. фосфоровий, фосфоранквас; ∽ **хлористоводородная** — хльорвод, див. Соляная; ∽ **хромовая** — хромоквас; ∽ **щавелевая** — к. щавовий; ∽ **яблочная** — к. яблучний (*Т.*); ∽**ность** — квасність, квасота (*Лік. зб.*), квасальність.

Киста (cystis) — міхур, міховець, міх; **cystitis** — міхурниця, міховиця.

Кистевидное сплетение (plexus pampiniformis) — ґронастий спліт.

Кистовидный (cystoideus) — міхурчастий, міхастий.

Кисть (penicillus) — китиця, кім'ях, кіях, кутас, волот, кетяг(х); ∽ **виноградная** — ґрон(а)о; ∽ **руки** (manus) — кетяг(х), кім'ях.

Кифоз (kyphosis) — горб позадній, викрив хребника позад, кіфоза.

Кишечник — тенеса (*Коб.*), ялита (*Коб.*).

Кишечный (intestinalis) — кишковий, тенесовий; ∽**ые петли** — скрути (*Врх.*) кишкові.

Кишка (intestinum) — кишка; ∽**ки** — тенеса (*Коб., Км.*), ялита (*Коб.*), калюхи (*Етн. зб.*); **flexura intestinorum** — луква (*Врх.*); **haustra colli** — поперечні заглибини; **tenia longitudinalis** — впродовжні смуги.

Кладбище — кладовище, грабовище, цвинтарь, могилки (*Черн.*); ∽ **место для погребения животных** — стервище (*Кур.*).

Кладовая — комора, спижарня (*Кур.*), хибарка (*Ум.*).

Клапан — див. **Заслонка.**

Клевер (trifolium) — конюшина.

Клеенка — церата.

Клей — клей, ґлей; ∽ **рыбий** — карю(у)к риб'ячий; ∽ **столярный** — карю(у)к.

Клейкий — липкий, глизявий.

Клейстер (amylum coctum) — кляйстер, шліхта (*Полт.*); ∽ **мучной** — пі(о)спа.

Клептомания — крадіжний нахил.

Клетка грудная (thorax) — огруддя.

Клетка тканевая (cellula) — комірка, клітина, клітка.

Клеточный — комірковий.

Клетчатка (tela cellulosa) — ніздра, пліва комірчаста; ∽ **кожа с жирным слоем** — товща; ∽**ки воспаление** (cellulitis) — нізриця.

Клещ (acarus) — кліщ; **c. folliculorum** — к. голівковолосяний; **a. scabiei** — к. коростявий.

Клещевина (ricinus) — рай-дерево.

Кликуша — крикливка; ∽**шество** — крикливиці.

Климактериум — сплавоспин, перейшлість в літах (*Мил.*).

Климат — підсоння, клімат; ∽ **материковый** — п. суходільне.

Климатотерапия — лікування підсонням.

Клиника — клініка; ∽**ческий** — клінічний.

Клиновидный (cuneiformis) — клинчастий, клинчатий, клинатий.

Клистир — промивка (*Ум.*), клістир, левватива.

Клитор — скоботень, секінь.

Клонические судороги (clonus) — клонус, клонічні корчі.

Клоп — блощиця (*Ум.*).

Клочья — клочча (*Ум.*), шматтяя.

Клубень — бульбак, корч з бурульбашками (*Київщ.*).

Клык (dens canina) — кло, ікла (*Ум.*), *мн.* ікли, кла, клова, кливаки (*Врх.*); ∽**ками большими с** — іклатий, клавий.

Клюв — дзюб, дзьоб.

Клювовидный — дзюбатий.

Клюква (baccae oxycocci) — журавлина (*Грін.*).

Ключица (clavicula) — дужка (*Луц. н.*), перепело (*Грін.*), шляма (*Грін.*).

Ключичный — дужковий, перепельний.

Коагуляция — кровозціплення, стинання крови (*Врх.*), зсідання крови, коаґуляція.

Ковырять — довбати, длубати, колупати, копирсати.

Коготь (onyx) — пазур, *мн.* пазурі (*Ґрін.*).

Кожа (cutis, derma) — шкіра, скіра, шкура; ∽ **лица** — цера; **c. anserina** — пасюрки, сироти, гусяча шкіра; **c. laxa** — шкіра збориста.

Кожистый — шкіровий.

Кожица (corium) — ремінниця, м'яздра (*Врх.*).

Кожный (cutaneus)—шкірний; ∽ **смазка у новорожденных** (vernix caseosa) — шкірна омаста (у немовлят); ∽**ые паразиты** — шкірні чужоїди, плюгавство (*Луц. н.*).

Кокки (coccus) — кульки мікроскопичні (*Оз.*), тоїжкові кульки, круплинки.

Коклюш (tussis convulsiva) — кашлюк, кишлі, скуса (*Ґрін.*), коклюш.

Кокцигодиния — купрій, нервій купра.

Колба — банька, колба; ∽ **измерительная** — к. вимірова; ∽**образный** — пляшчинкуватий.

Колбасный — ковбасний.

Колебание — колихання, хитання.

Коленный — коліновий, колінковий (*Луц.*); **пателлярный рефлекс** — відрух наколінцевий.

Колено (genu) — коліно, *зм.* колінце, *мн.* коліна; **g. valgum** (cum g. v-go) шеверногий (*Поп.*); **g. varum** (cum g. v-ro) — клишавий.

Колики (colica) — кольки, колоття, коль; **c. flatulenta** — здимання.

Количество — (с)кількість, число, численність (*Ум.*); **в достаточном количестве** — досталь; ∽**венный** — кількістний.

Коллапс (collapsus) — запад (*Лік. зб.*), коляпс.

Коллатеральный — бічний, побічний, субічний.

Коллодий — спаюн, кольодій.

Коллоидный — клейовий, карюковий, клейчастий; ∽ **зоб** — воло карюкове; ∽**ые шары** — карюкові ґала.

Коллоиды — карюки, кольоїди.

Колобома — щілина.

Колодец — колодязь, студня, студень, криниця.

Колотье — див. **Колики**.

Колпак — яломок, шличок, шапчук (*М. Вов.*).

Колтун (plica polonica) — ковтун, ковтюх.

Кольцевидный (cricoidea) — кільчатий, каблучковатий.

Кольцо (anulus) — кільце, каблучка, обручка, обід, обідець, перстінь; ∽ **паховое** — див. **Паховой**; ∽**цевой** — обідний.

Кома — знемора, цілковита нестяма, глибока млість.

Комбинация — комбинування, комбинація; ∽**нированный** — скомбінований; ∽**наторная способность** — здатність до комбинування.

Комок — косом (*Ґрін.*), грудка; ∽**чек** — космик (*Ґрін.*), грудочка; ∽ **сбиться в** — скомшитися (*Дуб.*), склочитися (*Ум.*).

Компас — верцадло, компас.

Компенсация — вирівнення (*Коб.*), надолуження, компенсація; ∽**сировать** — вирівнювати.

Комплекция — статура.

Компресс — оклад (*Лік. зб.*), обгортка; ∽ **согревающий** — пригрівка (*н.*).

Конвалесцент (convalescens) — видужень, видужник, видужуючий.

Convergens — збіжний (*Лік. зб.*).

Convexus — склепистий (*Лік. зб.*).

Конвульсии (convulsiones, eclampsia) — перелоги, судорги, корчі.

Конгломерат — злілище, зліпак, конґльомерат.

Конденсация — згуст, згущення.

Кондилома — бородавка, татарка,-ки (*Етн. зб.*), кандильома; ∽**ы острые** — татарки шпилясті (на природженні).

Конечность,-ти (exstremitas) — кінчина,-ни (*Гал.*), кінцівка; ∽ **верхняя** — к. горішня; ∽ **нижняя** — к. долішня.

Конический (conicus) — коничний, стожковий, кружільний (*Коб.*).

Консервы (очки) — очні обережники.

Консистенция — стан (фізичн.), консистенція; ∽ **плотная** — стан дебелий, міцний.

Констриктор (constrictor) — стискач.

Консультант — порадник (*Коб.*).

Контагий (contagium) — заразок (*Лік. зб.*), контагій; ∽**иозные болезни** — заразкові хороби.

Контакт — дотик (*Коб.*), дотикання, діткнення, прилеглість.

Контрактура — стягнення, контрактура, скорочення, сколінчення (*Дуб.*).

Контраст — протилежність, супроть (*Тим.*), контраст.

Контрольный — повірний.

Контур — зарис.

Конус — шипка, стожок (*Тим.*), кружіль (*Км., Коб.*).

Концентрический — співосередний (*Тим.*); ∽**ация** — з'осередковування, з'осереджування, з'осередження; ∽**роваться** — з'осереджуватися; ∽**ровать** — з'осередити.

Кон'югата — лучня, кон'юґата; **c. diagonalis** — л. укісна, навкоса; **c. externa** — л. знадвірна; **c. normalis** — л. звичайна; **c. vera** — л. проста.

Кон'юктива — спійня (*Т.*), сполучня; **conjuctivitis** — спійниця, сполучниця.

Координация — співрядність (*Тим.*), рівнорядність, координація.

Координировать — рівнорядити, координувати.

Копия — копія, випис, список, подвоїння.

Копоть — сажа, кіптява.

Копчение — вудження (*Кур.*).

Копчик (os coccygeum) — купер, куприк, вихрець, гузівка; ∽**овая железа** — куприкова залоза.

Кора (cortex) — шкорина, шкарупа, лушпина, *зм.* кірка (*Грін.*), *мн.* кір'я (*Грін.*); ∽**ою покрыться** — зашкарупитись, зашкарубіти, заскориніти.

Корень (radix) — корінь, *мн.* коріння, *зм.* корінець, коріннячко, пень, *зм.* пеньок; ∽**ные зубы** — з. кутні чотирегорбці і двогорбці.

Корешки спинных нервов (rami nervi spinalis) — корінці хребникових нервів.

Корица (cinamonum) — цінамон, кориця.

Корка (crusta) — шкоринка, шкурка, скірочка.

Кормилица — покормниця, мамка; ∽**цей быть** — мамкувати.

Корневище (rhizoma) — коренище (*Ум.*); ∽ **аира** — корняк.

Корнеплодный — корінеплідний (*Ум.*).

Корнцанг — клинці.

Коробочка — коробок, (*з картону*) — шабатурка (*Ум.*), (*з луба*) — козубка (*Ум.*), (*з березової кори*) — берестянка (*Ум.*).

Корона (corona) — вінець, корона; **c. glandis** -- к. жолудини (*Гал.*).

Корпия — понитчина, смиканина, шарпина (*Тим.*), торочки (*Ум.*).

Корсет — ґорсет (*Ґрін.*), шнурівка.

Корточки (на) — карачки, почіпки; ∽**ках на** — карачки, на почіпках, на присішках (*Ум.*).

Корытообразный — коритуватий (*Ґрін.*).

Корь (morbilli) — кір (*Грін.*), *р.* кору.

Косматый — волохатий, кошлатий, кострубач.

Косноязычный — мацок (*Ґрін.*), недомовний, недорікий, недоріка, заїкливий.

Косо (oblique) — ускісно (*Лік. зб.*), навкіс, навкоси (*Коб.*), навзбіч.

Косоглазие (strabismus) — зизоокість, зизоватість; **s. alternans** — з. мінлива; **s. apparens** — з. позірна; **s. divergens, s. externus** — з. знадвірна; **s. deorsum vergens** — з. до низу; **s. convergens, s. internus** — з. серединна.

Косоглазый — зизоокий, кривоокий, зизоватий, різноокий, скулоокий (*Ґрін.*), зизий (*Грін.*).

Косой (obliquus) — укісний, навкосий, косинний, зизий, косий.

Косолапость (talipes) — клиша, клишавість; ∽**пый** — клишавий, чеверногий (*Грін.*); **talipomanus** — к. кетягу.

Косоногий — клишоногий.

Косоугольник -- кривокутник.

Костистый — кістявий, кощавий, окостуватий.

Костлявость — кощавість, костистість.

Костно-мозговой(medullaris)—шпи(і)ковий.

Костный (osseus) — кістяний.

Костоеда (caries) — гостець (*н.*), костогриза (*Км.*); ∽ **зубов** — порохнавиця.

Кострец — див. **Крестец**.

Костыль — милиця.

Кость,-ти (os, ossa) — кість, кістка, маслак, *мн.* кости, кістки, маслачча, *зм.* кісточка,-ки, маслачок, *зб.* костомаха.

Коченеть -- дерев'яніти, клякнути, дубіти.

Кошениль (cocus) — червець (*Грін.*).

Край (margo) — вінця (*мн.*), пруг, див. **Кайма**.

Крайний (extremus) — кінцевий, віддалений, скрайній (*Коб.*).

Крайняя плоть (praeputium) — див. **Половые органы мужские**.

Краниотомия — черепопротин, протин черепа, краніотомія.

Крапива (urtica) — жалива, кропива.

Крапивница (urticaria) — жалівниця, красуха, кропив'янка (*Луц.*).

Красавка (atropa belladona) — матриґан (*Ґрін.*).

Краснеть — шаріти (*Дуб.*), червоніти.

Крахмал (amylum) — крохмаль (*Хор., Крем., Полт. п.*).

Кремастер (cremaster) — м'яз яйкопідвісник, кремастер.

Крематорий — трупопалільня, крематорія.

Кремнезем — кремінка.

Крепитация — скрепіт (*Км.*), хрум, лускіт (*Км.*).

Крестец, кострец (os sacrum) — кряж, криж.

Крестовидный — хрещатий.

Крестоцветный — хрестоцвіт.

Кривизна (curvatura) — збочення, кривина (*Лік. зб., Луц. н.*), кривість, кандзюба (*Грін.*).

Кривобокий — кривоклубий, кандзюбатий; **∽глазый**—бендзеокий(*Тим.*); **∽ногий** — клишоногий, кли(і)ша; **∽рукий** — криворучка.

Кривошея (torticollis) — кривошия, збочення шиї; **∽шеий** — криво-в'язий.

Кризис (болезни) (crisis) — пересилення (*Гал.*), речинець (хороби), криза, раптовий упад гарячки (*Т.*), наглий спад палу (*Оз.*); **∽ наступает** — біль переважується.

Крипторхизм (cryptorchysmus) — яйкоспин, шлунство, крипторхизм.

Кристалл (crystallus) — кришталь, рушець; **∽ик** — змінка (*Лік. зб.*).

Кристаллизация — кришталізація, кришталізування.

Кристалловидный — кришталевий, кришталоподібний.

Кровавый — кривавий, кервавий, рудяний (*Тим.*).

Кровеносный — кровоносний.

Кровоизлияние (extravasatio) — кровосплив, крововилив (*Т.*), крововиплив.

Кровообращение — кровообіг, крововорот (*Луц.*), кровокруження (*В. Т.*), кровокружба (*Т.*); **∽ния большой круг** — обіг крови великий, кровообіг великий; **∽ния малый круг** — кровообіг малий, обіг крови малий.

Кровоостанавливающий — крів тамуючий; **остановить кровотечение** — затамувати, загамувати кров.

Кровоподтек — синяк (*Коб.*).

Кровопускание — кровопуск (*Тим.*).

Кровосмешение — кровомішення, кровомістство.

Кровососный — крововсисний; **∽ аппарат** — кровосисень.

Кровотворение — кровотвір, кровотворення (*Кш.*), кровоутворення.

Кровотечение — кровотіч, кровоплив (*Луц.*), кровотеча; **истекать кровью** — зіходити кров'ю, юшити, почюріти (*Етн. зб.*); **кровь идет** — кров цибенить; **∽ при родах, при выкидыше** — сплавня червона.

Кровоточивый (haemophilicus) — кривавлистий; **∽вость** — див. **Гемофилия.**

Кровохаркание (haemoptoë, haemoptysis) — кровохаркання, кровохаркотиння, кровоплювання.

Кровь (sanguis) — крів, паюха, керва (*Гуц.*), (*з носа*) — мазка, юшка; **∽ засохшая** — к. рудяна; **∽ лаковая** — покостова крів.

Кровянистый — кривавистий, кервавистий.

Кровяной — кров'яний, кровистий.

Кролик — кріль, трусик.

Круглый — круглий.

Круговой (circularis) — кружньовий, обіжний.

Кругообразный — круглястий.

Кружка — кухоль, кухлик, кружка, (*на воду*) — водянчик (*Ум.*), конов (*Грін.*), кінва.

Крупп — блониця (*Грін.*), слиногор (*Пот.*); **laryngitis crouposa** — гортанниця слиногорова, волокнинна.

Круппозный — волокнинний.

Крушина (frangula, cascara sagrada) — жостір, хробост, жостелина, крушина.

Крыловидный (pterygoideus) — криловий, крилястий.

Крылонебный (pterygopalatinus) — крилопіднебінний, крилоповіб'яний.

Крыса (mus) — пацюк, щур (*на Поділлі і в Галич.*).

Крючковатый (hamatus) — гачкуватий, однозубий, карлючкуватий.

Крючок (hamulus) — **гачок, гак**; ∽ **хирургический** — натягач,-чі, відтягач,-чі.

Ксантопсия (xanthopsia) — жовтозорість.

Ксеродермия — сухошкір'я.

Ксероз (xerosis) — сухість.

Куб перегонный (destillatoria) — лембик; ∽ **для кипятка** — бодня (*М. Ш.*).

Кубовидный — гранчастий, кубоватий; ∽**ая кость** — гранівка, кість гранчаста.

Кукуруза — пшеничка, пшінка, початки.

Кулак — п'ястук (*Т.*), кулак.

Культура (выращивание) — годівля (*Лік. зб.*).

Культя — кукса.

Кумулятивный — згуртований, накопичений (*Коб.*), кумулятивний; ∽**ое действие** — кумулятивне набування (*Бур.*).

Купаться — купатися; ∽ **в грязи** — калюжитися.

Купание — купання, купанка.

Купировать — увірвати (перебіг хороби).

Купорос (vitriolum) — вітроголь, куперваc; ∽ **железный** — к. залізний, сірчан заліза; ∽ **медный** — синій камінь.

Куриный — курячий; ∽**ая грудь** — куряче огруддя; ∽**ая слепота** (nemerolopia) — луна (*Грін.*), куряча сліпота.

Лабиринт (labyrinthus) — перевійник (*Шк. т.*), лабиринт; **scala tympani** — сусічок (*Врх.*) бубенний; **scala vestibuli** — сусічок (*Врх.*) присінковий.

Лаборатория — працівня, робітня, лябораторія.

Ладан росный — ладан, кадило.

Lagophtalmus — заяче око.

Ладонный (palmaris) — долонний, долонястий, середручний (*Тим.*); **antithenar** — д. противипин; **thenar** — д. випин.

Ладонь (palma) — долоня; ∽ **разжать** — долоню розтулити; ∽ **сжать** — долоню стулити.

Ладьевидный (navicularis) — човнистий; **os navicularis** — човенце, човниста кісточка.

Лакмус — лякмус.

Лакрицы корень — корінь солодкий, солодич.

Лактозурия — ляктосечча, ляктозурія.

Лакуна — обліг, приміст, прогалина (*Коб.*).

Ламбдовидный шов — див. **Череп**.

Ламинэктомия (laminectomia) — платівковитин, лямінектомія.

Лампа — лямпа, гасник, гаска; ∽**очка спиртовая** — пальничок (*Ад. н.*).

Ландыш (convallaria majalis) — конвалія, ванник, лониш.

Ланолин (lanolinum) — ляноліна.

Ланцет — пущадло (*Коб.*), перце; ∽ **коновалов** — правушник (*Ум.*); ∽ **оспопрививательный** — щепник, ніж щепний.

Лаповидный — лапатий.

Латентный, скрытый (latentus) — притаєний, притайний.

Lacertus fibrosus — волокнуватий пагінець; **medius Weitbrechti** — Вайтбрехтів пагінець.

Левша — шульга, манько, лівак, бальога (*Грін.*).

Легковоспламеняемый — палкий, займистий.

Легкое (pulmo) — легеня, легке, *мн.* легені, легкі, легушки (*Полт.*); ∽ **ких воспаление** (pneumonia) — легениця, див. **Pneumonia**.

Легкоулетучивающийся — легколетний (*Оз.*).

Легочный (pulmonalis) — легеньовий, легенний; ∽ **камень** — легеньовий вапняк.

Лед — крига, льод.

Лежать животом вниз — долі черева лежати; ∽ ∽ **вверх** — горі черева лежати.

Лезвие — лезо, лезво, гострій.

Лейкодерма (leucoderma) — білошкір'я, левкодерма.

Лейкома — див. **Бельмо.**

Лейкоцит — білокрівець, левкоціт.

Лейкоцитоз (leucocytosis) — левкоцітоза.

Лейкемия — білокрів'я, білачка (*Дуб.*), пасоків'я; ∽ **лимфатическая** — б. пасокове; ∽ **миэлоидная** — б. шпикове.

Лекарство (medicamentum) — лік (*Коб.*), ліки.

Лекарь, лекарка (medicus) — лікарь, лікарка.

Ленточный (lenticularis) — стрічковий, биндовий; ∽**ая глиста** — див. **Глисты.**

Лепестки — пелюстки.

Лепешка — коржик (*Ум.*); ∽**ки двуугленатриевой соли** — двовуглесодівники; ∽**ки мятные** — мнятнівники.

Leptomeningitis — мнякоопонниця.

Leptothrix buccalis — глеїк зубогнильник (*Врх.*).

Лестница — драбина, сходи, східці, штаги.

Лестничный (scalenus) — драбинчатий, штахетовий.

Летальный (letalis) — смертенний, смертельний.

Летаргия (lethargia) — позірна смерть, смерть сповидна (*Т.*, *Врх.*), обмірання.

Летучий (volatilis) — леткий, летючий, летивий (*Врх.*); ∽ **(санитарный) отряд** — летючка.

Лечебный — лікарний, лічничий, лікарчий, лікувальний; ∽**ое заведение** — лікарня.

Лечение — лікування, (*врачевание*) — лікарювання, курування, курація, (*ран*) — гоїння; ∽**ить** — лічити, лікувати, курувати (*Ум.*).

Лигатура — в'язло, спійло (*Т.*), лігатура, в'язиво; ∽**ру наложить** — оперізати, покласти лігатуру.

Лигатурный — в'язильний, оперізковий.

Ligustrum vulgare — жимолодь (*Анн.*).

Ликоподий (lycopodium) — баранець (*Анн.*); **l. complanatum** — тисина (*Анн.*); **l. elavatum** — сварник, гончар, пелешник (*Анн.*).

Лимонад — лимонада (*Ум.*).
Лимфа (lympha) — пасока (*Ум.*).
Лимфаденит (lymphadenitis) — жовниця, s. пасокозалозниця.
Lymphangiectasia — пацьорковий, пасоковий жиляк.
Лимфангоит — пасокожилниця.
Лимфатический (lymphaticus) — пасоковий; **lymphatica vasa** — пасокожили, пасокові жили.
Лимфоистечение (lymphorrhoea) — пасокотеча.
Лимфома (lymphoma) — пасочняк.
Лимфообразование — пасокоутворення, утворення пасоки.
Лимфоцит — пасоківець, лімфоціт.
Линза — сочка.
Линия, полоса (linea) — смуга, пруга, пружок, лінія; **l. aspera femoris** — смуга рапата (*Врх.*); **l. demarcationis** — межа, узграниччя, межова смуга; ∽ **ломаная** — кривуля, коління; ∽**нейный** — лінійний.
Липкий (adhaesivus) — держкий, липкий, беркий, чипкий, липучий.
Листок зародышевый наружный (ectoderma) — наскірня (*Врх.*), зародкова лустка знадвірна; ∽ ∽ **внутренний** (entoderma) — середноскірня, зародкова лустка осередня; ∽ ∽ **средний** (mesoderma) — середскірня (*Врх.*), зародкова лустка середня.
Листообразный — листуватий.
Листья (foliae) — листя.
Литий бромистый — бромовий літ.
Литотриптор — каменокришник.
Лихорадить — гарячкувати (*Оз.*).
Лихорадка (febris) — зи(і)мниця, гарячка, трясовиця, шіпля, жарка гнітуха, трясця, поганка, тітка, напрасниця, пропасниця вітрова, прозірка, веретенниця, палючка, щипля (*Брац. п.*); ∽ **болотная** — пропасниця, лихоманка; **f. intermittens** — п. наперемінна; **f. i. quotidiana** — п. наперемінна невсипуха; **f. i. tertiana** — п. наперемінна третячка; **f. i. quartana** — п. наперемінна четвертячка; **f. i. perniciosa** — п. наперемінна злослива.
Лихорадочный (febrilis) — зи(і)мничний, гарячковий, трясцевий.
Лицевой (facialis) — лицевий; ∽**ая судорога** (tic convulsif) — мишки (*Тим.*), л. корч; ∽ **угол** — личник (*Т.*, *Врх.*).
Лицо (facies) — лице, *зм.* личко, обличча, вид; **измениться в лице** — помінитися; ∽**цом вверх** — горілиць; ∽**цом кривым с** — кривовидий, кривотварий.
Личинка — гусень, робачок, підбіг, (*мухи*) — мухимка.
Лишай (lichen, herpes) — обрісник (*Ум.*), росляк (*Анн.*); **trichophyton tonsurans** — волосомор, лисинець; **l. ruber** — лишай червоний; **l. scrophulosum** — лишай жовньовий.
Лоб (frons) — чоло, лоб, ліб.
Лобковий (pubicus) — лобиковий; **os pubis** — лобикова кість, лонівка.
Лобный (frontalis) — чоловий, чільний.
Лобок (mons pubis) — луна, лобик, лобиковий лук; **mons Veneris** — Венерин поріг.
Ловкость — зручність; ∽ **в движениях** — вправність
Лодыжна (malleolus)—клевець (*Коб.*), (*на нозі*) — колодочка.
Ложе — приймище (*Коб.*), притулок (*Коб.*), осадень; ∽ **ногтевое** (matrix unguis) — материнка нігтьова, материнка нігтя.

Ложечка (хирург.) — долок, с(ш)кробачка.

Ложкообразный (cochlearis) — ложкуватий.

Ложный — оманний, позірний, неправдивий, облудний, кривдний.

Локализация — відмісцевлення, обмісцевлення; **∽зировать** — обмісцевлювати.

Локоть (cubitus) — лікоть, локіть.

Локтевой (cubitalis) — ліктьовий, ліктяний; **olecránon** — л. парісток; **∽ая кость** — ліктьова кість, ліктівка.

Ломкий — крихкий.

Ломкость — крихкість, крушність, ломливість (*Т.*).

Ломота — гризь, ломота, уломи.

Лопасть — лопать, пелюстка.

Лопатка — див. **Скелет**.

Лопаться — див. **Трескаться**.

Лопнувший — луслий, луснутий.

Лордоз (lordosis) — горб передній, викрив хребника вперед, льордоза; **человек с искривленным вперед позвоночником** — малигуватий.

Лоскут — клапоть, клаптик, шматина, шматка (*Коб.*), шматок; **∽ный** — клаптиковий, клапонький.

Лохии (lochia) (послеродовое очищение) — бруд, брід (*Луц. н.*).

Лубки — луб'я, глибці (*Грін.*), рейки (*Км.*), лещата (*Грін.*).

Луковица (bulbus) — бульвина (*Гал.*), голівка, пошир, банька.

Луковичный (bulbosus) — голівчатий, бульв'яний.

Lumbago — охват (*Грін.*), прошиб (*Т.*), уломи в крижах.

Лунатизм (lunatismus, somnambulismus) — сновиддя.

Лунатик (somnambulus) — сновида (*Грін.*), причинний (*Т.*).

Луночка (alveola) — чарунка (*Ум.*), дучка (*Луц. н.*); **∽ большая** — дук (*Луц. н.*).

Луч (radius) — промінь, ***мн.*** проміння (*Грін.*), парус (*Грін.*).

Лучевой (radialis) — промінний, проміньовий.

Лучеиспускание (radiatio) — промінювання.

Лучеобразный — проме(і)нястий.

Лучеотражение (reflexio) — одсвіт, відкид проміння, промінеодсвіт.

Лучепреломление (refractio lucis) — переломання, ламання променів.

Лучистый (radiatus) — променястий, променистий, див. **Актиномикоз**.

Любострастие — сласнота.

Любострастный — сласний.

Ляжка — джиґеля, сидючка.

Ляминария (laminaria) — жерстина (*Коб.*), стеблина (***від криці***), лямінарія.

Ляпаротомия (laparotomia) — келюхорозтин.

Ляпис (lapis) — ляпіс, ляпас, пекельний камінь.

Ляринтит (laryngitis) — нежит гортанки.

Магнезия сернокислая (magnesia sulfurica) — сірчак маґнезії.

Магний (magnium) — маґн (*Оз.*), маґній.

Магнит — тягунець, морське залізо, маґнес; **∽ный** — маґнесовий.

Магнетизм — маґнетизм.

Мазилка — квач, квачомаз.

Мазь (unguentum) — мастиво, масть, омаста, мазило; **∽и жидкие** — мастива рідкі; **u. lauri** — м. бобкове; **∽ окиси ртути** — м. живосріблого окису; **∽ ртутная серная** — політанія, політань, сіре мастиво.

Мак (papaver) — мак; **p. orientale** — сліпак (*Анн.*); **p. somniferum** — м. сліпий (*Гал.*).

Макроцефалия (macrocephalia) — великоголів'я; **∽ал** — великоголовий.

Макроцит — грубокрівець.

Macula — див. **Пятно**.

Malacia — див. **Размягчение**.

Малина (rubus idaeus) — малина.

Малоберцовая кость — див. **Скелет**.

Малокровие (anaemia) — недокрів'я, недокровність; **a. perniciosa progressiva** — н. злосливе поступове.

Малокровный — недокрівний.

Малосилие (debilitas) — кволість.

Малоумие — недоумство.

Малоупотребительность — маловживаність.

Malum — див. **Страдание**.

Мальва (malva silvestris) — сліз, слюз турецький.

Манежное движение — невільні рухи по обігу.

Маниак (maniacus) — навіжений.

Манипуляция — рукочин (*Лік. зб.*), маніпуляція.

Мания (mania) — манія, шаленство; **∽ преследования** (mania persecutionis) — м. напастування (*Ум.*), м. стеження.

Манометр — гніто,-тискомір, манометер.

Маразм (marasmus) — виснага (*Км.*), чев'яда (*Км.*), мирхлявість, тирхавість, маразм.

Марантический (maranticus) — тирхавий, мирхлявий, миршавий.

Марганец (marganum) — марґан.

Марля — ґаза, марля.

Маска — личина (*Ум.*); **∽ хирургическая** — наличина (*Ум.*).

Маскировать — маскувати, личкувати (*Ум.*).

Маслина (olea europaea) — оливка, маслина.

Масло (oleum) — олій, олія, олива, масло; **o. vitriolium** — вітроголь; **∽ деревянное оливковое** — олива; **∽ какао** — о. какаовий; **∽ касторовое** — о. рициновий; **∽ конопляное, постное** — сім'яний олій; **∽ лимонное** — о. цитриновий; **∽ льняное** — о. лянний; **∽ прованское** — олива прованська; **∽ розмаринное** — о. розмайриновий; **∽ тимиана душистого** — о. запашного тим'яну; **∽ укропа волошского** — о. волошського кропу; **∽ эфирное сосновых листьев** — етеровий олій смерекового листя.

Массаж (massage) — містушення, масаж.

Массивный — огрядний, тільчастий, тілистий.

Масштаб — мірило.

Материал — знадібок, *мн.* знадоби, надібок, матеріял; ∽ **перевязочный** — завивні знадоби; ∽ **шовный** — з. пошитвовий.

Материализация — узмисловлення.

Матка (uterus) — ураз, матиця, матерниця, дитинник (*Луц. н.*).

Маточный — уразний, уразовий, дитинниковий.

Мать — мати; ∽**терью быть** — матерювати (*Ум.*).

Мацерация — розм'якшення, розм'якшування, вимочування.

Мацерированный (maceratus) — мацерований, розмочений.

Мацерироваться — розмочуватися.

Машинка для стрижки волос — стрич (*Ад. н.*).

Мегалобласт — великокрівець зародковий.

Мегалоцит — великокрівець.

Medius — середній, середульший, середущий.

Медленный (tardus) — повільний, забарний, бавний.

Медь (cuprum) — мідь; ∽ **желтая** — мосяж; ∽ **красная** — томбак.

Медянка (змея) — мідяниця.

Меж, между — межи, проміж, серед, *напр.*: ∽**клеточное вещество** — межикомір'я, межиклітиння (*Т.*, *Врх.*); ∽**костный** (interosseus) — межикостий; ∽**мышечный** (intermuscularis) — середм'язовий; ∽**позвоночный** (intervertebralis) — проміжхребовий.

Междуплечие — межирам'я.

Межреберье — міжребрина (*Луц.*); ∽**рный промежуток** — міжреберний проміжок (*Луц.*).

Межуточный (interstitialis) — переміжковий.

Мезоцефал — середноголовець.

Меконий (meconium) — смілка (*Врх.*); ∽**ем испражняться** — смілкувати (*Врх.*).

Мел (creta) — крейда; ∽ **красный** — любрика.

Меланома (melanoma) — **барвиняк**, мелянома.

Меланхолия (melancholia) — сумовитість (*Коб.*), задума, мелянхолія; **m. activa, s. agitans** — с. рухлива; **m. attonica** (stupor) — мелянхолійне остовпіння; **m. errabunda** — **м.** надрухлива.

Меланхоличный (melancholicus) — сумовитий (*Коб.*).

Меланэмия, чернокровие (melanaemia) — чорнокрів'я.

Мелкозернистый → дрібнозернястий.

Мелкоклетчатый – дрібнокомірковий.

Меловой — крейдяний.

Мелькание — мелькання.

Membrana limitans — відмежна, узгранична, примежова оболонь.

Мензурка — склівочка (*Ґрін.*), чарка (*Ад. н.*).

Menyanthes trifoliata — жаб'ячі (в)огірочки.

Менингит (meningitis) — опонниця; **m cerebrospinalis epidemica** — опонниця мізко-стрижова пошестна.

Менструация (menstruatio) — див. **Месячные**.

Менструировать — митися, бути в цвіту.

Мергель — марґель, рухляк.

Меридиан — полуденник, південник.

Мертвенность — помертвілість, мертвота (*Ум.*).

Мертвец — мрець, *р.* мерця, *мн.* мерці, мертвяк, мерляк, у(в)мерлець (*Ум.*), небіжчик.

Мертвецкая — трупарня (*Дуб.*), мрецька.

Мертвечина — мерлятина, мерло (*Ум.*).

Мертворожденный — гризун (*Грін.*), мерчук, мертвороджений.

Мертвый — мерлий, умерлий.

Мерцание — блимання, мигтіння, миготіння.

Мерцательный — блимаючий, мигтючпй (*Коб.*).

Мерцать — миготіти, блимати, мигтіти.

Местный (localis) — місцевий.

Место (locus) — місце; ∽ **больное** — м. болюче, гедзло; ∽**жительство** — житлище, житло (*Ум.*).

Месячногонные (emmenagoga) — сплавогонні середники.

Месячные (menses) — місячка (*н.*), червоний сплав, свій час, пола (*Км.*), цвіт, краски (*Луц. н.*), рубашня (*Луц. н.*); **m. praecox** — м. дочасна; **m. taridiva** — м. запізнена; **m. vicaria** — м. заступна.

Металл — металь.

Металлический — металевий.

Металловидный — металистий, до металю подібний.

Метаморфоз — перетвір, переобраз (*Тим.*), метаморфоза.

Метастаз — перенic, перенос, перенесок, перекид (*Лік. зб.*), метастаза.

Метеоризм — дмучка, метеорізм.

Метлообразный — мітластий.

Механизм — механизм, склад, будова.

Мечевидный (xyphoideus) — мечеватий; **x. processus** — лож(еч)ка, м. парісток.

Мешетчатый — торбинчастий, ворочковий.

Мешок — міх, мішок, торбина; ∽ **бумажный** — т. папірова; ∽ **вощаный** — т. цератова.

Миазма (miasma) — злоповітря, міязма.

Мигание — блимання, мруження; ∽**ающий глазами** — кліпко; ∽**ать глазами** — лупати очима.

Мигрень (hemicrania) — міґрена.

Микозис (mykosis) — пліснявиця, мікоза.

Микробы — мікроби, дрібноживці.

Микрококк — дрібнокулька.

Микроорганизм — дрібноустрій (*Лік. зб.*), мікроорґанизм.

Микроскоп — мікроскоп, дрібновид (*Кур.*), дрібногляд; ∽**ический** — дрібноглядний.

Микроцефалия (microcephalia) — дрібноголів'я (*Врх.*), малоголів'я.

Микроцит — дрібнокрівець.

Миксома (myxoma) — слюзняк, слизнець, слизньовий наростень.

Микстура (mixtura) — мішево, мішанина.

Мимика — миґи, міміка.

Миндалевидный — миґдалеватий; ∽ **железа** (tonsilla) — миґдалик, миґдалина (*Луц.*).

Миндаль — миґдал.

Минерал (mineralus) — копалина, крушець, мінерал.

Минеральный (mineralis) — мінеральний: ∽**ая вода (щелочная)** — щава; ∽ **источник** — буркут, мінеральне джерело (*Грін.*).

Минный — шахтяровий, рудниковий, міновий.

Миозит (myositis) — м'язониця; **m. ossificans** — м. укістнена.

Миокардий (myo-cardium)—м'язосердя; **myo-carditis** — м'язосердниця.

Миома (myoma) — м'язак, м'язець, м'язовий наростень; **m. laevicellulare** — м. пластокомірковий; **m. striocellulare, s. rabdomyoma** — м. пересмужчатокомірковий, м. пересмужчатий.

Миопия (myopia) — короткозорість, міопія.

Миостения (myosthenia) — м'язонеміг; **m. gastrica** — м. шлунку.

Мираж (fata morgana) — марево (*Т.*), омана, наповид (*Т.*).

Миэлит (myelitis) — стрижниця, запал стрижу.

Миэлемия (myelaemia) — шпикове білокрів'я, мієлемія.

Младенец — сисун (*Врх.*), сисець.

Млекопитающее — ссавець, звіря ссуче (*Тим.*).

Млечный сок — див. **Chylus.**

Мнимоумерший — завмерлець.

Мнительний — помисливий; **∾ность** — помисливість.

Много — багато, *напр.*: **∾гнездный** — багатокубловий; **∾гранный** — многостінний, гранчастий (*Грін.*); **∾дольчатый** — багатодільний; **∾родящая** — багатоположна.

Многоугольник — многокутник.

Могила — гробовище, яма.

Модификация — відсяга (*Врх.*), відміна.

Можжевельник (juniperus communis) — яловець, жереп.

Мозг (cerebrum, encephalum) — мізок, мозок, дрень (*Врх.*); **∾а задняя доля** — замозззя; **∾а нижняя доля** — підмоззя; **∾а передняя доля** — передмоззя; **∾а средняя доля** — середмоззя.

Мозг продолговатый (medulla oblolngata) — остриживок, s. стрижень в'язовий, ка?ковий.

Мозг спинной (medulla spinalis) — стриж, стрижень хребний.

Мозговик — див. **Глисты.**

Мозговой (cerebralis) — мізковий; **∾ая полость** — мізківня.

Мозжечок (cerebellum) — мізчик (*Км.*), мізочок; **∾чковый** — мізочковий.

Мозжить — міжчити (*Грін.*), мотлошити (*Гал.*).

Мозолистый (callosus) — нагнітковий, мозолявий; **corpus callosum cerebri** — сволок (*Шк.*), нагніткове тіло.

Мозоль (callus, clavus) — нагніток, пипак (*Грін.*), муль, мозоля, (*на п'яті*) — гуска; **∾ костная** — кістнина (*Лік. зб.*), н. кістний; **∾ давит, болит** — н. мулить; **∾лить** — муляти; **омозолелый** — умуляний.

Мозольный — муляний (*Грін.*), мозолевий.

Мокрота (sputum) — харкотиння флягма (*н.*), харкотина, хряки, мокротиння.

Молекулы (molecula) — дробини (*Т.*, *Лік. зб.*), молекули.

Молниеносный — блискавичний.

Молния — блискавка, лискавка (*Т.*).

Молозиво (colostrum) — колястра (*Тим.*), молозиво (*Грін.*).

Молоко (lac) — молоко; **∾ женское** — покорм; **∾истечение** — молокотеча; **∾ снятое** — м. стяте (*Коб.*); **∾ сырое** — сиродій (*Грін.*); **∾ цельное** — м. незбіране.

Молот — молот, келеп, клепач,-ка (*Грін.*); **∾очек** (malleolus) — клевчик (*Гал.*), молоточок.

Молочница (soor) — плíснявка.

Молочный — молошний; ∾**ая железа** (glandula lactea) — молошíвка (*Т.*).

Моллюск (molluscum) — м'якун; ∾ **кожный** (molluscum cutaneum) — шкíренець.

Моноплегия — монопаралíж.

Монорхист — клинуватий (*Грíн.*), нутрець, нутряк, див. **Грыжа.**

Мор (epidemia) — пошесть, (*про чуму*) — моровиця.

Морг — трупарня.

Моргание — мружíння, лупання, клíпання.

Моровая язва — морове повíтря.

Морская свинка — моршак (*Лíк. зб.*), наця морське (*Грíн.*).

Морщинистый — морхлий, зморшкуватий.

Морщинка — зморшка, брижка.

Морщиться — морхнíти, морщитись, (*про оруддя*) — пружитися.

Мостовая — помíст; ∾ **каменная** — брук, бурк, бруковка, бутор, буторíння.

Мостовидный — бурковатий, мíстковий.

Мох (lichen) — мох, мшедь, умшедь.

Моча (urina) — сеч, сеча, щина, *мн.* щини (*Жел., Грíн.*).

Мочевина (urea) — сечина, сечевина.

Мочевой (urinarius) — сечний, мочевий, мочовий, сечевий.

Мочевой пузырь (vesica urinaria) — сечник, сечевий мíхур, мехíр (*Пот.*).

Мочегонное (diureticum) — сечегíн.

Мочеизнурение сахарное (diabetes) — цукрíвниця, цукрíвка.

Мочеиспускание — сечепуск, сечення.

Мочиться — сечíти, мочитися.

Мочеиспускательный канал (uretra) — сечепровíд, сечíвник, мочíвник (*Гуц.*).

Мочекислый дíатез (podagra) — сечекваснúця, сечекваснa дíатеза.

Мочеотделение — сечевидíль.

Мочеполовой (urogenitalis) — сечеполíвний; ∾**ые органы** (urogenitalia) — сечеприродження (чоловíче, жíноче), див. **Половые органы.**

Мочеприемник — сечеберегач, сечеприймач.

Мочеточник (ureter) — сечевíд.

Мочка уха (lobulus auris) — кляп(к)а вуха.

Мошонка (scrotum) — калитка; **s-ti raphe** — листва (*Врх.*), калиткова смуга.

Мужеложство (paederastia) — мужоложство.

Мужский (masculinus) — чоловíчий, мужеський.

Мумификация — сухий спалень (*Оз.*) муміфíкацíя.

Муравьиный — мурашинний (*Тим.*), мураховий.

Мускул — див. **Мышца.**

Мускулатура м'язиво. **Musculus abductor** — м'яз вíдводич, вíдтягач; ∾ **adductor** — м. доводич, притягач; ∾ **biceps** — м. двоголовий; ∾ **biventer** — м. двочеревцевий; ∾ **brachialis** — м. раменний; ∾ **buccinator** — м. надимач (*Лíк. зб.*), м. щелепник, м. щíчник, м. щоковий; ∾ **caro quadrata Sylvii** — чотиробíчний м'яз Сíльвиíв; ∾ **ciliaris** — м. вíйовий; ∾ **compressor** — м. стискач; ∾ **coracobrachialis** — м. баркораменник, каркораменник; ∾ **corrugator supercilii** — м. морщник брíв; ∾ **cucullaris** — м. зозулинний

кобневий; ∽ **deltoideus** — м. дельтоватий; ∽ **dilatator** — м. розворник; ∽ **errector trunci** — м. напружник черену; ∽ **extensor** — м. розгинач; ∽ **carpi** — м. прямник зап'ястка; ∽ **trunci communis** — м. прямник черенний; ∽ **femoralis** — м. стегенний, стегновий; ∽ **flexor** — м. згинач; ∽ **frontalis** — м. чоловий, чільний; ∽ **gastrocnemius** — м. близнюк, м. двоголовець литковий; ∽ **gluteus maximus** — м. сідний великий, сідень; ∽ **medius** — м. сідний посередній; ∽ **minimus** — м. сідний малий; ∽ **gracilis** — м. стрункий (*Км.*); ∽ **hypothenar eminentia** — противитин долонний; ∽ **iliacus internus** — м. клубовий середковий; ∽ **iliopsoas** — м. кряжоклубовий; ∽ **infraspinatus** — м. підгребенний підплечковий; ∽**li intercostales** — м'язи пореброві; ∽ **li interossei** — м'язи міжкістні; ∽ **latissimus dorsi** — м. найширший спини; ∽ **levator** — м. піднимач; ∽ **longissimus dorsi** — м. найдовший спини; ∽ **lumbricalis** — м. глистоватий, червастий; ∽ **masseter** — м. жуйний; ∽ **multifidus** — м. багатодільний; ∽ **spinae** — м. розщібаний (*Коб.*), костюковий; ∽ **obliquus abdominis** — м. нав(с)кісний келюховий; ∽ **obturator** — м. затинач; ∽ **obturatorius** — м. затикаючий, замикаючий; ∽ **occipitalis** — м. потилишний; ∽ **oculomotorius** — м. окорушний; ∽ **opponens** — м. протиставляч (*Врх.*), м. супротивний; ∽ **orbicularis** — м. обідний, коловий; ∽ ∽ **palpebrum**—м. заплющник; ∽ **palmaris**—м. долонний; ∽ **palpebrum** — м. повіковий; ∽ **pectineus** — м. гребінастий (*Км.*); ∽ **pectoralis** — м. огрудний; ∽ **peroneus** — м. листівковий (*Врх.*), шильчастий, s. малогомільчаний; ∽ **pyriformis** — м. пірамідчастий; ∽ **plantaris** — м. підошовий; ∽ **platysma mioydes** — пластень шийний (*Врх.*); ∽ **popliteus** — м. підколінковий; ∽ **pronator** — м. вкрутник, схиляч, звертач; ∽ **psoas major** — м. кряжовий великий; ∽ **pterygoideus** — м. крилястий; ∽ **quadratus lumborum** — м. квадратовий крижів; ∽ **recti abdominis** — м. простий келюховий; ∽ **rotatoris dorsi** — м. кружлян черену; ∽ **sacrolumbalis** — м. кряжокрижовий; ∽ **sartorius** — м. кравців, кравцьовий; ∽ **scalenus** — м. драбинчастий; ∽ **scapullaris** — м. лопатовий; ∽ **semimembranosus** — м. півперетиковий; ∽ **semispinalis dorsi** — м. півостюковий черену; ∽ **semitendinosus** — м. півтужневий; ∽ **serratus** — м. зубчастий, защерблений; ∽ **soleus** — м. ступенний; ∽ **sphincter** — м. зворник; ∽ **spinalis dorsi** — м. остюковий черену; ∽ **sternocleidomastoideus** — м. схиляч голови (*Врх.*), м. дужко-смочковатий; ∽ **stylohyoideus** — м. черенкоязульковий; ∽ **subcruralis** — м. підстегенний; ∽ **supinator** — м. відкрутник, відхиляч, відвертач; ∽ **supraspinatus** — м. надплечковий; ∽ **suralis** — м. литковий; ∽ **temporalis** — м. скроневий; ∽ **tensor fasciae latae** — м. напинець широкої стяги; ∽ **teres** — м. округлий; ∽ **thenar eminentia** — витин долонний; ∽ **tibialis** — м. гомілковий; ∽ **triceps** — м. триголовець, триголовий; ∽ **tricus pidalis** — м. тридільний;

∽ **triangularis sterni** — м. трикутник грудинний; ∽ **vastus** — м. спустілий (*Км.*), вайлуватий (*Км.*); ∽ **zygomaticus** — м. яремник.

Мускулистый (musculosus) — м'язкий (*Км.*), жилавий, м'язистий (*Км.*).

Мусор — валява, груз.

Мутный — каламутний (*Ад. н.*), мутний.

Мутовка — колотівка.

Муха шпанская (lytta vesicatoria) — майка (*Грін.*).

Мухомор (agaricus muscarius) — моримуха, моремух, мушірка, мушарка (*Тим.*).

Муцин (mucin) — слизевина (*Врх.*), слизня, муцін.

Мушка врачебная (emplastrum vesicatorium) — ліпка, мушка; ∽ **испанская** — л. шпанська; ∽ **английская** — л. англіцька.

Мыло (sapo) — мило, (*малый кусочек после обмыления*) — обмилок, омилок.

Мыт (coryza contagiosa) — залозиця, мит.

Мышечный (muscularis) — м'язовий, м'язньовий; ∽**ая оболочка** (sarcolema) — ом'яззя, м'язова ослонка.

Мышление (cogitatio) — мислення; ∽**ния ход** — перебіг мислення (*Бур.*).

Мышца (musculus) — м'яз, м'азень, *мн.* м'язи, м'язні, в'яль, в'ялина (*Врх.*); ∽**li antagonistae** — м'язи супротивники; ∽**li subcutanei** — м'язи підшкірні; ∽ **поперечно-полосатая** — м. пересмужистий, пересмужчатий; ∽**li rotatores** — м'язы крутники; ∽**цы скелетные** (*нім.* Skeletmuskeln) — м'язи кістякові; ∽ **li synergistae** — м'язи содійники; **myologia** — наука про м'язи.

Мышьяк (arsenicum) — арсен, андріяк; ∽**овый** — арсениковий.

Мыщелок (condylus) — гаджало (*Грін.*), кликоть (*Лік. зб.*), скулець (*Врх.*).

Мягчение — м'якшення.

Мякина (palea) — полова; ∽**иш** — м'якуш.

Мякоть, мякотное вещество (pulpa) — мезга; ∽ **пальца** — пучка; **мякотный** — мезговий.

Мясистый (carnosus) — мняский, м'яский.

Мясной (carneus) — мнясный, м'ясовий.

Мясо (caro) — м'ясо, мнясо, *зм.* м'ясце, будзя (*Грін.*); ∽ **жареное** — м. печене, смажене, печеня; ∽ **между салом** — проріст; ∽ **негодное в пищу** — требіж (*Грін.*); ∽ **судака** — судачина; ∽ **с живота** — почеревина; ∽ **с задка** — огузок; ∽ **с ребрами** — поребрина, схаб (*Грін.*); ∽ **утиное** — качатина.

Мята (mentha) — м'ята, мнята, м(н)ятка (*Анн.*); **m. crispa** — м. кучерява, крута; **m. piperita** — м. перцьова, м. холодна; **m. sylvestris** — м. руська; **m. viridis** — м. квасна.

Мятный — м'ятний (*Грін.*), мінтовий.

Наблюдатель — спостерігач, дозірець, доглядач.

Наблюдение — доглядання, спостереження, наглядання, нагляд, догляд, дозір (*Оз.*), бадання (*Кур.*)

Наболелый — наболілий, натружений.

Набор войсковой — бранка, вербунок; ∽ **инструментов** — хирургичне приладдя, справилля; ∽ **стекол** — приладдя оптичне.

Набрюшник — начеревник, накелюшник.

Набухание — набрякання, набряск, бучавіння; ∽**хать** — набрякати, бучавіти, бубнявіти, бухнути, на(роз)-бучавіти, пічнявіти (*Доб.*), пучніти (*Кур.*); ∽**хлость** — набряск, бубнявість, бучавість; ∽**хлый** — набряклий, набубнявілий, набренілий (*Оз.*), пічнявий,-вилий.

Навеска — доважка, наважка.

Навзничь — навзнак, навзнаки, горілиць.

Навык — звичка, навичка, наліг, налога.

Навязчивость — набридливість, вчеплістість, в'їдливість, уїдливість, натрутливість, намога, влізливість.

Навязчивый — в'їдливий, уїдливий, набридливий, налазливий, вчепистий, причепливий, натрутливий; ∽**ые идеи** — уїдливі, вчеписті думки, дурійка (*Гал.*), примусові ідеї.

Нагар — нагор(ь) (на свічці), жужелиця (на металі), див. **Налет**.

Наглазник — наочник.

Наглядность — наочність.

Нагнаивать,-ся — нагноювати,-ся, нагнивати, роліти, зропіти, взятися брудом, понятися гноєм.

Нагнетательный — натисковий, нагнічуючий.

Нагноение — нагній, ропіння (*Оз.*), гноїння; ∽**ительный** — нагнійний.

Нагревание — нагрівання, огрів.

Надавливание — натиск, нагніт, притиск.

Надбровный — набрівний, понадбрівний.

Надбрюшие (анат.) — надчерев'я; ∽**ный** (epigastricus) — начеревний, накелюшний.

Надвлагалищный (supravaginalis) — надпіхв'яний.

Надглазничный (supraorbitalis)—надочний, понадочний.

Надгортанник (epiglottis) — нагорляник, надгорлик, заставка (*В. Т.*), (г)ортанне віко (*Луц.*).

Надзиратель — доглядач, дозорець (*Оз.*).

Надключичный (supraclavicularis) — наддужковий, надперепеловий.

Надкожица (epidermis) — нашкірень, наскірень.

Надколенник (patella) — наколінок (*Луц.*), ріпка, кагнець (*Врх.*), ябличко.

Надколенный (patellaris) — наколінковий.

Надкостница (periosteum) — окістя; **p-itis** — окістниця.

Надлобье — надчілля.

Надлом (infractio) — надколина, розколина, розчеп.

Надлопаточный — надлопатковий.

Надорванность — надсада (*Грін.*); ∽**ый** — надсажений, підвережений, уверeжений, надрушений.

Надпаять — надлютувати.

Надплечье — барк, надрамено, плечко, прирамок (*Грін.*).

Надпочечник — принирка (*Лік. зб.*), надниркова залоза, наднирок, принирок.

Надпочечный — наднирковий.

Надпяточная кость (talus) — нап'яток, надп'еток.

Надрез (incisio) — надтин, надріз, надрізане місце.

Надрезанный — надрізаний, надтятий, покарбований.

Надрыв — надсада.

Надувание — надуття.

Надхрящница (perichondrium) — охрястя; ∽ **p-itis** — охрястниця.

Надчерепной (epicranius) — начерепний.

Надчревный (epigastricus) — див. **Надбрюшный.**

Наждак — шмерґель.

Назойливый — див. **Навязчивый.**

Назревание — поспівання, достигання.

Назревать, назреть — поспівати, доспівати, достигати, доспіти, достигти; (*про опухи, болячки*) — вистоюватись, набиратися, вистигати, вистоятися, набратися, вистигти.

Назревающий — доспіваючий, достигаючий.

Наискось — навкіс, навкоси.

Накалить — розпекти, нагартувати; ∽**вание** — розпікання.

Накапать — накрапати, накапати.

Наклейка — наліпка (*Т.*).

Наклон, наклонение — нагін, похил, похилина, схил, нахил.

Наклонность — нахил, схильність, похилість, нахилок.

Наклонный — похилий, похилистий, спускуватий, спадистий, згористий; ∽ **в одну сторону** — набокуватий, збочений; ∽**ая плоскость** — спадиста площ(инь)а.

Наковальня — ковадло (*Етн. зб.*), ковань (*Етн. зб.*).

Накожный (cutaneus) — шкірний, нашкірний.

Наконечник — оскіп, (*у коси*) — кінцевик.

Накопление (accumulatio) — скупчення, набування, заховування, накопичення (*Коб.*).

Налет — падь, смага, суга, мул, поклад, пліва, плівка, поволока (*Оз.*); ∽ **химический** — суга; ∽ **снять** — поволоку сполокати (*Оз.*).

Наливать,-ся — набіратися; ∽ **кровью** — набігати кров'ю (*Оз.*).

Налобный — чільний, начільний.

Наложение — накладання, покладання (*Ум.*).

Намагнитить — намаґнесувати.

Намазывать — намазувати, намащувати; ∽**зать** — намазати, намастити (*Ум.*), (*салом*) — насмальцювати, (*дуже*) — наялозити, (*мов квачем*) — наквацювати; ∽**вание** — намащування.

Наминать — наминати, намняти, намулювати, намулити.

Наминка — намулець.

Наносной — нанесений, намивний.

Наоборот — навпаки, на обмін (*Кур.*).

Наперстянка (digitalis) — стягач (*Анн., Херс.*), натягач (*Черн.*).

Напильник — терпух, терпужок (*Ад. н.*).

Напиток — напій, напої, питво; ∽ **спиртный** — трунок.

Наповал — лоском (*Ум*), відразу.

Напор — натиск, навал, напірання, навальність.

Напоследях — на зносі (про вагітну жінку).

Напрягать силы — змагатися, напружуватись, напружувати сили; ∽ **ум** — розумувати.

Напряжение (tugor, tensio) — натуга, напруга (*Т.*), напин (*Врх.*), напруження, пряг, дубчення; ∽ **полового члена** (priapismus) — дубчення уда; ∽ **чрезмерное** — надсила, перетуга (*Врх.*); ∽**енный** (intensivus) — напружений, напругий, напругуватий, здубчений.

Напухать — напухати, опухати, пухнути.

Наркоз— замореня, наркоза; ∽ **местный** — знечулення; ∽ **общий** — заморення, заморювання, загальне з(а)нечулення; ∽**зе в** — з(а)нечулений; ∽**тизировать** — заморити, з(а)нечулити; ∽**тик** (narcoticus) — знечульник.

Нарост (tophus) — наросля, наріcть; ∽ **костный** — накістень.

Наружный (externus) — знадвірний, зверхній, зовнішній, зокільний.

Нарушение — переступ, нарушення.

Нары — надпіл; ∽**ах на** — на надполах.

Нарыв (abscessus) — нарва, боляк (*Оз.*), скула (*Грін.*), бубачка (*Грін.*), див. **Абсцесс**.

Нарывание (supporatio) — нагноювання, сіпання; ∽**ать** (supporare) — наривати, вистоюватись, набірати, ятритися (*Км.*); ∽**ет** — сіпає; ∽**ной** — натяжний.

Насасывать — натягати, насмоктувати, нассати.

Насекомое комаха, кузка.

Насекомоядный — комахоїдний, комахоїд.

Насечка (scarificatio) — наруб, карб, накарбовання; ∽**ки делать** — насікати, наковувати, накарбовувати, нарубати.

Насилие — силування, надсильство, (*до їжі*) — принука; ∽**овать** — силувати, примушувати, неволити, ґвалтувати.

Насильственный—поневільний, ґвалтовний (*Грін.*), зневолений, насильний (*Ум.*); ∽**ые движения** — поневільні, ґвалтовні рухи; ∽**ая смерть** — нагла смерть, не своя смерть.

Наследственно — спадком, успадку, спадково.

Наследственность (hereditas) — спадковість, дідицтво, дідичність, дідизна (від діда), бабизна (від бабки).

Наслоение — напластування, наверстування, поклад (*Лік. зб.*).

Насморк (rhinitis) — нежит носа, нежит; **r. atrophicans** — н. заниковий; ∽ **зловонный** (ozaena) — н. сморідний; ∽ **получить** — **н.** захопити.

Насос — дима (*Врх.*), духовий смок, помпа, водотяг, смоковик (*Грін.*).

Настойка (tinctura) — настоянка, вистоянка; ∽ **иодная** — йодина; ∽ **на каком нибудь растении (или части его)** — *до назви рослини додається закінчення „івка“, напр.*: ∽ **аконита** — аконітівка; ∽ **анисовая** — ганусівка; ∽ **беллодонная** — покшиківка: ∽ **валерияновая** — оверьянівка; ∽ ∽ **эфирная**—оверьянівка етерова; ∽ **горечавки** — горічавківка; ∽ **корицы** — цинамонівка; ∽ **просвирнячного корня** —

проскурняківка; ∽ **ревенная** — ревінівка; ∽ **сабура** — сабурівка; ∽ **сенны** — сенесівка; ∽ **стручкового перца** — перцівка; ∽ **цветов ландыша** — конваліївка.

Насыщение — насичення (*Кур., П. Бер.*), наїдження; ∽**ать** — сититн, наситити, насичати; ∽**енный** — насичений (*Оз.*), наїджений, доситний.

Натек — наплив.

Натощак — на-дще (*Пот.*), на(т)щесерце.

Натр (natrium) — сод, натр; ∽ **двууглекислый** (natrium bicarbonicum) — двовуглянсод; **n. salicylicum** — саліцінян, солець, соліцілян соду (*Лік. зб.*).

Натуги при испражнении (tenesmus) — напруги, напругування при спорожненню, надими.

Натуживаться — надиматися.

Натуральний (naturalis) — природний, натуральний.

Натяжение (intentio) — натягання, натуга, загійність.

Нашатырь—салом'як; ∽**ный спирт** — салом'яковий спірт, жигунець, жигун (*н.*).

Небо (palatum) — піднебіння, підніб'я, поніб'я (*Т.*); **p. durum** — підлогоння (*Ум.*); **p. molle**—вилочки.

Невидимый—недозримий, недобачний (*В. Т.*).

Невинность потерять — вінок згубити.

Невменяемость — невсудність.

Невменяемый — невсудний.

Невоздержание — нестрим, неудержливість, непомірнисть, нестримність.

Невозмужалий — недорослий.

Невосприимчивость (immunitas) — неуразливість, нечуйність (на хоробу), неуразність.

Невправимый — незаправний.

Невралгия — нервій, нервобіль (*Лік. зб.*), нервець, нервов'яления.

Неврастения (neurasthenia) — знеміг нервів, фрасія (*Под., Вінн. п.*), нервознеміг, нерворозслаблення.

Неврит (neuritis) — нерв(овн)иця; **n. rheumatica** — підвійниця.

Невробласт — нервівець, невробляст.

Невроглия — нервозліпень, невроґлія.

Невроз — невроза, нервова хорість.

Неврома (neuroma) — нервняк, неврома.

Невропатия—нервознеміг, невропатія; ∽**тический** — нервознеміжний, невропатичний.

Naevus (родимое пятно) — родинка, родинна пляма, лунина (*Грін.*); ∽ **pigmentosus** (на лице) — перець (*Етн. зб.*); ∽ **planus** — лунина (*Грін.*); **teleangiectasia** — очень (*Етн. зб.*); ∽ **vasculosus, s. angioma simplex** — родимий жиловник; ∽ **tuberosus, s. angioma cavernosum** — родимий; ∽ **verrucosus** — р. бородависта.

Невыносливость — невитривалість.

Недержание (incontinentia)—нестрим, нестримання, нестримність.

Недобор — недобір (*М. Ш.*).

Недомагание общее — марудіння (*Гал.*)

Недомыслие — недомисл, недогад.

Недоносок (преждевременно родившийся) — недонісча (*Хор. п.*), нечасне, невчасне, нечасна дитина, скидича, пороник (*Тим.*), випороток (*П. Бер*).

Недоразвитая рука, нога — кикіть (*Грін.*).

Недоразвитие — неукінченість, недорозвій; ∽ **умственных способностей** (imbecillitas) — недотепність.

Недосмотреть — недобачити, переслiпити (*Оз.*).

Недостаток (defectus) — брак, вада, хиба, ґанч, нестаток.

Недостаточность (insufficientia) — вада, хиба, ґанч, недостатнiсть (*Ум.*), недостач, нестача; **anachlorhydria** — шлункова недосiльнiсть.

Недостаточный — недостатнiй (*Ум.*).

Недуг — див. **Болезнь**.

Незамечаемый — непомiтний, незважний.

Нездоровится — нездужається, недобриться.

Нездоровье — немiч, нездужнiсть, нездужання.

Неизлечимый — невилiчний (*Коб.*), неуздоровлений, незагiйний.

Неистовство (furor, mania) — лютiсть, лютовання, несамовитiсть, шаленство.

Нейтральный — невтральний.

Некоординированный (atactiens) — незладний, некоординований, неспiврядний.

Некроз — змертвiння, за(в)мерлiсть, трупiшення (*Гал.*), омертвiлiсть (*Т.*), некроза.

Немой — нiмий, безмовний, безрiка, нiмак, немова (*Км.*).

Неопрятность — неохайнiсть, нехлюйство (*Доб.*); **∽ный** — нехлюя (*Доб.*).

Непереваренный — нестравлений (*Кур.*).

Непробудный — безпросипний.

Непроизвольный — мимовiльний, невiльний.

Неработоспособный — нездатний до працi, уломний (*Бур.*).

Нерв,-ы (nervus,-i) — нерв,-и, жиця (*Врх.*); **n. accessorius Willisii** — н. долучний, додатковий Вiлiзiя; **n. glossopharyngeus** — н. проликоязиковий; **n. nasociliaris** — н. носовiйний; **n. olfactorius** — н. нюховий, паховий; **n. phrenicus** — н. перепневий; **n. splanchnicus** (major, minor) — н. черевний (великий, малий); **n. trigeminus** — н. троїстивий, тройчастий; **n. trochlearis** — н. кружiльний; **n. vagus** — н. блукаючий, блукач. *Назви окремих нервiв однаковi з назвами м'язiв* — див. **Мускулатура**.

Нервность — нервовiсть; **∽но расстроенный** — знервований.

Нервный — нервовий; **∽ая Швановская оболочка** (neurolema) — онерв'я, онервина, нервова ослонка.

Несварение (dispepsia) — нестравнiсть, нестравлення, неперетравлення.

Неспособный — нездатний, нездоямий (*Кур.*).

Неудобоваримый — нестравний.

Неудовлетворение — незадоволення, недогода. — костъ

Неумеренный — непомiрний, неумiрний, надмiрний.

Неустойчивий — хибкий, хисткий, перекидистий, несталий; **∽вость** — неусталенiсть.

Нефрит (nephritis) — нирчиця, нирковиця.

Нефть (petroleum) — нафта.

Нефтяной — нафтовий; **∽ промысел** — нафтярство.

Нечистоплотность — див. **Неопрятность**.

Нечистоты — вiдходи, бруд, брудота; **∽т отлив** — вiдплив вiдходiв.

Нечувствительность — нечулiсть.

Нечувствительный — нечулий, нечутливий.

Низ — діл.

Нистагм (nystagmus) — блуд очей, коливання очей.

Нисходящий (descendens) — додільний, вниз ідучий.

Нитевидный — ниткуватий. нитчастий.

Нить семенная, живчик (spermatozoon)—насінник, ріженник, жевжик, верчик насінний.

Новообразование (neoplasma) — новотвір, новоутворення.

Новорожденный (neonatus) — нарожденець, нарожденик, немовлятко, новородок (*Врх.*).

Нога (extremitas inferior) — нога, кінчина (*Гал.*) долішня, *зм.* ніженька; ∽**ми вверх** — горініж, сторч ногами; ∽ **деревянная** — дерев'янка; ∽ **длинная** — циба; ∽**ми ковыляющий**—петельгузий (*Грін.*); **длинноногий** — цибатий.

Ноготь (unguis) — ніготь, (*мн.*) нігті, гність.

Ногтоеда (panaritium) — волосень, волос, занігтець.

Нож — ніж; ∽ **большой** — дубас (*Грін.*); ∽ **большой ампутационный** — колодій; ∽**а брюшко** — черевце; ∽ **с коротким лезвием** — бороздило; ∽ **кривой** — клюсак (*Грін.*); ∽**а лезвие** — лезо; ∽ **с небольшим черенком**—бичак (*Грін.*); ∽ **обоюдоострый** — дво(й)лезник, н. дво(й)лезний; ∽**а острие** — гострій, вістряк; ∽ **резекционный** — обтинач; ∽**а рукоятка** — колодка; ∽ **сапожный (с косым концом)** — ґнип (*Грін.*), книп; ∽ **складной** — чепелик, клаптош (*Грін.*); ∽**а стальная часть** — лізко, залізко; ∽**а тупой край** — тупій.

Ножницы — ножиці, (*для овець*) — стригало, ножні.

Ноздреватый (porosus) — шпаринний, подіркуватий.

Ноздря — ніздря, носівка, носалька (*Врх.*), *мн.* носавки, ніздрі, носальки (*Врх.*), (*у волів і коней*) — храп.

Нома — водняк, водяний пістряк.

Нормальный — звичайний, зразковий.

Нос (nasus) — ніс, *зм.* носик, носинятко; ∽ **вздернутий** — кирпа, кирпатий; **с приплюснутым носом** — плесконосий; ∽ **седлообразний** — н. сідлатий.

Носилки — ноші, (*похоронні*)—мари.

Носильщик — носильник, но(с)шак, носій.

Носовой — носовий.

Носоглотка (cavum nasopharyngeale) — носопролик.

Нрав — вдача, стать, норов (*Т.*).

Обваренный — обварений, опарений.

Обваривание — опарення.

Обварить — опарити, ошпарити.

Обвинитель — винуватель; ∽**яемый** — винуватець, винувачений (*Ум*).

Обвислость — звислість, обвислість.

Обволакивать — окривати, заволікати, обволікати, обволікти; ∽**ние** — поволікання, обволікання, окривання.

Обжорство — нажерливість, ненажерливість, ненажер.

Обезболивание (anaesthesia) — знечулення, анестезія, заморювання; ∽ **местное** — знечулення; ∽ **общее** — заморювання.

Обезглавить — зітнути, стяти, одтяти (голову); ∽ **ливать** — стинати, одтинати (голову); (*про кількох*) — постинати.

Обезглавливание (decapitatio) — головостин, головостинання, стинання, зітнення, одтинання голови.

Обеззараживание (desinfectio) — див. **Дезинфекция.**

Обезображение — див. **Деформация.**

Обезображивать (deformare) — нівечити, знівечити (*Тим.*), спотворити (*Грін.*), спотворювати; ∽ **жение** — понівечіння.

Обезуметь — збожеволіти, знавісніти, стратити розум.

Обезьяна — мавпа.

Об'ект — предмет.

Об'ективный — предметовий, об'єктивний.

Об'ем (volumen) — обсяг (*Ад. н.*), обмір, вмістність.

Об'ем воздуха в жилом помещении — шестінник повітровий (*Врх.*).

Об'емистый — місткий, обіймистий.

Обертка, — обгортка, завій; ∽ **цветов** — о. квітів.

Обертывание (obvolutio) — обгортання, обвивання, завивання (*Оз.*) (зимне, тепле); **обвернуть** — обмотати, завинути, увивати, завивати.

Обескровливание — збезкрівлення, викровлення.

Обеспложенный (sterilis) — відзаразнений, обезпліднений, вільний від зарази; ∽**ивание** — обезпліднення.

Обеспокоить — знепокоїти (*Дуб.*), **стурбувати**; ∽**енный** — потурбований, знепокоєний.

Обессилеть, изнемочь — знесиліти, висилитися, знемогтися, (*після недугу*) — виснажитися, ослабти, змігтись, підупасти на силі, захляти.

Обесцвечивание — відбарвлення; ∽**вающий** — відбарвлюючий.

Обизвествление (calcinatio) — звапнення; ∽**ный** — звапнений.

Обкалывание — обшпилювання; ∽ **вать** — обшпилювати, обколювати.

Обкормить — обгодувати.

Область (regio) — обшир (*Поп.*), околиця, около, царина; **r. epigastrica** — підгруддя (*ВТ.*), причерев'я; **r. hypogastrica** — здуховина; **r. inguinalis** — пахвина (*Луц.*); **r. mesogastrica** — середчерев'я; **r. pubica** — лобковина (*Луц.*); **в области наук** — в царині науковій.

Облатка (capsula amylacea) — оплатка.

Облегчать — полекшувати, улекшати; ∽**ить** — улекшити, залекшити, попільжити.

Облегчение — пільга (*Оз.*), полегкість, улекшення, попуск; ∽ **дать** — пільгу дати, вчинити полегкість; ∽ **получить** — пільги дізнати (*Тим.*).

Обледенеть — обкрижніти, обмерзти.

Облитерация (obliteratio) — зарощення, запинання, облітерація; **obliterans** — заниковий.

Облитерироваться — заникати.

Обломок (fragmentum) — уламок, відломок.

Облысеть — вилисіти.

Обмазка — омастка.

Обман — омана, облуда; **hallucinatio** — мана, мара, привид; ∽**чивый**—зблудний, облудний, зводний, оманливий.

Обмен веществ — виміна творив (*Шк.*), в. творива, творивовимін; **продукты обмена** — витвори вимінові (*Кур.*).

Обмереть — замертвіти, обмерти.

Обмирание — умлівання, непритомність, зомлілість.

Обморок — непритомність, млість, обмірання, зомлілість; ∽**ки** — омління (*Кур.*); ∽ **падать в** — умлівати, омліти, зомлівати, зомліти; ∽**ке в** — без душі.

Обморочный — млосний, непритомний.

Обнажаться — оголитися, обголитися, обголіти

Обнажение — оголення, оголювання.

Обнаруживать,-ся — виявляти,-ся, увидатняти,-ся.

Обновление — віднова (*Кур.*)

Обобщать — узагальнювати.

Ободок (annulus) — обручка, каблучка, обідець, обвідка.

Ободочная кишка (colon) — кишка обідна, к. ободова, бугутень (*Врх.*); **с. ascendens** — кишка догірня, вступна; **с. transversum** — кишка навперечна; **с. descendens** — кишка додільна.

Обожженный — опечений, опалений, ошпарений.

Обоесторонний — обопільний, обобічний; ∽ **полый** — двупоголовий.

Обои — шпалєри.

Оболочка (tunica) — оболонка, опона, плівка, ослонка; ∽ **ворсинчатая** (chorion) — барвничка; ∽ **отпадающая** (membrana decidua) — обрудок; ∽ **мышечная** (sarcolema) — ом'яззя; ∽ **нервная** (neurilema) — онерв'я, онервина; ∽ **сосудистая наружная** (adventitio) — ожилля; **t. media** — середжилля, о. м'язожилова; **t. intima** — середножилля, о. середножильна; **t. dartos** — о. м'язова калитки, м'ясатка; **t. vitrea** — скловатка.

Обомлевший — зомлілий.

Обомлеть — зомлівати, зомліти.

Обоняние — пах, нюх.

Обонятельный — паховий, нюховий

Обонять — пахати (*Грін.*), чути.

Обоснование — обґрунтовання, узасаднення.

Обострение — загострення.

Обоюдоострый — двугострий.

Обоюдосторонний — обобічний (*Лік. зб.*).

Образец — взірець, взір.

Обратнояйцевидный — відворотнояйчастий.

Обрезание (circumcisio) — обріз, обтинання, обрізання; **обрезанный** — обрізанець.

Обременение — обвантаження, обтяження.

Обрызгивание — опорскування.

Обрюзглый — брезклий, набряклий, набресклий (*Дуб.*).

Обрюзгнуть — забрезкнути, набрякти.

Обсахаривание — обцукровування.

Обсервация — нагляд, дозір (*Оз.*), див. **Наблюдение.**

Обсыпка — обсипання.

Обтуратор — обтуратор, затикач.

Обувь — обуття, обув'я (*Кур.*), озуття; ∽**вание** — в(у)зуття.

Обугливание — завуглення.

Обшить — обшити, обкидати.

Общий — загальний; (*совместный*) — спільний.

Овальный (ovalis) — довгокруглий, яйчастий, яйцеватий.

Овод — ґедз, дрік, бурчмуха.

Овощи — городина, овочі, зілля.

Оглушение — оголомшення, глушіння, заглушення.

Огневик — див. **Карбункул.**

Огнестрельный (sclopetarius) — огнепальний.

Огнеупорный — вогнетривалий.

Ограниченный (circumscriptus) — обмежений, обмежований, окапшучений, оточений; ∽**ность** — обмеженість.

Одеревенелость — здеревенілість.

Одержимость (в смысле душевного заболевания) — навіженство; ∽**жимый** — навіжений (*Грін*).

Одеяние — одіж, одяг, одіння (*Кур.*).

Однобокий — однобічний; ∽**глазый** — одноокий, однозор (*Грін.*); ∽**образный** — одноманітний; ∽**полый** — однопоголовий; ∽**слойный** — одношарий; ∽**створчатый** — одимарний.

Одонтома — ясеняк, костник ясен.

Одуванчик — кульбаба.

Одурелый — отуманілий (*Кур.*).

Одуряющий — задурливий, отуманючий (*Кур.*).

Одутловатый — набряклий, одутий, опукуватий, брезклий.

Одышка (dyspnoë) — задих.

Оживление — ожив, оживлення.

Оживляющий — віджививчий (*Кур.*).

Ожирелый — опасистий.

Ожирение — опасистість.

Ожог (ambustura) — опар, опечення, опарення, ошпарення, опал; **a. bullosa** — міхунка (*Етн. зб.*); ∽ **от воды** — опар; ∽ **от огня** — опік; ∽ **от пара** — опар.

Оздоровление — уздоровлення.

Озена — сморідний нежит.

Озноб — зимох(а), мороз, зимник, трясця, дрощ (*Оз.*); ∽ **нервный** — дриж; ∽ **потрясающий** — торсання, трясця, з. збурений.

Ознобление пальцев — зашпари.

Озоление — зпопіління.

Окаймленный (marginalis) — оточений.

Окаменение — скам'янілість.

Окисление (oxydatio) — окиснення, окисання (*Т.*, *Кур.*), окисняння (*Врх.*).

Окисленный — окиснений (*Т.*).

Окислять,-ся — окиснювати, квасити,-ся, скваснiти, окисати (*Кур.*).

Окись — окис.

Окно — вікно.

Околеть — пропасти, здохнути, сковизнути (*Дуб.*).

Околовлагалищний (paravaginalis) — припіхв'яний.

Околоплодная жидкость (liquor amnii) — обтік (*Врх.*), плідний плин, брід (*Луц. н.*).

Околососковый кружок (areola mammae) — присмочкове коло.

Околосердечная сумка — див. **Перикардий**.

Околоушная железа (parotis) — приушна залоза, приушнівка.

Околоцветник — прицвітень.

Окончатый (fenestratus) — вікняний.

Окостеневать — костеніти, закостеніти, клякнути, заклякнути, одубіти, задубіти, одубнути.

Окостенелость — закостенілість, костюк (*Тим.*).

Окостенелый — окостуватий (*Грін.*).

Окостенение (ossificatio) — кістнення (*Врх.*), кощення, закостеніння, закостенілість, укістнення; **myositis ossificans** — м'язоукістниця, м'язоукістнення; **∽ния точки** — кістнянки (*Врх.*).

Окоченелый — заклаклий, одублий, закоцюблений.

Окоченение — задубілість, закоцюблення, задублення; **трупное окоченение** — з. трупа, застиг тіла, ціпкість труп'я (*Врх.*).

Окоченеть — заклякнути, задубіти, одубнути, окоцюбіти.

Окраска (цвет) (color) — барва, колір.

Окраска — намаст, закрашення, помалювання.

Окрашивание — забарвнення, цяткування, барвлення (*Кур.*).

Окривелый — позбавлений ока, безокий, блиндоокий.

Окровавить,-ся — скривавити, закривавити,-ся.

Окровавленный — закровлений; **∽ вливание** — скривавлення.

Окропить — покропити, поприскати.

Округлить — викруглити, вишестерити, вицирклювати.

Окружающий — околишній (*Луц. н.*).

Окружность — кружінь, (*геом.*)—обід, околиця, оточення, коло (*М. Ш.*).

Оксалурия — сечещавлення.

Окулист — очник, лікарь очний.

Окуривание — обкурювання.

Олекранон (olecranon) — ліктьовий парісток.

Олово — цина, цинь.

Омертвелый (gangraenosus) — змертвілий; **∽лость** — мертвість, одублість (*Ум.*).

Омертвение — див. **Гангрена.**

Омертветь — відумерти (*Оз.*), змертвіти.

Омозолелость — намуленість, нагнітковання, умулявлення (*Дуб.*).

Омыление — омилення.

Онанизм, онания (masturbatio) — солодійство (*Дуб.*), рукоблудство, псотливість (*П. Бер.*), блуд ручний (*П. Бер.*), онанизм.

Онанист — трусій, солодій, псотливий (*П. Бер.*).

Онеметь — заніміти.

Опадать — стухати (*Ум.*).

Опасность — небезпечність, небезпека.

Операционный — операційний; **∽ое поле** — о. обшар.

Операция (operatio) — операция; **tomia** — розтин, утин; **ectomia** — витин; **tripsia** — кришення; **sectio** — зруб, (*анат.*) — розтин, розтинання; **centesis** — протин.

Опеченение (hepatisatio) — упечінкування.

Опий (opium) — андріяк, опій.

Описание — опис.

Opisthotonus — карковець (*Оз.*).

Оплесневелый — цвілий, запліснявілий.

Оплесневеть — зацвісти, заплісн**я**віти.

Оплодотворение (foecundatio) — запліднення, заплід; ∽**ния органы** — оруддя споловні (*Врх.*).

Оплодотворить,-ся — заплодити, запліднити,-ся.

Оплотнение (induratio) — задублення, одублення.

Опомниться — спам'ятати,-ся (*Ум.*), опам'ятатися.

Опоясанный (zonatus) — оперезаний; ∽**сывание** — опасування.

Оправа — оброба, омета, оправа.

Определение — визначення, настанова (*Ум.*).

Опрелость — прілість, запрівання.

Опрос (anamnesis) — розпит, допит, випит.

Опрятный — охайний.

Оптический (opticus) — зоровий, оптичный.

Опускание (descensus) — опад, зступ (*Врх.*), опуст (*Лік. зб.*).

Опухание (intumescentia) — напух, напухання, пухнявіння (*Лік. зб.*).

Опухнуть — задутися, набряснути, набрякнути.

Опухоль (tumor) — наріст, наростень, ґуля; **granuloma** — зернина; **leiomyoma** — плястом'язак; **lymphadenoma** — злосливий жовняк; **lymphangioma** — пасоковий жиловняк; **lymphoma** — пасоківець, жовняк (*Т.*); **myoma** — м'язак, міома; **myxoma** — слюзняк, див. **Миксома**; **papilloma** — смочковняк; **rhabdomyoma** — м'язак пересмужчатий; **adenocarcinoma** — залозопістряк; **epithelioma** — натка_няк; **myeloma** — мнясак стрижу; **melanoma** — барвиняк; **noma** — водняк.

Опухший — запухлий, опухлий, розпухлий.

Опыт — досвід, дослід, проба, спробунок, (*Т.*), експерімент.

Опьянение — сп'яніння, упій (*Дуб.*).

Орбита (глазная) — очня, коло очне, очоділ (*Лік. зб.*).

Орган — оруддя, орґан, *мн.* орудня (*Врх.*)

Организм — орґанізм, снасть, устрій (*Кур.*).

Органический — орґанічний.

Орех (nux) — горіх; **n. aromatica** — мушкатна галка (*Грін*); **n. vomica** — г. блювний.

Ориентировка — орієнтування.

Ороговение (keratosis) — зроговатіння, зроговілість, зроговлення, зашкарублення; ∽**лый** — зроговатілий.

Ороситель — див. **Ирригатор**.

Орошать, оросить — зросити, зрошати, зрошувати, скропити.

Орошение — опорскування, опорскнення, зрошування.

Осадок — осад, опад (*Ад. н.*), осідок, гуща, фус(з), фуси, здруля (*Оз.*), джумиза.

Осаждать (солями) — висолювати; ∽**ение** — осад, висолювання.

Осаждаться — осідати, падати.

Освеженный — відсвіжений (*Кур.*); ∽**жение** — відсвіження.

Освещение — освітлення (*Кур.*).

Освидетельствовать — оглядати, оглядіти, освідувати.

Осевой — вісьовий, вісний.

Осиплый — сиплий, хриплий.

Оскалить (зубы) — выщерити (зуби).

Осколок — скалка, оскомелок, уламок.

Оскомина — оскома.

Оскопитель — див. **Кастратор**.

Оскопить — див. **Кастрировать**.

Оскопление — див. **Кастрация**.

Ослабление — послаб, попуск, пільга, (по)слабшання, знесилення, змаління (*Кур.*), пораження (*Кур.*); ∽ **ять** — знесилювати, знесилити, одбірати силу.

Ослабевать,- ослабеть — слабти, занепасти, занепадати, підупасти, охля(с)ти, охлянути, зомлівати, зомліти.

Ослепление — осліп.

Ослепнуть — осліп(ну)ти, засліпти, затемніти, стемніти (на очі), збанувати.

Ослизнение — слизнення, ослиз.

Осложнение (complicatio) — ускладнення.

Осматривать — оглядати, розглядати.

Осмоз — просочування, озмоза.

Осмотический — осмотичний.

Осмотр — огляд, оглядання; ∽**а акт** (visum et repertum) — оглядини, див. **Свидетельствование.**

Основание (basis) — основа, підстава (*Лік. зб., т. 1, в. 2*), засада, ґрунт, спід; **b. cranii** — спід черепа (*Хор. п., Луц.*).

Основной — засадничий, підставовий.

Особь (individuum) — особина (*Тим.*), осібняк (*Лік. зб.*).

Оспа (variola) — віспа; **v. losis** — в. легенька, лагідна; **v. cella** — гвіздки, в. повітряна; ∽**ою изрытый** — дзюбатий, віспуватий, таранкуватий; ∽ ∽**ы след от** — таран (*Грін.*).

Оспопрививание (vaccinatio) — прищеплювання віспи, віспоприщеплення.

Оспоприниватель — щепій, віспар, щепільник, щепун.

Остановить (о крови) — затамувати (*Тим.*), тамувати, вгамувати.

Остановка кровотечения — затамування крови (*Тим.*), кровотамування.

Остаток — решта, зайвина (*Тим.*), полишок,-ка (*Т*); ∽ **весомый** — р. вагова; ∽ **отрезанного пальца руки, ноги, а также недоразвитая рука, нога** — кикіть (*Грін.*), куцюруб; ∽ **плотный** — р. ціпка.

Остеоблясты — кісткотворці, остеоблясти.

Остеоиды (osteoides) — накістні.

Остеома — кістняк, костун (*Врх.*).

Остеомаляция—кістком'якниця, остеомаляція, розм'якнення, м'якшання кісток.

Остеомиэлит — шпиковець, шпиковиця, s. запал шпику, остеомієліт.

Остеопластический — остеоплястичний.

Остеопороз — шпаринність кістки, остеопороз.

Остеофиты — накістні, остеофіти.

Остистый (spinosus) — остюватий, остюковий; s. **processus** — остюк, остюватий вирісток.

Остит — гостець (*н.*).

Остолбенение — остовпіння.

Остолбенеть — остовпіти, остовпеніти, отетеріти, правцем стати, ослупіти.

Острие — гостряк (*Грін.*), вістря, шпиль, жало, лезо (*Тим.*).

Острица (oxyuris vermicularis) — гострючок, червій дитячий, липчиця.

Острогнойный отек (oedema malignum) — злосливий набряск.

Острогубцы — обценьки.

Остроконечный (acuminatus)—ш(с)пичастий, шпилястий, кінчастий, кінчатий.

Острота — гострість, гострина.

Остроугольный — гострокутний.

Острый (acutus) — гострий.

Оступиться — зашпотатися (*Етн. зб*).

Ость (spina) — остяк, остюк.

Осумкованный — окапшучений, обмежений, оточений.

Ось (axis) — вісь, *род.* оси.

Осязание — дотик *(Врх.)*, чулість.

Осязательный (tactilis) — дотиковий.

Осязать — дотикати,-ся.

Отбросы — викиди, відпадки *(Кур.)*.

Отвар (decoctum) — вивар, відвар, декохт.

Отведение — див. **Абдукция.**

Отверстие (apertura, ostium, orificium) — отвір, віджулина *(Доб.)*, вістя, вічко; **hiatus** — розтвір, шкалубина.

Ответвление — відгалуження *(Т.)*.

Отвислость — звислість.

Отвислый — звислий.

Отвлекать — відтягати; **∽ающий** (derivans) — відтягуючий.

Отвлечение — відтяг *(Тим.)*.

Отвод (на суде) — вилучення.

Отводящий (abducens) — відхиляючий.

Отвращение — нехіть, огида, відраза *(ВТ.)*, обриджения, обрид *(Врх.)*.

Отдел, отделение — відділ, відділок.

Отделение (secretio) — виділення.

Отделять — відлучати, відокремлювати; **∽лить** — відособнити *(Кур.)*.

Отдохнуть — спочити, відпочити.

Отдушник — душник, продухвина.

Отдых — с(у)починок, відпочинок, віддиха *(Доб.)*.

Отдышаться — віддихатись, відсапатися.

Отек (oedema) — наплив, набряск *(Т.)*, опух *(Луц. н.)*, пухлина водна, обреск *(Т.)*.

Отечный — набряклий.

Отекать — обрескнути, набряскнути, набреніти *(Т.)*.

Отерплость — шемрання *(Врх.)*.

Отживший — віджилий.

Отжимать — видавлювати, витискувати, вичавлювати; **∽ние** — видавлювання, витискування, вичавлювання.

Откармливание — відкормлення, відгодовання.

Откашливание — відкашлювання.

Откашливать — відкашляти,-ся.

Отклонение (versio) — відхил, відклін, *мн.* відклони *(Лік. зб.)*, нахил, див. **Аномалия.**

Откормленный — відживлений, відгодований, годований.

Открытие — винахід *(Дуб.)*, винайдення.

Отложение — одкладок, злоги *(Кур.)*.

Отломок — уламок, уломок, вломок, виломок, цурупалок, зламок, вищерб *(Тим.)*.

Отлучение — одлука, відлука.

Отморожение (congelatio) — відмороження, заморозина.

Отнять — відібрати, відтяти, відлучити; **∽нята речь** — умкнуло мову; **∽ от груди** — відлучити.

Отопление — опалення *(Кур.)*, опал *(М. Ш.)*.

Отпадающая оболочка (membrana decidua) — обрудок, дочасня *(Врх.)*.

Отправление (functio) — одправа, відбуток, функція.

Отпустить (detur) — видати *(М. Ш. Ум.)*.

Отрава (venenum) — отрута, трута, трутизна, отруя, трійка, див. **Яд**.

Отравитель — отрутник; **∽ница** — отруйниця.

Отравить — отрутити, отруїти, труїти.

Отравление (intoxicatio) — отруїння, затруїння, отруя, затруя, затрій, отроєння *(Луц. н.)*.

Отравленный — отруєний, отроєний (*Хор. п.*).

Отравляться — отруюватися, отруїтися, труїтися.

Отражаться — відбиватися.

Отражение — відбивання, відрух, одсіч, рефлекс; ∽ **лучей света** — відсвіт.

Отрезать, отнять — утяти, відрізати, одбатувати.

Отрезок, обрезок — витинок, відтинок, окрайка, укравок, урізок, скиба, скибка, (*м'яса*) — кришеник, (*дерева*) — надібок, (*тканини, паперу*) — клапоть, клаптик, зрізок.

Отрезывание — утинання, стинання, відтинання.

Отросток (processus) — парісток, виросток (*Луц. н.*), випусток, випустка (*Врх.*), пагінець, накоренок (*Грін.*).

Отрубевидный — висівкуватий.

Отрубливание — відтин, утинання.

Отрыгнуть — одригнути, відригати.

Отрыжка — відгик, натха, щиковка (*Гуц.*).

Отсекать — відтинати, утинати, утяти, стяти.

Отсечение (amputatio) — відтин, відтинання, утинання, утинок.

Отслоение (exfoliatio, desquamatio) — відлущування, відлука.

Отслаивать— відлущувати, відлущити.

Отстой (sedimentum) — осад, одстоянка, гуща, фуз, фус, фуси; ∽**аивание** — устоювання.

Отсутствие (defectus) — відсутність, брак, небуть.

Отсыреть — завогчитися (*Кур.*); ∽ **релая мука** — завогчена мука.

Отток — відплив, див. **Сток**.

Отторжение — див. **Отслоение**.

Отупение — отупіння.

Отхаркивание (expectoratio) — відхрякування, відхаркування.

Отхаркивать—отхрякувати, відхаркувати, хрякати, (*чем-нибудь*)—мокротіти; ∽**кровью** — мокротіти кров'ю.

Отхождение — відхід, відокремлення.

Отхожее место — виходок (*Гал.*), викідня, нужник, забічня (*Гал.*).

Отчаяние — розпука (*Т.*).

Отчет — звіт, справоздання (*М. Ш.*); ∽**ность** — звітність (*М. Ш.*).

Отягчение — обтяження.

Охлаждение — остудження, охоложення, охолода, остуда, перестудження.

Охриплый — охриплий, хриплий.

Охрипнуть — охрипнути.

Оцарапать — подряпати, задернути, вдряпнути.

Оцепенение (rigor) — одублість, здервенілість.

Оцепенеть — одубіти, задубіти, заціпити.

Очаг (focus)—огнисько, огнище, фокус.

Очаговый — огнисковий.

Очерк — нарис.

Очищение — очищення.

Очки — окуляри.

Ощелачивание — ощавлення.

Ощупать — вимацати, вичути, помацати, полапати.

Ощупывание (palpatio) — мацання, обмацування, вичуття, лапання.

Ощутительный — чутний, чутливий.

Ощущение — чуття, вчуття, почув, відчуття, почутення (*Луц. н.*).

Падаль — падло, падлина, стерво.

Падеж (скота) — опада, падь, помір бидла, помірок.

Падение — спад, упад.

Падучая болезнь (epilepsia) — чорна неміч, чорна хороба, бирса (*Грін.*), падавиця, падавка (*Т.*), падачка, неволя, придибка (*Т.*).

Пазуха (sinus) — затока (*Врх.*), улоговина, (в)луковина, жолоб, заглуб (*Лік. зб.*), закуток, надро (*Грін.*).

Пазушный (sinosus)—затоковий, улоговинний, влуковинний, кутцевий.

Пакля — клочча.

Палатка (tentorium) — намет, матро, ятка, яточка, шатерко.

Палец (digitus) — палець, палюшок; ∽ **большой** — палюх; ∽ **указательный** — вказівець; ∽ **средний** — середній; ∽ **безымянный** — п. підмізинний; ∽ **мизинец** — мізинок, мізільник; ∽ **от перчатки** — напалок; ∽**льцевая мякоть** — пучка, *мн.* пучки.

Паллиатив — півсередник (*Гал.*), паліатив.

Палочка (bacillus) — тоїжка, патичка.

Пальпаторный — мацальний, вичувальний, мацний.

Пальпация -- мацання, обмацування, дотикання.

Пальпитация (сердца) — заколот (серця), колотіння.

Пальцеобразный—пальцюватий, пальчастий.

Память — пам'ять, тямка, тяма.

Panaritium — волосень, занігтниця, загніт (*Т.*).

Пандемия — вселюдна пошесть.

Панкреас — черевослинка, коса (*Луц.*).

Панкреатин — черевослина, панкреатин.

Панкреатит — черевослинниця.

Панкреатический — черевослинний, косовий.

Папула — гудз.

Папиллома — бородавчак (*Лік. зб.*).

Папулезный — гудзьовий.

Пара (para) -- коло, при; **p-metritis** — приураз(н)иця; **p-proctitis** — прикутниця; **p-nephritis** --принирчиця, т. і д.

Параболический — параболічний.

Паразит — галапас (*Оз.*), чужоїд.

Паразитарный — галапасний, чужоїдний.

Паралитик — паралі́жник.

Паралитический — паралі́жний.

Паралич (paralysis) — параліж; **p. agitans** — п. тремтячий, тремкий.

Parametrium — приураззя, приматиця.

Паранефрит — принирчиця.

Параноя — збожеволення, безум, параноя.

Параплегия — півпараліж.

Парастернальная линия — пригрудинна смуга.

Парафимоз (paraphymosis) — припрутниця.

Парафин — віск земляний.

Парацентез — притин, парацентез.

Парез — слута (*Дуб.*), півпараліж, парез; ∽**тический** — слутяний.

Париэтальный (parietalis) — пристінний; **p. lamina peritonei** — при-

стінне очерев'я; **p. pleura** — пристінна олегня.

Парный (gemellus) — паристый.

Пароварий — прияйник.

Пароксизм (paroxysmus) — напад, перепад, перепадок, перехід.

Paronychia — занігтиця.

Паротит — приушниця; **перипаротит** — опривушниця.

Парши (favus) — пархи, шолуді.

Паршивость — пархатість, шолудивість.

Пар (vapor), — пара, (*при дыхании*) — визів, сопух.

Парэнхима — мезга, паренхіма.

Парэнхиматозный — мезговий, паренхіматичний; **∽ое кровотечение** — пажильна кровотіч.

Паслен (solanum dulcamarum) — паслін, глистник, вовчі ягоди, надтинник.

Пассивный — терпний, нечинный, пасивний.

Паста — мастиво, паста.

Пастеризация — пастерування.

Пастозний — тістоватий.

Пасть (fauces) — паща, пелька, ґавра (*Грін.*).

Пателлярный — надколінковий.

Патогенный — хоробoтворчий, хоробняковий, недугосправчий (*Лік. зб.*).

Патока — маляса, меляса, патока.

Патологический — хоробний, патольоґичний.

Пауза — зупинка, перестанок, перерва, перепочивок (*Врх.*).

Паукообразный — павучастий.

Паук — павук.

Паутина — павутиння, павутина, павоть.

Паутинный (arachnoideus) — павутинний.

Паховой (inguinalis) — пахвинний, здухвинний; **∽ область** — здухвина.

Пахтанье — сколотина (*Дуб.*).

Паяние — лютування; **∽льная трубка** — клюхта (*Грін.*).

Пеленать — сповивати, повивати, повити, сповити.

Пеленка — пелюшка, сповиток, сповиття, повиточок; **∽ под голову** — приголовач, приголовок, приголовочок; **∽ на руки** — підручник.

Пемфигус (pemphygus) — пухірниця.

Пена — піна; **∽ою покрыться** — запінитися.

Пенистый (spumosus) — пінявий (*С. Жел.*), шумлівий.

Пениться — шумувати.

Пень — корч, прикорень, пень.

Пепловидный — попілястий.

Пепсин — травляник (*Врх.*), травлянка (*Кур.*), пепсина.

Пептонизация — утравлення, упептонення.

Первенец — первак, первачок, первісток,-ка, первітка.

Первичный — первісний.

Первобытный — первостайний, початковий, первісний.

Первоначальный — первопочинний (*Врх.*), початковий.

Перворoдный — перворідень.

Перворoдящая (primipara) — породільниця у-первах, первістка (*Лік. зб.*).

Перебродить — перешумувати, переграти.

Переваривать — перетравити, перестравити, переварити.

Перевязать, переменить повязку — переповити, перезавити.

Перевязка (действие) — оперізка (*Т.*), обв'язка (*Т.*).

Перевязка — див. **Повязка**.

Перевязочный — завивний.

Перевязь — перевісся (*Ум.*), перев'язь (*Ум.*).

Перегиб (versio) — залом, перегинання, відклін.

Перегонка (destillatio) — перепуст.

Перегонный куб — лембик.

Перегонять — гнати, перепускати, перегнати.

Перегородка (saeptum) — перетинка, перетика, пересічка.

Перегрузка — перевалка (*Ум.*).

Перегревание (hyperthermia) — перетепління; **∾тый** — перепарений, перегрітий.

Передача — передавання.

Передвижение — пересування, рух.

Передвижной — рухомий, пересувний (*Тим.*).

Передний (anterior) — чільний (*М. Ш.*), передній (*Ум.*).

Передрогнуть — перемерзти(ся).

Пережевывать — пережовувати, пережувати, пережмакати.

Переживание — пережиток.

Перезнобить — перетрусити, переморозити.

Перекармливание — обгодування.

Перекаливать — перегартовувати, перегартувати.

Перекисленный (hyperoxydatus) — перекиснений.

Перекись — перекис.

Перекладина, перемычка (trabecula) — перечка, ділина, тама.

Перекличка — перекликання, перезва (*Ум.*).

Переключатель — перемикач.

Перекормить — обгодувати.

Перекрестный — перехрестний, наохрестний (*Т.*), середохрестний, роздоріжний.

Перекрест (chyasma) — середохрестя, перехрестя (*Тим.*).

Переливание — переточування.

Перелой — див. **Триппер.**

Перелом (fractura) — злом, злам, зламання, полом, лупання (*Гуц.*); **f. completa** — з. цілковитий; **f. complicata** — з. ускладнений: **f. occlusa** — з. замкнений, зачинений.

Перемежающийся — перемежний.

Перемычка (lacertus) — перечка.

Переменчивый — змінний, несталий, перепадистий.

Перемещение — пересунення, перестава.

Переносить (болезнь) — переносити, перебувати (*Кур.*).

Переносица (glabella) — перенісся (*Ум.*).

Переосвидетельствование — переосвідчення, переосвідчування.

Переосвидетельствовать — переглядіти, переосвідувати, переосвідчити.

Перепиливать — перепилювати, перепиляти.

Перепой — перепій.

Переполнение — переповнення, переповня.

Перепонка (membrana) — перетинка, плівка, перетно (*Т.*), наболонь, шкурка; **membrana aponevrotica** — перетинка розтяжна; **m. obturatoria** — п. зарістка (*Врх.*), п. замикаюча, п. напнута; **m. olfactoria** — п. пахова, нюхачка; **m. serosa** — п. сировчана, сировчанка.

Перепончатый — перетинковий, болончатий.

Перепрививание (revaccinatio) — перещеплення, перещеплювання; **∾вать,- вить** — перещеплювати, перещепити.

Перепрелость — перепітнення.

Перепуг — переляк, переполох, перестрах.

Перерождать,-ся — перетворяти,-ся, відроджати,-ся, перердити,-ся; ∽ **казеозно** — сироватіти.

Перерождение (degeneratio) — перетворення, перерождення, перерід; ∽ **казеозное** — сироватіння.

Перерезывать — перетинати, перерізувати, перетяти.

Пересадка (transplantatio) — перещеплювання, пересаджування.

Пересыщение — пересичення, пересктнення.

Пересечение — пересіч, перетинання, перетин, перехрест.

Переутомление — перепад, перетяж.

Перехворать — переслабувати, виболіти, переболіти.

Перец (piper)—перець, паприка (*Грін.*), перцюга (*Врх.*); ∽ **турецкий** — п. турецький.

Перецеживить — перецідити, переціджувати, переточувати, переточити.

Перешеек (isthmus) — шийка.

Peri — о, об; ∽**adenitis** — ожовниця; ∽**arthrytis** — осуглобиця; ∽**metritis** — обуразниця, s. запал оматиці; ∽**nephritis** — онирчиця; ∽ **procitis** — окутниця; ∽**sigmoiditis** — осіґмовниця, осіґмиця.

Перикардиальний — осердяний.

Перикардий (pericardium) — осердя.

Периметрический — обуразовий, оматичний.

Перемизий (perymysium) — ом'язіння.

Перистальтика — переванькування, клубетування (*Грін.*), клубакування (*Врх.*), перістальтика.

Перистальтический — переванькуватий, клубетуватий, перістальтичний.

Периферический — обводовий, періферійний.

Периферия — обвід.

Период — доба.

Периодический — періодичний, наворотний (*Т.*).

Периостальный — окісний.

Периост — окістя.

Peritoneo vesicae urinariae — осечів'я.

Periuretritis — осечівниця.

Перкуссия — обстук (*Луц.*), обстукування, перкусія.

Перкуторный — обстуковий (*Луц.*), перкусійний.

Перпендикулярно — сторч, стрімко. простопадно, насторч, простовісно.

Перпендикуляр — сторчак, простопад.

Перспирация — продих. продихання, перезів (*Врх.*).

Перстневидный (cricoideus) — перснььовий, каблучковий.

Перфоратор — пробійник, протикач, перфоратор.

Перхоть — лупа, (*у дітей*) — тім'яниця.

Перчатка — рукавичка, пальцатка.

Першить — дерти в горлі.

Pes calcaneus — клиша ступакова; ∽ **equino varus** — ступня коняча; ∽ **valgus** — клиша знадвірня, надвірня клишавість; ∽ **varus** — клиша серединна, серединна клишавість.

Песок — пісок, жорства.

Песочный — пісковий, пісоч(ш)ний.

Пестик — товкачик, тижбір (*Ад. н.*).

Пестрит в глазах — рябіє в очах.

Пестрый (versicolor) — строкатий, сорокатый, перистый, рябий.

Песчаный — піскуватий.

Песчаник — пісковець.

Петехии (petechia) — кров'янки крапчаті.

Петлесжиматель — петльостискач.

Петля (ansa) — петля (*Лік. зб.*), петелька, зашморг.

Петрификация — з(у)кам'яніння.

Петролеум — гас, нафта.

Печеночний (hepaticus) — печінковий.

Печень (hepar) — печінка, печінь; **capsula hepatis** — опечінків'я, s. капшук печінки; **hepatitis** — печінниця; **h. parenchimatosa** — гострий печінкозаник.

Печь — піч, пічка; ∽ **голландская** — груба, грубка; ∽ **кухонная** — вариста піч.

Пещера — див. **Каверна.**

Пещеристый — див. **Кавернозный.**

Пигментация — барвування (*Дуб.*), забарвлення, піґментація.

Пигментный метаморфоз — барвинний перетвір, убарвинення.

Пигмент — фарбник, барвино, піґмент.

Пила — пилка, пила; ∽ **дугообразная** — п. лукова; ∽ **круговая** — вертилець (*Тим.*); ∽ **проволочная** — п. дротова; ∽ **ножевая** — ножівка (*Ад.*).

Пилообразный (serratus) — пилкуватий, трачкуватий (*Гал.*).

Пилорический (pyloricus) — брамниковий.

Пилюля — горошинка, піґулка (*Лік. зб.*), горошок (*Ад. н.*).

Пинцет — джермало (*Ґрін.*); ∽ **торсионный** — щимка (*Поп.*), клещатко (*Дуб.*).

Пипетка — смокталочка, піпетка.

Пирамида (pyramis) — остриця (*Врх.*), піраміда.

Пирамидальный — остричковий, пірамідовий.

Питание — харчування, (від)живлен- (*Гал.*), годування, заживок, поживання (*Ум.*), віджива, відживлювання, пожива.

Питательность — ситність, наїдок, тревність, поживність, ситок.

Питательный — харчовний, відживний, поживний, заживний (*Дуб.*), тревний, стравний, живний.

Питейный — напитний, напійний, трунковий.

Pitiryasis versicolor — висівкова пліснявка, в. лишай, s. висівковатець; ∽ **capitis** — порплистість (*Врх.*).

Питье — питво.

Питьевой — питний, пійний.

Пиурия (pyuria) — гноєсеч, гноєсечча.

Пища — харч, страва, корм (*Оз.*), покорм, засилок.

Пищеварение — травління (*ВТ.*).

Пищеварительный — травний, стравний, харчоварний, покормовий.

Пищевод (oesophagus) — стравохід, їжник, кормовий провід (*ВТ.*); **o-gitis** — їжниця, s. стравохідниця; **o-goscopia** — стравохідопрозір.

Пищевой — харчовий, стравний; ∽ **ые вещества** — кормини (*Врх.*), стравні творива.

Пиогенный (pyogenus) — ропнистий, гноєтворний, гнійняковий; **p. membrana** — огноєвня.

Пиэлонефрит — мисконирчиця.

Пиэмия (piaemia) — гноєкрів'я, гноєвиця, сукервичниця (*Лік. зб.*).

Пиявка — піявка, п'явка.

Плавательный — плавчий, плавний.

Плавкость — топкість, розтопистість.

Плавление — топлення.

Плаун (lycopodium) — лепець, лікоподій.

Плазма (plasma) сировать; ∽ **крови** — пасочина (*Врх.*).

Пластика — штукування, плястика; ∾ **ку производить** — штукувати (*Ум.*).

Пластинка (lamina) — платівка (*Ад. н.*), мостинка (*Ум.*), пластка, мостовиночка (*Грін.*); **l. cribrosa** — ситівка (*Врх.*), п. дірчаста, п. ситова.

Пластический — плястичний.

Пластовой — шаровий, скибчатий, скипчатий, верствовий.

Пласт (stratum) — шар, скиба, плат.

Пластырь (emplastrum) — плястир, наліпка (*Т.*), кряга.

Platysma myoides — пластинь шийний (*Врх.*).

Плацента — див. **Послед.**

Плашмя — лежма, плазом, лежмом, лігма, плашма (*Ум.*).

Плева — плівка (*Лік. зб.*), оболонка, кожушок; ∾ **девственная** — див. **Гимен.**

Плевательница — плювачка.

Плевок — плювина,-ни (*Гал.*).

Плевра — олегня, олегочна, оплущня; **p. diaphragmatica** — о. перепнева; **p. mediastenalis** — о. межистіння; **p. parietalis, s. costalis** — о. пореброва; **p. vesceralis** — о. легенів, олегення.

Плевральный (pleuralis) — олегневий олегенний, олегочний.

Плеврит — олегниця, олегенниця.

Пленка — плівка, кожушок.

Пленчатий — плівковий.

Плесень (mucor) — цвіль, пліснява; **заплесневелий** — цвілий; ∾**неветь** — цвісти, зацвітати, цвіллю братись, обростати; ∾ **на языке** (молочница, soor) — пліснявка.

Плеск (succusio) плескіт, хлюпання.

Плессиметр — платівка (*Ад. н., Км.*), обстуковка.

Плечевой (brachialis) — раменний.

Плечо (humer) — рамено, рам'я (*Врх.*), рамо, *зм.* раменце; **надплечье** — плечі, надрам'я, ґірчі (*Гуц., Грін.*).

Плешивость — голомшивість, лисість, плішивість.

Плешь — голомозина, пліш; ∾**шивый** — голомозий, голомозько, плішивий.

Плодник — плідник.

Плодовитость — плодючість, родючість, плідність.

Плодовитый — плідний.

Плодогонный — поронний.

Плодоизгнание — порон.

Плодоносный — плодючий, зарідливий.

Плод (foetus) — плід (*Лік. зб.*), виплід.

Плоды (растительные) — овочі.

Пломба — шпаклина, пьломба.

Пломбирование — шпаклювання (*н.*), шпакльовка; ∾**ать** — шпаклювати (*н.*).

Плоский (planus) — плаский, пластий, пласкатий, пле(и)скатий, плискуватий; ∾**ая стопа** — пласконога (*Т.*), пласката ступня.

Плоскостопный — пласкостопий.

Плоскость — площа, площина (*С. Л.*), площовина, плащина.

Плотно — щільно, тісно, міцно, тривало.

Плотность — дебелість, густість, міцність, тривалість.

Плотный — дебелий, спійний, густий.

Плотоядний — м'ясожерлий.

Плоть (corpus) — тіло; ∾ **крайняя** (praeputium) — припрутня, пропонець (*Врх.*).

Плюсна (metatarsus) — плесно, плесня, плісна, середстіп'я (*Т.*).

Плюсневый — плесенний, плеснявий (*Луц.*); ∾**ая кость** — плесняк.

Пляцента — див. **Послед.**

Пляцентарный — ложиськовий.

Пневматический — пневматичний.

Пневмония (pneumonia) — легенниця.

Пневмоторакс (pneumothorax) — повітрогруддя; **haematothorax** — кровогруддя; **hydrothorax** — водогруддя; **pyothorax** — гнійогруддя.

Побагроветь — почервоніти, зчервоніти.

Побледневший — поблідлий, зблідлий, побілілий, сполотнілий.

Побрызгать — покропити, похлюпати, пациркати, побризкати.

Побудитель — побудник.

Побудительный — спонукаючий, побудливий, побудний, заохочуючий.

Побуждать — спонукати, побуджати.

Побуждение — спонукання, спонука, побуд, гін (*Бур.*).

Побег (stipes) — паросток, пагінець, пагін, паріст.

Побелка — побіл, білування (*Ум.*).

Повальный — пошестний, поголовний, загальний.

Поведение — поводження, поведінка.

Поверхностный (superficialis)—зверхній, поверховий.

Поверхность — поверхня, поверховність, обшир, побіжність, верхня.

Повивальный — поліжничий (*С. Ж.*), повивочний; **∽ая бабка** — повитуха, бабка.

Повивание — повивання, сповиття; **∽вать,-ить** — повивати, сповивати,-вити, пеленати.

Поворот (versio) — зворот.

Повредить, повреждать — ушкодити, ушкоджати, надвередити (*Ум.*), надвережати (*Ум*).

Повреждение — поруха, порух, уверед, ушкодження, шкода; **∽дить здоровью** — зашкодити, завадити.

Поврежденный — увереджений, ушкоджений, підвереджений.

Повышение — підвищення, (по)вищання (*Луц.*); **∽шать,-сить** — підвищувати, підвисити, підносити; **∽шаться** — (по)вищати; **∽шенный** — піднесений.

Поветрие — повітря, пошесть, зараза.

Повешенный — вішальник.

Повязка (fascia) — обв'язка (*Т.*), сповиття (*Лік. зб.*), обвинка (*Т.*), завій, обгортка, оперізка (*Т.*), перезавинення, переповиття.

Поглощение (resorptio) — втягування, всочування, глитання, резорпція.

Погода хорошая — времення (*Грін.*).

Пограничный (limitans) — порубежний, межний.

Погребать — ховати.

Погребение — похорон.

Погрешность — помилка, хиба, огріх, прогріх.

Подавленность — пригноблення, пригнічення, приглушення, притлумлення (*Лік. зб.*).

Податливость схильність, піддатність, уступливість; **∽вый** — схильний, піддатливий.

Подбородок (mentum) — підборіддя.

Подбор (selectio) — добір, підбирання.

Подбрюшинный — підчеревний.

Подвал — льох, темник, пивниця.

Подвальный — льоховий, пивничний.

Подвертывание — підгортання.

Подвздошный (iliacus) — здуховинний (*Тим.*), клубовий; **∽ая область** — здухвина, здуховина.

Подвижность — порушність, спорушність, рухливість, рухавість, рухомість.

Подвижный — рухливий, ворухливий, рухомий, порушний.

Подвывих (subluxatio) — підзвих.

Подвешивать — підвішувати, чепляти, почепити, причепити (*Ум.*).

Подглазный — підочний.

Поддиафрагмальный (subdiaphragmaticus) — підперепневий.

Под'ем стопы — підбиття (*Ум.*).

Подергивание — сіпання.

Поджать,-имать — піді(о)бгати, підгорнути, підгортати.

Поджелудочная железа — див. **Панкреас.**

Подкидыш — підкидьок, підкидько, найда (*Дуб.*), знайдух (*Гал.*).

Подкислить — покислити, поквасити.

Подкислять — заквашувати.

Подключичный (subclavius) — піддужковий, підперепеловий.

Подковообразный — підковуватий, на взір підкови.

Подкожный (subcutaneus) — зашкурний, підшкірний.

Подколенный (popliteus) — підколінний, підстегенний; **∽ямка** — підколінок.

Подкон'юнктивальный — підсполучковий, підспійний, підсполучнівковий, підспі.никовий.

Подкормить — віджививти, підживити, підживляти.

Подкрыльцовый (axillaris) — пах(в)овий, підпахівний; **∽ ямка** (axilla) — пах(в)а, підпашка, підпахів'я.

Подлежащий — підлеглий, дотичний; **∽ая ткань** — підткання (*Луц.*), підлегла тканина (*Лік. зб.*).

Подлинник — первопис, первотвір (*М. Ш.*).

Подлопаточный (subscapularis) — підлопатковий,

Поднадкостничный — підокістний.

Подозрение — призра, підозра.

Подошва — підошва; **∽енный** (plantaris) — підошов(н)ий, підошвовий.

Подпочва — підґрунтя, цілик, щирець; **∽венный** — підґрунтовий, зашкурний, підшкурний.

Подражание — переймання.

Подразделение — підподіл, поділ.

Подреберный (subcostalis) — підребровий.

Подреберье (hypochondrium) — підребрів'я.

Подрезка — підрізування, підтинання, надріз.

Подслизистый (submucosus) — заслюзный, заслизньовий, підслюзний, позаслизньовий; **∽ая ткань** — підслюзів'я.

Подслеповатый — недобачливий, сліпавий.

Подсолнечный — підсояшний; **∽ая сторона** — підсоння; **∽ой стороне на** — навсонні.

Подставка — підпор, підмостка, підстава, підгін (*Ад. н.*).

Подстилка — підклад.

Подчелюстной (submaxilaris) — підщелеповий, підвилишний (*Луц*).

Подчеревной (hypogastricus) — здуховинний, підчеревний.

Подчиняемость — підлеглість (*Ум.*, *Грін.*).

Подштанники — спідні, штанці, гачі (*Кур.*), галанки (*Грін.*).

Под'язычный (hypoglossus, syblingualis) — під'язиковий; **∽ая кость** — язулька, під'язикова кість.

Позвонок (vertebrum)—хребець (*Луц.*), ководка (*Грін.*), в'язок, в'язова кістка; **epistropheus** — зворотник; **∽грудной** — огрудник, огрудний в'язок

Позвоночник (columna vertebralis) — хребник, хребетник (*Гуц.*), хребетина, похребтина, черен хребовий, карковий, в'язовий.

Позвоночный (vertebralis) — хребовий; ∽**ые животные** (vertebralia) — хребовці.

Поздороветь — виладніти, подужчати.

Познабливание — поморозювання.

Позыв — хіть, охота, потяг до чого.

Поить — поїти, напувати.

Показание (indicatio) — вказівка (*Лік. зб.*), виказ, виказка.

Показатель — показник, указник, показчик.

Покалывать — колоти, штрикати, шпигати.

Покато — спадисто, відлого, згористо, похило.

Покатость — спадистість, відложність, згористість, похилість.

Покашливать — кахикати.

Покой — спокій, супокій, покій, упокій.

Покойник — небіжчик, (у)покійник.

Поколение — рід, коліно, поріддя, насліддя.

Покрасить — покрасити, помалювати, пофарбувати.

Покраснение — зачервенення (*Оз.*), зачервоніння; ∽**лый** — зачервонілий.

Покров — покрівець, заслона, поволока (*Лік. зб.*), накривка (*Коб.*), покриття (*Коб.*), завивало (*Коб.*).

Покромсать — покремсати, покришити, подробити.

Покрывало — укривало, накрив.

Покрывать,-ся — крити, покриватися.

Покрытие — покриття.

Пол (sexus) — *поголі*(о)в'я, стать, рід, пол.

Ползучий (serpens) — виткий, тичкий, плазовитий.

Полидактилия (polydactilia) — багатопалість, надмірпалість.

Полиневрит (polyneuritis) — нервиця загальна.

Полинуклеарный (polynuclearis) — багатоядерцьовий.

Полип (polypus) — полип; ∽ **слизистый** — наслизень; ∽ **фиброзный** — волокнинець, полип волокняний.

Полиурия (polyuria) — сечеточіння, сечеточча, збільшення сечетоку.

Поллюция — уплав насіння (*Кур.*).

Полнокровие (plethora) — кровистість; ∽**вный** — кровистий.

Полнолицый — повновидий.

Полнолуние — повня, уповня.

Полнота — повність, ситість, повнява, обширість, розлеглість.

Полный — ситий, гладкий.

Половина — пів, половина, половинка (*Ум.*).

Половой (sexualis) — поголівний (*Куліш*); ∽ **акт** — злягання, сполозання.

Половые органы (genitalia) — природження.

Пологий — спадистий, похилий.

Положение (positio, situs) — стан, постава, спокладання, уложення; **situs inversus viscerum** — протилежна постава оруддів.

Полоса (stria, linea) — смуга, смужка, пасмуга, пасмужка, стяжка, пруг(а), пружок, пілка (*Гал.*).

Полосатый (striatus) — смугча(с)тий, стрічатий, посмугований, мережаний, пружастий.

Полоскание (gargarisma) — полокання (*Оз.*, *Ад. н.*).

Полостной — яминний, порожнявий.

Полость (cavum) — порожнина, дутина, ямина, яма, нутрина (*Луц.*), середовина, порожня, дуплина.

Полоумие — шал (*Коб.*), шаленство, несамовитість.

Полоумный — шалений (*Коб.*), несамовитий (*Коб.*), півголовок (*Гал.*).

Полуванна — півкупеля.

Полувывих — півзвих.

Полуживой — ледве живий.

Полужидкий — півплинний (*Кур.*), напіврідкий.

Полуканал (semicanalis) — півпровід, полувід.

Полукружный (semicircularis) — півокруглий, півобіжний.

Полулунный (semilunaris) — перекружний (*Грін.*), півмісяшний.

Полупаралич — див. **Парез.**

Полуперепончатый (semimembranosus) — півперетинковий.

Полупрозрачный — напівпрозорий, півсклистий.

Полусонный — півсонний.

Полусустав (hemiarthrosis) — півсуглоб'я, півстяв'я.

Полусухожильный (semitendinosus) — півтужнєвий, півсухожилковий.

Полутень — сутінь.

Полушарие — півкуля (*Зб. пр.*).

Полый (cavus) — порожній, дуплавий, порожнявий.

Пользовать — лікувати, курувати.

Полюс — бігун.

Полярность — полярність.

Полярный — бігуновий.

Помертвелый — замерлий, омертвілий.

Помертветь — замерти, омертвіти.

Помет — гній, послід.

Помои — виполоски, помиї.

Помрачение — мана, (за)морока, омрак (*Грін.*), напуст.

Помутнение (opacitas) — замутнілість, скаламучення.

Помесь — сумішка, мішанина.

Помешанный — божевільний.

Помешательство — божевілля, божевільність, навіженство.

Помешаться — збожеволіти, знавісніти, зсунутися з глузду, стерятись, здуріти.

Понижение — пониз, спад, обниження, пониження, зниження, понижчання; **~жать** — знижати, знизити, опускати, обнижати; **~жаться** — (по)нижчати, спадати; **~женный** — обнижений.

Понос (diarrhoea) — бігунка, побігуха, блавка, блашка, утроба (*Грін.*); **~ кровавый** — різачка, червінка, кривавиця, тискавиця (*Грін.*).

Понуждение — примус, принука, силування.

Понятие — стямок (*С. З.*), тяма, тямка (*С. Л. Ш.*), розуміння, думка.

Поперек — уполперек, навперек, навпоперек.

Поперечник — прогін, промір, діаметер; **~ке в** — ушир, завширшки.

Поперечно-полосатый — пересмужистий, пересмугострічатий.

Поперечный (transversalis) — навперечний, перечковий, перековий; **~ая полоса** — пересмуга.

Поперхнуться — попирхнутися.

Попечение — пеклування, догляд, дбання, старунок, турбота.

Поправка — налагоження, поправка.

Попутный — подорожній, принагідний.

Пора (stoma) — шпара, проник, продушинка, порожнина, перезівник (*Врх.*).

Поражение — поразка (*Грін.*).

Пораженный — вражений, уражений

Поранение — (п)оранення.

Поранить — поранити, поразити, уразити (*С. Л. Ш.*).

Пористость — шпарність.

Пористый — шпаристий.

Поровну (ana) — нарівно, порівну, рівно.

Порода (genus) — порода, рід, стан, походження, плід; ∽**истый** — породистий, расистий, доброго плоду,-стану.

Порождать — порожати, породити, сплодити, творити, у(в)чиняти, чинити, утворити.

Порозность — див. **Пористость**.

Порочный (vitiosus) — вадливий, вадкий, хибний.

Порок (vitium) — вада, хиба, ґандж(ч), ґанджа (*Грін.*).

Порция — даток, пайка, порция, (*пищи*) — поїдка.

Порча — псування, нівечення, шкода, зіпсуття.

Поршень — цвик, шпиндель (*Тим.*).

Порез — поріз.

Послойно — плат за платом (*Луц.*), пошарно; ∽**ый** — пошарний, поверстовий.

Последующий — наступний.

Последовательность — послідовність.

Последовательный — послідовний.

Послед (placenta) — ложисько, позаддя, послід, чистило (*Д. М.*), містище (*Врх.*), зчисток; ∽**а отделение** — чиплення л.

Послеоперационный — пооперацiйний.

Послеродовый — породовий, післяродивний (*Луц. н.*), поліжничий, попологовий.

Посмертный — післясмертний, посмертний.

Постель — постіль, постеля, ліжко.

Постепенность — ступневість, повільність.

Постепенный — ступневий, поступневий.

Постигать — нападати, (*про хоробу*) — вхопити.

Постоянный — сталий, постійний.

Постоянство — постійність, сталість, тривалість.

Прострел — див. **Lumbago**.

Постукивание (percussio) — обстук.

Постукивать — обстукувати.

Поступь — хода, ступання.

Поседение (canities) — посивіння.

Поташный — поташевий, смальчужний.

Потеря — втрата, убуток, згуба, шкода, протрата (*Кур.*).

Потерять — втратити, стратити; ∽ **зрение** — стемніти на очі, видивити очі; ∽ **слух** — занечуяти (*Тим.*).

Потливость — пітнявість.

Потливый — пітнявий.

Потовой (sudatorius) — потовий; ∽**ая железа** — пітнівка.

Потоотделение — потовиділь.

Потребление — уживання, ужиток, споживок, поживок, витрата.

Потребляемый — уживальний, витратний.

Потребность — потреба.

Потрескавшийся — репаний.

Потрескаться — полускатись, порепатися, посідатися (*Гал.*).

Потроха — тельбухи, потрух.

Потрясать — трясти, трусити, торсати.

Потрясение — збурення, розрух, порух, струс.

Потуги — перейми.

Пот — піт.

Потельня — прійня, пітнярня.

Потение — потіння, пітнення, пітнявість, парування (*Кур.*), пітніння.

Потеть — пітніти, упрівати.

Потеющий — пріючий, прійний.

Потягивание — потягання, потяги.

Похварывать — хорувати, слабувати, нездужати.

Похлебка — юшка, горохв'янка, сьорба, щерба.

Походка — хода, хід, хідня, похід; **∾кою утиною с** — качконогий (*Грін.*).

Похотливость (libido) — пожадливість, ласнота, хтивість (*П. Бер.*); **∾вый** — хтивий.

Похотник — див. **Клитор.**

Похудание — схуднення.

Похудеть — схуднути, охуднути, з тіла спасти.

Поцарапать — подряпати.

Почва — ґрунт.

Почернение — почорніння.

Почесуха (prurigo) — свербець.

Почесывание — почуховання, чухання.

Почечный — нирковий, нирчаний.

Почка (растительная) — брунька, пуп'янок, бульбашка, бростина, брость.

Почка (ren) — ни(і)рка.

Почкование — почкування.

Почковидный — ниркуватий.

Почувствовать — почути, відчути.

Поедание — поїдання, з'їдання, споживання.

Появление — з'явлення, з'ява, поява, проява.

Появляться — з'являтися, витикатися, (*зразу*) — вилинати, (*багато*) — висипати.

Пояс (zona) — черес, перезок, пояс.

Поясница — крижі, поперек, глузди, крижевки (*Етн. зб.*).

Поясничный (lumbalis) — крижовий, поперековий.

Поясной — поясний, до паса, до пояса, дільничий (*М. Ш.*).

Правоспособность — правоздатність, правоздібність, правоправність.

Правосторонний — правобічний (*Лік. зб.*).

Практиковать — практикувати.

Прачешная — пральня.

Праща — швигалка, праща; **∾щеобразный** — швигалчастий.

Превращение — перетворення, перeобраз, переинакшення.

Преграда (septum) — перепона, затинка, перегорода, перешкода, завада, тама, перетинка, перечка.

Предварительный — завчасний, заздалегідний, попередній.

Предвидеть — передбачити, узгляднити, завбачати.

Предвкушение — просмак (*Км.*).

Предвестник (prodromus) — віщувальник, впередник, віщун, вістун, звістун.

Преддверие (atrium, vestibulum) — передсінок, присінок.

Предельный — граничний, крайній, конечний.

Предки — пращури, діди, предків'я.

Предлежание — *попередення*.

Предостережение — пересторога, застереження.

Предосторожность — осторога.

Предохранение — захист, оберега, захования.

Предохранитель — захистник.

Предохранительный — захистний, перестережливий.

Предохранять — охороняти, заховувати, перестережувати, захищати.

Предписание — припис, приказ, розпорядження.

Предплечие (antibrachium) — передрам'я, передрамення, підрам'я, підраменок.

Предплюсна (tarsus) — заплесно, приплесня (*Т.*).

Предположение — припущення, догад, домисел, гадка.

Предрасположение—схильність(*Тим.*) нахил, успособлення; **~енный** — схильний, успособлений.

Предсердие (atrium cordis) — пасерце, передсердя.

Предсказание (prognosis) — провіщення (*Тим.*), проґноза.

Предсказывать — (про)віщувати.

Предсмертный — передсмертний.

Представление — уява, падання (*М. Ш.*), виобраз.

Предстательная железа (prostata) — присечник, передсечник, присечникова залоза.

Предупредительный — запобіглий (*Оз.*), запобіжний, перестережливий, охоронний.

Предупреждать — запобігати, попереджувати, упереджати, заховувати (од чого) (*Пот.*), перестережити (кого).

Предусмотрительность — прозірливість, прозірність.

Предчувствие — прочуття, прочування, пречуття, призвістка.

Предчувствовать — прочувати, причувати (*Тим.*).

Преемственный — наступний.

Преждевременный (praecox) — передчасний, завчасний, нечасний; **~но** — завчасу, порано, передчасно, нечасно.

Презерватив — захистник, охоронник, презерватива.

Преклонный (возраст)— похилий (вік).

Прекращение — спин, впин.

Преломление (refractio) — заломлення, переломлення, залом, розлом (*Тим.*), угинення (*Т.*); **~ляемость** — заломлість, угнітність (*Т.*); **~енный** — заломлений, угнітний (*Т.*).

Прелость — попарення (*Лік. зб.*).

Прелюбодеяние — перелюбство (*С. Жел.*), перелюб, чужолюбство (*С. Жел.*), чужоложство.

Преобразование — перетворення, переформування, зміна.

Преодоление — перемога, подолання, подужання (*Тим.*).

Препарат — виріб (*Куз.*), препарат.

Препарирование — оброблення, ладнання; **~ровать** — оброблювати.

Praeputium — див. **Плоть.**

Препятствие — перешкода, завада.

Прерванный — перепинений.

Прерывающийся — уривистий, уривчатий.

Прерывистый — уриваний (*Врх.*), одривчастий, уривистий, уривчатий, переривчастий.

Presbyopia — далекозорість стареча.

Пресистола (praesystola) — передстяжня, пресістола.

Пресистолический — передстяжний.

Преследование (persecutio) — слідкування, стеження, напастування (*Ум.*).

Пресмыкающийся — плазовитий, поплазка, плазуватий, гад, гадина.

Пресс — гніт (*Мил.*), тиск, чави (*Тим.*), прас.

Прессование — нагнічення, прасування, тискання.

Прессованный — гнічений, натисканий, чавлений.

Прессовать — гнітити, чавити, нагнітати, прасувати, відтискувати.

Престарелость — старощі.

Престарелый — старезний, стародений.

Преступление — злочин.

Преступный — злочинний.

Преувеличение — прибільшення, пересада, пересадність.

Преходящий — тимчасовий, хвилевий, проминучий.

Прибавочный (accessorius) — додатковий.

Прибор — прилад, приладдя, пристрій.

Приведение (adductio) — дохил, доводіння; ∽ **в порядок** — впорядкування; ∽**вести в порядок** — впорядкувати, опорядити.

Прививание — щепіння, щеплення; ∽ **оспы** — щ. віспи, віспʼянкощеплення.

Прививатель — щепій, щепільник.

Прививать — щепити, прищепити, нащепити, вщіплювати (*ВТ.*), шепляти.

Прививка — див. **Прививание.**

Прививочный — щепний.

Привидение — привид, мара, потороча, прочвара.

Привитой — прищеплений.

Приводящий (adductor) — доводник, доводич, притягач.

Привратник (pylorus) — брамник, воротар, заворітник, дверник (*ВТ.*, *Т.*).

Привычка — звичка, навичка, призвичаєння.

Привычный — звиклий, призвичаєний.

Привязчивый — причіпливий, нападистий, причепа, докучливий.

Приглушить — приглушити, притлумити.

Приготовление — готування, лаштування, лагоження, лагодіння, ладнання, порання, заходи, спорядження (*Кур.*), вготовання (*Ум.*); ∽**енный** — злагоджений, споряджений, налагожений.

Приготовлять — лаштувати, готувати, лагодити, ладити, ладнати, споряжати.

Приговор — вирок, рішенець, присуд; ∽ **обвинительный** — засуд.

Придавленность – пригноба (*Тим.*), пригніченість, пригноблення.

Придаток (appendix) — додаток, наддаток; ∽ **яичка** (epididymis) — надʼяйча; ∽ **яичника** (epoophoron) — надʼяйник.

Придаточный — додатковий.

Придыхание — придих.

Прижатие (compressio) — притискання.

Прижигание — припікання, припалювання.

Прижигатель — припікач.

Прижигающий — припікаючий, припалюючий, припальний.

Призма — граняк (*Грін.*).

Признак — ознака, прикмета, знак, ознак, познак.

Призрак — привид, примара (*Км.*), омана, марево, облуда, мара.

Призрение — *опікування*, *догляд*, піклування, дбання.

Прикасаться — доторкатись, дотикатись, притикатися (*Врх.*).

Прикидываться — удавати, переймати.

Прикосновение — дотик (*Кур.*), торкання (*С. Ш.*), дотикання (*С. Н.*), стичність, доторкання, дотулювання (*Оз.*), притикання (*Врх.*).

Прикрепление — причіплення (*Лік. зб.*, *Врх.*), учіп (*Врх.*), примоцювання (*Тим.*); ∽**ять** — причіпляти, примоцьовувати, припинати; ∽**яться** — примоцюватись.

Прилегать — приставати, прилягати, прилягти.

Прилив (congestio) — приливання, доплив, наплив, прибуття.

Прилипать — прилипти, приліплятись, приліпитись, чіплятися.

Прилипчивость — чипкість, причипність (*Т.*), заразливість.

Прилипчивый — чипкий, липкий, заразливий.

Применение — вживання, пристосування, застосування.

Примесь — примішка, домішка, примішування, підмішування, примісювання.

Примета — ознака, прикмета, знак.

Примешивать — домішувати, примішувати, підмішувати, примішати.

Примочка — примочування, змочування, примочка, обклади (*Оз.*).

Примула (primula officinalis) — Божа ручка.

Принимать,-нять — приймати, брати, прийняти.

Приниматься — братися, (*про роботу*), — заходитися.

Принудительный — примусовий, зневільний.

Припадок — див. **Пароксизм**.

Припадочный — перепадковий, нападовий.

Припарка — оклад (*Оз.*), припарка, перепарка.

Приподниматься,-няться — підводитися, підвестися (з ліжка).

Приподнятие — підіймання.

Припоминание — пригадування.

Припухание — пухлина, набряк; **∽нуть** — пухти, напухати, набрякати, набрякти.

Припухлость — пухлина, пухлятина, опух, напух (*Крем. п.*), підпухлість (*Оз.*); **∽хлый** — спухлий, набряклий.

Прирастание — приростання, приріст; **∽стать,-сти** — приростати, рости, зростатися, зростися.

Приращение — прирощування, приріст.

Природный — звичайний, родимий, прирожденний, самородний.

Прирост — прибільшення.

Приросший — прирослий.

Присасывать — присмоктувати, присмоктати, присочити.

Присмотр — догляд, нагляд, призор, піклування.

Присоединение — прилука, прилучення, сполука.

Присоединяться (accedere) — прилучатись (*Лік. зб.*).

Присосаться — присмоктатися, приссатися.

Присоска — смоктал(в)ка.

Приспособление — пристосування, призвичаєння, принатурювання, (*ока*) приміпливість (*Т.*); **∽енный** — пристосований; **∽иться,-ляться** — пристосовуватися, принатуритися, приладнатися, приладитися.

Приспособление (прибор) — прилад, приладдя.

Приспособленность — приспосібність, призначність.

Пристеночный (parietalis) — поузстінний, пристінний.

Приступ — див. **Пароксизм.**

Присыпка — притруска, присипка.

Притворный — прикидливий, удаваний, уданий.

Притворство — прикидлівість, удавання, вдання.

Притворщик — облудник, прикидько.

Притирание — натирка.

Приток — доплив, приплив, (*річки*) — притока.

Приторный — приїсний, нудний, нудкий.

Притупление — приглушення.

Притупленный — приглушений.

Притяжение — притягання, ваготіння, притяг.

Прихварывать — хорувати, нездужати, слабувати, занепадати на здоровлю.

Прихрамывание (claudicatio) — кульгання, шкандибання, шкутильгання, шкульгання.

Прицветник — прицвітень, колоцвітник.

Прием — приймання (*М. Ш.*); **∽мный покой** — приймальня.

Приемник — приймище, відбірач, осадень (росс.).

Приобретенный — придбаний.

Приучение — привчання, призвнчаєння.

Причуды — примхи, вичуди, химородь.

Причинный — причиновий, причинний.

Пришивание — приточення, запошивання.

Пришить — доточити, пришити.

Прищемить — прищик(п)нути (*Луц.*).

Прищуривание — примруження, прижмурення.

Прищуривать — примружувати, прищулити, прижмурити.

Приют — притулок, прихилок, захист.

Проба (experimentum) — спроба, пробунок, спробунок.

Пробел — прогалина (*Ум.*), люка (*Км.*), розгрань (*Км.*).

Пробирка — спробачка, пробівка (*Лік. зб.*), пробка (*Гал.*), скляний валець.

Пробка — затичка (*Ад. н.*), корок (*Ад. н.*), заткало.

Пробковый — корковий; **∽ое дерево** — кордуб.

Пробный — спробний, трібний (*Гал.*).

Прободающий (perforans) — (на)скрізний, протичний.

Прободение — протин, продірчавлення, протнення.

Прободенный (perforatus) — протятий, продірчавлений.

Пробочник — трибушон (*Ад. н.*).

Проведение — провід, проводини.

Проветривание — перевітрення, провітрення.

Провизия — харчі, живність.

Провод (canalis) — провід.

Проводимость — провідність.

Проводник — провідник, проводничий, поводар, проводир.

Проводящий — провідний.

Проволока — дріт.

Проглатывание — ковтання, глитання, проковтування.

Прогноз — передбачення, прогноза.

Прогорклый — гіркий, їлкий.

Прогоркнуть — згіркнути.

Прогрессивный — поступовий.

Прогрессировать — поступати.

Продеть (нитку в иголку) — веселяти, вселити.

Продолговатый (oblongus) — подовжний, довгастий.

Продолжительный — довгочасний, довготривалий, довгий, тривалий.

Продольный (longitudinalis) — поздовжний, подовжний (*Лік. зб.*), простяжний.

Продувание — продмухування, продимання, продув.

Продукты — витвори, харчі; **∽ молочные** — набіл, дійво.

Продырявленный (perforatus) — продірчавлений.

Прожорливость — ненажерливість, ненаситність.

Прозрачный (pellucidus) — прозорий, прозорчастий (*С. Жел.*), склистий, крізький.

Прозрение — прозріння.

Произведение — творіння, витвір, твір.

Производительность — творчість, виробність, продукція.

Производительный — творчий, виробний, продукційний.

Производить — творити, утворювати, чинити, виробляти.

Производство — виробництво, з'орудування; ∽ **операции** — виконання операції, чинення о.

Произвольный (spontaneus) — самохітний, довільний.

Произносить — промовляти, вимовляти, проказувати, висловлювати; ∽ **безсмысленные звуки** — белькотати; ∽ **невнятно** — мугикати, момотати, мимрити.

Произношение — вимова, говірка.

Происхождение — походження, початок.

Прокаженный — прокажений (*П. Бер.*), струпляковий, трудоватий (*П. Бер*).

Проказа (lepra) — струпляк, проказа, труд (*Тим.. П. Бер.*).

Прокаленный — вигартований, випалений; ∽**ивание** — перегрівання.

Прокалывание — протикання, проштрикування.

Прокипятить — переварити, перепарити.

Прокипяченный — переварений, перепарений.

Прокисать — перекисати, зсідатися, скисати.

Прокислый — скислий.

Прокол (punctio) — протик, штрик, проколення; ∽**оть** — проколоти, проштрикнути.

Проксимальный — найближчий.

Prolapsus — випад, вистрівання.

Пролежень (decubitus) — відлежина (*Т.*), відлежання (*Оз.*), злеглість.

Проливной — обливний, заливний.

Пролиферация — розплід, множіння, проліферація.

Пролом — прол(і)ом, вилом.

Промежностный (perinealis) — межинний, межиновий, межниковий.

Промежность (perineum) — перемежжа, проміжжа, межина, межник (*Км.*), межикрочча (*Врх.*).

Промежуток — перемежок, проміжжа; ∽ **времени** — межичасся.

Промежуточный — проміжний, промежний (*С. З. Л.*), посередковий.

Промокать — замокати (*Коб.*); ∽**ание** — промочення (*Кур.*).

Промокательный — вбірний.

Promontorium (мыс) — пригірок, горбківка, підгір'я, пагірок.

Промывание — промивання, полоскання, сполікування (*Кур.*).

Промывательное (clysma) — левaтива (*Тим.*), проливне.

Проникание — протиснення, в'ятрування.

Проникающий — наскрізний.

Проницаемость — проникліcть, пропускальність.

Проницаемый — проникальний, прозірний, пропускальний.

Проносное (purgans) — пургатива, пурганець (*Дуб.*).

Прописывание — призначення, припис.

Пропитывание (infiltratio) — вбирання, промочування, просякання, ін-

фільтрація; ∽ **сыростью** — бучавіння.

Прополаскивание — переполоскування, переполікування (*Гал.*).

Пропотевание (transsudatio) — просочення, трансудація.

Пропотеть — пропотіти, упріти.

Прорезиненный — нагумований (*М. Ш.*).

Прорезывание — прорізування.

Прорезывать — прорізувати, прорізати.

Просачивание — просочування.

Просачиваться — просочуватися, просисатися, просмоктуватися, цянути.

Просверливание — просвердління, продірчавлення.

Просвет (lumen) — прозір, просвіт, просвіток, пройстя (*Врх.*); ∽**ление** — просвіток.

Просвечивание — просвічування.

Просвечиваться — просвічувати, висвічувати, світитися, виличати (*Грін.*).

Просеивание — просівання.

Прослабить — прочистити, пронести, промкнути.

Прослойка — міжшарівка, міжшар'я, міжплаття.

Проснуться — прокинутись, прохопитись (*Гуц.*).

Просовидный (miliaris) — просуватий.

Простата — присечник, передсечник.

Простатит — передсечниця.

Простокваша — кисле молоко.

Пространство — просторінь.

Прострация — знебуття (*Дуб.*), охлялість, занепад сили, прострація.

Прострел — охват (*Грін.*), прошиб (*Т.*), уломи в крижах, (пр)остуда, застуда, перестуда (*Кур.*), підвій (*Км.*).

Простудный — застудний, перестудний.

Простудиться — простудитися, заходитися.

Простыня — простирадло.

Противо — проти.

Противовоспалительный — протизапальний.

Противовытяжение — противитягування, противитягання.

Противоглистный (antihelminathicus) — протиглистий.

Противогнилостный (antisepticus) — протигнилизний, відзаразниковий (*Т.*).

Противодействие — змагання, опір, перешкода, перечення.

Противодействовать — супротивляти,-ся, протиділати (*Кур.*), змагатися, чинити опір, ч. перешкодження.

Противоестественный (praeternaturalis) — протиприродний, надприродний, штучний.

Противозавиток (anthelix) — протизакруток.

Противолихорадочный (antipyreticus) — протигарячковий, протизимничий.

Противоотверстие — протиотвір, протилежна діра, контрапентура.

Противопоказанный — противоказаний (*Лік. зб.*).

Противоположный — супротивний, противостайний, (су)протилежний.

Противопохотный — протипожадливий.

Противоречие — суперечність, недоречність.

Противосудорожный — протикорчовий.

Противоядие (antidotum) — противотруя, противлік (*С. Пор.*).

Проток (ductus) — провід, протока, перетік; **d-ti biliferi** — жовчеводці; **d. ejaculatorius** — випорсник; **d. lacrymalis** — сльозовід; **d-ti lactiferi** —

молокопроводці; **d. thoracicus** — пасокопровід.

Протолкнуть — пропхати, пропхнути, проштовхати, протиснути.

Протоплазма — первище (*Т.*, *Кур.*), первосировать, первісна сировать, протоплязма.

Прототип — первовзір (*Куз.*).

Протяжение — протяг, довжінь, протяжність.

Профилактика — попередження, запобіження, застереження; **∽тический** — запобіжний, попереджуючий.

Профильтрофать — процідити.

Прохладный — холодкуватий, прохолодний; **∽ном месте в** — в холодку.

Проход (canalis) — провід, див. **Проток, Канал.**

Проходомость — прохідність, проникліcть.

Проходимый — прохідний.

Процеженный — проціжений, перепущений.

Процеживание — переціження.

Процеживать — переціжувати, переціджувати, переточувати, переточити.

Процесс — перебіг, процес.

Processus — пагінець.

Проявитель — виявляч.

Проявление — виява, об'яв, пров.

Прояснение — виявлення, виянення, прояснення.

Prurigo — свербець, свербіж.

Прыжок — перескік, скок.

Прыщ (pustula) — прищ, прищик, болячка, гноянка, пухир, жабур; **∽щами покрыться** — заприщавіти, заприщити; **∽еватый** — прищуватий, заприщавілий.

Прямая кишка (rectum) — кутня, кутнянка, гузичка, задиня, заднянка; **paraproctitis** — при(коло)кутниця; **periproctitis** — окутниця; **proctitis** — кутниця.

Прямо — впрост, просто.

Прямой — простий.

Прямокишечный — кутневий.

Пряный — корінний, гострий.

Pseudo — див. **Ложный.**

Психический — умисловий, психічний.

Психоз (psychosis)—божевілля, психоз.

Психомоторный — психопорушний.

Психостения (psychosthenia) — психознеміг, умислознеміг.

Псоит (psoitis) — крижом'язовиця.

Psoriasis vulgaris — лускатий, шпораговий лишай, s. лускатець.

Pterygium — криляк, малка.

Птиалин — слинник (*Врх.*), птіалина (*Кур.*).

Ptosis — повікоопад.

Пубиотомия — лобикорозтин.

Пузырек (vesicula) — міхурець, пухирець, слоїк, бульбашка; **v. seminalis** — сіменник, насінник.

Пузырчатый (bullosus) — пухиристий, міхунковий.

Пузырь (bulla, vesica) — пухир, міхур, *зм.* міхурець; **∽ пузырями покрыться** — спузиритися.

Пульверизатор — порскавка, прискавка, пульверизатор.

Пульпа — мезга, м'язь (*Лік. зб.*), зав'язок (*Врх.*); **pulpitis** — мезгівниця.

Пульс (pulsus) — живчик, биття (*Коб.*), живець (*Коб.*); **p. aequalis** — п. рівномірний; **p. arhythmicus** — п. неладний.

Пульсаторный — живчиковий.

Пульсация — побій (*Коб.*), биття (*Коб.*), пульсування, токотіння (*Грін.*).

Пульсировать — пульсувати.

Пульсирующий — пульсуючий.

Punctus — протиковий.

Пупковидный — пупчастий.

Пуповина (funiculus umbilicalis) — пуповиння (*С. Жел.*), пупник (*Лік. зб.*); **omphalitis** — пуповинниця.

Пупок (umbilicus) — пуп, пупець, пуповниче (*Км.*), (*umbo*) — пиптик, сочка.

Пупочный (umbilicalis) — пупцьовий.

Пурпура — багрець (*Коб.*).

Пустота (vacuum) — порожнеча, порожнява.

Пустула — гноючка.

Путь — шлях, (*анат.*) — провід.

Пухнуть — пухнути, розпухати, напухати, розпухнути, напухнути.

Пучеглазый (exophthalmus) — вирлоокий, банькатий, окань, вирлач (*Грін.*).

Пучение (meteorysmus) — дмучка.

Пучок (fasciculus) — пасмо, пагінець, стяги.

Пушок (lanugo) — мохначка (*Врх.*).

Пыль — пил, порох; ∽ **древесная** — порохня, трухлява; ∽ **комнатная** — кіптяга (*Грін.*); ∽ **мучная** — обметиця (*Ум.*).

Пыльник — порохнець, пильнець, пилочня.

Пытливый — допитливий (*Т.*).

Пьяница (potator) — п'яниця, піяк(а), перепієць.

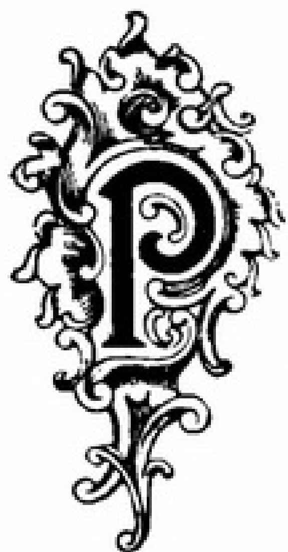
Пьянство — піяцтво, п'яничення; ∽ **запойное** — налогове піяцтво.

Пясть (metacarpus) — п'ясно, п'ясток, середруччя (*Т.*); **os lunatum** — місячко; **os triquatrum** — трикутник; **os pisiforme** — горошко; **os hamatum** — гачок; **os capitatum** — головчак; **ossa metacarpia** — п'ястки; **os multangulum** — многокутець.

Пятка (calx) — п'ятка, ступак, ступ.

Пятнистый (maculatus) — плямистий, плямовий, цяткований.

Пятно (macula) — пляма, цята, цятка, (*в оці*) — косиці, *зм.* плямка, плямочка; ∽**а посмертные** (livores mortis) — муравиця, синява (*Грін.*); ∽**нами покрытся** — заплямитися; ∽**нах в** — плямований.

Рабочий — робітник, робітничий.

Равно — рівно; ∽**бедренный** — рівностегенний, рівностегновий; ∽**действующий** — рівнодійний, рівновартний; ∽ **мерность** — рівномірність, однаковість; ∽**плечий** — рівнораменний.

Равновесие — рівновага; ∽ **неустойчивое** — р. хитка, нестала; ∽ **устойчивое** — р. стала, устояна.

Равнодушие — байдужість, безуважність; ∽**ный** — байдужий, безуважний.

Радиоактивный — радіочинний.

Радужная оболочка (iris) — веселка, дугівка, веселкова оболонка, райдужка; **iritis** — *райдужниця, дугівниця*; **prolapsus iridis** — *веселковипад*; **iridectomia** — веселковитин, дугівковитин.

Разбавлять — розводити, розпускати.

Разбаливаться, разболеться — занедужувати, занедужати, розхворітися, розхоруватися.

Разбередить, бередить — ятрити, роз'ятрувати, вражати, розвереджувати, розворушити, розразити, розранити.

Разборной — складальний, розбіральний.

Разбросанный — розкиданий.

Разбрызгивать,-гать — розпорскувати,-кати, розприскувати.

Разбухание — набрякання, бучавіння, бубнявіння.

Разбухлый — набряклий, бучавий, набубнявілий.

Разбухнуть — набубнявіти, набучавіти.

Разбухший — набряклий, набубнявілий.

Разведение (dilutio) — розпущення, розводнення; **∽вести** — розпустити, розводнити; **∽енный** — розріджений, розпущений.

Разведывание — перепитки (*Ум.*); **∽вать** — перепитувати (*Ум.*).

Развес — зважування, розважування, важення, виваження.

Развесить, развешивать — зважити, розважити.

Разветвление — розгалуження, бростання.

Развилистый — розлогий, розложистий, розсошистий, розлогуватий, розхилистий.

Развитие — розвій, розвиток.

Разводить — розплоджувати.

Разводка (cultura) — розплодження, розвід.

Разволноваться — зворушитись, розхвилюватись, схвилюватися, збуритися.

Разворотить,-рачивать — розвернути, розворотити.

Развороченный — розвернутий, розстрепіханий.

Развратный — розпустний.

Развязывание — розв'язування, розв'яз.

Разгар — розпал.

Разгибание (extensio) — розгинання, розгин.

Разгибатель (extensor) — розгинач.

Разглаживать — розрівнювати, вирівнювати, випрасовувати.

Разгорячение — розпалення.

Разграничение (demarcatio) — розмежування.

Раздавить — розчавити.

Раздавленный — розчавлений.

Раздавливание — розчавлення.

Раздваивать — роздвоювати,-їти, подвоювати,-їти.

Раздвижной — розсувний.

Раздвоение (dihotomia, bifurcatio) — роздвій, роздвоєння, розвильчування, розвильчання, розвилювання.

Раздвоенный (bifidus) — роздвічений, подвоєний.

Разделение — розділ, поділ.

Разделять — поділяти, поділити.

Раздирать, разодрать — роздирати,-дерти.

Раздражать — дратувати, подразнювати, вражати, роз'ятрити, роздражнювати (*Луц. н.*).

Раздражающий (irritans) — роз'ятруючий, дратуючий.

Раздражение — ятрення, роз'ятрення, роздратування, дратування.

Раздражимость — уразливість, дразненність.

Раздражитель — дратівник, побудник.

Раздражительность — уразливість, дражливість, гнівливість (*Грін.*).

Раздражительный (irritabilis) — уразливий, дражливий, гнівливий, оприскливий.

Раздробление — розтрощення, кришення.

Раздутость — одутлість, одутлина.

Раз'едание — роз'їдь.

Раз'едающий — роз'їдливий, жеркий, жручий.

Раз'единение — роз'єднання, розбрання, розтіч, розріжнення.

Разжижать — розводити, розпускати, розрідити; **~аться** — (по)рідішати, рідчати.

Разжижение — розріднення, розрідження, розпливання (*Лік. зб.*), порідшання (*Луц.*).

Разжимать — розтуляти.

Разлагать — розкладати; **~ся** — розпадатися.

Разламывание — розломлювання, шматування.

Разлитие — розлив, розливання.

Разлитой (diffusus) — розілляний, розпливний.

Различие — ріж(з)ниця.

Разложение — розпад, розклад (*Кур.*), гниття; **~лагающийся** — розпадовий (*Кур.*).

Размагничивание — відмаґнесовання.

Размачивание — розмочування.

Размельчать — кришити, дробити.

Размер — розмір, вимір, міра.

Разминать,-мять — розминати, розімняти, (*при масажі*) — розмістушити.

Размножение — розплід (*Лік. зб.*), розплодження, розрід (*Кур.*).

Размозжение — розчавлення, (*кісток*) — розтрощення; **~озжить** — розчавити, розтрощити.

Размышление — міркування, роздумування (*Ум.*); **~лять** — міркувати.

Размягчение — (по)м'якша(е)ння (*Луц.*), розм'якання, розм'якшення, розм'якшування; **~чать** — м'якшити, розм'якшити; **~чаться** — розм'якати, м'якшати; **~чонный** — розм'якшений.

Разновес — тягарок (*Ад. н.*), важка.

Разновидность - ріж(з)ностать (*Тим.*), одміна.

Разновидный — розманітний, ріжностайний (*Тим.*).

Разнообразный — ріжночинний, ріжноманітний.

Разнополый — ріжнопоголовий.

Разнородный — ріжнорідний, ріжнородий.

Разноцветный — ріжнобарвний, ріжнокольоровий.

Разобщение (isolatio) — роз'єднання, відокремлення, відлучення.

Разобщитель — відлучник, відосібник, ізолятор.

Разорванный (laceratus) — розідраний; **~ на куски** — пошматований.

Разрастание, разращение (proliferatio) — вибуялість, вибуяння, розрощення, розріст, (по)множення.

Разрастающийся — розрістний, буючий (*Коб.*), вибуйний.

Разрежение — рідшання, порідшання, розрідження; **~енный** — розріднений, порідшений.

Разрез (incisio) — поріз, розріз, розрізка.

Разрезание (tomia) — розтин, розріз, краяння, батування, платання.

Разрезанный — розрізаний, розкраяний.

Разрезать,-ывать — розрізати, розтяти, батувати, платати, карбувати, краяти, шматувати.

Разрешение (от бремени) — злоги, пологи, порід; ∽**иться** (от бремени) — розродитися, обродитися.

Разрушать,-ить — (з)руйнувати.

Разрушение — (з)руйновання.

Разрыв (ruptura) — порух, розірвання, порвання, розривання.

Разрывной — вибуховий, розривчий, розкидний.

Разрыхление — пушення; ∽**енный** — розпушений.

Рак (carcinoma) — пістряк.

Раковидный — пістрякуватий.

Раковина (concha) — скойка, чашинка, черепашка; ∽ **ушная** — (в)ушня.

Ракообразный — рачастий; ∽ **животное** — скаралупник.

Рана (vulnus) — рана, *(од обрізу)* — обріз, *(од укушення)* — ґедзло, *(од порубу)* — поруб.

Раневой — ранний.

Ранение — (п)оранення.

Раненый — ранений, поранений.

Ранимость — ранність.

Ранить — (по)ранити.

Ranula — під'язичниця *(Грін.)*.

Раскисление — відкваснення, відкислення.

Раскрывать — *(очі)* — розплющити, *(рота)* — роззявити, *(долоню, кулака)* — розтулити, *(двері)* — відчинити.

Раскрытый — від(роз)чинений, відкритий.

Распад (detritus) — розпад *(Лік. зб.)*.

Распаивать — відлютовувати.

Распаторий — відшкребач.

Распил — розпил, розпилення; ∽ **ивать** — розпилювати.

Распиливание — розпилювання.

Расплавление — розтоплення, топлення; ∽**влять** — розтоплювати.

Расплывчивость — розпливність, плинність, розплива.

Расплывшийся — розпливний.

Распознавание (diagnosis) — розпізнання, розізнання, розгад(ув)ання.

Распознавать — розпізнавати, у(в)гадувати.

Расползаться — розлазитись, розповзатися.

Расположение — розполог, розпорядок, уклад, нахил.

Расправление — випростування.

Распределение — розклад, (роз)поділ, розполог, розпровод *(Врх.)*.

Распостранение — розповсюджування, (по)ширення, розпросторення.

Распространитель — розповсюдник, поширник.

Распухание — пухнення.

Распухать — набрякати, пухти, напухати, зду(ва)тися, розбучавлювати.

Распыление — розпилення, розпорошення.

Распылять — розпорошувати, бризкати, порскати.

Рассасывание — розсмоктування.

Рассасываться — розсмоктуватися, розходитися.

Рассасывающий — розсмоктуючий.

Рассеивание — див. **Диссеминация.**

Рассекающий (dissecans) — розтиновий, розсічний.

Рассечение (sectio) — розтин, розчин, розітнення, розтинання.

Рассеянность — розкиданість, порошенність, розбіжність.

Рассеянный — розкидливий, розкиданий, розпорошений.

Расслабление (atonia) — ослаба, (п)опуск, слутання *(Дуб.)*.

Расслабнуть — ослабти, підупасти на силах.

Рассматривание — розгляд, розгляддини.

Рассол — ропа, росіл.

Рассортировать — пересортувати (*Ум.*).

Расспрос (anamnesis) — розпит, допит, перепит.

Расстояние — протяг, віддаль, відстань, віддалення.

Расстройство — розлад, нелад, знеладдя, забурення (*Бур*).

Рассудок — розум, тяма, глузд; ∽ **дка лишиться** — з глузду зсунутись, розум загубити; ∽**ке здравом в** — при добрім змислі (*Тим.*).

Раствор (solutio) — розчин (*Ад. н.*), розпуск (*Ад. н.*); ∽**ритель** — розчинник; ∽**рить,-ся** — розпускати,-ся, розропити; ∽**римый** — розчинний; ∽**римость** — розчинність.

Растворение (dilutio) — розчинення, (*у воді*) — розводнення; ∽**енный** — розчинений.

Растение — рослина, ростина, (*трав'яне*) — билина,-ка; ∽ **лекарственное** — зілля, зіллячко; ∽ **огородное** — городина; ∽ **садовое** — садовина; ∽ **ядовитое** — труйзілля; ∽ **с широким листом** — р. лапата, лопухата.

Растерянность — розгубленість.

Расти — рости, зростати, підростати, виростати, більшати.

Растирание — розтирання, розтирка (*Ад. н.*), містушення (*Гал.*); ∽**тереть** — розтерти, розм'яскати (*Врх.*).

Растительный — рослинний, ростинний.

Растление (defloratio) — обезвінчення, справичення, позбавлення дівоцтва, п. вінця.

Растравить,-вливать — роз'ятрити, розразити, розвередити.

Растравление — роз'ятрення, заятрення, розвередження, розверед.

Растяжение — розтягнення, розтяж, розтяглість; ∽ **сустава** — див. **Дисторзия**.

Растяжимость — розтяжність, розтягливість.

Растяжимый — розтяжний, розтягливий.

Растянутый — розтягнений, розпружений, розпростаний.

Расходящийся (divergens) — розбіжний, розхідний, розхильчастий.

Расчесы — роздряпи, розчухи.

Расчленение — роз'єднання; ∽**нить** — роз'єднати.

Расширение (dilatatio) — (по)ширення, пошироченвя (*Коб.*), розшир, ширшання (*Луц.*); ∽**ять** — (роз)ширити; ∽**яться** — (по)ширшати.

Расширитель — (по)розширник.

Расширяемость — поширність, розпружність, розпряжність.

Расширяемый — поширний, розпружний, розтягливий.

Расщелина (fissura) — розколина, щілина.

Расщепление — розщеп.

Рафия — зшивання, сточення, *напр.*: **perineoraphia** — межникозшивання.

Рахит (rhachitis) — кривуха, одлина, рахит.

Рвать — рвати, дерти; ∽ **зуб** — зуба брати.

Рвать (vomitare) — блювати, вонітувати, вертати.

Рвота (vomitus) — блювота, блювання, блекота; ∽ **желчью** — зеленява; ∽**ту возбуждает** — на блювання надає, напірає.

Рвотный (emeticus) — блювотний, блювний.

Рвотные массы — виміти, блювотина.

Реагировать — реаґувати.

Реактив — чинник; **∼ный** — чинний, відпорний.

Реакция — реакція, відділання (*Ґал.*).

Ребенок — дитина; **∼ грудной** — немовля,-тко, пеленчатко (*П. Бер.*); **∼ мертворожденный** — гризун (*Грін.*).

Реберный — ребровий, поребровий.

Ребро (costa) — ребро, реберце.

Ревакцинация — перещеплювання.

Ревень (rheum) — ревінь.

Ревматизм (rheumatismus) — ломець, ревматизм, камчук; **∼ мышечный** — м'язовиломець.

Ревматический — ломцевий, ревматичний.

Регенерация — відродження, реґенерація.

Регистрация — реґистрування.

Регресс — занепад, заник; **∼ивный** — заниковий.

Регулирование — реґулювання, уладнення.

Регулировать — реґулювати (*Кур.*).

Регулы — див. **Месячные**.

Регулятор — керманич (*Лік. зб.*), реґулятор.

Редкий — рідкий, рідинний.

Redressement — випростовання.

Резаный — (по)різаний; **∼ать** — різати.

Резекция (resectio) — витин, вилучка.

Резец,-зцы (dens incisivus) — різак, сікач, січний зуб, сміюнці; **d—tes I—VI majores** — сікачі лопатні.

Резервуар — збіральник, вмістник, резервуар, (*води*) — водозбір, водойма.

Резина (gummi elasticum) — ґума, ґумиляс.

Резистенция — спротив, опір, резістенція.

Резкий — різкий, гострий.

Резонанс — відгук, відголос, відлясок.

Резонатор — відголосня(и)к, резонатор.

Резорпция — див. **Поглощение.**

Результат — наслідок, здобуток, вислід (*Лік. зб.*).

Реконвалесценция — видуж(ув)ання; **∼цент** — видужуючий, уздоровлений.

Ректовагинальный — кутнепіхвовий.

Ректоскопия — кутнеогляд.

Рельефный — опуклий.

Ремесло — рукомесло, ремество.

Рентгенизация — рентґенування.

Рентгеноскопия — рентґеногляд.

Репа (brassica rapa) — ріпа, гризачка (*Грін.*).

Репозиция — направ, уставлення.

Ресница,-ы (cilium)—вія, ряси, війниці; **∼ми длинными с** — довговій.

Ресничка (fimbria) — випустка (бакт.), війка; **∼ мерцательная** — мигучка, мигтюче волоссячко.

Ресничный (ciliaris) — війовий, рясий.

Restitutio ad integrum — приверненя, поновлення (*Коб.*) до первісного стану.

Ретинит — сітчаниця.

Retroversio uteri — позадній уразозалом, s. залом уразу позад.

Retroflexio uteri — позадній уразовагин.

Ретробульбарный — позабаньковий.

Рефлекс — відрух.

Рефлекторный — відруховий, поневільний.

Рефлектор — відбивач, рефлектор.

Рефракция — див. **Преломление**.

Рецепт — припис, рецепт.

Рецидив — зворот, наворот (*Оз.*).

Речь — мова, річ, вимова.

Решетчатый (cribrosus, cribriformis, ethmoidalis)—ситчастий, ґратчастий.

Ригидность — изтужавленість (*Коб.*), заклляклість (*Коб.*).

Ригидный — зтужавілий (*Коб.*), закляклий (*Коб.*).

Рис (oryza) — риж.

Рисовый — рижовий.

Ритм — розмір, лад, ритм; **∽ический** — розмірний.

Рог — ріг.

Роговица — прозорка (*Лік. зб.*).

Род — рід, порода, походження.

Родильница — породілля, породільниця, породниця (*Лік. зб.*), поліжниця, пороженица (*П. Бер.*).

Родильный (puerperalis)— пологовий, поліжничий; **∽ дом**—поліжничий заклад.

Родимчик (eclampsia puerilis) — дитинець.

Родить — родити, народити, породити, привести; **∽ двойни**—поблизничати (*Ґрін.*).

Родничок — тім'ятко, диханка.

Родовой — (по)родовий; **∽ые боли** — дитинський біль (*Тим.*); **∽ схватки**— переймі.

Родовспомогательный — поліжничий, родільничий; **∽ приют** — поліжнича охоронка, п. притулок, п. заклад, родильня.

Родство — спорідненння, родинність, спорідня, кревність.

Роды (partus) — пологи, злоги (*Км.*, *Хор. п.*), роділя (*Хор. п.*), поріл, родиво, понос; **∽ами перед** — на поступі; **послеродовой период** — породова доба.

Рожа (erysipelas) — бешиха; **∽жистий** — бешиховий.

Рожать — бути у полозі (*Коб.*), бути у злогах (*Коб.*); **∽жающая** — у злогах (*Коб.*), поліжниця (*Коб.*), у полозі (*Коб.*); **∽ждаемость** — народимість; **∽ждение** — народження, уродини, родження, повитня, настання; **∽женица** — роділля (*Ґрін.*, *Хор. п.*).

Розеола — червона плямка, розеола.

Ромбовидный — ромбоватий.

Рост — зріст.

Росток — пагін, пагінець, колець, кілець; **∽тки пускать** — кільчитись.

Рот — ріт, рот, уста, роток, писок.

Ротовая полость (cavum oris)—паща.

Роторасширитель — роззявляч (*Ад.*).

Ртутный — живосріблий, політанний.

Ртуть (hydrargyrum) — живе срібло, політанія, ртуть.

Рубец (cicatrix) — шрам, карб, пруг, близна, (*на дереві*) — зарість; **∽бцами покрытый** — близнуватий; **∽бцы после оспы** — рябoтіння; **∽бцеватий** — шрамуватий, дзюбатий; **∽бцевание** — заблизнення, ушрамовання; **∽бцовый** — шрамовий, близнавий.

Рубленый — (по)рубаний.

Рудиментарный — недорозвинений, взародковий.

Рука (manus) — рука, *зм.* рученька, кінчина (*Гал.*) горішня; **∽ левая** —лівиця; **∽ недоразвитая** — кикіть (*Ґрін.*); **∽ми обоими** — обіруч; **под рукою** — на похваті; **под руку** — під плече; **∽ правая** — правиця, правша; **на скорую руку** — на швидку руку, похапцем;

~ми — ручно, рукошма, рукопаш.

Рукоятка (manubrium) — держак, держало, руківця.

Ruptura colli uteri — порух уразної шийки.

Ruptura uteri — порух (*Ум.*), уверед уразу.

Рыбий — риб'ячий.

Рыльце (orificium) — писок, вістя.

Рыхлость — пухкість, крихкість, м'якість.

Рычаг — підойма (*Грін.*), вирло, ворушило, натягач (*Ум.*).

Рябить — мружити (*Ум.*).

Рядом — побіч, поузбіч (*Ум.*).

Сабельны**й** — шабельний, шаблевий.

Сабур (aloë) — алой, самбурик.

Саднить — щеміти, саднити.

Салазки — вилиці, саночки.

Салат (lactuca sativa) — салата.

Сало (axungia, adeps)—сало; ~ **внутреннее** — здір; ~ **баранье** — лій; ~ **топленое** — смалець.

Салфетка — серветка.

Сальник (omentum, epiploon) — чепець, отоки (*Врх.*), очіпок, сітка утробна (*П. Бер.*), чепок (*Лік. зб.*); **epiploitis** — чепцевиця, запал чепця.

Сальниковый — чепцьовий, очіпковий.

Сальный (sebaceus) — лойовий.

Сальпингэктомия (salpingectomia) — рурковитин, витин, вилучка рури.

Самец — самець, самчик, стадник; ~**мка** — самиця.

Самовнушение — самовсилення, самонамовлення (*Луц.*), самовмовлення; ~**двигающийся** — саморушний; ~**действующий** — самодіючий, самодійний, самодіющий (*Луц.*); ~**любие** — самолюбство; ~**поедание** — самоїдство (*Луц.*), самоїжа; ~**произвольный** (spontaneus) — самовільний; ~**разложение** — саморозклад; ~**сохранение** — самозбережність (*Км.*), самозаховання, ~**убийство** — самогубство, самовбивство; ~**убийца** — самогубець, самоубійник; ~**уничтожение** — самознівечення, самонищення; ~**чувствие** — самочуття, самопочуття самочутення (*Луц.*).

Санатория — уздоровниця, санаторія.

Сангвинический — санґвіничний.

Сап (malleus) — носатизна, сап.

Сардонический — сардоничний.

Саркома — мнясак, саркома; **myxosarcoma** — мнясослюзняк.

Сахар (saccharum) — цукор, цукер; ~ **виноградный** — ц. ґроновий (*Т.*); ~ **тростниковый** — ц. тростиновий (*Т.*).

Сахарин (saccharinum) — цукрівець, сахарина.

Сахаристый — цукрівний.

Сахарный — цукровий; ~**ое мочеизнурение** — див. **Диабет**.

Сберегать — ощаджувати, зберегати; ~ **здоровье** — шанувати здоровля.

Сбивчивость — безладдя, нелад, плутання.

Сближение — стулення, наближення, зближення; **∽жать** — стулювати.

Сбривать, сбрить — позголювати, поголити, зголювати, зголити.

Свалочное место — смітник.

Сварливый — чваруватий (*Грін.*).

Сведение — див. **Контрактура**.

Сведущие люди — знавці.

Сверление — свердлення, просвердлювання.

Сверлить — свердлити.

Свернувшийся — зсілий, (*про молоко*) — стятий, (*про кров*) — скипілий.

Сверток — зціп, (с)крутень, загусток, (*крови*) — плитка (*Грін.*).

Свертывание (coagulatio) — зціпнення (*Т.*), зсілення, зсідання, стинання (*Врх.*).

Свертываться — зсідатись (про молоко), скипати, стинатися, тужавіти (про кров).

Сверх'естественный — надзвичайний, надприродний.

Свет — світло, світ.

Светильный — світляний.

Светлокоричневый — яснорудий, рудоватий, ясноцинамоновий.

Светляк — блищак.

Светобоязнь — світложах.

Светолечение — світ(л)олікування.

Светоощущение — світочуття.

Светящийся — блискучий, сяйний, світючий (*Луц., Хор. п.*).

Свечение — свічення.

Свечка — свічка.

Свивание — сповивання; **∽ваться** — клубетувати (*Грін.*).

Свидетель — свідок, свідчик, свідчий; **∽ница** — свідчиця.

Свидетельство — свідоцтво, посвідчення.

Свинец (plumbum) — оливо.

Свинка (parotitis epidemica) — пришниця; **periparotitis** — оприушниця; **∽ морская** — морщак (*Лік. зб.*).

Свинцовый — олив'яний.

Свирепствовать — лютувати (*Луц. н.*), лютитися (*Оз.*).

Свистящий (sibilans) — свистючий.

Свищ (fistula) — нориця, вовчок, фістула.

Свищевой — норицевий.

Свобода — вільність, воля, свобода.

Свод (arcus, fornix) — лук (*Коб.*), дуга, склеп (*Коб.*), склепіння, склеплення, перекіт, вібло (*Км.*).

Сводить — зводити, судомити (*Грін.*), корчити, змикати.

Сводообразный — склепистий.

Сводчатый — дужний, вібловий.

Своеобразный — саморідний, своєрідний, особливий.

Свойственный — властивий, питомий, природжений.

Свойство — властивість.

Связка (ligamentum) — злучка, з'язок, зв'язка, в'яз(и)ло, в'яззя, жмут, в'язіль, з'язень; **∽и голосовые** — в'яззя голосове, голосники; **∽и ложные голосовые** — суголосники; **∽ Пупарта** — жмут Пупартів.

Связочный — в'язковий, в'язільний, з'язковий.

Связывание — зв'язування, в'язання.

Сгарание — горіння, палення (*Кур.*); **∽рать** — горіти.

Сгиб (flexura) — залом, (plica) — загинка, закрут.

Сгибание — згинання, стулення.

Сгибатель (flexor) — згинач.

Сглазить — з'урочити, уректи.

Сгусток — див. **Сверток.**

Сгущаемость — згустність, згусклість.

Сгущать,-стить — згущати,-стити; ∽**ся** — гус(к)нути, згус(к)нути, загус(к)нути; ∽**ститься слегка** — пригустішати.

Сгущение — згущення, з(а)гусклення, згуст, згущавіння.

Сгущенный (condensatus) — загус(к)лий, згусклий.

Сгущенность — загус(к)лість.

Сдавить — стиснути, здушити.

Сдавление (compressio) — стис, стиски, стискання, зчавлення.

Сдавливание — здавлювання, стискування, зчавлення.

Сдвигание — зсування, згущення, порушення.

Сдвижной — зсувний.

Себоррея (seborrhoea) — лоєтеча.

Себорройный — лоєтечний.

Сегмент — скиба, скравок (*Оз.*).

Седалищный (ischiadicus) — сідальний, кульшевий, сідничий.

Седло (sella) — сідло; **s. turtica** — арчик.

Седлообразный — сідластий (*Грін.*).

С'едобный — їстівний.

С'еживание — звивання, скорчення, зібгання.

Секвестр (sequestrus) — спорохняк, секвестр, мертва кістка; ∽**ация** (sequestratio) — спорохнявіння, дуплавіння.

Секвестральный — дуплинний, дуплавинний.

Секреция — виділення; **секрет** — виділь (*Врх.*); ∽**торный** — видільний.

Селезенка (lien, splen) — сележінь, селедянка (*Овр. п.*), сележня; ∽**и капсула** — капшук сележні, s. осележжа; **splenitis** — селедянниця, сележінниця, s. запал сележні; **perisplenitis** — осележниця.

Селезеночный — селедяний, сележневий, селедянковий.

Селитра (kalium nitricum) — салітра.

Семенной (seminalis) — насінний, насінняний, рíженний; **tunica veginalis communis** — омутуззя спільне.

Семя (semen) — сім'я, насіння.

Семя (sperma) — ріження (*Грін.*), насіння чоловіче.

Семяистечение — винасінення, виплив насіння.

Семяносный — насінястий.

Семяпровод (vas deferens) — насінний відводник.

Сенная лихорадка — сінниця (*н.*).

Сера (sulfur) — сірка; ∽ **ушная** (cerumen) — сірчак.

Сердечный (cardicus) — серцевий, насердний.

Сердце (cor) — серце.

Сердцебиение (palpitatio cordis) — заколот, токіт серця.

Сердцевидный — серцеватий.

Серебро (argentum) — срібло.

Серный (sulfuricus) — сірчаний; ∽**нистый** — сірчастий.

Сероводород — сірководень, сірчак двоводня (*Врх.*); ∽**углерод** — сірковуглець.

Серозный (serosus) — сироватний, сировчаний, суроватий.

Серповидный (falciformis) — серпуватий, серповидий.

Сесамовидный (sesamoideus)—сачевкуватий, сачевичастий.

Сетчатка (retina) — сітчанка (*Врх.*), сітничка, нервівка (*Лік зб.*).

Сетчатый (reticularis) — сітчаний, сітничний; **∽кообразный** (retiformis) — сітковатий, сітничковатий.

Сеть (rete, reticulum) — сітка, сіть, сіло (*Коб.*), нерет (*Коб.*).

Сечение (sectio) — розтин, розчин, розтинання.

Сжатие — стисок, стулення, стиск; **∽ть ладонь** — стулити долоню.

Сжатость — стислість (*Грін.*).

Сжигание — спалювання.

Сжимание — стиснення, стискання; **∽емость** — стисливість, стискальність; **∽емый** — стискальний; **∽тель** — стискач; **∽ться** — стулятися, стискатися.

Сибирская язва (pustula maligna) — гербарець, телій.

Сигнатура — означення, сиґнатура.

Сиделка — доглядачка, сидільниця, плекальниця.

Сидение (место) — сидня; **∽** (действие) — сідення, сидження (*Кур.*); **∽дячем положении в**—навсидячки, навсідки, усидячку.

Сила (vis) — сила, змога, міч, снага, кріпота, мога.

Симбиоз (symbiosis) — співжиття, симбіоза.

Симметричный — симетричний.

Симпатический (sympathicus) — спочутливий, співчульний, спочуйний.

Симптом — ознака, провістень (*Гал.*).

Симулянт — переймач, удаванець, прикидько.

Симуляция (simulatio)—прикидування, удавання.

Симфизис (symphysis) — зростівка (*Врх.*, *Т.*), счленування.

Синартроз — (sinarthrosis, arthrosis) — справжній суглоб.

Синдесмоз — кісткосполучноз'єднання.

Синеватый — просиній.

Синерод (cyanum) — синець, ціан.

Синехия (synechia) — зліплення, зліпи (*Лік. зб.*).

Синий (cyaneus) — синій.

Синовия (synovia) — суглобна омаста, мастиво, мазка, мазчанка (*Врх.*) **sinuitis** — омастниця, суглобиця омастна; **∽виальный** — мастивний.

Синус (sinus) — див. **Пазуха**; **∽озный** — див. **Пазушный**; **∽ит** — надриця.

Синхондроз (synchondrosis) — кісткозхрящення, зхрастнення суглоба.

Синюха (cyanosis) — синява.

Сиплый — хриплий, хрипливий.

Сироп (syropus) — соковик (*Км.*), сироп.

Система — уклад, система.

Системный — укладний.

Систола (systola) — стяжжа, систола.

Систолический — стяжний, систолічний.

Сифилис (syphilis) — пранці, франці, сіфіліс.

Скалистый (petrosus) — скелистий; **∽ая часть** — частина скелиста, скалівка (*Т.*).

Скалпель — різець, скальпель.

Скапулярный — лопатний.

Скарлатина (scarlatina) — шкарлятина, багровець (*Т.*), гариця (*Врх.*, *Т.*).

Скважина — щілина, щілинка, шпара, шкалубина.

Скважистость — дірк(ч)атість, діркуватість, шпаринність.

Скважистый — подіркуватий, (про-)діркуватий, дірчастий, шпаринний.

Сквозной (penetrans) — (на)скрізний, крізний (*Коб.* і *Дуб.*).

Сквозняк — протяг, проділ, бруя (*Грін.*).

Скелет — кістяк, костяк, кістняк (*С. Ж.*), шкелет, снасть.

Скипидар (oleum terebinthinae) — жигунець (*Дуб.*), шпигинарь, терпентина.

Складка (plica) — загинка (*Т.*), згортка, збурка, брижа, зморшка, бганка.

Складчатый — загинчастий, згорчастий, брижатий, брижуватий.

Склеивание (agglutinatio) — зліплювання, зціплювання.

Склеродермия (sclerodermia) — шкіроздебелення, задебілення шкіри, склеродермія.

Склероз (sclerosis) — увапнення, задебілення, здебеління, склероз; ∽**зироваться** — вапніти.

Склонность — нахил, схильність, потяг, наклін.

Скобление — скромадження.

Скоблить — шкробати (*Врх.*), скромадити, шкребти.

Скованность — закутість.

Сколекс — шишчя.

Сколиоз (scoliosis) — хребникозбочення, сколіоз.

Скользкий (lubricus) — сковзький.

Скопец (castratus) — валах, скіп, валахан, викладень, шкапець (*Полт. п.*).

Скопия — огляд.

Скопление — скупчення (*Кур.*); ∽**ляться** — скупчиватися, наскопичуватися (*Кур.*).

Скопчество — скопецтво, скопництво.

Скорбут (scorbutus) — гнилець (*Км.*), шкорбут.

Скорбутный — гнильцьовий.

Скорняжный — кушнірський, чимбарський.

Скорлупа — лушпина, лушпайка, лушпинка.

Скоропостижный — наглий, раптовий.

Скоропреходящий — недовготривалий, хуткоминучий, скороминулий.

Скорость (celeritas) — хуткість, швидкість (*Грін.*), прудкість (*Грін.*).

Скоротечность (brevitas) — бистроплинність, прудкість.

Скоротечный (floridus, fugax) — бистроплинний, прудкий, невпинний; ∽**ая чахотка** (phtisis florida) — невпинні сухоти.

Скот рогатый — худоба, товар, бидло; ∽**а падеж** — помірок, упадок на бидло.

Скотома (scotoma) — морок зору, сутінок зору, скотома.

Скрежетание — скрегіт, скреготіння.

Скрещивание — парування.

Скрофулез (scrophulosis) — жовниця, заложиця.

Скрученный — зсуканий, закручений.

Скручивание (torsio) — закручування, зсукування.

Скрытный (latens) — потайний, затайливий, скритний.

Скудоумие — недоумство, недомисел.

Скула (zygoma) — скула, ярмо (*Врх.*); ∽**лы выступающие** — ягідки (*Врх.*), пащеки (*Грін.*).

Скуловой (zygomaticus) — скуловий.

Скученность — скупчення, скупченість, скупність, глота (*Дуб.*),; ∽**но** — глітно (*Оз.*).

Слабеть — незмагати, слабіти, слабшати, кволіти, марніти.

Слабительное (purgans) — проносне, пурганець, пулбанс (*Поп.*).

Слабить — проносити, розвільняти (шлунок).

Слабонервный (neurasthenicus) — нервознеміжений.

Слабосилие — кволість, знесилення, малосилля, недолужність.

Слабосильный — кволий, знесилений, малосилий, крихкотілий.

Слабость — слабість, мліcть, недужність, млявість, недолужність, слабовінь (*Грін.*); ∽ **старческая** — нид старечий (*Врх.*).

Слабоумие (dementia) — недоумство, недомисел; ∽**ный** — недоум (*Грін.*), недоумок (*Грін.*), безтямний (*Коб.*).

Слабый — кволий, слабий, недужий, неміцний, млявий, недолужний, хибкий, утлий; ∽**ого сложения** — крихкотілий.

Сладости — ласощі; ∽**коватый** — солодковий.

Сладострастие (libido, satyriasis) — хтивість, пожадливість, сласнота.

Сланец — лупець; ∽ **слюдяной** — лупець лищаковий.

Следователь—слідчий; ∽**ствие**—дослід.

Слеза (lacrima) — сльоза, сльозина, сліза.

Слезливый — плаксивий.

Слезный (lacrymalis) — сльозовий, слізний; **l—lia caruncula**—слізні карунки, s. смочки сльозові; **l. lacus** — с. озерце; **l—lia puncta** — сльозові крапки; **l. saccus** — слезник (*Врх.*), слізник (*Луц.*), с. капшук.

Слезотечение (lacrimatio) — слізотеча, слізотік, слезона (*Поп.*).

Слепень (tabanus bivinus) — болок (*Грін.*), сліпий овід, сліпень; **oestrus bovis** — ґедз (*Грін.*).

Слепнуть — сліпнути, осліпнути.

Слеповатый — недобачливий, підсліпуватий.

Слепой — сліпий, сліпоокий, незрячий, невидючий, невидячий; ∽ **канал** — вглибний провід; ∽**ое ранение** — вглибне поранення.

Слепота — сліпота; ∽ **куриная** (hemeralopia) — луна (*Грін.*), с. куряча; ∽**ой куриной одержимый** — лунавий (*Грін.*).

Сливание — зливання.

Сливающийся, сливной — спливний.

Сливки — вершки, верхи, вершечки.

Слизистый (mucosus) — слизнястий, слюзний, слюзявий (*Луц.*), слизньовий, слизний; ∽**ое брожение** — слюзяве шумування; ∽**ые выделеления женских половых органов** — слизоти (*н.*); ∽**ые железы** — слюзівки, s. слизньові залози; ∽**ая оболочка** — ослизня, ослюзень, ослизень.

Слизняк (molluscum) — слизяк, слизюк.

Слизь (mucus) — слюзь (*Луц.*), слизота, склизь, слюз (*Грін.*); ∽**ью покрыться** — ослизнути; ∽ **выделять** — слизити (*Т.*).

Слипание (adhaesio) — зліплення, злипання.

Слипчивый (adhaesivus) — зліпливий, злипний.

Слияние — сплив, сполучення.

Сложение (constitutio) — будова; ∽ **крепкое** — б. міцна, б. кремезна; ∽**енный слабо** — крихкотілий.

Сложный (compositus) — складний, завилий (*Кур.*).

Слоистость — лусткість, лустковість.

Слоистый — лустий, лустковий, платований, листковий.

Слой (stratum) — шар, плат, лустка, верг, поклад, (*у дерева*)—верхняк.

Слух (auditus) — слух, слухи, чуття, слих; ∽ **повышенный** (a. hyperacusis) — надчуйність; ∽ **потерять** — занечуяти.

Слуховой (acusticus) — слуховий; ∽**ая труба** — слухавка, говірна труба (*Ум.*).

Случай (casus) — випадок, нагода, пригода.

Случка — спаровання, сполований (*Коб.*).

Слущивание (desquamatio) — злущення, відлущування.

Слышать — чути.

Слюда — блисняк (*Ум.*), лосняк, лищак.

Слюна (saliva)—слина, слиня; ∽**нявый** (salivatus) — слинявий, пінявий, слинавий; **ptyalinum** — слинник (*Врх.*).

Слюнной (salivalis) — слинний, слинястий.

Слюногонный — сливогонний.

Слюнотечение (salivatio) — слинотік, слинотока, слиноток (*Оз.*).

Смазка — омастка, мазило, помастка (*Ум.*).

Смазывание — мазання, мащення, шмарування.

Смежный — поміжний, суме(і)жний; ∽**но** — сумеж, суміж.

Смена — зміна, заміна.

Смертельный (letalis) — смертенний, смертельний; ∽ **исход** (exitus letalis) — скін, сконання.

Смертность (mortalitas) — смертельність (*Км.*), мор, помірок (*Ум.*).

Смертоносный — смертодайний.

Смертный — смертний, скональний.

Смертоубийство — душогубство, забійство.

Смерть (mors) — смерть, умерлини; ∽ **мнимая** — завмертя, с.сповидна (*Т.*).

Смесь — мішанка (*Луц. н.*), мішанина, (*хем.*) — сумішка.

Смех (risus) — сміх, посміх.

Смешение — змішання, мішання.

Смещение (dislocatio) — перестава, пересунення; ∽ **матки** — поруха (*Ум.*) уразу.

Смирительный — гамуючий.

Смола — живиця, смола, вар, коломазь.

Сморкание — сякання.

Сморщенный — морхлий, зморхлий.

Сморщивание — зморщування, зморуження (*Врх.*), морхлість.

Сморщиваться — зморщуватися, зморхлити, спружитися, зморхліти.

Смрадный (foetidus) — сморідний, смородливий.

Смысл — тяма, стямок, розуміння, глузд.

Смягчающий — пом'якшуючий, м'якний (*Гал.*).

Смягчение — пом'якшення.

Снабжение — постачання.

Снаружи — зверху, зповерху, з'окола, знадвору.

Снаряжение — лаштування, спорядження; ∽**ать** — споряжати, опоряжати (гармату), лаштувати, рихтувати.

Снизу—зі споду, з-під споду, сподом, від долу, знизу.

Сновидение — сон, сновиддя, сонні мари.

Сновидящий — сновидний.

Снотворный — снодійний (*Грін.*), сонливий; ∽**ые средства** (narcotica)— снодійні середники.

Снутри — з середини.

Собственный — власний.

Совершенный — досконалий, довершений, доконаний.

Совокупление (coitus) — злягання, (*у животных*) — сполований; ∽**ляться** — злягатися.

Согбенный (declinatus) — похилий, згорблений, зігнутий, похилений.

Согласование (coordinatio)—озгіднення, погодження; **∽ать** — у(о)згіднити, погодити.

Согревание (calefactio) — н(з)агрівання; **∽ воды, тела, пищи** — огріття (*Кур.*).

Согревающий — огрійливий; **∽ компресс** — пригрівка.

Содействие — співучасть, співуділ, поміч, спомога, співділання.

Содержание (произведения) — зміст; **∽имое** — містиво; (химический препар.) — склад, (жалованье) — утримання.

Содрогаться,-нуться — здригатися, затремтіти.

Соединение (commissura)—з'єднання, сполучування, злука (*Т.*), сполука.

Соединительнотканный (conjunctivus) — злучнотканий.

Соединительный — сполучний, сполучаючий, злучний; **∽ая ткань** (tela conjunctiva) — злучнотканина, злучнопоткань.

Сожигание — паління.

Созвучие — суголос.

Сознание (sensorium) — свідомність, притомність, тямок; **∽ терять** — чманіти, чуманіти.

Сознательность (conscientia) — свідомість.

Созревание (maturatio) — достигання, виспівання, доспівання.

Созрелый (maturus) — достиглий, поспілий, стиглий, дійшлий; **praematurus** — передчасно стиглий.

Сок (succus) — сік.

Сократимость — скоротність, скорочуваність; **∽титель** — скорочувач, скоротник; **∽тительность** — скорочливість (*Врх.*); **∽тительный** — скоротливий; **∽щаться**—стягуватися, скорочуватися; **∽щение** (contractura) — скорочення, стягнення.

Солевой — сільний.

Соление — соління.

Солитер (taenia)—ціп'як.

Солнечный (solaris) — сояшний, соняшний; **∽ая сторона** — осонь, осоння.

Солонина (из баранины) — пастрама (*Грін.*).

Соль (sal) — сіль.

Соляной — соляний, сільний; **hydrochloricus** — сільноквасний.

Соматический — тільний, соматичний.

Сомкнуть — стулити; **∽ глаза** — очі заплющити.

Сомнительный — непевний, сумнівний.

Сон (somnus) — сон, спання, просоння (*Коб.*); **∽ глубочайший** (coma) — змора; **∽ летаргический** — оспалість; **∽ный** (somnolentus) — оспалий, сплющий, сонний; **∽ливый** — сонливий; **∽ливость** — соннота (*Дуб.*), оспалість (*С. З.*); **somnium** — сон, снище (*Коб.*), марище (*Коб.*).

Сонорный (sonorus) — дзвінкий, гучний (*Коб.*).

Соображение — міркування, рахуба, розгад (*Коб.*), розвага (*Коб.*), обрада (*Коб.*); **∽ать** — розважати, міркувати, розумувати; **∽ия без** — нерозважно (*Ум.*).

Сообразительность — кметливість, обачність, міткість (*Кур.*), спритність (*Ум.*); **∽льный** — міткий, кметливий, розважаючий (*Коб.*), обачний (*Ум.*), змислений (*Ум.*).

Сообщающийся (communicans) — сполучений, сполучний.

Сообщение — злучення, сполучення (*Ум.*).

Соотношение — взаємини, (су)відносини.

Сопор — змора, безтяма; **∽озный** — безтямний.

Сопоставление — рівноставлення.

Соприкасаться — (при)торкатися, дотикатися, стикатися.

Соприкосновение — зіткнення (*Кур.*), стичність (*Оз.*).

Сопровождающий — супровідний.

Сопротивление — пручання, опір, змагання, відпорність (*Кур.*); **∽ляться** — сперечатися, змагатися, суперечатися, спіратися.

Сопутствовать — супроводити.

Соразмеренность — помір, помірність.

Соринка — запороха.

Сосальщики (trematodes) — ссунці.

Сосание — ссання, смоктання; **∽ать** — ссати (*Грін.*), с(ц)моктати.

Соседний — суміжний, сусідній.

Соска — мізюк.

Соскабливание—вискрібання, зішкробування.

Соскальзывание—сковзування, спорснення.

Сосок (mamilla) — смочок, сочка; (у кормящей) — цицька; (у коровы) — дійка, пипка (*Ум.*); **∽ булавовидный** — с. баньковастий; **∽ валикообразный** — с. валочковатий, с. облий (*Врх.*); **∽ковый** (mamillaris) — смочковий.

Сосочек — смочочок, пугарик; **∽чки языка** (papillae linguae) — пугарики смокові (*Шк.*); **p. l. circumvalatae**— п. обваловані; **∽ p. l. fungiformes** — п. губчасті; **∽чковый** (papillaris) — смочковий, пугариковий.

Сосочковидный — смочкуватий.

Сосредоточенность (concentratio) — з'осередження; **∽ить** — з'осередити, згуртувати, згромадити; (*увагу*) — з'осередити увагу.

Составлять лекарство — складати ліки.

Составной (compositus) — складний, складовий.

Состояние — стан, становище.

Сострадание — співчуття, жаль, жаління.

Сосуд,-ы (кровеносные) (vas, vasa)— жила,-и, живка (*Гал.*), судини (*Врх.*); **perivasculitis** — ожильниця; **vasculitis** — ожилля.

Сосудистый — жиловий; **∽ая оболочка** — ожилля.

Сосцевидный (mastoideus) — смочковатий; **processus mastoideus** — смочковатий парісток; **mastoiditis** — смочковиця.

Сосчитывание — лічба; **∽ать — лічити**, облічувати, вираховувати, полічити, злічити.

Сотрясение (commotio) — струс, оглумшення, оголомшення.

Соустие — звустнення.

Соцветие — суквіття.

Сохранение — захования.

Сочетание — злукування (*Дуб.*), зспілкування; **∽анный** (combinatus) — зспілкований (*Дуб.*).

Сочленение (articulatio) — суглоб, счленовання, замок, склад, чиколонок (Поп.); **amphiarthrosis** — суглоб пластчатий, спруги; **cylindrathrosis** — с. вальцьовий; **enarthrosis** — с. горішчатий; **ginglinus**—с. колїщатий; **neuarthrosis** — с. новотворний; **pseudarthrosis** — с. позірний.

Сочленовный (*нім.* gegliedert) — суглобний, членистий (*Поп.*), чиколодний (*Дуб.*).

Сочный (succosus) — соковитий (*Грін.*), січний (*Грін.*).

Сочувственный (sympaticus) — співчулий, спочуйний.

Сошник (vomer) — леміш.

Спадать, опадать — стухати, відтухати.

Спадение — спад, зменшення.

Спазм — стиски, спазма, скорч; **~ы в животе** — завійниці (*н.*), сояшниці (*н.*); **spasmus facialis, s. tic convulsif** — мишки (*н.*); **~ сердца** — завина серця; **~ сосудов** (angiospasmus) — жилоскорч, стиски жил.

Спазматический (spasmaticus) — спазмовий, (с)корчовий, спазмотичний, скорчний.

Спайка (commissura) — злука (*Коб.*), спаєння (*Коб.*), лют, злютовання; **~ять** — злютувати, приварити, склепити нютами (*Грін.*); **c. magna, s. corpus collosum** — сволок (*Шк.*).

Спаржа (asparagus ofic.) — шпараг; **~ дикая** — заячий холодок.

Спаривание (coitus) — парування, споловання.

Спасать — рятувати, визволяти, спасати, порятувати, відрятувати.

Спастический — див. **Судорожный**.

Сперма — див. **Семя**.

Сперматозоид — заплідник, насінник, насінний верчик, заплінка (*Врх.*), ріженник; **~торрея** — насіннятеча, ріженнявитік.

Специальный — фаховий, особливий, спеціяльний.

Спина (dorsum) — спина, хребет.

Спинной (spinalis, dorsalis)—хребний, черенний.

Спинномозговой — стрижовий.

Спиральный — шрубуватий.

Спирилла (spirillum) — сверличка (*Оз.*, *Кур.*), ґвинтівка, спіріла.

Спирохета (spirochaeta) — сверличка закручена (*Оз.*, *Кур.*).

Спирт (spiritus) — спирт, вискок (*Дуб.*).

Спиртомер — спиртомір.

Сплав — сплив, спад, відплив, злив (*Оз.*).

Сплавной — сплывний.

Сплетение (plexus) — сплiт, сплетіння.

Сплин — нудьга, осоруга, сплін.

Сплющивание — сплюснення, спластіння.

Спокойный — тихий, супокійний.

Спондилит (spondilitis) — хребниковець, гостець хребника.

Спора (spora) — зародець (*Лік. зб.*), спора.

Спорадический — поодинокий (*Оз.*), спорадичний.

Спорангий — бросня.

Спорынья (secale cornutum) — уразні ріжки, мушлик, ряснота.

Способ (modus) — чин, спосіб.

Способность — здатність, здібність, дотепність, снага (*Врх.*), хист, кебета, кебіть, талан.

Спотыкание — шпотання, спотикання; **~аться** — шпотатися (*Грін.*), спотикатися.

Стерильность (sterilitas) — відзаразність; **~ый** (sterilis) — відзаразний.

Стеркоральный (stercoralis) — вимітовий.

Стетоскоп — обслухова рурка, обслухівка, стетоскоп.

Стигма — ознаки.

Стимул (stimulus) — гін, *мн.* гони.

Справка — довідка (*М. Ш.*), справка.

Спринцование — в(у)порскування, шприцкування.

Спринцовка — бризкавка, прискавка.

Спутанность — поплутаність, плутанина.

Спячка (sopor, coma)—сплячка, змора.

Срамный (pudentus) — сороминнний, срамотний, соромицький.

Сращение — зрощення, зросення (*Врх.*), зростання.

Сращенный — зрощений.

Среда — підлога, підложжа (*Кур.*), середовище, окружина.

Средний (medius) — (по)середній, середущий (*Коб.*).

Средостение (mediastinum) — межистіння, межистінок, міжник (*Км.*); mediastinitis — межистінниця.

Средостенный — межистінний.

Средство (remedium) — середник; ∽ **антисептическое** (antisepticum) — відзаразник; ∽ **жаропонижающее** (antipyreticum) — с. протигарячний; ∽ **кровоостанавливающее** (haemostaticum) — кровог(т)амівник; ∽ **купирующее** (abortivum)—с. уривний; ∽ **молочногонное** (gelactegogum) — с. молошновидільний; ∽ **отвлекающее** (derivantium) — с. відворотний; ∽ **плодогонное** — с. поронний; ∽ **прижигающее** (causticum) — припальник; ∽ **размягчающее** (emolientium) — м'якшун, м'якшівник; ∽ **рассасывающее** — с. розісмоктуючий; ∽ **снотворное** (somniferum)—с. снодійний (*Грін.*).

Срез — стинок.

Сродство — споріднення.

Ссадина (excoriatio)—пошмора (*Грін.*), шмуга, садно, витрут, надтертя (*Оз.*); ∽**нами покрыться** — пошмугляти (*Грін.*).

Ссаднение (intertrigo) — пошморення.

Стадия (stadium) — стан, стадія.

Стаз (stasis) — застій, спин, застоїна.

Сталь (acies) — криця.

Старообразный (senilis) — остаркуватий, пристаркуватий.

Старость (senectus) — старість, старощі; ∽ **глубокая** — похилий вік; **состаревшийся преждевременно** — застарений (*Грін.*).

Старческий (senilis) — старечий.

Стафилококк (staphylococcus) — ґроновик, ґрониста кулька.

Ствол (truncus) — стебло (*н.*), черен (*н.*), стовбур.

Створаживаться (coagulare) — зсідатися, зсістися, зщіплюватися.

Створка (valvula) — заставка, хліпавка.

Створчатый — хліпкований.

Стебель (pedunculus) — стебло, стебелина, стеблиночка, (*дикого растения*) — билина, (*толстый и высокий*) — стовбур, (*срезанный*) — сторчак, (*сухой*) — бадилля.

Стебельчатый — стеблуватий.

Стекло (vitrum) — скло, *зм.* скелко, шклечко (*Ад. н.*); ∽ **покровное** — скелко накривне.

Стекловидный (vitreus) — склистий, склеватий; ∽**ое тело** — прозорка; ∽**ая перепонка** — скловатка.

Стеклянка (vitrum) — шклянка, пляшечка, банька (*Ум.*), слоїк.

Стенание — зойк, стогін.

Стенка — стінка, стіна, мур.

Стеноз (stenosis) — (в)узиння.

Стержень — стрижень.

Стерилизация (sterilisatio) — відзаразнення, стерілізація.

Стерильность (sterilitas) — відзаразність; **∽ый** (sterilis) — відзаразний.

Стеркоральный (stercoralis) — вимітовий.

Стетоскоп — обслухова рурка, обслухівка, стетоскоп.

Стигма — ознака.

Стимул — гін, *мн.* гони.

Stiptica — стяжинки, стяжні середники.

Стирка — прання.

Стойкий — тривалий.

Сток — спад, відплив.

Столб (columna) — черен (*Т.*), стовп, стовбур (*Коб.*); **∽ c. vertebralis** — черен хребовий, хребник, хребетник.

Столбняк (tetanus) — прямець, правець, остовпіння.

Столование — харчування (*М. Ш.*).

Стоматит—пащниця, пліснявиця, слизниця пащі; **∽** soor — пліснявиця; **s. ulcerosa** —оголони (*Грін.*), s. п. вразкова.

Стопа (pes) — ступня, ступняк; **p. equinovarus** — с. клишавоконяча; **p. equinus** — с. коняча; **p. planus** — с. пласта, пласконога (*Т.*); **p. varus** — с. клишава.

Сточный — спадний.

Страдание — страждання (*Грін.*), страждування (*Грін.*), страда; **∽дать** — страждати (*Грін.*), мучитися, каратися, страждувати (*Грін.*).

Странгуляция (strangulatio) — зашморг; **∽ционный** — зашморговий (*Коб.*).

Страсть — пожадання (*Т.*), жага, унада, хіть, наліг (*Грін.*).

Страхование — убезпечення.

Стреловидный (sagittalis) — стрілуватий, стрільчастий.

Стрельный яд (curare) — стрільне трійло.

Стремительный (rapidus) — навальний, раптовий.

Стремление — змагання (до чого); **∽ половое** — пожадливість.

Стремя (stapen) — стремено, стременце.

Стрептококк (streptococcus) — ланцюжник, ланчець, ланцюжкова кулька.

Стригущий лишай (herpes tonsurans) — див. **Лишай.**

Структура — звузіння, звузнення.

Стричь — стригти, обстригати.

Строение — будова, будівля, склад.

Строма (stroma) — прорізь, риштування, основа.

Струп (crusta) — шкоринка, шолудь; **∽ на голове** — порплиця (*Грін.*); **∽пьями покрыться** — заструпитися, узятися струпом; **∽пьями покрытый** — шолудивий, струплявий.

Струповидный — струповатий.

Стряхивать — струшувати, стріпувати (*Етн. зб.*).

Студенистый — драглистий, драглий (*Дуб.*).

Студень (gelatina)—драглій, холодець.

Стул — стілець (*Лік. зб.*).

Ступка — мущир; **∽ фаянсовая**—макітерка.

Ступор — остовпіння (*Коб.*), осторопілість (*Коб.*).

Стягивание — стягання, затягання.

Суб — під.

Суб'ективный — суб'єктивний, підметовий (*Врх.*).

Субстрат (substratum) — тло.

Судебный — судовий.

Судорога — судома (*Грін.*), перелоги, скорч, корча, судорга; **∽ою сво-**

дить — судомити.

Судорожный (spasmaticus) — (с)корчовий, стисний (*Дуб.*).

Сужение (stenosis, strictura) — (в)узіння, вужчання (*Луц.*), повужчання, звуження (*Луц.*), стягнення (*Коб.*); **∽ивать** — звужати, звузити; **∽иваться** — вужчати.

Сукровица — пасочина, пасоч, сокірвиця (*Грін.*).

Сукровичный — сукриватий.

Сумасшедший (insanus) — божевільний, гулавий (*Грін.*); **∽ дом** — божевільня.

Сумасшествие (psychosis) — божевілля, божевільність.

Сумеречное состояние — паморочний стан, паморочність, отуманення.

Сумка (capsula) — капшук.

Сумочный — капшучний, капшуковий.

Суп—юшка; **∽ рыбный, уха**—щерба.

Suppositorium — чопок, свічка.

Супружество – подружжа.

Суспенсорий — підвісник.

Сустав (articulatio) — суглоб; **артродий** — с. кулеватий; **∽ блоковидный** (гинглим) —с. коліщатий; **∽ болтающийся** — с. порушний; **гинглимо - артродий** — с. коліщатокулеватий; **∽ плоский**—с. спругий, плащатий; **∽ седлообразный** — сіделкоподібний; **∽ цилиндрический**— с. вальцевий; **∽ яйцевидний** — с. яйкуватий.

Суставной — суглобовий, суставний, суставчий.

Сутулость — малигуватість (*Гал.*), вилучкуватість.

Сутулый, - оватый — малигуватий (*Гал.*), вилучкуватий (*Грін.*).

Сухожилие (tendo,-dinum) — тужень (*Врх.*), тяжень, сухожилок.

Сухожнльный (tendineus) — тужневий, сухожиловий.

Сухость (siccitas) — сухість, суша, **∽ губ** — смага (*Грін.*).

Сухотка (tabes) — сухоти.

Сухоядение — сухоїдення, сухоз'їдень (*Ум.*).

Сушильная печь — сутальня, сутня.

Существо (substantia) — істота, єство; **∽вание** — істнування.

Сущность — істність (*Ум.*).

Сфера — куля, небесний глоб (*Коб.*), кругобіг (*Коб.*), сфера.

Сферический — сферичний, кулястий.

Сфинктор — стискач, зворник.

Схватки родовые — перейми.

Схематический — схематичний.

Сходящийся — стичний, східний, збіральный, збірний, докупний.

Сцепление (cohaesio) — спійність, скупність.

Сшивание — зшивання.

Сыворотка — сироватка.

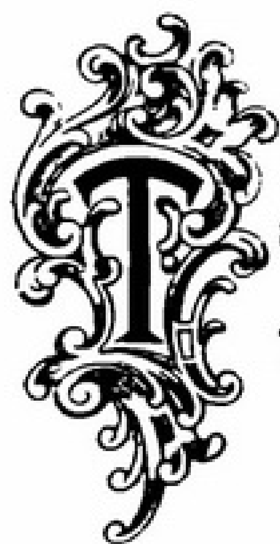
Сывороточный (serosus) — сировчатий, сирватчаний, сироватчаний.

Сыпной (exanthematicus) — сипний, висипний, плямистий, плямний, плямовий.

Сыпь — висипка, осипка, блинда; **∽пью покрыться** — осипатися.

Сир — сир, сирець (*Грін.*).

Сырость — вохкість, вільгість, вільга, вологість, волог, волога.

абак — тютюн, табак, бакун.

Табес (tabes dorsalis) — сухоти (*Коб.*) стрижу, стрижосухоти; ∽**тик**— стрижосухотник, стрижосухотний.

Табличка — таблиця, табличка, табель (*Ум.*).

Таз (pelvis) — миса, миска, лідвиця (*Гал.*); ∽ **p. minor** — полумисок; ∽ **p—vio-peritonitis** — мисоочерев(н)иця, запал мисоочерев'я.

Тазик — полумисок, мідниця.

Тазобедренный — кульшовий, кульшестегенний.

Тазовой (pelvicus) — мисовий, мисковий.

Тазомер — мискомір.

Taxis — вбгання, вправління.

Такт (rhythmus) — лад, такт, ритм.

Thalamus (opticus) — зоровый горбок, житло зорове.

Тампонация — затикання (*Луц.*), зашпунхування; ∽**нировать** — затикати, зашпунхувати.

Тампон — затичка, шпунок, тампон.

Таракан (blata orientalis) — тарган, таркан, кракоч (*Грін.*).

Таранная кость (talus) — нап'яток, надступак (*Коб.*).

Тарантул (tarantula) — тарантуля, мизгирь, волоський павук (*Грін.*).

Твердость — тужавість, твердина; ∽**деть** (durescere) — тужавіти (про рідке), тверднути, твердішати; ∽**ватость** — потвердість; ∽**ватый** — потвердий.

Творог — сир; ∽ **образовавшийся при скисании молока** — зсіданина; ∽ **сладкий** — ґляґанець (*Грін*).

Творожистый (caseosus) — зсілий (*Тим.*); ∽**ое перерождение** — усирення, завурднення; ∽**ться** — зсідатися, зсістися, вурдитися.

Текучий — біжучий, течкий, течний.

Телескоп — далевид (*Ум.*), телескоп, далекогляд.

Тело (corpus) — тіло; ∽ **c. albicans** — білий шрамовий Графів пухирець.

Телодвижение — рухи тіла.

Телосложение (habitus) — постать, будова тіла, штатура (*Ум.*), постава.

Тельце (corpusculum) — тільце, тілечко (*Ум.*).

Темный — темний, тмяний, морочний.

Темперамент (temperamentum) — вдача, натура (*Кур.*), темперамент, успособа, успособлення (*Т.*).

Температура — теплина, температура.

Темя — тім'я, тімня; ∽**енной** (parietalis) — тім'яний, тіменний.

Tendo — тужень, сухожилок; ∽**vaginitis** — тужнепіхвиця.

Tensio — напруга.

Tensor — напинець.

Тепло,-та (calor) — тепло, теплеча, гріво, теплість, теплинь; ∽**емкость**— тепломісткість; ∽**излучение** — теплотеча; ∽**кровный** — теплокрівний, грівокрівний; ∽**обмен** — тепло(з)міна; ∽**образование** — гріво(з)творення, тепло(у)творення; ∽ **образовательный** — грівотворний, тепложайний; ∽**отдача** — тепло,

тріvooддання; ∽ **отделение** — тепловідділення; ∽**родный** — теплотворний; ∽**вой удар** (insolatio) — соняшне оголомшення, соняшна пораза.

Теплый (calidus) — теплий, літеплий; ∽**ая вода** (напр., у купелі) — літепло, літеплечко; ∽**ые края** — тепличина, теплеча, вирій, ирій.

Терапевтический — терапевтичний.

Термин — назва, вираз, термін.

Термический — термичний.

Термометр — тепломір, тепломірник, термометер; ∽**ический** — тепломірний, термометричний.

Терпентин — див. **Скипидар**.

Терпкий — терпкий; ∽**нуть** — терпнути, дерев'яніти, дубіти, за(о)дубіти.

Тестообразный — тістоватий, тістяний, тістистий.

Tetragenus (бак.) — чвіряки (*Лік. зб.*), четверки.

Течение (болезни) (cursus) — протяг, перебіг недуги; ∽ **жидкости** — плив (*Грін.*), теча.

Течка — тічка, тічня.

Течь — теча, тіч, уплив, проточина (*Ум.*), виплив.

Тимпанит (tympanitis) — (на)бубнення; ∽**нический** (tympanicus) — бубенний, тимпанічний.

Тип — первостать (*Врх.*).

Тиранить — катувати (*Ум.*).

Тиреоидизм (thyreoidismus) — борлакоотрій, тіреоїдизм.

Тиреоидин (thyreoidin) — борлаковиділь, тіреоїдин.

Тиски — лещата, щемки, кліщі.

Титрование — титрування.

Тиф (typhus) — тиф; **t. abdominalis** — тиф черевний, т. кишковий (*Луц.*); **t. exanthematicus** — т. плямистий, т. плям(к)овий, т. висипний; **t. recurrens** — т. зворотний, т. поворотний, т. наворотний.

Тихо — полегки (*Врх.*), тихо.

Тканевой — потканевий, тканинний, тканиновий; ∽**ая жидкость** — тканинова сировать.

Ткань (tela) — поткань (*Луц.*), тканина; ∽ **грануляционная** — п. м'ясо зерняста; ∽ **железистая** — п. залозна, залозяна (*Луц.*), залозувата.

Тлеть — тліти, жевріти, (*про кість, дерево*) — трухнути, порохнявіти.

Тление — тління, жевріння, порохнявіння (*про дерево*).

Ток (фіз.) — течія, струмінь, біг, плив (*Грін.*); ∽ **воздуха** — протяг, тяг, струмінь (повітря).

Токсин (toxinum) — бакцильне трійло, отруя первісна (*Оз.*), токсина; ∽**ческий** — трійний, токсійний.

Толчок — постук (*Оз.*), побуд, товчок; ∽ **сердечный** — постук серця.

Толчение — товчення.

Толща (massa) — грубінь, товстінь.

Тон — відголос (*Врх.*), гук, згук.

Тонический (tonicus) — тоничний.

Тонкоклетчатый — вузькокомірча(с)тий, болонкуватий.

Тонкость — тонкощі, тонина, тонкота.

Тонус (tonus) — пряг (*Врх.*), напряг, пружність; ∽ **жизненный** — живець.

Thorax — огруддя, грудник (*Коб.*).

Тормоз — гальмо; ∽**зящий** — гальмуючий.

Торпидный (torpidus) — зціпенілий (*Коб.*), негійний, трухлявий, миршавий.

Торс — тулуб.

Torticolis — див. **Кривошея**.

Торф — торф, ропша; ∽**фяной** — торфовий, торфяний (*Ум.*).

Тоска (angor) — журба, жура, журбота, нуд, нуда, нідьга, туга, сумота; a. **praecordialis** — зануда.

Tophus — див. **Отложение.**

Точность — докладність, справність.

Тошно — нудно, вадко, гидко, млосно; ~**та** (nausea) — нудота, млойність; ~**нить** — нудити, млоїти; ~**творный** — нудотний; ~**тное** — нудне, вадкувате.

Тощать — хлянути, худніти, з тіла спадати; ~**щий** — охлялий, схудлий, худорлявий.

Трабекула — перечка, кимачка (*Врх.*).

Трава (herba) — трава, травиця; ~ **лекарственная, целебная** — зілля; ~**оядный** — травоїд, рослиноїдний; ~**ник** (herbarium) — зільник; ~**вяная настойка** — травняк.

Травма (trauma) — забій, травма; ~**тический** (traumaticus) — забійний, травматичний; ~**тизм** (traumatismus) — забиття.

Тракт (tractus) — протяг (*Коб.*), простяг, провід.

Трансплантация (transplantatio) — перещеплення, перещеп, пересаження.

Транссопирация (transspiratio) — продихання, транссіпірація.

Транссудат (transsudatum) — просочень, просяг (*Т.*), транссудат; ~**ция** — просочення, просякання, перезів (*Кур.*), транссудація.

Трансформация (transformatio) — змінливість (*Коб.*), перетвір, перетворення.

Transfusio — перелив, трансфузія; **autotransfusio** — самоперелив.

Трапециевидный (trapezoideus) — трапезійний.

Трахея (trachea) — дихавка, дихало, дишник; **trachets** — дихавиця, дишниковиця; **tracheobronchitis** — дишкодихавниця; **tracheocostenosis** — узиння дишника, дишникоузиння; **tracheoscopia** — дишникоогляд.

Трахома (trachoma) — сухий волос, трахома, волосець.

Треглавый (triceps) — триголовий, триголівчатий.

Трение (tritus) — тертя (*Коб.*), триття (*Коб.*), шарудіння.

Тренирование — тренування.

Треножник — триніжок (*Ад. н.*).

Трепанация (trepanatio) — кістködовбання, кісткосверління; ~**нировать** — довбати (*Жел.*).

Треск (crepitatio) — хруск' (*Грін.*), хряск (*Грін.*), хрум, луск, лускіт; ~ **при переломе костей** — хрум, хруск (*Грін.*); ~**щать** — хряскати; ~**аться, лопаться** — репатися, лупатися, тріскатися; ~**снуть** — луснути, репнути (*Грін.*); ~**нувший** — хряпуватий; ~**учий** — тріскучий.

Треска — каблюн.

Третичный (tertianus) — третневий.

Треугольник (trigonum) — трикутник (*Коб.*), трикут, косинець (*Грін.*).

Трехглавый (tricuspidalis) — тридільний, тризубий (*Коб.*).

Трехгранный — тригранястий.

Трехстворчатый (tricuspidalis) — троїстий, трійчастий.

Трещина (fissura, rima) — розколина, щілина, порепання; ~ **в костях** — розколина; ~**ы на ногах, на подошвах** — писклята, порепання; ~**ами покрыться** — порисуватися.

Тризм — сціплення, тризм.

Триппер (gonorrhoea) — збуриця, сечівниковиця; ~**ный** (gonorrhoicus) — збуровий; ~**ное отделяемое** — збур (*Гуц.*).

Трихина (trichina spiralis) — волосичка, волосинок, волосинка (*Т.*), ґвинтовичка; ∽**osis** — волосинниця, ґвинтець.

Тройни — трійнята.

Тройничный (trigeminus) — трійнятий, трійчатий, троїстий.

Тромбоз (trombosis) — сціпення (*Оз.*), кровосціп(н)ення, затнення; ∽ **сосудов** — жилозатнення; **trombophlebitis** — кровосціпна син(є)жилиця, s. сціпсиньжилиця; **tromboarteriitis** — кровосціпна чер(воно)жилиця, s. сціпчержилиця.

Тростниковый — тростяний, тростовий.

Трофический — трофичний, споживний, живний.

Трубка (tuba) — рурка, цівка, дудка, чичка; ∽**очка** (tubulus) — рурочка, цівочка.

Трубный — рурковий, трубовий.

Трубчатый (tubulosus) — рурковатий, дудоватий.

Труп (cadaver) — труп, мертвяк, умерляк.

Трупный (cadaverosus) — труп'яний, мерляковий; ∽**ые пятна** (livores mortis) — мерлякові плями, муравиця синя (*Ґрін.*).

Тряпичный — ганчірниковий, ганчірний.

Туалет — спорядження.

Туберкулез (tuberculosis) див. **Бугорчатка**.

Туберкулиды (tuberculides) — горбковики.

Тугой — тугий, цупкий, потяжкий утруднений; ∽ **на ухо** — приглухий (*Гал.*), не дочуває (*Ум.*); ∽**сть** — цупкість, утруднення; ∽ **слуха** — приглух (*Луц.*).

Тугоплавкость — твердотопність; ∽**кий** — твердотопний.

Тугоподвижность (rigiditas) — заклякліcть (*Коб.*), тяжкопорушність; ∽**ный** — заклякий, стужавілий (*Коб.*), незломний (*Коб.*).

Туловище — тулуб, кадовб, толубець; ∽**ный** — тулубовий (*Дуб.*), кадовбовий, тулубний.

Тупой — тупий, (*про ніж*) — затупілий, (*про людину*) — тупак, тумануватий (*Коб.*); ∽**сть** — тупість, затупілість; ∽**сердца** — глушина серця.

Тупоконечный — тупокінчастий.

Тур (tour) — обіг, зворот.

Тургесценция — пічнявіння (*Лік. зб.*), напруг.

Турунда (turunda) — заволічка, затинка.

Тучность (obesitas) — опасистість, гладкість; ∽**ый** (obesus) — опасистий, товщний; ∽**неть** — гладчати.

Тыл (tergum) — тило, потилля (*Коб.*), позад (*Коб.*); ∽**льный** — позадній; ∽ **кисти руки** — т., потилля кетягу.

Тычинка — пиляк.

Тяга — тяг (*Тим.*), протяг.

Тяготение — тягнення, принада, ваготіння.

Тягучесть — тягучість, тяглистість; ∽**чий** — тяглистий, розтягливий.

Тяжесть — тягар, тяжина, вага.

бавочный — убутковий, уємний.

Убежище — притулок, захист.

Убийственный — убійчий, убійницький.

Убийство — душогубство, вбивство.

Ублюдок (hybridus) — покруг, мішанець.

Убой — убій, забій, забивання, заріз.

Уборная (помещение) — опорядня, вбіральня.

Убрать — опорядити, споряжати.

Увеличение — позбільшення, більшання; **~чиваться** — більшати, побільшати; **~чивать** — збільшувати.

Увериться — пересвідчитися (*Ум.*), (до)певнитися.

Увечный — покалічений, каліка, уломний.

Увечье (mutilatio) — каліцтво, уломність.

Увлажнение — уводнення, звогчення; **~нять** — уводняти, звогчати.

Увядание — в'янення, миршавіння, мирхлявіння.

Угар — чад.

Угасание — погасання, згасання, потухання.

Углевод — вуглевод, углеводан (*Т.*); **~водород** — (в)углеводень (*Т.*).

Углекислота (acidum carbonicum) — вуглекввас, вугляний квас, вуглевий квас (*Кур.*), двокисень вугля (*Врх.*), безводник углевий (*Врх.*).

Углекислый (carbonicus) — вугляновий, вуглян(ов)ий; **~ая известь** — вуглян вапновий (*Врх.*); **~ источник** — буркут, джерело вуглянове; **~ая соль** — вуглян (*Врх.*).

Углекоп — вуглекопач.

Углерод — вуглець (*Шк.*); **~ный** — вуглецевий.

Угломер — кутомір.

Углубление — (по)глибшання, заглибина, злука, вглибина; **~лять** поглибити; **~ляться** — поглибшати, поглибнути.

Угнетатель (depresser) — утискач.

Угнетение (depressio) — пригнічення, пригноблення, депримовання (*Гал.*); **~тенность** — пригнобленість, приголомшеність, пригніченість.

Угнетенный — пригнічений, пригноблений, приголомшений; **~ное состояние** — стан пригноблення.

Угол — кут, ріг; **~ наружный** ріг; **~ внутренний** — кут, куток; **~ловой** — прикутний (*Ум.*), наріжний.

Уголовный — карний, горловий.

Уголь (carbo) — вугіль; **~ный** — вугляний; **~ минеральный** — в. копальняний (*Ум.*).

Угорь (comedo) — вугор (*Грін.*).

Угреватый - вугроватий, прищуватий, прищикуватий.

Угроза — погроза, грізьба (*Ум.*); **~жающий** — загрожуючий, загрозний, небезпечний.

Удавление (strangulatio) — удушення, задушення; **~ленный** — задушенець.

Удаление (ablatio) — витнення, витяття (*Лік. зб.*), витин, вилучка, усунення.

Удар (ictus, contusio) — забій, оголомшення; ∽ **смертельный** — добиток смертний.

Удачный — вдалий, щаслив, вгадливий (*Ум.*).

Удвоение (duplicatura) — подвоїння, подвій.

Удельный (partialis) — питомий.

Удлинение — (по)довшання, здовження, видовжування, довжіння; ∽**нять** — здовжувати; ∽**няться** — видовжуватись (*Врх.*), (по)довшати.

Удобоваримый — легко(с)травний; ∽**ость** — легко(с)травність.

Удрученный — пригноблений; ∽**ое состояние** — пригноба.

Удушение — див. **Удавление**.

Удушливый — задушливий.

Удушье (asthma) — задуха, стиски, удушша, душність (*Оз.*); ∽**м страдающий** — задушний.

Узаконение — управнення, узаконення; ∽**ить** — управнити, узаконити.

Узаконенный — управнений, узаконений.

Узда (frenulum) — гнузда, (г)нуздечка, вуздечка.

Узел (nodus, ganglion) — ґуз, ґудз, науз, вузол.

Узелок (nodulus) — ґудзик, наузок, вузлик.

Узкий — вузький, тісний.

Узколобый — вузькочолий, низькочолий.

Узловатый (nodosus) — ґудзоватий, хрундзюватий (*Грін.*), вузловатий (*Тим.*).

Usura — ущерблення, вижолоблення (*Лік. зб.*).

Указатель (index) — показчик, указник.

Уклон — схил, похил, похилість.

Уклонение (declinatio) — відхил, збочення, ухилення.

Укол (punctura) — шти(к)х (*Тим.*).

Укорочение (abbreviatio) — скорочення, скорот, (по)коротчання; ∽**ачивать** — с(у)корочувати, с(у)коротити; ∽**ачиваться** — (по)коротчати.

Укрепление (fixatio) — зміцнення.

Уксус (acetum) — оцет.

Уксусный (aceticus) — оцетовий.

Укус, укушение (morsus) — покус (*Ад. н.*), укушення.

Улетучивание (volatilisatio) — улітання.

Улика — доказ.

Улитка (cochlea) — слимак.

Улиткообразный (cochleatus) — слимакуватий, лаврикуватий.

Улучшение — поліпшення, (по)кращання (*Луц.*); ∽**ать** — поліпшувати; ∽**аться** — ліпшати, кращати.

Ум (mens, ratio) — розум, глузд, тям, умисел.

Умалишенный — божевільний, безрозумний.

Уменьшение — (з)меншення, поменшення; ∽**шать** — з(по)меншувати, перемалити (*Ум.*); ∽**шаться** — з(по)меншати, поменчати.

Умереть — в(у)мерти, померти.

Умеренный — мірний, помірний (*Грін.*), уміркований; ∽ **образ жизни** — уміркуване життя.

Умерший — мертвий, померлий, умерлий, мерлий

Умерщвление — умертвіння, душогубство, забиття.

Умирать — помірати, вмірати, конати, кінчатися.

Умирающий (moribundus) — конаючий, вміручий (*Грін.*).

Умоисступление (mania) — шаленство, несамовитість.

Умопомешательство (absentia) — збожевоління.

Умственный — розумовий, умисловий.

Умывальник — мийниця (*Грін.*), вмивальниця.

Унаследовать — одідичити (*Кур.*).

Уничтожение (abolitio) — знищення (*Грін.*), вибава; **~жать** — вибавити, знищувати.

Упадок — занепад, заник, упад, підупад; **~ деятельности органа** — заник.

Упитанный — відгодований, (в)годований (*Грін.*)

Уплотнение — здебеління, стужавіння, (по)твердшання.

Упор — опір, упір, підпора.

Употребление (usus) — в(у)житок (*Кур.*), уживання, ужиття; **~ния домашнего для** — для домового вжитку.

Употребляемый — ужитковий, вживальний.

Упражнение (exercitio) — вправа; **~нять** — вправляти.

Упругий (elasticus) — пружний.

Упругость — пружність.

Уравнитель (regulator) — уладнець, вирівнювач.

Уравновешенность рівноважність, рівновага.

Уравновешивание — зрівноваження.

Ураты — сечани, сечні солі.

Урегулировать — уладнати, управильнити (*Кур.*), урегулювати.

Уремия (uraemia) — сечеотруїння, **сечекрів'я,** уремія.

Уретра (urethra) — сечівник; **~рит** — сечівниця, збуриця.

Уробилин (urobilinum) — сечебарвино, уробілін.

Уровень — рівень.

Урод (monstrum) — потвір, почвара, вирід, виродок.

Уродливый — виродливий, почварний, потворний.

Уродство (monstra) — почварність, потворність.

Урчание — бурчання.

Ус, усы — вус, вуса.

Усваивать—уподоблювати, притворювати.

Усвоение (assimilatio) — уподібнення, притворювання, асиміляція.

Усекать — утинати, відтинати, обтинати (*Коб.*); **~ченный**—утятий, відтятий, стятий, обтятий.

Усиление — зміцнення, у(в)силення, дужчання; **~лить, -ливать** — підсилити, підсилювати; **~литься, -ливаться** — дужчати, подужчати.

Усиленный — підміцнений, збільшений, підбільшений.

Ускорение (acceleratio) — прискорення (*Т.*), приспішення, пошвидчання; **~рять** — прискоряти; **~ряться** — швидчати, прискорюватися.

Ускоренный — прискорений, приспішений (*Лік. зб.*).

Условие (conditio) — умова, умовина.

Усмирять — утихомирювати, боркати (*Грін.*); **~рить** — угамувати, приборкати.

Усмотрение — погляд, розгляд.

Усовершенствование — у(в)досконалення.

Усопший (mortuus) — небіжчик, вмерлий.

Успокоение — заспокоєння, спокій, угамовання.

Успокоительный заспокоюючий,

заспокійливий, угамовуючий.

Уста (os) — (в)уста; ∽ **закрылись** — у. склепилися.

Усталость (defatigatio) — втома, знемога, знуда.

Установка (титра) — уста(в)лення (тітру).

Устойчивость (stabilitas) — сталість, стійкість, непохитність; ∽**вый** (stabilis) — сталий, непохитний, рівноважний.

Устрица (ostrea) — остpига, вустриця.

Устье (orificium, ostium) — вістя, вічко, отвір, підсіння, передвірок (*Коб.*).

Усыпительный (narcotidus) — усипляючий, усипливий.

Усыпление — приспання (*Луц.*), приспаність, усиплення; **hypnosis** — заснення; ∽**пить** — заснити, заморити.

Утолщение — потовщання, товщання, згрублення; ∽**щаться** — товщати, грубшати.

Утомление (fatigatio) — змора, у(в)тома, виснага; ∽**ленный** — зморений, струджений, втомний, зможений; ∽**ляемость** — втомність, зморення, струдження.

Утончение — стончення, (по)тоншання; ∽**чать** — тончити, тоншити; ∽**чаться** — тоншати.

Утопление — втоплення.

Утопленник (submersus) — втоплений, потопленик, утоплений.

Утробный — утробний, черевний.

Уха — щерба, юшка.

Ухо (auris) — (в)ухо, вушко; **за ухом** — позавуш (*Грін.*).

Уход (за больными) — плекання, піклування, обходення (*Крем. п.*).

Ухудшение — погіршання, ушкодження, згіршення; ∽**шать** — погіршувати; ∽**шаться** — гіршати.

Участник — спільник, суспілець (*Ум.*)

Учреждение — заклад, установа.

Ушиб (contusio) — забій, натовк (*Км.*).

Ушибленный — забійний, забитий.

Ушной (auricularis) — вуховий, вушний.

Ущемление (incarceratio) — защаплення, защемлення; ∽**ленный** (incarceratus) — защаплений, защемлений; ∽**миться** — защапитися, защемитися, прищимкнути, - ся.

Уязвление — уразнення.

Фагоцитарный — пожернокомірковий, фагоцітозний.

Фагоцитоз (phagocytosis) — пожерливість комірок, фагоцітоза.

Фагоциты (phagocytes) — пожернокомірки, фагоціти.

Фактор — чинник.

Фаланга (phalanx) — маслачок (*Грін.*), ставець (*Врх.*), фалянга.

Фальсификация — підроблювання, фальшування.

Фантазия — мріяння (*Т.*), химера, фантазія.

Pharynx — пролик, полик (*Гал.*); **∽ryngitis** — проликовиця.

Фасция (fascia) — стяга; **f. cremasterica Kooperi** — с. підвісника Купера; **f. intraabdominalis** — с. середно-черевна; **f. lata** — с. стегенна широка; **f. lumbo-dorsalis** — с. крижова; **f. parotideo-masseterica** — с. привушна жуйна.

Fenestra — вічко, віконце, вікно.

Феномен — явище, ознака, поява.

Фермент — шумило, бродило, підчинка (*Ум.*); **∽ация** шумування, киснення (*Лік. зб.*); **∽ативный** шумовний.

Foetor ex ore натха, сопух.

Foeces виміт (*Тим.*).

Фекальный — вимітовий, вимітний.

Фибрилла (fibrilla) волоконце; **ярный** волокінцевий, волокнинковий.

Фибрин (fibrinum) — нитянка (*Луц.*), волокно, поточина, фібріна; **∽-фермент** — поточинне шумило.

Фибринозный (fibrinosus) — див. **Волокнистый.**

Фибробласты (fibroblastes) злучнотканці, первісні злучнотканні комірки, фібробласти.

Фиброзный (fibrosus) — волокнуватий, ликоватий.

Фиброма (fibroma) — волокняк.

Физиологический — фізіольогичний.

Фиксация (fixatio) — закріплення, усталення, упинання; **∽сировать** - закріпляти, усталити, упинати (*Коб.*); **∽сированный** — усталений.

Филей — крижівка.

Фильтр — цідило (*Ад. н.*), цідильце (*Лік. зб.*), фільтра; **∽ат** — процід (*Лік. зб.*); **∽овать** — перепускати, підити, лютрувати, фільтрувати.

Фильтрация (*фіз.* filtratio) — просякання, (*хем.*) перепуст, проціжування.

Фимбрия стріпи (*Коб.*).

Фимоз припрутнення.

Фины (cysticercus) — решетина.

Фистула (fistula) — нориця, вовчок, фістула.

Fissura — с(ш)калубка, розколина, щілина, тріщина.

Флебит (phlebitis) синєжильниця, запал синєжили; **∽ ectasia**—пошир синєжил.

Флегма (phlegma) харкотина, хляки, хряки.

Phlegmasia — бешаниця; **∽ alba dolens** — б. породільниць, s. білий бех породільниць.

Флегмона (phlegmone) бех (*н.*), нагній підткання, ніздри, бутурми.

Флегмонозный (phlegmonosus) — беховий.

Flexura — загин, перегин; **∽ hepatica** з. припечінковий; **∽ lienalis** з. присележньовий; **∽ sygmoidea** — луква (*Врх.*).

Fluor (течь) — уплив, плив.

Флюктуация (fluctuatio) коливання, хиткість (*Ум.*), бовтання; **∽тировать** — коливатися, бовтатися.

Флюоресценция — блискотіння, флюоресценція; **∽ирующий** блискатючий.

Флюс (parulis) — флюксія.

Фокус — огнисько.

Фолликул (folliculus) — бордюшок (*Коб.*), ворочок, фолікул; **∽лярный** (follicularis) — бордюшковий, бордюшнатий; **f ∽ itis** — бордюшиця.

Foramen — діра, отвір, віконце.

Форма — вигляд (*Коб.*), взірець, форма.

Фотометр — світомір.

Фотофобия — світоляк, ляк світяя.

Фрагментация (fragmentatio) — зламковання, фраґментація; **f ∽tum** — зламок.

Fremitus — журкіт, бреневня (*Коб.*), брунчання, сопіт (*Коб.*).

Фунгозный (fungositas) — грибуватий.

Фуникулит — мутузниця.

Функция (functio) — чинність, споруда (*Коб.*), одправа, функція; **∽онировать** — споруджувати, справлятися, орудувати, виконувати (*Коб.*) функціонувати.

Фунт — хунт (*Ум.*).

Фурункул (furunculus) — див. **Веред**; **∽лез** — див. **Чирьеватость.**

Furfur — висівки, шолуління, гикіри-

Характер — вдача, натура, норов, характер; **∽ный** — характерний.

Харкание — харкання, хрякання; **∽ть** — харкати, хрякати; **∽ющий** — харкотіючий.

Charta — папер, лист паперу.

Хейлопластика (cheiloplastica) — хейлопластика, губоштукування.

Chylus (хилус) — молоч (*Т.*); **∽i canaliculi** — молочевиці (*Оз.*, *В. Т.*); **∽i cisterna** — спливище молочу (*Т.*); **∽uria** — молочосечча.

Хилый — див. **Слабый**.

Химический (chemicus) — хе(и)мічний.

Химия (chemia) — хе(и)мія.

Chymus — чир (*С. Ж.*), трунковий чир.

Хинин (chininum) — хи(ні)на.

Хиреть — миршавіти, тирхавіти, хиріти.

Хлоазма — остуди (*Т.*, *Грін.*).

Хлопчатый — бавовняний; **∽ая бумага** — бавовна; **∽ый осадок** — б. фус.

Хлопья — клочча, пластівці, пластівні.

Хлор — хльор (*Т.*); **∽ный** — хльоравий (*Т.*); **∽оводород** — хльороводень (*Т.*).

Хлористый (chloratus) — хльоракович; **∽ое железо** — хльорак, хльорове залізо.

Хлороз (chlorosis) — див. **Бледная немочь.**

Хлорофил (chlorophilus) — барвник зелений, зеленник, зеленя (*Кур.*).

Хлынуть — зринутися (*Грін.*), (*прокров*) — клянути.

Хлыстовик (trichocephalus dispar) — ріжноголовець.

Хмель — горичка (*Кур.*), хміль.

Хоаны (choanae) — отвори носопроликові, хоани.

Ход — шлях (*Коб.*), хід.

Холестеатома (cholesteatoma) — перляк.

Холод — холод, зимно; **∽ный** (frigidus) — зимний.

Холодильник — холодник (*Грін.*).

Холощение (castratio) — валашання, викладування.

Холиурия (choliuria) — жовчесечча, холіурія.

Холемия (cholaemia) — жовчекрів'я, холемія.

Хондрин — хрястник, хрястний клей; **∽облясты** — хрястовці.

Хондрома (chondroma) — хрястовець.

Хорея (chorea) — танок (*Коб.*), хорея; **ch. maior** — гістеричні корчі; **ch.**

minor — Вітів танок; **ch. saltatoria** — т скоків.

Chorion — кошлівка (*Врх.*), барвничка.

Хрипота — хрипавка, хрипа(о)виця, хрипка, (*в грудях*) — шелест; ∽**лый** — сипкий, сипливий, хрипливий; ∽**петь** — хрипіти, харчати, хавчати, (*легко*) — шешелити (*Дуб.*).

Хрипы (chonchi) — шелести, (*нежные*) — шешеління.

Хромание — кульгання, штикульгання, шкутильгання; ∽**ать** — шкандибати, шкутильгати, кульгати, куляти.

Хромоген (chromogenum) — барвинник, хромоґен; ∽**ный** — барвинниковий.

Хромой (claudus)—кульгавий, кулявий, кривий; ∽**ым стать** — закривіти.

Хронический (chronicus) — довготривалий, проволочний (*Лік. зб.*) хроничний, задавнений.

Хрупкость (fragilitas) — крихкість; ∽**кий** — крухкий (*Кур.*), крихкий.

Хруст (crepitatio) — хрум, хрупотіння

Хрусталик (lens crystallina) — сочка, кришталик.

Хрящ (cartilago, chondros) — хряст, хрястка, *зм.* хрясток; c. **meniscus** — суглобовий хрясток; **perichondrium** — охрястя; **chondritis** — хрястниця, s. запал хряста; **perichondritis** — охрястниця.

Хрящевой (tarsalis) — хрястний; ∽**видный** — хрящастий.

Худеть — див. **Хиреть**.

Худосочие (cachexia) — хирлявість, миршавість, тирхавіння, миршавіння; ∽**ный** — хирлявий, миршавий.

Царапина — задра, пошморг (*Гpін.*), дряпак.

Цвести — цвісти, квітувати (*Грін.*), квітити, красувати (*Гpін.*).

Цвет (color) — барва, колір, цвіт (*Ум.*); ∽ **желтозеленый** — к. папужний; ∽ **лица** — цера (обличча) (*Тим.*, *Грін.*).

Цветистый — барвистий, квітчастий.

Цветной — барвний.

Цветок (flos) — квітка, *зм.* квіточка.

Цветоложе — квітоліжко.

Цветоносный — квітодайний.

Цветоощущение — цвітопочуття, цвіточуття, барвочуття.

Целебный (sanabilis) — цілющий, цілючий, гойний, здоровний, вилічний.

Целесообразный — доцільний.

Целлюлярный (cellularis) — комірчастий.

Цель — мета, ціль.

Цельное молоко — незбіране молоко.

Цельнокрайный (лист) — цілопелюст(н)ий.

Цемент (зубной) — джумур, цемент, (замазка) — кіт.

Центр (centrum) — осередок, осеред; ∽ **тяжести** тяжень.

Центральный — осередковий, осередний (*Т.*).

Центрифуга — відосередня,-ник.

Центробежный — відосередній, відбіжний.

Центростремительный (centripetalis) — досередній.

Цепень (taenia) — ціп'як, глистюк биндовий.

Цепь — ланцюг, ланц (*В. Т.*).

Цервикальный (cervicalis) — шийовий, карковий.

Церебральный (cerebralis) — мізковий.

Цереброспинальный (cerebrospinalis) — стрижовий.

Цианоз (cyanosis) — синява; ∽**тичный** (cyanosus) — синявий.

Цилиндр (cylindrum) — валець, *мн.* вальці; ∽ **стеклянный с делениями** — вальцювата чарка (*Ад. н.*).

Цилиндрический — вальцевий, цилін дричний.

Цинк (zincum) — цінок, цінь; ∽**овый** — ціновий (*Жел.*); ∽**овые белила** — блейвас.

Circulus vitiosus — блудне коло.

Циркуль — циркель, розмір, розмірник.

Циркулярный (circularis) — обіжний.

Циркуляция — обіг, (*кровообращение*) — кровообіг, кружба (*Т.*).

Circumcisio — обтин прутини.

Цирроз (cirrhosis) — мотлиця, цироз; ∽ **тический** — мотлицюватий.

Цистерна — спливище, водойма.

Цистоскопия — сечникоогляд, огляд сечника.

Цынга (scorbutus) — гнилець, ш(с)корбут; ∽**отный** — гнильцевий, ш(с)корбутний (*Пар.*).

Цытварное семя (artemisia sercheona) — глистник (*Коб.*), (х)робачник.

астота — частість; ∽**стый** — частий, густий.

Часть (pars) — частина, частка; ∽**стица** — часточка, частинка.

Час (hora) — година; ∽ **каждый** — що - години; **полчаса** — пів години; **через** ¼ **часа** — за чверть години; **через 2 часа** — через дві години.

Чахотка (phthisis) — сухоти (*н.*), сухітниця (*Км.*), сухотка, з'їдениця (*Гуц.*); **pht. florida** — с. невпинні, нестримні.

Чахоточный (phthisicus) — сухотний, сухітний, сухітник (*Км.*).

Чашечный — чашний, філіжанковий.

Чашка — миска, чашка; ∽ **весовая** — шаля; ∽ **коленная** (patella) — наколінок; ∽**кообразный** — чашкуватий.

Человек (homo) — людина.

Человеческий (humanus) — людський.

Челюстной (maxillaris, mandibularis) — щелеповий, вилицевий.

Челюсть (maxilla, mandibula) — щ(ш)елепа, жвало, хава (*Грін.*); **m. inferior, s. mandibula** — щ. спідня, s. вилиці (*Хор. п.*).

Червеобразный (vermicularis) — (х)робаковий, кільчастий, червастий (*Луц.*); **v. processus. s. vermix** — (х)робак, (х)робаковий парісток, червастий приросток (*Луц.*).

Чердак — горище, піддашшя (*Кур.*); ∽**чный** — горищаний.

Черепной — черепоний, черепний, чашковий.

Черепно-мозговой (cerebralis) — черепово-мізковий.

Череп (cranium) — череп, чашка;

c—nii basis—черепова підстава, спід черепа; **c—nii cavum** — мізківня; **∽а лобная часть** — лобина (*Врх.*).

Черника (vaccinium myrtillus) — чорниці, боровиця (*Грін.*), афини (*Грін.*).

Черноватый — чорнявий, прочорний.

Черпаловидный (arytaenoideus) — черпальчастий, черпакуватий.

Чеснок (allium sativum) — часник. москалик.

Чесотка (scabies) — короста, чухачка, сверблях, коростник (*Т.*); **∽кой заболеть** закоростявіти; **∽точный** (scabiosus) — коростявий, коростовий, коростяний.

Четверохолмие (corpora quadrigemina) — чотирі горбки, горбки четверасті (*Т.*).

Четковидный пацьорковий, -куватий.

Четырехглавый (quadriceps) — чотирьоголовий, штиріголовий.

Четырехугольник — чотирьокутник, штирікутник.

Чечевица (lens) — сочка, сочевиця; **∽цеобразный** (lenticularis) — сочкуватий, сочевичастий.

Чешется — свербить.

Чешуйчатый (squamosus) — лускуватий, лускатий, шпараговий; **∽ая болезнь** (ichthyosis) — лускатець, риб'яча луска.

Чешуя (squama) — луска (*Ум.*).

Чилибуха (nux vomica) — кучеряба.

Чирей (furunculus) — див. **Веред.**

Чирьеватый (furunculosus) — чир'якуватий, чир'явий, болячкуватий; **∽ость** (furunculosis) — к(у)острець (*н.*), чир'яків'я.

Чистоплотность — чепурність (*Ум.*), охайність (*Грін.*); **∽ый** — чепурний, охайний, охайливий.

Чистота (munditia) — чистість, охайність; **∽стый** (purus) — чистий, охайний.

Чихание — чхання, чмихання (*Пот.*), чмих.

Чихать — чхати, чмихати.

Членовредительство — скалічення.

Член (membrum) — член, челен; **∽ половой** — прут, прутень.

Чревосечение (laparotomia) — черево-розтин, келюхорозтин, ляпаротомія.

Чрезмерный — надмірний (*Дуб.*), збитний (*Грін.*).

Чувства внешние (sensus externi) — змисли, почуття.

Чувствительность (sensibilitas) — чулість, чутливість, дотkливість, уразливість; **∽ повышенная** (hyperaesthesia) — перечулення; **∽ пониженная** (hypaesthesia) — недочулення.

Чувствительный (sensibilis) — чутливий, чулий, відчувальний.

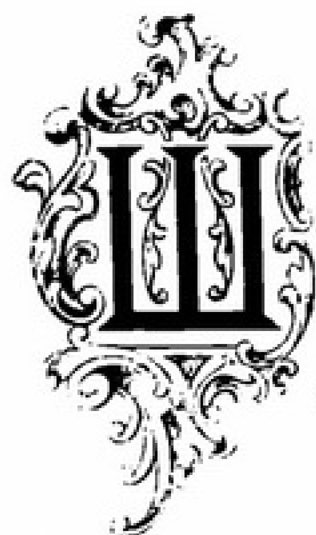
Чувство, чувствование (sensus) — чуття, почуття, вчуття, почування, почутення; **∽вуется не по себе** — ніяково, чується не своїм (*Оз.*); **∽ств лишиться** — зомліти; **∽ привести в** — одволати, очутити; **∽ прийти в** — очуняти, прочуняти, отямитися; **∽вать себя** — почувати себе.

Чудак — дивак (*Кур.*).

Чудодейственный — чародійний.

Чужеядный (parasiticus) — галапасний, чужоїдний.

Чума (pestis) — чума, джума, моровиця, жовниця злослива; **p. bovina** — джума на худобу; **∽ная зараза** — моровиця (*Тим.*); **p. nodosa** — чума ґузова (*Оз.*), моровиця ґудзьова; **∽ный** — джумовий, чумний, моровий.

Шалфей (salvia officinalis) — шавлія, шевлія; **∽ный** шавльовий.

Шампиньон (agaricus campestris) — печериця, корцюб.

Шанкр (ulcus venericus) — шанкер, уразка венерична; **u. durum** — твердяк; **u. molle** м'якець.

Шарики кровяные — комірки, кульки кров'яні; **∽ белые** — білокрівці; **∽ красные** — червонокрівці.

Шаровидный — кулястий, округлий (*Грін.*).

Шар (globus) — куля, гало (*Грін.*).

Шатание – хитання, коливання; **∽ать** — хитати, колихати, коливати; **∽ющаяся походка** — хитка хода, х. хистка, х. хибка.

Шаткость — валкість (*Ум.*); **∽кий** — валкий (*Ум.*).

Шафран (crocus sativus) — крокіс (*Грін.*), шафран.

Шейный (corvicalis) — шийовий.

Шелк — шовк; **∽ковая нитка** — шовчина, шовчинка.

Шелуха — лушпайка, лушпина, шолупайка.

Шелушение (desquamatio) лущення, зсушування (*Оз.*).

Шепелявость — шепелявість.

Шероховатость — шаршавість, рапатість, кострубатість, жорсткість (*Км.*), шерсткість (*Ум.*); **∽тый** — шаршавий, деркий, рапатий, кострюбатий, жорсткий (*Км.*), шкарублястий.

Шестигранный — шістяниковий, шестистінний.

Шестиугольник — шестикутник.

Шея (collum) — шия, *зм.* шийка; **∽и задняя часть** — гамалик; **∽и затылочная часть** — в'язи, карк; **∽ косая** (caput obstipum) — збочення голови, навкісна шия; **∽и передняя часть** — підгорля.

Шиловидный (styloideus) — шилуватий (*Грін.*), спичастий, швайкуватий.

Шина — шина, шпуга (*Дуб.*), лещата (*Грін.*); **∽у положить в** — вшинувати.

Шип (spina) остюк, остяк; **∽повидный** (spinosus) остюковий, остюкуватий.

Шипеть — сичати, люсувати.

Ширина — широкість, широчина, шир; **∽ою** — завширшки, ушироч́інь, ушир.

Ширма — параван (*Ум.*), (*маленькая*) — хисток, заслона.

Ширококостный — маслакуватий, костомахуватий.

Шитье — шитво, шиття, пошиття (*Ум.*), гаптування.

Шишка — ґуля, гуля (*Грін.*), бозуля (*Грін.*), ґонзоляк (*Грін.*), ґелька (*Дуб.*); **∽ большая** — гулюмаха (*Грін.*), ґунадза (*Грін.*); **∽ круглая** — ґузуля,-лька (*Грін.*); **∽ку набить** — наґунадзити (*Ум.*); **∽ками покрытый** — ґуґлюватий (*Грін.*), гушуватий (*Грін.*); **∽ковидный** ґулястий; **∽ковидное тело** (corpus pinealis) — ґуляк.

Шкаф — шафа; **∽ вытяжной** ш. витягнева; **∽ сушильный** ш. до сушіння.

Шлем (galea) — яломок, шелом, мисюрка (*Ум.*); **g. aponeurotica** — я. розтяжний.

Шов (sutura) — шво, шов, шва (*Поп.*), шитво; ∽ **валиковый** — ш. валкове; ∽ **двухэтажный** — ш. двурядне; ∽ **кисетный** — ш. капшукове; ∽ **костный** — сточина; ∽ **круговой** — ш. колове; ∽ **матрацный** — ш. туфякове, хамлове; ∽ **обвивной** (s. circumvalata) — ш. оповивне; ∽ **осьмовидный** — ш. вісімчате; ∽ **складчатый** — пішва; ∽ **скорняжный** — ш. кушнірське, ш. чимбарське; ∽ **узловатый** — стебнівка.

Шок (shock) — оголомшення, оглумшення, шок.

Шопот — шепотіння, шепіт, шопіт, шепт, шепота; ∽**том** — пошепки; **шептать** — шепотіти.

Шпадель — шпагля (*Ум.*).

Шпанская муха (lytta vesicatoria) — майка, ясенева муха.

Шприц — п(б)рискавка, шприцка (*Оз.*), цвик (*Ад.*), цикавка (*Ум.*).

Шрам (cicatrix) — шрам, близна, попруг (*Грін.*).

Ш(с)татив — козелець (*Ум.*), триніжок, підставка.

Шумный — гучний, бучний, шумний; ∽**меть** — шуміти, галасувати, лементувати, гуркотіти.

Шумящая гангрена — шиляк.

Шум — муркіт, шум, гамір, воркіт (*Коб.*), муркотіння, бренення (*Коб.*), шарудіння, шаркотання (*Дуб.*); ∽ **амфорический** (amphorophonia)— збанкове бренення; ∽ **волчка** — бренення дзигове; ∽ **сотрясения** (succusio Hyppocratis) — плескіт Гіпократів; ∽ **трения плевры** (af. pleuralis) — шарудіння олегочні; ∽ **треснувшего горшка** (bruit de pot félé) — бренення репаника, б. репаного горщка.

Щавелевокислый (oxalicus) — щавелевий, щавний (*Гал.*); ∽ **аммоний** — щавелян; ∽ **кальций** — вапневий щавелян (*Лік.зб.*).

Щавелевый (oxalicus) — щавільний, щавльовий.

Щека — щока, *зм.* щічка.

Щекотанье — лоскотання, лоскіт, лескот.

Щекотать — лоскотати, лескотати, лескотіти.

Щелок (alcali) — луг (*Лік. зб.*), лугова сіль, лужена сіль.

Щелочность — луговатість, лужність.

Щелочный (alcalicus) — луговий, луговатий, лужний, щавний.

Щелочь (alcalium) — луг, щава.

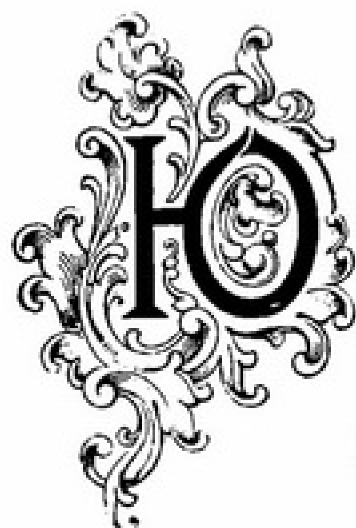
Щель (rima) — щілина, щілка, шпара; **r. glottidis** — щ. голосова, голосівка; **r. pudendi** — пороги (*н.*).

Щепотка — щіпка, щіпочка, щупка (*Ум.*).

Щербина — щерба (*Врх.*).

Щетка — щітка, щіточка.

Щипать — щипати, скубти, драти.
Щипок — ущіп, ущипок.
Щипцы — общеньки, кліщі; ∽ **наложить** — закліщити; ∽**цами сжать** — закліщувати.
Щитовидный (thyreoideus) — борлаковий; **eminentia thyreoidea** — борлак (*н.*); ∽**ая железа** — борлаківка, s. борлакова залоза; **thyreoiditis** — борлаковиця; **thyreoidismus** — борлакоотрій; **thyreoidectomia** — борлаковитин.
Щупальце — полапок, ки, дотикальце, -ці.

Юность — молодість, молодощі (*Ум.*); ∽**ный** — молодий, (*Ум.*), юнак,
Юноша — юнак (*Ум.*); парубок; ∽**шеский** — юнацький, парубоцький (*Ум.*).
Юродивый—**благенький, дурник** (*Ум.*).
Юродство — дурійка (*Ум.*), блажництво.
Юта — клочанка, юта.

Явление — явище, з'явище, ява.
Являться — з'являтися, являтися, показуватися.
Явный — видимий, явний.
Ягода — ягода, ягідка; ∽ **винная** — инджир; ∽ **можжевеловая** — я. ялівцева.
Ягодицы (nates) — сидня, сідалина.
Ягодичный — сідничий, задковий; **musculus glutaeus major** — с. м'яз, s. сідень більший; ∽**minor** — сідень малий.
Ядерный (nucleatus) — зернястий.
Ядовитость — отрутність, отруйність.
Ядовитый — (о)труйний, отруйливий, (о)трутний; ∽**тое растение** — труйзілля.
Ядро (nucleus) — зернина, зерно; ∽**рышко** — ядерце, зернятко.
Ядросодержащий — зерномісний.
Яд — трійло, їдь.
Язва (ulcus) — у(в)разка, виразка, пораза; **u. durum** — твердяк; **u. molle** — м'якець.
Язвенный — в(у)разковий.
Языкоглоточный (glossopharyngeus) — язикопроликовий.
Языкообразный — язикуватий.
Язык (lingua) — язик; ∽ **бычачий** — лизень; **glossitis** — запал язика, s. язиковиця.
Язычок (uvula) — язичок, язичок горішній; **uvulitis** — язичковиця.
Язычный — язиковий.
Яичко (testiculum, *мн.* testes) — яй-

ко, ядро, насінна залоза, шулятко, -та.

Яичковый (testicularis) — яйковий.

Яичниковый (ovarialis) — яйниковий.

Яичник (ovarium) — яйник, яєчник; **oophoritis** — яйниковиця, яйничиця.

Яйцевидный (ovalis) — яйкуватий, яйчастий, яйцеватий.

Яйцевой — яйцевий.

Яйцепровод — яйцепровід, яйцевивідник (*Луц.*); **hydrosalpinx** — заводнення яйцепроводу; **perisalpingitis** — яйцепроводиця; **pyosalpinx** — загноїння яйцепроводу; **salpingitis** — яйцепроводиця, s. запал яйцепроводу.

Яйцо (ovulum) — яйце, яйко, покладок; ∽ **в смятку** — яйце на м'ягко; ∽ **испорченное** — бовтун, запорток.

Яма, ямка (fossa, fovea) — яма, ямка, дучка (*Луц. н.*), глибка; ∽ **подкрыльцовая** — лоточина (*Коб.*); **f. joberi** — я. жоберова; **fovea jugularis, s. jugulum** — душа.

Янтарный — бурштиновий.

Янтарь — бурштин, жинтарь.

Яремный (jugularis) — ярмовий.

Яркий — яскравий.

Ярость — лютість, буїсть; ∽**стный** — лютий, шалений, яросливий.

Ярь-медянка — мідянка.

Ясли — яселки, ясла; ∽ **для детей** — охоронка (дитяча).

Ясновидение — ясновиддя; ∽**дящий** — ясновидючий.

Ясность — ясність (*Грін.*), виразність; ∽**ный** — ясний, видний, (*про вираз*) — зрозумілий.

Ячеистый (alveolaris) — чарунковий, дучковатий.

Ячейка (alveola) — чарунка (*Ум.*), дучка (*Луц. н.*).

Ячменный — яшний, ячмінний.

Ячмень — ячмінь.

Ящик — коробочка, скринька; ∽ **картонный** — шабатурка.

Ящур — слинівка, ящур.